Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Oehlenschläger, Adam.
Titel | Title:	Øen i Sydhavet : Roman.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 3
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : Paa Forfatterens Forlag, 1824-1825
Fysiske størrelse | Physical extent:	4 bd. (370, 390, 428, 360 s.).

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

57.-319.

Det Kgl. Bibliotek
130025444214

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Øen i Sydhavet.

Roman

af

Oehlenschläger.

Tredie Deel.

Kiøbenhavn, 1825.
Paa Forfatterens Forlag.
Trykt i H. F. Popps Bogtrykkeri.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Kapitlerne.

	Pag.
Gravene	1.
Krig og Seier	13.
Ritmesteren	19.
Tvekampen	33.
Lykke	52.
Ulykke	63.
Øland	78.
Skibbrud	89.
Digteren og Miniſteren	104.
Udſtyret	118.
Kiøbenhavn	139.
Maleren	155.
Ankerſmeden i ſin Glorie	165.

Pag.

Mandfolkebruden 177

Afsked fra Kiøbenhavn . . . . . 192.

Macbeth og Søroverne . . . . . 207.

Skibbrud og Redning . . . . . 228.

Troglodytliv . . . . . 246.

Nye Opdagelser . . . . . 270.

Hen . . . . . 289.

Gubben i Hulen . . . . . 302.

Don Cyrillo de Valaros Levnetsløb . . 325.

Første Kapitel.

Gravene.

Den gamle Bissekræmmer blev endnu en Dags Tid i Byen hos os, og jeg veeg ikke fra hans Side. Jeg brød mig ikke om, at han i Forstningen havde skiældet mig ud, og jeg mærkede ogsaa ret godt, at han gierne havde mig om sig. Kiærligheden til, Erindringen om en tredie Fraværende, forbandt to vildfremmede Mennesker; og det trøstede os at vi kunde sørge sammen, over den kiære Døde. Det lettede Gubben, at udøse sin Sorg i min Barm, og hvert Ord, han sagde mig om Johanna, var mig uskatterligt. Kun leed han ikke, at jeg saa ofte spurgte, om hun da virkelig havde elsket mig saa høit? — Hvor tit skal jeg sige dig det, svarede han gnaven, hun havde plat forgabet sig i dig; i sin Feber

drømte, i Dødens sidste Stund talede hun kun om dig. — Lad ham dog ikke gaae derude i Gaarden, kiære Fader, sagde hun; — thi du stod altid for hendes Indbildning, som den forlorne Søn; — lad ham ikke skiule den deilige Skabning, i de hæslige Pialter. Giv ham en smuk Klædning, og tilgiv ham! Han vil elske Eder, som en trofast Søn.

Da Gubben forlod Byen, fulgte jeg ham to Mile, til Nabokiøbstæden, hvor min elskte Johanna laa begraven. Medens han vederqvægede sig i Herberget, løb jeg hen paa Kirkegaarden. Der vare flere Grave pyntede med Sand og Blomster. En for kort siden opklappet lille Høi, var alt bevoxet af Nælder og Ukrudt. Paa det sorte Kors stod skrevet med hvide slette Bogstaver: Johanna Klein. — Dine Øine fyldes med Taarer, min Eberhard? Ak du føler, hvad jeg følte, ved dette ringe stille Tegn. Jeg tænkte paa den Nat, da jeg, uden at vide hendes Navn, havde skaaret Ordet Elskede, i det grønnende Træs Bark. Her stod nu Navnet, paa det tørre Bret, uden Blomster. Ak, den skiønneste Blomst var

selv visnet. — I begribe med hvilken Omhu jeg smykkede den kiære Grav. Gubben sad ved Siden af paa en Liigsteen, og glædte sig derover. Derpaa omfavnede han mig hierteligt, og drog hiem til sin Fædrenestad Magdeburg. O algode Forsyn! hvor underlige ere dine Veie, hvor ofte viser du Menneskene din Godhed, selv der, hvor de Kortsynede klage over Skiæbnens Harm. Hvis den hulde Johanna var vendt tilbage til Magdeburg, saa var hun sikkert, et Aar derefter, bleven et Offer, for den afskyelige Tillys Grusomhed. Med Skam og Skiændsel havde hun da maattet lade sit unge Liv, i en Kirke, for Bødelhaand. Nu tog den Algode hende til sin Himmel, medens hendes unge Hierte var henrykt af en skiøn, stærk, reen Følelse. Døden havde i dette Øieblik intet skrækkeligt for hende; tvertimod den var kiærkommen. Da sov hun hen! De smaae Markblomster dække længst hendes sunkne Grav; hver Søndag lyder Klokkens høitidelige Klang over den, og Menigheden gaaer den tæt forbi, til Høimesse og Aftensang.

Jeg havde ophørt at elske hende, medens hun endnu levede, nu elskede jeg hende igien, da hun var død. Jeg hængte hendes lille røde Sløife en tidlang op bag Alteret i Kirken, mellem de døde Pigers Jomfrukrandse, og kyssede den, naar jeg gik alene forbi, og den flagrende vinkte mig.

Trautmann fornøiede sig over mit Sværmeri, og det forekom mig undertiden, som om min Tilstand oppustede den sidste Gnist, der ulmede i hans Hierte.

Denne eneste Ven skulde jeg nu ogsaa miste. I den senere Tid gik han atter hver Aften fra Værtshuset, langs ad Flodstien med de grædende Pile, og fantaserede i sin Ensomhed. Engang blev han længe borte; han kom ikke hiem hele Natten. Konen hylede og græd, jeg søgte ham forgiæves. Næste Morgen bragte Fiskerne hans Liig, der var fundet i Floden. Det havde regnet om Natten; Flodbredden var leret og slibrig, det var ikke usandsynligt, at Trautmann var gledet ud af Vanvare, fra et steilt Sted. Rigtignok fandt jeg Propertii Elegie, og Visen om Havfruen, i

hans Lomme. Jeg stak dem hemmeligt i min, for at ingen skulde falde paa slemme Formodninger. Ogsaa sit Uhr havde han igaar imod Sædvane ladet hænge, paa Sømmet ved sin Seng. Søndagen i forveien var han gaaet til Gudsbord. — Han fik en christelig Jordefærd, jeg sang over hans Grav, og arvede hans Degnekald. Den onde Qvinde, som strax igien begyndte at skiælde og smælde, da hun en Ugestid havde grædt, og revet Haarene af Hovedet i Fortvivlelse, maatte ud af Huset. Hun havde endnu nogen Formue, og gav sig i Kost hos den gierrige Moster, fra hvem Seifart havde taget Giæssene.

Naturligviis kunde to slige Xantipper ikke forliges i eet Huus; nu havde de ingen Mænd meer, hvem det kunde gaae ud over, de vendte sig altsaa mod hinanden indbyrdes, skiændtes og sloges daglig, og bleve til Spot for alle Mennesker. Man kaldte dem "Torden og Lynild." — Anledningen til disse Øgenavne var underlig nok.

En lummer Sommerdag, trak et frygteligt Tordenveir op over vor Egn, jeg har intet

lignende oplevet i Europa; thi her paa vore Øeklipper tordner rigtignok Jupiter ofte saaledes, i forfærdelig Majestæt, som I snart ville faae at høre.

Under Uveiret vare Bønderne, efter Sædvane, meget andægtige, hentede deres Psalmebøger og sang Bods- og Bedringssange; nogle endogsaa Liigpsalmer. Men tilsidst da det tog alt for haardt paa, kunde de ikke synge længer, for Skræk. Det blev dødstille i alle Huse, intet Menneske vovede sig ud. Jeg stod i Vindvet og betragtede det høitidelige Naturoptrin med Forundring. Tordenslagene fulgte hyppigt paa hinanden. Men i den korte Mellemtid, naar det var stille, forekom det mig som om jeg hørte Skiældsord og Qvindelarm. Regnen øste ned, som med Spande, Gaden var oversvømmet. Pludselig — just i det Øieblik, da et forfærdeligt Lyn slog ned i en trosket Portstolpe, ikke ti Skridt derfra, styrte hine tvende Qvinder, som Furier, ud af Huset, med Haarene vildt omkring Skuldrene, med blodigkradsede Ansigter, funklende Vredesblik, Aarene i Panden opsvulmede af Forbit-

trelse. Uden at agte Uveiret fortsætte de, under Torden og Lynild, deres Slagsmaal midt paa Gaden i Pladskregnen, og holde ikke op, før de begge styrte hovedkuldsø, i den oversvømmede Rendesteen; hvorfra de da, tilstrækkelig afkjølede, som halvdruknede Rotter, beskiæmmede smuttede tilbage, i deres Hul.

Jeg har endnu et Træk at fortælle, hvoraf I kunne giøre Eder et fuldstændigt Begreb om Degneenkens Karakteer. Jeg fandt min Fornøielse i, altid at holde hendes salig Mands Grav vel heget og opklappet; ligeledes giorde jeg maanedlige Valfarter til min Johannas Hvilested. Engang, da jeg var beskiæftiget ved Trautmanns Grav, kom en Vogn langsomt kiørende, med fire Heste for. Det undrede mig, at Hestene slæbte saa dovent hen med Vognen, thi den saae temmelig tom ud langt fra; men da den kom nærmere, opdagede jeg en stor firkantet Steen, ligge deri. Kudsken kiørte ind paa Kirkegaarden, en Muursvend fulgte med. Da de saae mig, hilste de mig og spurgte, hvor Degnen Trautmanns Grav var? Den har jeg nu just bragt i Orden, sagde jeg, og viste

dem de Rosmariner, som vare plantede der-paa. — Ei, min kiære Mand, sagde Muur-svenden, saa gior det mig ondt, at jeg strax igien maa forstyrre Jert Arbeid, og luge Eders Planter op; thi jeg bringer her en prægtig Lig-steen, som en Veninde af den salig Mand har bekostet, og som jeg med Øvrighedens Tilla-delse skal mure fast over Graven. — Det fin-der jeg mig gierne i, svarede jeg. Mine Urter trives kun kort, en saadan Steen kan holde længer ud. — Ja, svarede Muursvenden, idet han begyndte sit Arbeid, — hvis der ingen Menneskehænder vare, troer jeg en saadan Steen kunde ligge uforstyrret, indtil Basunengelen fremkaldte den Døde paa Dommedag.

Arbeidet var snart færdigt, og nu holdt en tildækket Vogn udenfor Kirkeporten, hvor-af der steeg en bleg skiælvende Dame; hun havde endnu meget skiønne Ansigtstræk, og var smukt klædt, skiøndt slet og ret i en sort Kiole. Hun nærmede sig Graven, stirrede paa Indskriften, tørrede sine Øine, og spurgte mig derpaa: Er I Degnen her, min kiære Mand? — Ja, svarede jeg. — Saa beder jeg Eder, ved-

blev hun, idet hun vilde trykke mig en Pung med Penge i Haanden, at drage Omsorg for dette Gravmæle. — Det behøves ikke, Madame, sagde jeg; det gjør jeg gierne for intet, thi den Afdøde var min Ven. Men tillad mig et Spørgsmaal: Er Eders Døbenavn ikke Sigfride? — Ak jo! den ulykkelige Sigfride, raabte hun udbrydende i Taarer, trykkede min Haand og ilede i Vognen igien. Jeg bukkede ærbødigt for hende, og hun raabte ud af Vognen: Tilgiv, kiære Herre, at jeg bød Eder Penge! Var I hans Ven, og har I formildet hans sidste Dage, saa lønne Gud Eder! — Derpaa rullede Vognen bort, Arbeiderne forlode mig, og jeg stod alene ved Liigstenen.

Trautmanns Navn, hans Fødsels- og Dødsdag var meget smukt udhugget i Stenen. Desuden saae man Døden, kunstigt udarbeidet, med sit Timeglas og sin Lee, og nedenunder stod at læse:

"Jeg er ei smuk, men er ei ond,
Med samt min Skaldepande.
Jeg bringer Eder korten Vee,
Men Siælen træffer ei min Lee,
Den skal til Gud opstande."

(Ak Hanna, raabte Eberhard, til sin Veninde, som ogsaa bestandig var tilstæde, naar Bedstefader fortalte; — Dødningedandsen! Mindes du — i Leipzig? — Hanna Hellkraft nikkede, men rystede tillige paa Hovedet, for at han ikke forlænge skulde afbryde Gubben, og gamle Albert Julius vedblev):

Alle Folk i Byen glædte sig over denne Liigsteen, thi de Fleste havde holdt meget af salig Trautmann. Men ovre hos Xantipperne tordnede og lynede det, værre end sædvanlig, den hele Dag; thi Mosteren fornøiede sig over at man havde viist hendes Broderson den sidste Ære; den latterligste Skinsyge begyndte derimod atter at koge Galden op i Enken, fordi, som hun sagde, den uforskammede Skiøge havde spillet hende dette Puds.

Da jeg Aftenen derpaa, temmelig silde, det var næsten Midnat, tilfældigviis gik forbi Kirkegaarden, saae jeg, at der var sprungen et aabent Vindue fra Krogen, oppe i Kirketaarnet, som Vinden slog hid og did. Da jeg nu nødig vilde, det skulde gaae i Stykker, havde Nøglen hos mig, og ikke var bange for

Spøgelser, gik jeg i Guds Navn derop, at lukke Vinduet. — Neppe staaer jeg der, saa seer jeg salig Trautmanns Moster skynde sig hen ad Kirkegaarden, med en stor Spand Vand, og skiule sig i Beenhuset, ikke langt fra hans Grav. — Min Gud, tænkte jeg, hvad har Konen isinde, vil hun give Dødninghovederne at drikke? Min Forundring tiltog, da jeg strax derpaa saae Degneenken, med flagrende Haar, komme styrtende som en Furie, med en stor Slagteøxe i Haanden. De sælsomste Forestillinger begyndte at løbe om i mit Hoved. Have disse Hexer nu indgaaet et Forbund sammen? tænkte jeg. Ville de opgrave Liget, vaske, slagte det, og holde et kannibalsk Maaltid? — Men snart blev Gaaden løst. Enken skyndte sig hen med Øxen til Liigstenen; Mosteren fulgte hende sagte i Hælene, med den fulde Vandspand. Neppe stod den første ved Maalet, før hun raabte: Nu, Skiøge, har du spildt din Umage! Vover du endnu at leste med min Mand efter hans Død, for mine aabne Øine? Og nu begyndte hun af alle Kræfter at hamre paa Liigstenen med Øxen. Et

Hiørne var allerede afhugget, da Mosteren giød hende det iiskolde Vand over Hovedet med disse Ord: Uforskammede Afskum! formaster du dig endog at beskiæmme de Døde, og at antaste Helligdommen med dine frække Hænder?

Frygtelig, som en cimbrisk Hedningegvinde, der har fyldt Kobberkiædelen med den Offredes Blod, og nu rasende vil hænge sig i Hestehalen, fordi Slaget er tabt, vendte Enken sig, med den i Maanskinnet blinkende Øxe mod Mosteren. To stærke Slag hørte jeg Vandspanden afbøde, med hule Drøn; jeg vovede ikke at oppebie det tredie, men raabte ned fra Taarnvinduet med huul Røst: Ugudelige Qvinder! Forsynder Eder ikke! Flyer fra dette hellige Sted!

At opdage mit Ansigt, som saae ganske blegt ud i Maanskinnet, fra det lille Kirkevindue, at kaste Spand og Øxe, og flygte over Hals og Hoved, var et Øiebliks Sag for Begge. Jeg steeg ned, tog Spanden og Øxen, og giemte dem vel, da jeg kom hiem. Min Aabenbaring i Kirkevinduet blev en Hemmelighed; men den havde gode Føl-

ger. Fra den Tid af forligedes Furierne; og hvad hidindtil hverken Gudsfrygt eller Anstændighedsfølelse mægtede at tilveiebringe, det tilveiebragte nu en plump Overtro.

Andet Kapitel.

Krig og Seier.

Midlertid raste Krigen med alle sine Nædsler, og Saxen var det eneste Land, som hidtil var skaanet. — Gustavs Menneskelighed og Mildhed blev sagtens rost overalt, ikke desmindre blev dog ogsaa denne store Helt ægget til Hævn af Tillys Grusomhed; i Frankfurt raabte de rasende Svenske til dem som bade om Naade: Nybrandenborgisk Pardon! og sablede dem alle ned.

Havde Churfyrsterne af Brandenborg og Saxen strax giort fælleds Sag med Kongen af Sverrig, saa havde megen Ulykke været fore-

bygget. Men først maatte han tvinge Georg Wilhelm at træde over paa sin Side. Den mistænkelige Johan Georg vilde ikke tilstæde Kongen at drage giennem Wittenberg, for ei at fortørne Keiseren; thi de vare store Jagtvenner, sendte hinanden aarlig deres Dagbøger, og Fortegnelsen paa det skudte Vildt. Saaledes kom Hielpen for silde, for de stakkels Magdeborgerne, medens Churfyrsten rolig drak sit Merseborgerøl; og saaledes fik Tilly Leilighed til at rose sig af, at siden Troias og Jerusalems Forstyrrelse, havde man ingen lignende seet.

En gammel bortflygtet Præst fortalte os alle de skrækkelige Begivenheder. Meest rørte det mig at høre, at man havde fundet 53 halshuggede Fruentimmer i Katharinekirken, at man havde speddet de uskyldige Børn paa Landserne og kastet dem i Ilden. Tillys forhærdede Svar: "Lad dem blive ved en Times Tid endnu, Soldaten maa have noget for sin Umage" giorde mig rasende. Jeg knyttede Hænderne under Fortællingen, skiar Tænder, Medlidenhedens og Forbittrelsens Taarer strømmede mig ned ad Kinderne, og jeg følte den største

Lyst til at dræbe det lille Afskum, allerbedst som han med det brune Ruslærsansigt, reed paa den kroatiske Kleppert, i grønt Atlask, med opsplittede Ærmer og vide Buxer, med spidspullet Hat paa det brede Hoved, og med en rød Strudsfiær hængende ned ad Nakken.

Hvor aldeles modsat lød Beskrivelsen om Gustav Adolf. Men kunde han forhindre en saadan Krigs Følger? Hunger og Pest fulgtes ad. Paa de Stæder, hvor Ødelæggelsen havde raset, blev en Skiæppe Hvede ofte betalt med tyve Daler. Man maatte udsætte Skildvagter, for at de nylig Begravede ikke strax skulde opgraves og fortæres. Smaae Børn bleve myrdede og opædte. To Qvinder stredes om et Stykke raadent Hestekiød, og den ene slog den anden ihiel. En omflakkende Tiggerkiærling stial Barnet fra en anden fattig Kone, og var just ifærd med at slagte det, da den aarvaagne Moder ilede til Hielp og dræbte Mordersken. Jordens Overflade laa under denne langvarige Krig øde og udyrket; og ethvert spiseligt Dyr blev saa begierlig søgt, at det endog tilsidst manglede Rovdyrene paa

Næring. Da en Reisende engang drog gien-nem Skoven, krøb en Ræv ud af Hækken og bød ham mat i Benet. Manden bemægtigede sig Ræven; thi den var saa afmægtig at den ikke kunde tage Flugten; dens Øine stirrede hult, og den veiede fast intet.

Kun til Gustav stod nu Protestanternes Haab; thi han brød frem som en Storm, skiøndt det varede længe inden Keiseren mærkede hvilken Fiende han havde i ham. "Vi have atter faaet os en Fiendelil!" sagde han til Tilly i Regensburg. Men den melankolske Bayrer lugtede Lunten, og vilde ikke istemme den sang-vinske Wienerspas: at Gustav kun var en Snee-mand, som snart vilde tøe, naar det blev varmere i Veiret.

Nu skulde det da endelig ogsaa gaae ud over os. Da Tilly ikke kunde blive længer i det udsuede Nedersaxen, og Churfyrsten ommede sig ved at fratræde Leipzigerforbundet, rykkede den Anden videre frem, og indtog Eisleben, Merse-burg, Naumburg, Zeiz og flere Stæder. Nu var der intet andet tilbage for Johan Georg, end at lade Øldunken staae for det første, og kaste

sig i Svenskens Arme. Tilly havde indtaget Leipzig. I Forstningen vilde Gustav intet Slag vove, og her maa man sige til Churfyrstens Ære, at han var første Aarsag i den heldige Fremgang, da han heller vilde see sin Skiæbne strax afgiort, end svæve i ængstelig Uvished.

Jilbud bragte Budskab omkring i Landet, og I kunne forestille Eder, hvilken Spænding vi vare i. Spørgsmaalet var, om vi skulde befries ved Gustav, eller tilintetgiøres af Tilly.

Menighederne forsamlede sig daglig, med ivrig Andagt, i Kirkerne; Klokkerne ringede, Orglerne klang, foran den udødelige Reformators Billede brændte Voxlys, som for en Helgen. Og af Mænd, Qvinder, Ungersvende, Møer, Oldinger og Børn, blev daglig den herlige Strids- og Trøstepsalme sunget: "Vor Gud han er saa fast en Borg."

Een Dag, da der blev holdet Gudstieneste hos os, og vi just vare komne til det Sted:

"De Ordet skulle lade staae,
Og Tak derfor ei have!"

blev Kirkedøren pludselig høit aabnet. En støvet

Coureer, i churſaxiſk Mundering, med Støvler til op over Knæerne, traadte ind. Orgelet tier, Sangen forſtummer; han iler hen til Alteret, ſvinger ſin Hat tre Gange og raaber høit: Glæder Eder, kiære Brødre og Chriſtne! Lutheranerne have ſeiret, Slaget ved Leipzig er vundet, 7000 Keiſerlige ligge paa Valpladſen, Tilly har taget Flugten. Lange Fritz har ſlaaet ham i Nakken og Baghovedet med Piſtolſkaftet. Seiren er vor! Guſtav Adolf og hans hele Hær have takket den Almægtige paa deres Knæe.

Da lod jeg atter Orgelet klinge, med alle dets Fløiter og Stemmer, og med høie Glædestaarer fortſatte vi Sangen:

"Han vil med os i Kampen gaae,
Alt med ſin Guddoms Gave.
Miſte vi end vort Liv,
Gods, Ære, Børn og Viv:
Vi agte ei derpaa;
De kan ei mere faae.
Guds Rige vi dog beholde!"

Tredie Kapitel.

Ritmesteren.

Tre Uger efter Seiersfesten, da jeg en Aften silde traadte ind i Frøkenkapellet, for at gyde Olie i Lampen, som vilde gaae ud, mødte mig en underlig Hændelse. I Tusmørket blev jeg en Menneskeskikkelse vaer, siddende paa Bænken, hyllet i sort Kappe, og med en Klædes Kasket paa Hovedet. Skikkelsen havde megen Lighed med salig Trautmann; og lod ikke til at mærke mig; den sad i dybe Tanker, og giorde aldeles saadanne Hoved- og Armbevægelser, som den Afdøde, naar han troede at være ene, og overlod sig til sine egne Fantasier. Jeg treen et Skridt tilbage, og Haaret reiste sig paa mit Hoved. — Albert, talede Stemmen hult, (og nu gienkiendte jeg tydeligt Trautmanns Røst) frygter du for en gammel Bekiendt? Alle gode Aander love Herren den Gud! stammede jeg. — Alle gode Aander, love Herren den Gud, gientog Synet. I Jesu Navn, tael, hvad vil I? spurgte jeg. — Nævn ikke

dette Navn nu her, svarede Skikkelsen; jeg vover ikke at gientage det, i min nærværende Tilstand. — Stakkels Ulykkelige, spurgte jeg, er du ikke salig? — Ak nei, endnu ikke, svarede den klynkende Stemme. — Har du da taget Livet af dig selv? — Ikke af mig selv, men jeg har giennemboret Hiertet og spaltet Hierneskallerne paa mange andre uskyldige Mennesker. — Enten lyver du, raabte jeg, eller du er et Gisglesyn; det har Trautmann aldrig giort. — Vover du slige Ord mod mig? spurgte Giengangeren i en truende Tone. — Jeg frygter Gud, og ingen Diævel, var mit korte Svar.

Bravo, Albert, raabte Seifart leende, idet han afkastede Kappen; det havde jeg ikke troet, at du havde saamegen Courage. — Min Forfærdelse forvandlede sig til Glæde, men min Forundring var ikke mindre stor; thi min eventyrlige Staldbroder stod for mig, som svensk Officeer, i lysegul Lædertrøie, med et blankt Staalpandser, med høie Støvler, klingende Sporer, og et stort Slagsværd ved Siden. Hans Fiæderhielm laa ved Siden af ham paa Bænken.

Omfavn mig, sagde han; og saa vil jeg ikke fortælle dig, hvordan jeg er bleven svensk Ritmester. Thi det er let at begribe. Naar det kommer til Stykket i Verden og bliver Alvor, have de Fornemmes Børn og Prindsernes Yndlinger kun lidet at betyde. I vore Dage vil du sielden træffe en Høvding, der ei i sin Ungdom har baaret Musketten paa Nakken. Selv hos de Keiserlige og Katholikerne, der dog ere de bedste Aristokrater, er dette Tilfældet. Tilly og Wallenstein vare i deres Ungdom ubetydelige fattige Adelsmænd; Dampier og Bouquoi ligeledes. Johan von Wert var en Bondedreng, General Beck en Hyrde, Stallhantsch var Lakei, og Feldmarskalk Aldringer var Kammertiener.

Han fløitede; en stor, blank svensk Dragon traadte ind, lagde en reen hvid Damaskes Serviet over den velbekiendte Kiste, satte en Flaske Viin og to grønne Glas derpaa og gik igien. — Den salig Frøken, sagde Seifart, vil fremdeles ikke tage det ilde op, at en reisende Soldat, der intet Sted har at hælde sit Hoved til, atter tager sig nogle Friheder, i

hendes Nærværelse. — Derpaa fyldte han Glassene med Rhinskviin, klinkede og raabte: Gustav Adolf leve! Ja Albert, mit Ideal spøger ikke længer tomt i min Hierne, det er traadt klart ud i Virkeligheden; og Philisteriet har en Ende, i det mindste saalænge han lever. Alt hvad der har Aande, (det vil sige hvad der har Aand), maa tiene ham. — Han tømte sit Glas og vedblev: Hvad har ikke Gustav udrettet? Et bedre Menneske lever ikke paa Jorden, og i Krigsvidenskaben har han bragt det videre, end nogen Dødelig før ham. Hidtil vare Regimenterne 3000 Mand stærke, og ligesaa vanskelige at flytte, som gamle Dragkister; han har reduceret dem til 1200 Mand, og de tumle sig nu som vælige Stridshingster. I hvert Regiment ere fire Læger. Tilforn laae de Saarede og gispede paa Fælleden, til Ulve og Ravne aad dem op. Maatte ikke selv gamle Tilly lade sig hente en Læge fra Halle, da han endelig engang havde faaet en Tøraf? Opfindelsen af Brigaden, af at fyre Pelotonsviis, den ny Landse, Dragonerne, Patrontaskerne, den korte Kanon, der skyder længer

end den lange, Læderkanonen, at blande Fodfolk mellem Rytterie — alt det er Gustavs Opfindelse. Hver Høvding i hans Hær, er en dygtig Lærling af ham. Han slaaes lige saa godt Vinter, som Sommer. I at bygge Broer, opkaste Batterier, i alle Forskandsningens Kunstgreb, kommer ingen ham nær. Ikke at tale om hans Færdighed i at slutte Traktater, udgive Manifester, holde Taler, skrive Breve. Og nu hans personlige Tapperhed, Aandsnærværelse, Høimod, Tarvelighed, Arbeidsomhed, Mandstugt, aabne Væsen, Venneſind, Selskabelighed, Dyd, Gudsfrygt! Jeg kræver vor Herre, ja Satan selv til Vidne, om der er saadant Menneske til, paa hele Jorderige? Ja, han fortiener at jeg endnu lige saa gierne drikker en Flaske Rhinskviin paa hans Velgaaende, som at jeg udgyder mit Blod for ham, i hans Tieneste.

Han fløitede igien; den viinbringende Svenske kom og forsvandt, ligesom før, og Seifart vedblev: Gustav Adolf leve! Selv om han havde ifinde at blive romersk Keiser. Hvad er det saa meer? Den som har Jnd-

sigt og Kraft til at redde et Land fra Under-
gang, fortiener ogsaa den Ære at beherske det.

Jeg undrede mig ikke lidet, over den Forandring der var foregaaet med Seifart, og betragtede ham med en vis Ærbødighed, som jeg ikke saaledes før havde følt for ham. Den store Knebelsbart, han havde ladet sig voxe, klædte ham godt; hans Ansigt var mere mandigt og solbrændt. Munderingen sad over-maade smukt paa ham, thi han var bleven stærkere og fyldigere. Drikke havde han ogsaa bedre lært, skiøndt han tegnede godt i For-veien. — Deri var han sig endnu fuldkom-men lig, at han, begeistret af sine Forestillin-ger og Meninger, altid alene vilde føre Ordet. Han brød sig heller ikke om at drikke alene; thi i sin Tales Ivrighed, lagde han ikke Mærke til, at jeg svigtede Skaalerne. Han fortalte mig endnu Adskilligt, og sluttede med de Ord: "Nu vil jeg fremdeles giøre din Lykke. Til Sol-dat duer du nu eengang ikke; men hos os agter man ogsaa den Lærde. Kongen har altid Hugo Grotius, om Krig og Fred, under sin Hoved-pude, som Alexander sin Homer; og jeg har

selv hørt Gustav sige, at han strax vilde giøre den dybsindige Philosoph til sin Minister, hvis han havde ham hos sig. Ogsaa Poesie ynder Gustav. Da han havde erobret Elbingen, sneeg han sig ukiendt ind i Byen i en Boglade, medens Commandanten endnu underskrev Betingelserne, og spurgte Boghandleren, om han ikke kunde skaffe ham Buchanans Digte? Jeg har ofte spottet dit Slægtskab med Luther, men nu skal det hielpe dig af Støvet. Kongen er ivrig Lutheraner, og vil bestemt giøre noget for dig, naar han hører, du stammer ned fra den store Morten; skiøndt kun i Sidelinie. — Og nu god Nat! Min Hest vrinsker paa Kirkegaarden i den kolde Luft; jeg maa afsted. Vi ligge i Qvarteer tre Mile herfra, paa et Naboslot. Der er ogsaa Kongen og alle Generalerne. Besøg mig i Overmorgen, saa vil jeg bringe dig til hans Majestæt. Vale Alberte! et me ama*).” — Med disse Ord omfavnede han mig, og svang sig paa sin skiønne Ganger. Dragonen fulgte

*) Lev vel Albert, og hav mig kiær!

ham, paa en lignende; og som tvende Ridder-skygger fra Oldtiden fløi de giennem Maane-skinnet over Kirkegaarden, med vaiende Hielm-buske og forsvandt i det Fierne.

Aldrig har jeg børstet og banket min gamle sorte Kiole saa omhyggeligt, som hin Morgen, da jeg skulde begynde min Vandring til Slot-tet, for at presenteres for den store Gustav. Under mit Arbeide med Børsten opdagede jeg, ligesom Astronomen giennem sin Kikkert, utal-lige Melkeveie og Taagepletter, i den dunkle Baggrund, hvilke jeg aldrig før havde mærket. Med Terpentin lykkedes det mig vel at tilin-tetgiøre de fleste af disse Verdenssystemer, eller i det mindste at trænge dem tilbage i en uty-delig Frastand; men deraf fik igien Kiolen en saa frygtelig Terpentinlugt, at jeg tænkte ved mig selv: Det gaaer aldrig an! Din Pla-net kan umulig, i denne Dunstkreds, nærme sig hans svenske Majestæts Sol. Midlertid tro-stede jeg mig med den lange Vei. Vinden, tænkte jeg, vil for størstedelen have bortblæst Terpentinlugten, inden du kommer derhen. Med varmt Øl giorde jeg mig ogsaa en ny Hat af

min gamle. Istedet for et Spanskrør, skiar jeg mig en Vandringstav af en Hasselbusk, snørte min Bylt paa Ryggen, og tiltraadte min Reise, efterat min gamle Præst havde givet mig et Skudsmaal med, for at jeg kunde bevise, hvem jeg var.

En Fierdingvei fra Slottet traf jeg Soldater i Huse og Telte; de vare alle vel klædte og forholdt sig rolige. — Jeg troede at de skulde giort Nar af mig, som en sælle Degn; men da jeg havde viist een af de fornemste Officerer mit Skudsmaal, behandlede de mig med Agtelse, som en geistlig Mand, og sagde mig, hvor jeg kunde træffe Ritmester Seifart, som boede i Nærheden af Slottet.

Jeg haabede at Seifart skulde modtage mig med aabne Arme, men hans Ansigt var bedækket med Skyer; da han saae mig, blev han endnu mere forstemt, og gik mig imode med de Ord: God Dag, kiære Albert! Var det i dag du skulde komme? Mig tykkes, jeg havde først bestilt dig herhid imorgen? Dog, lad saa være! sagde han venligere, i det han

trykkede min Haand; imorgen havde du maaskee ikke truffet mig.

Hvad er der paa Færde, Seifart? raabte jeg forundret; er der skeet en Ulykke? Er du falden i Unaade? Tvertimod, svarede han, Kongen har viist mig en stor Naade, og giort en ganske særdeles Undtagelse for min Skyld.

Han lukkede Døren, og da vi vare ene, vedblev han sagte: Hvert Menneske har sin Orm; en stor Konge er ogsaa et Menneske. Man kan ogsaa giøre for meget af det Gode; og saaledes gaaer det den store Gustav, hvis eneste Feil er, at han er altfor gudsfrygtig. Han beder, synger og græder omkaps med en gammel Kiærling. Jeg vil gierne tro at det er vel meent; til Hykleri kunde en Gustav ikke nedlade sig; men man kan ogsaa bilde sig noget selv ind, uden at mærke det, naar det smigrer vore Tilbøieligheder. Historien lærer jo, at aldrig har Magten været større, end hvor Kongen tillige var Ypperstepræst. Det kunde muligt gaae den gode Gustav, som Fiskeren i Eventyret: kan han blive Keiser, saa kan han

ogsaa blive Pave. Det være nu som det være vil, Gustav har forbudt Tvekamp under Livstraf.

Jeg vilde tale, men Seifart afbrød mig: Tie stille, Albert! Jeg veed alt hvad du vil sige. Som Degn holder du med Kongen, kan heller ingen Tvekamp lide, og finder at han har Ret. Saaledes kan en Konge og en Degn tænke; thi en Degn tager det ikke saa noie med Point d'honneuren, og en Konge kan ikke fornærmes paa slig Maade. Bliver han det, saa hævner han sig i en større Tvekamp; thi hvad var Slaget ved Leipzig andet, end en saadan Tvekamp, mellem Gustav Adolf og Ferdinand den Anden, eller maaskee rettere, Maximilian af Bayern? Men store Herrer ville gierne, seer du, at man gior alting for dem, og intet for sig selv. De lide ikke, at man udøver nogensomhelst personlig Magt; thi det forstaaer sig, derved erklærer man sig jo selv for en liden Potentat, der i visse Tilfælde ikke behøver at træde for deres Domstol. Men lad det nu være, som det være vil, Kongen har dennegang giort en Undtagelse, og tilladt mig at duellere paa Liv og Død med Ritmester Soop;

kun skal Kampen skee i Ridderſalen, for Alles Øine, og Kongen vil selv være tilstæde, med sine Generaler. Men paa Galleriet komme ogsaa Borgerfolk, og der skal jeg strax skaffe dig en god Plads; thi det vil dog vist fornøie dig usigeligt at see hele dette Optog. Nu har jeg ingen Tid længer at snakke med dig, kiære Ven! Tag mig det ikke ilde op, at jeg endnu ikke har talt med Kongen om dig. Jeg havde i disse Dage fuldt op at giøre med mine egne Sager; og da hans Majestæt havde viist mig den store Naade, og tillod mig at brække min Modstanders Hals, i hans egen høie Nærværelse, saa indseer du selv, at jeg ikke turde vove, strax igien at falde ham besværlig med andre Bønner. Seirer jeg, saa er der jo altid Tid nok til sligt; gaaer jeg bag af Dandsen, — saa vil du dog let som Luthers Afkom — (han smilede lidt, derpaa trykkede han min Haand alvorlig og vedblev) nei i Sandhed, nu spaser jeg ikke; som Luthers Ætling vil du vorde Kongen mærkværdig, og han vil sikkert tage sig af dig. Men saa maa du love mig,

at du endnu først som Degn synger mig en Liigpsalme ved min Jordefærd.

Han kaldte paa en gammel saxisk Underofficeer, og sagde: Jørgen, du skal følge denne gode Mand op paa Galleriet! Sørg for at han faaer en god Plads, hvor han kan see alting, og ikke kommer i Trængsel. Bild dig ind, Albert, vedblev han leende, at du seer en af de gamle Athletkampe; thi uden at een af os bliver paa Stedet, vil det neppe løbe af. Dog med Jernkroge vil man ikke slæbe os ud af Dødningeporten. — Nu maa jeg klæde mig paa og pynte mig lidt; thi vi have fornemme Tilskuere. Husker du, da vi sidst spillede Tragødie hos gamle Ridder Knaufdegen? Da tænkte vi ikke paa, at det saa snart skulde blive Alvor, for et større Publikum.

Men sig mig dog, du forunderlige Menneske, raabte jeg, som løber saa lystig og forfængelig til en Tvekamp paa Liv og Død, som til et Skuespil, hvad ondt have I da egentlig giort hinanden? Hvori bestaaer den store Fornærmelse? — Han har skiældet mig ud for en Vindmager, svarede Seifart, og jeg har

igien kaldet ham en grov Oxe. Nu ville vi dog see, om Oxen kan nedstøde Vinden med sine Horn, eller om Vinden blæser Oxen om. Med disse Ord forlod han mig, for at klæde sig paa.

Jeg stod forstenet. Den gamle Underofficeer saae betænkeligt paa mig, tog sig en Priis og sagde tørt: Det kan han vel ikke begribe, Skolemester? Om det saa er mig, der dog er en Underofficeer, saa kan jeg neppe faae det i mit Hoved. Siig han mig, som en lærd Mand, hvoraf kommer det, at Barnet saa sielden vil kaldes ved sit rette Navn? Jeg kiender nu min Herre, et Aarstid; jeg har seet ham kæmpe i Striden, og Gud straffe mig, om han ikke bruger sit Sværd ligesaagodt som sin Mund; og det er meget sagt. Thi det forstaaer sig, Forstand og Kundskaber har han, men noget Vindmageri er der ogsaa ved ham; det kan ingen nægte mig. Og Ritmester Soop er upaatvivlelig en tapper Helt, han har endog engang reddet Kongens Liv; men der er intet Spørgsmaal, at han er en Grob-

jan. Hvor har det nu altsaa kunnet krænke ham saameget, at man kaldte ham en grov Oxe?

Fierde Kapitel.

Tvekampen.

Jeg gik paa Galleriet med min gamle Underofficeer. Der var allerede fuldt af Folk, men han skaffede os Plads, og fra det Sted, jeg stod, kunde jeg overskue hele Salen. Den kongelige Garde, med lyseblaae Kiortler, med Brystpandsere af Staal, Fiærhielme og lange gule Klaphandsker, havde allerede i to Rækker besat Salen, og deres skarpe Hellebarder blinkede paa høie sorte Skafter. — Kongen, sagde jeg, har viist stor Forkiærlighed for dette Corps? — Han holder af alle sine Krigsmænd, svarede Jørgen; og saa utroligt det end synes, kiender han dog de fleste indfødte Svenske, i alle Regimenter, af Navn, og har talet med dem

oftere. Nu er den hele svenske Hær godt udmunderet; thi Gustav tænker ikke som Tilly, den knoklede Beenrad af en visfen Korporal, hvad Kongen kalder ham; han mener, en pialtet Soldat og et poleret Gevær passe sig bedst sammen. — Maaskee, svarede jeg, tænker den gamle Bayrer, som de gamle Latinere: Militum horridum esse debet; o: en Soldat maa see forskrækkelig ud. Hvad de gamle Latinere tænkte, svarede Jørgen, veed jeg ikke, de vare jo Hedninger og noget sammenløbet Pak; men hvad Kong Gustav tænker, veed jeg. Han elsker alle sine Undersaatter som sine Børn, ønsker at giøre dem lykkelige, og har ingen Forkiærlighed for sin Garde. Jeg har tvertimod selv hørt ham sige, at man mere maatte forlade sig paa Guds Varetægt, end paa Garderegimenter.

Nu blev Salen, lidt efter lidt, fuld af Officerer. Pludselig blev det stille, en ærbødig Taushed udbredte sig, Fløidørene gik op, og mit Hierte bankede høit, ved den Foreſtilling, at jeg nu for førstegang skulde see Gustav Adolf. En lang maver Herre, men stærk af

Lemmebygning, med en Ørnenæse, høi Pande og buskede Øienbryne, traadte ind. I hans Ansigt var sielden Kraft forenet med Venlighed; Skarpsind og Ild, med dyb Tungsind. — Han hilste høfligt til begge Sider, derpaa gik han til den Plads, man havde anviist ham, og stod der med Armene overkors, med Øinene nedslagne, uden at tage videre Deel i det Hele. — Hvem er den fornemme Herre? spurgte jeg; det kan dog ikke være Kongen; Kongen, har jeg ladet mig sige, skal være en korpulent jovialsk Herre.

Det er Kongens høire Haand, svarede gamle Jørgen, den fortræffelige Gustav Horn, som i Slaget ved Leipzig stod ligeover for Tilly. Han er et ligesaa ædelmodigt Menneske, som en gyselig Kæmpe. En Stad (jeg har glemt dens Navn) skulde plyndres, fordi Commandanten havde været uforskammet mod Generalen. Da kom de skionneste Piger ud af Byen, grebe Horns Stigbøiler, kastede sig paa Knæe, græd og bade ham, at skaane deres Ære og deres Paarørendes Liv. Sig hint Kiødhoved af Commandant, sagde den vakkre Horn, at jeg ærer Eders

Taarer ligesaa høit, som jeg foragter hans Sværd. Og Byen blev reddet. — Hvorfor er han da nu saa bedrøvet? spurgte jeg. — En hidsig Feber har nylig berøvet ham hans herlige Gemalinde og to velsignede Børn, var Svaret. Han holdt den ene efter den anden, flere Timer, i sine Arme, indtil de udgave deres Aand; derpaa lod han Ligene bringe til Sverrig i Sølvkister. Men see der er Rigskansleren Oxenstierna, som nylig er ankommen. Hvilken høvisk Ridder! Har I seet et aabnere Ansigt, ret hvad Italienerne kalde un viso sciolto, og hvad de selv saa sielden besidde. Ingen Cardinal Richelieu, ingen Macchiavelli, og dog klog som Fanden. Der seer man, ærlige Folk kunne ogsaa have Forstand. Han er af en rolig, blid Karakteer. Seer I, der trykker han Svigersønnens Haand og trøster ham. Og det var dog hans egen elskede Datter! Men, som jeg siger: han er koldere. Kongen har undertiden forekastet ham det; men veed I, hvad han svarer? Hvis ikke min Vandsprøite undertiden slukkede Eders Majestæts Ild, saa blev Ildebranden for stærk.

Og Kongen har givet ham Ret, thi saa besin-dig og fornuftig en Herre som Gustav end er, saa vilde han dog intet Ingenium være, hvis han ei engang imellem kunde blive hidsig.

See der, den unge Hugaf, som iler ind, med Hielmen under Armen, fordi det er ham for hedt. Han der, som har Haarene kiæmt ned over det Halve af Panden, efter de unge Herrers Maade nuomstunder, ikke strøget opad paa Løveviis, som paa Kongen og Rigskans-leren. Kiender I ham? — Ak, raabte jeg, det er jo min naadige Fyrste, Prinds Bern-hard af Weimar. Jeg har ofte mødt ham i min Barndom paa Trappen til Wartburg; jeg har eengang kysset hans Haand, og han hilste mig venligt igien. Hvor han er bleven stor og stærk. Han seer heel forvoven ud. — Ja, det bliver med Tiden den anden Gustav Adolf, sagde Jørgen. See hvor ivrigt han iler hen til General Horn, og omfavner ham. Nu det har han ogsaa fortient af dig du unge Spring-fyr! De have ofte rendt Panderne mod hin-anden; thi det Brushoved vilde have det an-derledes efter sin Egensind; men tilsidst maatte

han dog tilstaae: Jeg er endnu den uvidende Krigers, og Horn den vise Mand. — Hvo er den alvorlige Høvding, spurgte jeg, som triner ind nu, og som Alle hilse saa venligt? — Ja seer han vel, Skolemester, sagde Jørgen, det er just det Gode ved Krigen, at Dygtigheden i den selv kan svinge sig i Veiret. Det er Oberst Stallhantsch, en Finlænder. I sin Ungdom var han Tiener, nu er han Hertug Bernhard af Weimars Kammerat. Det er ellers en galant Herre, og han forstaaer især godt engelsk. Det lærte han hos sin Husbond Sir Patrik Ruthwen, og derved er han Kongen nu til stor Nytte; thi Gustav taler tydsk, fransk, italiensk og Latin som sit Modersmaal, men engelsk kan han ikke. — Saa er da nu den ringe Staldhans, bleven en ridderlig Staalhandske, sagde jeg. Saa er det! svarede den gamle Underofficeer.

Nu hørte vi Hestetrampen ude i Gaarden, og der blev raabt Vivat. Jeg behøvede kun at vende mig om, saa kunde jeg overskue Gaarden, thi jeg havde Vinduet i Ryggen. Der var stor Trængsel af Mennesker. Men

Soldaterne giorde ingen Plads, thi Folket veeg selv ærbødigt tilside og skilte sig ad. Jeg saae en stor Mand, i en ny Kiortel af graat Klæde, han havde en grøn Fiær i Hatten, og reed en deilig Flueskimmel. Jørgen behøvede ikke at sige, det var Kongen. See kun hvor langsomt han rider giennem Gaarden, sagde Jørgen; han er bange for at Hesten skal træde paa de smaae Drenge, og han holder Haanden over Øinene, thi han er noget nærsynet. Kongen er slet og ret klædt, sagde jeg; han behøver heller ikke at pynte sig, Naturen har udmærket ham nok. Skade, at han er vel korpulent. — Hvorfor det? spurgte Jørgen med rynket Pande. Det var Carl den Store med, og Rolf Ganger, som grundede Normandie. — Hans Hest er udmærket smuk, vedblev jeg. — Det er hans Liebhaverie, sagde Jørgen; og man kunde vel forekaste ham det som en Feil, at han altid, selv i Slagene, rider Heste, som have noget Afstikkende fra alle de andre. Kort for Slaget ved Leipzig, kom der en Pranger, med saadan en udmærket Hest. Karlen var en forklædt Spion, og skulde

sælge Kongen Hesten, for at de fiendtlige Kugler bedre kunde træffe ham, naar han reed den i Slaget. Til Lykke blev det opdaget i Tide, og Karlen blev hængt. — Og hvem, spurgte jeg, er den bredskuldrede Mand, med det friske brune Ansigt? og dette smukke unge Menneske, i den sorte Kiortel, med Studenterkraven? Han lader endnu neppe til at være fyrten Aar gammel. — Den stærke Mand, svarede Jørgen, er den herlige Banner; et levende Krigsbanner i vilden Slagtummel, fast opreist, der forsamler adspredte Kæmper igien, og fører dem til Seier. Hans Bedrifter ere vel alerede komne Jer for Øre? Skade at jeg ikke kan vise Jer den tappre Callenberg og Teufel; de faldt i Kampen. Den Ungersvend der, hvidskede han mig i Øret, er Kongens Slegfredsøn, Gustav Gustavson, som han før sit Ægteskab har faaet med Margaretha Cabiliau. Kongen er ellers nu Ærbarheden selv, og elsker sin Gemalinde med ægteskabelig Troskab; men selv den Bedste kan der hændes noget Menneskeligt i Ynglingsaarene. Skade at den Dreng ikke er Kronprinds af Sverrig; thi han

har arvet meget af Faderens Ingenium. Men en Bastard kan ogsaa blive til noget. Han bliver vist en fortræffelig General. For det første, siger man, skal han endnu fortsætte sine Studeringer i Wittenberg.

Nu sad Kongen i Salen, paa et noget ophøiet Sæde, omkring ham vare hans Rigskansler og Krigshøvdinger. Den lystige skionne Marsch, som havde modtaget Kongen, ophørte, og paa hans Vink begyndte Musikanterne at blæse en Sørgemelodie, der sædvanlig blev hørt, naar en Officeer, for en begangen Subordinationsfeil, skulde skydes. Under Musiken blev der, af Soldater, baaret to sorte Liigkister ind, og bag efter gik en stor skummel Mand, med blottet Hoved, og med et fælt Ansigt. Udaf hans røde Kappe fremstak et blankt, bredt Sværd, som næsten mere lignede et chirurgisk Instrument, end et Vaaben. — Hvad er det? spurgte jeg forundret min gamle Ledsager, som hidindtil havde vidst saa god Besked om alting. Ligesaa nysgierrig som jeg, svarede han, uden at vende Øinene bort fra dette Syn: Det er to Liigkister; og Manden der, med Sværdet i

den røde Kappe, er Krigsprofossen, Skarpretteren.

Da Liigkisterne vare stillede hen i en Krog, og Bødelen traadte tilbage i Baggrunden, tang Musiken, og Kongen talde omtrent saaledes:

Mine kiære Herrer og Venner!

Det er enhver af Eder bekiendt, at jeg, efter modent Overlæg med mit tro Raad og mine Krigshøvdinger, alerede for flere Aar siden, under Livstraf, har afskaffet Tvekamp i min Hær. Alle mine Helte fandt sig villig deri, og maatte tilstaae mig, at Tvekamp ligesaavel kan bestaae uden Ære, som Ære uden Tvekamp. Krigeren maa være bestælet af den retfærdige Sag, ellers giver jeg ikke en Øre Kobbermynt for al hans Tapperhed; saalidt som jeg overalt agter glimrende Egenskaber uden Dyd. Duellen var nødvendig i Hedenold, da endnu ikke Land byggedes med Lov. Siden have Ridderne, med sværmersk Elskværdighed, overdrevet dette, som saa meget andet. Jeg giør dem ingen Foreskastelser. I deres Gudsfrygt, Elskov og Tapperhed blomstrede en stor Deel Skiønt, Godt og Sandt. Men vi skulle ikke efterligne deres Ly-

der. Tidens Feil undskylde menneskelige Skrøbeligheder, men ikke en efterabende Tids Daarskab, som, uden sandt Alvor, kun forfængelig vil gientage det Skedte. Vore Forfædres Aand bør lyse for os, som en hellig Kierte, deres Skygger skulle vi ikke mane tilbage; thi vi have altid Skygge nok selv, i dette Jordeliv. Og hvorfor ere vi Protestanter, hvorfor kæmpe vi mod Katholikerne? Fordi de ikke ville tillade os at gaae frem med Tiden; fordi de brændemærke vor ærlige Stræben efter Sandhed og Ret, med det foragtelige Navn Kietterie; fordi de hade, forfølge, martre og myrde os, som Evigfordømte; fordi de egensindigt holde sig til gamle forfaldne Former, hvoraf Aanden for længe siden er veget, som have tabt Saft og Kraft, og hvorunder kun nu Hovmod, Egennytte, Grumhed og Argelist lure, og udruge deres Æg, som Øgler under hensmuldnede Mure. Protestere vi imod een trykkende Fordom fra en mørk Tid, saa maae vi ogsaa giøre det mod en anden. Ville vi ikke længer, som bigotte Riddere, med overdrevent Foleri knæle ned for ethvert

Helgenbilled, og tvinge den Overvundne til at kysse vor Kiæreſtes Toffel, saa maae vi endnu mindre være Don Qvixoter, der fægte med Veirmøller. Og en Veirmølle er der i den Mands Hierne, som troer at burde udrydde sin Ven og Vaabenbroder af Jorden, blot fordi de havde sagt hinanden et ubetænksomt Ord; fordi de i øiebliklig Hidsighed have saaret hinanden med en Mundslyd. Hvor kan et eneste Ord opirre sædelige Christne, som Venskab og Pligt forene til et høiere Maal, som efter Jesu Exempel broderlig bør tilgive hinanden; hvorledes kan et saadant Ord, siger jeg, tirre dem til blodig Hævn, lig rasende Kannibaler? Er det christeligt? Er det menneskeligt og fornuftigt? Og skal en christen Fyrste, der har draget Sværd for Troens Reenhed, til Uskyldighedens Forsvar, taale slig Synd, slig Taabelighed? I svare mig maaskee: uden Dueller kan ingen Orden bestaae mellem Krigerne. Er da Ordenen slettere i min Hær, end i den østerrigske og bayerske, hvor det er tilladt at tvekæmpe? Er maaskee Æresfølelsen slappere her? I sige: Det befor-

drer Høflighed, fordi man nu, af Frygt for en Duel, viser hinanden gienſidig mere Agtelſe. Jeg ſvarer: det er en uſſel Høflighed, en jammerlig Agtelſe, der aldrig kan fornøie noget Menneſke med Hoved og Hierte, ſom den Ene kun af Dødsfrygt er nødt til at viſe den Anden. Er Agtelſen ikke frivillig, har den ingen ſædelig Grund, ſaa er den ikke en Pibe Tobak værd. Hvor Mængden er høflig, der ſkammer Plumpheden ſig, bliver foragtet, beſpottet, og kan ikke trives. Hvortil behøves da ſaa ſtærke Lægemidler, mod et ſaa ringe Onde? Fortiener Uforſkammenheden, ſom en ſvag Undtagelſe, at hele Mængden i Angſt drager Sværd mod den? Ved Gud det tykkes mig heel uanſtændigt for en Mand, at trække blank og kæmpe ridderligt, mod et ſaadant frækt Qvindemenneſke. Med Haanlatter bør hun pidſkes ud af Leiren, ſom en anden gemeen Bolerſke.

Han taug et Øieblik; der herſkede en ſtor Taushed, han betragtede de tvende Duellanter med et giennemtrængende Blik, ſom de ikke kunde udholde. De ſloge Øinene til Jorden, og Guſtav vedblev:

Og dog see vi idag, at to bolde ærlige Helte lade sig forlede til en saadan Daarskab, og troe maaskee endog at opvække Beundring her, fordi de, paa første Vink, strax staae færdige til at knække Halsen paa hinanden. Jeg beklager dem, jeg havde tiltroet dem begge mere Hierte. Jeg skulde dog tro, at jeg ogsaa selv er en Mand, der kan slaae fra mig, og haver beviist Mod, naar det gialdt Menneskehedens Sag; men skulde jeg stride enkelt, mod en god Ven, jeg tilstaaer Eder det — jeg vilde skiælve, jeg vilde ikke have Mod til at slaae ham ihiel, heller lod jeg mig dræbe af ham. — Men endog, hvor Talen ikke er om Venskab, hvilket fornuftigt Menneske, der elsker Livet, vilde vel gierne strax opoffre Alt, for en Smaating? Der gives visse skumle Kæmper, der have stor Lighed med Tigeren og Losen; stolte uden Æresfølelse, tappre uden Hoimod, som i deres mørke Melankolie ikke kiende Livets Glæder, der snige sig hen ad Jorden, som drøvelige Skygger, som Giengangere, eensomt, fremmede for alt Levende, og som uden Klage, ja endog med en Slags Helvedesglæde

gierne give Slip paa den jordiske Tilværelse, naar de blot kunne skæbe flere Lykkelige ned med sig i Underverdenen. Denne Aand besæler, Gud være lovet, ikke mine Skarer; og hvo der endnu her skulde tænke saaledes, ham stander det frit strax at begive sig til en Wallensteins eller Tillys Taterhorder.

De svenske Generaler saae fornøiede paa hinanden og nikkede med Hovederne. Bernhard af Weimar sprang op fra sin Stol, og giorde en Bevægelse, som han vilde hen og falde Kongen om Halsen; men han fattede sig, kastede et funklende Øiblik paa Forsamlingen, for at see om Kongens Tale havde giort det tilbørlige Indtryk, og satte sig igien. Midlertid havde Kongen og Rigskansleren vexlet venlige Øiekast, og Gustavs Tone blev nu muntrere og mindre høitidelig.

Nu kunde det vel tykkes Eder vægelsindet af mig, kiære Herrer, at jeg, som har forbudt Alle Tvekampen, dog giør en Undtagelse med to Officerer, og tillader den, endog i min egen Nærværelse. Men her indtræffer et besynderligt Tilfælde, som jeg vil

giøre Eder deelagtig i. To Løver binde mig, og modsige hinanden. For at være Medvidere til dette synderlige Forhold, for rigtig at kunne bedømme det, har jeg indbudt Eder alle hid, paa det at I monne undskylde mig, paa bedste Maade. De tvende Ritmestere, Soop og Seifart, ville endelig dræbe hinanden. I kiende dem begge, som bolde Mænd. Soop viste sig alt længst som Helt; han har i den polske Krig reddet mit Liv, dengang Sirot i Skiærmydselen erobrede min Hat; hvilken ugudelige Kiætterhat, man siger, Østerigerne have sendt til Loretto, for der at smykke den hellige Jomfrus Altar. Dengang slog jeg Soop til Ridder, og tillod ham, i Tillid til hans Beskedenhed, engang at giøre mig en Bøn, som jeg vilde opfylde. Hidindtil har han intet forlangt, men igaar udbad han sig Tilladelse af mig, at duellere med Seifart. Vor gode Seifart har lært at være Helt paa de tydske Universiteter, og det sandelig ikke slet, hvilket han beviste i Slaget ved Leipzig, hvorfor han ogsaa nu er Ritmester alt. Seifart beviser mig med græske og latinske Gloser,

at jeg efter Billighed ei bør afslaae hans Ønske. Jeg har rigtignok anført ham Homers Helte, som mine Talsmænd, hvilke heller ikke toge det saa nøie med deres Point d'honneur. Saaledes siger jo selv Achilles til Agamemnon: "Drukkenbolt, med Hundens Blik og med Hiortens Mod!" uden at det har videre Følger. Midlertid, hverken ved classisk eller christelig Auctoritet vil Seifart lade sin Baldsyrighed fare, og han peger mig kun uafladelig hen paa Middelalderens Dalai Lama, eller Guld-Kalv, hvorom Ridderne dandsede, og som de kaldte deres Ære. Mit Løvte til Soop, ikke at afslaae ham en Bøn, kan jeg nu ikke bryde, min Lov kan jeg for hans Skyld ikke overtræde. Overtalelser og Grunde have ingen Magt over disse opbragte Mennesker. Lykkeligviis har jeg fundet en Udvei. Soop og Seifart ville plat ud udvise deres Mandhaftighed her i Salen, og slaae hinanden ihiel. Velan, det skee! Deres Ønsker skulle vorde opfyldte; saa har ingen noget at klage. Jeg vil selv være Øievidne til denne overordentlige Tapperhed og Uforfærdethed.

Godt, mine Herrer! Fægter nu, til den ene af Eder bliver paa Stedet. Jeg har bestilt Krigsprofossen hid; i det Øieblik den Ene ligger dræbt, hugger Skarpretteren, i mit Paasyn, den anden Hovedet fra Kroppen med sit Sværd. Paa den Maade faaer Hver sin Villie, og jeg har ingen Lov overtraadt.

Her taug Kongen. Sørgemusiken begyndte paa ny, Liigkisterne bleve flyttede nærmere, Skarpretteren traadte frem og blottede sin forfærdelige Glavind.

I dette Øieblik saae jeg de tvende Modstandere kaste sig for Kongens Fødder og bede om Naade.

Mig have I intet at bede om, sagde Kongen bevæget, da alting var roligt igien; thi naar I ikke kæmpe sammen, saa har Skarpretteren her intet at gjøre. (Han gav et Vink, og Bødelen begav sig bort, giennem en Bagdør). Men ville I atter som Christne vinde Agtelse af denne hæderlige Forsamling, — o saa forglemmer alt Nag, og omfavner hinanden som Venner!

Fienderne laae i hinandens Arme. Kongen opløftede sine stærke foldede Hænder mod Himlen, en Øverste gav Musikanterne Tegn; da istemte Zinker, Basuner, Trompeter og Pauker en from Kirkesang, om Forsoning og Broderkiærlighed. Jeg hørte Kongen, Oxenstierna, Horn, Banner, Stalhantsch, Bernhard af Weimar, Garderne og Soldaterne, alle istemme reent og taktfast. Kongens skiønne Bas trængte lydeligt giennem Choret. Vi oppe paa Galleriet vovede ogsaa at synge med. Gamle Jørgen fik sin Psalmebog og sine Kobberbriller ud af Lommen, og med snøvlende, skiælvende Stemme, brølede han med, medens Taarerne trillede ham ned ad de runkne Kinder. Det vilde Kæmpeoptrin havde forvandlet sig til en from høitidelig Gudstieneste.

Femte Kapitel.

Lykke.

Efter denne Begivenhed, som giorde et udslet-teligt Indtryk paa mig, begav jeg mig atter til Seifarts Bopæl, ikke uden en hemmelig Glæde. Kongen havde talet mig ud af Hiertet, og bifaldet min Mening om Seifart. Nu var jeg dog saa temmelig vis paa, at denne gode Ven vilde komme mig noget slukøret og undseelig imøde, en Tilstand hvori jeg endnu aldrig havde seet ham; og med en Smule Skadefrohed længtes jeg efter denne Triumf. Men jeg forregnede mig; ligesaa let kunde man vaske en Morian hvid, som ydmyge Seifart. Leende og kiæk kom han mig imøde, rakte mig lystig Haanden og raabte:

Naa, ikke sandt, Albert? Det var dog engang en deilig moralsk Comødie! Endnu bedre, end Narrefødslerne hos Ridder Knaufdegen. Ridderselen var ogsaa større, Skuespillerne bedre, og smukkere klædte. Der var og-

saa flere Tilskuere; desværre manglede kun Bissekræmmersken og Bagersken. Alt dette, kiære Barn, har jeg nu ladet saadan indrette, blot for at giøre dig en Fornøielse, at du paa eengang kunde faae et Blik over det Hele, og hurtig sætte dig ind i vore Forhold her, hvad ellers vilde bleven dig vanskeligt, som Degn over en lille Menighed; ja fast umuligt. Jeg havde ogsaa kunnet lade opføre en Haupt und Statsaction for dig, med Musketter og Kanoner; men da jeg kiender din Smag, saa har jeg heller valgt en moralsk Idyl, skiøndt sandelig i stor Stiil. Spillede Kongen ikke ganske fortræffeligt? Det er virkelig vor allerbedste Acteur. — Han har ikke spillet, Seifart, raabte jeg alvorlig; han var Sandheden selv. — Nu ja vedblev den Anden, det er just det, jeg mener. Et godt Spil kan ikke undvære Natur. Og hvilken Veltalenhed! Ligesom Cicero mod Catilina. Han har forsvaret sin Paradox ganske fortræffeligt. Især var det Indfald med Skarpretteren allerkiæreste. Det havde ingen Anden saa let giort ham efter. Saadanne Gaver maa man være født med.

Og nu, min Søn, sagde han, idet han venlig trykkede min Haand, bliver du hos mig. Jeg har bestilt et lille Aftensmaaltid, under hvilket Oxen og Vindmageren agte at drikke Forlig. Vil du nu bidrage din Skiærv med dertil, saa digt os en lille Vise derover! du kan jo rime. Men lad den for Guds Skyld være lystig; at Vinen og Venskabet desto bedre glide ned, og at ingen af Delene, som Moral og Støv, komme os i Vrangstruben.

Jeg lod mig ikke bede to Gange. Han lukkede mig inde, da han havde givet mig Pen, Blæk og Papir; og jeg skrev følgende Vise, som de Herrer Officerer om Aftenen sang med lydelig Latter, da Bachus havde giort det Bedste i Forveien.

Oxen og Vinden.

Er Oxen ei et ædelt Dyr?
Vi eie selv en Asa-Tyr,
Med Kæmpehorn i Stiernen.
Dog stanger han ei blot med Horn,
Men endnu meer — med Hiernen.

Og Vinden — vækker den Foragt?
Vel iler den i Flaggerdragt,
Hen over Skov og Moser;
Snart hvirvler den i Vintersnee,
Snart vifter den i Roser;

Med Vinden Oxen ingentid
Kan dog indlade sig i Strid,
Hvi vil han den da hade?
Thi stanger Oxen hen i Vind —
Det kan ei Vinden skade.

Og blæser Vind mod Oxens Vom,
Det blæser dog ei Oxen om;
Det hielper ei at true.
Thi Oxen bær en dygtig Pels,
Og faaer saa let ei Snue.

Men begge giøre Bonden kry;
Henblæser Vinden Regnens Sky,
Da trives Græs i Enge;
Selv Oxen høit i Kløver gaaer,
Paa spraglet Blomstervænge.

Forliges Oxe da med Vind!
Fornoier altid Bondens Sind,
Lad steds ham Lykken friste.
Men giør til Oxe sig en Fro,
Gid den af Vinden briste!

Visen behagede, som sagt; den var efter Tidens Smag, og drog Fantasien hen i den æsopiske Fabel, i Mikkel Ræys Heltedigt. Den blev hurtig bekiendt i Leiren, og kom ogsaa Kongen for Øre. Allerede næste Dag lod han mig kalde.

Jeg var ganske elendig tilmode, og vidste i min Besippelse hverken ud eller ind. Jeg spurgte Seifart om han ikke kunde skaffe mig nogle bedre Klæder; men han svarede: Albert, det forstaaer du dig nu atter slet ikke paa. Just i denne luslidte lurvede Degnekiole maa du træde for Kongen; og som Ven raader jeg dig, endnu underveis at rive nogle flere Huller paa Albuen. Smukke Klæder seer Kongen nok af, dermed tiltrækker du dig ikke hans Opmærksomhed; men du maa optræde i dit eiendommelige Kostume, som den store Luthers Afkom, der er kommen til Agters og paa Knæene. Det vil opvække hans levende Deeltagelse, og inden Sol gaaer ned, vædder jeg, har han ladet dig istandsætte og nyt overtrække.

Mine Knæe skiælvede, da jeg gik op ad Slotstrappen, og Jorden bævede under mine

Fodder. Det hialp lidet, da jeg saae den store Uroligheд der var i Gaarden, med Indpakken og Vognlæssen. Jeg erfoer at Kongen vilde reise strax, og tænkte med lettet Hierte: I denne Hurlumhei lægger han vel ikke synderlig Mærke til dig. Audiensen vil kun vare kort.

Jeg blev ført ind i Kongens Gemak, hvor han grundende gik op og ned ad Gulvet, og dicterede en Secretair noget. Den tienstha-vende Officeer, som indbragte mig, meldte med det samme, at Rigskansleren strax vilde komme. — Aa hent mig dog Gustav Gustav-son! sagde Kongen. — Derpaa vendte han sig til mig, og spurgte: Est du den unge Degn, Luthers Ætling, Seifarts Ven, der igaar dig-tede den lystige Vise? — Jeg bukkede dybt, og svarede skiælvende: Ja Eders Kongelige Majestæt. — Nu vær kun ikke bange, min Søn, sagde han venligt, idet han klappede mig paa Kinden; seer jeg da saa forfærdelig ud? Han betragtede mig med et sandt Faderblik, hvori den hele store Siæl aabent viste sig, og strax var al min Frygt forsvunden. Ak nei, Eders Majestæt, svarede jeg; men man kan

ogsaa skiælve af Glæde. — Hvor nær er du i Slægt med Luther? spurgte han. — Ak det er langt ude, svarede jeg. Jeg stammer ned paa mødrene Side, fra en Broder af ham. — Du har et ærligt, aabent Ansigt, (vedblev Kongen, for endnu bestandig at sætte Mod i mig) forsaavidt ligner du Luther; men Luther var ikke smuk, og du har jo ret et Pigeansigt. Kan vel endog blive rød som en Jomfru? — Det rører mig dybt, svarede jeg, at Eders Majestæt saa nedladende taler med et stakkels Menneske. — Hvo der har Aand, Hierte og Ungdom, svarede Kongen, er ingen Stakkel. Jeg vilde gierne giøre noget for dig, men har ingen Tid til at opholde mig længer her. Du er opdraget i en lærd Skole, men har endnu ikke besøgt noget Universitet; til Degn er du for god, du maa blive Præst ligesom Luther. Havde du vel Lyst til at følge med min Søn til Wittenberg, og have det der saa godt som han? — Jeg stod som forstenet. Den skiønne Yngling, som jeg havde seet igaar, traadte ind. — Gustav, sagde Kongen, mit kiære Barn, jeg maa nu forlade dig. De omfav-

nede hinanden, græd hierteligt, og ginge ind i Sideværelset, for at overlade sig til deres Følelser.

Midlertid stod jeg ene og forlegen i Selskab med den stolte Skriver, som flereganger maalte mig fra øverst til nederst med et foragteligt Blik. Jeg krammede min Hat, og ønskede Kongen tilbage, med hvem jeg allerede havde giort Bekiendtskab. Min Stilling blev endnu pinligere, da Rigskansler Axel Oxenstierna i det samme traadte ind, satte sig ned og ventede Kongen. Skriveren rakte ham nogle Papirer; han giennemsaae dem flygtigt, rynkede Panden, og spurgte, idet han gav dem tilbage, paa Svensk, (hvad jeg dog kunde forstaae lidt af): Er Abo endnu altid syg? Kan han ikke snart arbeide igien? — Aa jo, svarede Skriveren, han kommer imorgen. Er Eders Excellence ikke fornøiet med mit Arbeide? — Nu, svarede Rigskansleren, jeg er engang vant til Abo, han forstaaer bedre at føie sig efter min Maade.

Jeg havde imedens ikke vovet at hilse Kansleren; det undrede ham maaskee, og han

spurgte Skriveren paa tydsk: Hvem er det unge Menneske der? Hvad vil han? — Det er den Degn, strenge Herre, svarede Skriveren hurtig, med et ondskabsfuldt Smil, som har giort Visen igaar, om Oxen med Horn i Panden, eller hvad det er.

Nu løb det mig koldt ned ad Ryggen. Herre Jesus! tænkte jeg, du har taget Rigskanslerens og General Horns Navne forfængelig; nu staaer du for ham, hvad vil der blive af? Kansleren, som strax mærkede min Angst og indsaae dens Grund, gav sig høit til at lee, reiste sig, lagde sin Haand paa min Skulder, og sagde, idet han, ligesom Kongen, strax indgiod mig Fortrolighed: Saa sandt jeg lever, min ærlige Ven, I har sagt mig en sand Compliment, at min Oxenstierne ikke blot stanger med General Horn, med ogsaa med sin egen Hierne. Tak skal I have for den lystige Spas, den har ret gottet mig, der er Aand i. Nu vær kun ikke undseelig. Tag denne Skuepenge til min Erindring. — Med disse Ord rakte han mig en stor Solvmynt,

som Kongen nylig havde ladet slaae, til Minde om Seieren ved Leipzig.

Kansleren blev kaldet ind til Kongen, og jeg stod atter allene, med Secretairen. Men da jeg alt havde saa store Patroner ved Hofset, vovede jeg at møde hans stolte Blik med temmelig Ligegyldighed.

En deilig Indretning! brummede han i Skiægget. Man behøver blot at smørre en elendig Vise sammen, saa bliver man, og faaer man, jeg veed ikke hvad. En Anden kan slide sig træt fra Morgen til Aften, med solide Forretninger, han kommer aldrig videre, og faaer endogsaa Næser ovenikiøbet. Den Abo! Som om han havde opfundet Krudtet.

Jeg nøiedes med sagte at nynne de to sidste Linier af min Vise:

"Men giør til Ore sig en Frø,
Gid den af Vinden briste!"

Hvad for tusind Diævle understaaer han sig? raabte den opbragte Skriver; synger og trallarer han i Kongens Kabinet?

Nu kom den tienesthavende Officeer, som havde bragt mig ind, og bad mig følge sig;

han vilde skaffe mig Reiseklæder, thi om en Times Tid skulde jeg kiøre med den unge Gustav til Wittenberg. — Ja men, min gode Herre, sagde jeg i min Enfoldighed, hvordan kommer jeg ud af det med min gamle Præst, naar jeg forlader ham, uden Afsked og Orlov? — Det vil Kongen nok bringe i Rigtighed, sagde Officeren smilende; jeg vil strax dictere Skriveren her et Brev, hvori jeg skal stille Eders Sag i det bedste Lys. — Ogsaa det endnu, sukkede Skriveren og beed paa Pennen! En bitter Drik.

Triumferende fulgte jeg Officeren; men glædte mig dog over strax igien at forlade Hoffet, hvor man ei et Øieblik kan bestraales af Naadens Sol, uden tillige strax at forfølges af Misundelsens Myg.

Siette Kapitel.

Ulykke.

Med den herlige Yngling Gustav Gustavson drog jeg til Universitetet i Wittenberg, og levede der et Aars Tid med ham, uden at det egentlig kom til Venskab mellem os. Dertil vare vi altfor forskiellige. Som Søn af den store Gustav, skiøndt kun af uægte Fødsel, følte jeg ham langt over mig; ogsaa var der, uagtet hans Godmodighed, en vis Storagtighed ved ham, som jeg har fundet hos de fleste Adelige, som jeg gierne undskylder, ja endog finder naturlig; men min Natur har aldrig kunnet fordrage den; thi jeg var ogsaa stolt, og trak mig let omfindtlig tilbage, naar man ikke kom mig imøde. Han var nogle Aar yngre end jeg, kiendte endnu aldeles intet til Verden, men var meget lærdere. For at smigre hans store Fader, giorde man ham strax til Universitetets Rector. Han opførte sig med Anstand, selv med Beskedenhed, i dette Embede, og holdt ved Tiltrædelsen af sit Rectorat en smuk latinsk

Tale, som blev rost af de forste Philologer. Med alt det var en fyttenaars Rector Magnificus et sælsomt Syn; ogsaa mærkede jeg ret godt, at han egentlig slet ikke var skabt til Bogen. Han havde en fortræffelig Hukommelse, og en overordentlig Lethed i at lære Sprog og Videnskaber til en vis Grad. Men han stak aldrig dybt; anede ikke, hvad det Altsammen førte til, og kiendte altsaa heller ikke sin Afstand fra Fuldkommenheden. Jeg kunde kun befatte mig med hvad jeg havde Kiærlighed for, hvad der virkede stærkt paa mit Hierte, min Indbildningskraft; derfor dvælede jeg gierne længe ved en Sag, fordi jeg indsaae tydeligt, hvad jeg havde for mig, og klart erkiendte hvor langt jeg var fra Maalet. Men dette kiedede mig slet ikke; tvertimod fik jeg ved den daglig gientagne Beskiæftigelse min Gienstand kiærere og kiærere, og det kostede mig ordentlig Selvovervindelse at rive mig los fra den, naar det skulde være, som fra en gammel Ven, eller fra den elskede Arne. Dette var nu i den unge Gustavs Øine Eensidighed, Egensind, Dorskhed; og jeg mærkede nok

at han kun holdt mig for et middelmaadigt Hoved. Soldaten tittede frem overalt, giennem den unge Rector Magnificus. I hans Værelse hang Floretter, Sværde og Hielme, mellem Qvarter og Folianter; og istedet for et Skriverbord, brugte han sædvanlig et Par gamle store Pauker, med irrede Kobberkiædler, paa hvilke han ofte øvede sig, til langt ud paa Natten; saa at, mens hele Wittenberg sov, man endnu kunde høre Rector Magnificus paa sit Kammer slaae Pauker og blæse i Trompet. Altid havde han Lyst til at fægte, og heri kom ham ingen nær i Færdighed. Ogsaa brødes han gierne, for at vise sine usædvanlige Kræfter. Af ungdommelig Forfængelighed forekastede han mig tit, naar jeg ingen Deel vilde tage i de underlige Øvelser, at jeg intet Mod havde. Intet i Verden kunde ærgre mig mere. En høi Rødme farvede mit Ansigt, og jeg skiælvede af Harme, men da det var min store Velgiørers Søn, tvang jeg mig, for ei at sige ham Ubehageligheder, og nøiedes tilsidst med at bede ham om at lade det være. Krænk mig dog ikke, kiære Herre, — sagde jeg eengang — med

at beskylde mig for Feighed. Menneskets Mod er forskielligt; hvorledes kan en dyb Æresfølelse være til uden Mod? Maaskee har jeg ikke, som I, det siebliklige Krigerske, men der hører ogsaa Mod til at udholde, til at arbeide, der hører Mod til at tænke og opfinde noget Nyt og Eget. Der gives ogsaa et aandeligt Mod. Troer I ikke Luther havde Mod? — Ei, raabte han, det skulde jeg mene, da han reed til Worms, til Diævlene og Tagstenene. — Nu ja, svarede jeg, med Sværd i Haand derimod vilde han giort sig latterlig, deri havde vist mangen katholsk Biskop overgaaet ham, som hverken kunde læse eller skrive. Dette Slags Mod føler jeg ogsaa, jeg har. Jeg veed det vist, jeg kunde døe for Sandheden, for den gode Sag; det var mig ikke muligt at giøre et Skridt, under min Menneskeværdighed; at vinde en Stormands Gunst ved usselt Smigreri, om ogsaa min hele Lykke stod paa Spil. Hvor mangen dygtig Krigshelt har ikke i Kabinettet været en nederdrægtig Kryber, af usel Forfængelighed, for at faae Ordensskiæder, som Barnet faaer Lege-

toi, naar det er artigt. Hvor mangen dygtig Hugaf gaves der ikke, uden Forstand, uden Karakteer, uden Hierte og Dommekraft, som overladt til sig selv kun giorde dumme Streger, og hvis hele Duelighed bestod i, at han, som Hyrdens Hund, kunde bide Ulven i Halsen i Marken, naar den vilde angribe Faarene. — Nu ja, min gode Albert, svarede Gustav venlig stolt, vi forstaae hinanden: I har det borgerlige, jeg det adelige Mod. Det skammer jeg mig ikke ved, svarede jeg, hvis det er saa; jeg er stolt af at være Borgerlig, thi Adelen har i Verdenshistorien intet Fortrin, som de Borgerlige maae misunde. Men dette Udtryk passer ikke her. Jeg vilde heller kalde det krigersk Mod, og Mod til Fredens Hverv. Mange Borgere have været Krigere; mange Adelige Geistlige og Lærde. Og hvilken af disse to Sorter Mod har da min Fader? spurgte han mig fristende. — Han har dem begge, raabte jeg; han er ligesaa god Borger som Adelsmand, thi han er en sand Konge, og denne bør forene alle Stænder i sin Person. — Det er sandt, svarede Gustav, min Fader er

Alt. Guſtavus er et Anagram af Auguſtus. Han forener alting i ſig. Han er langt ſtorre end Auguſtus, ſagde jeg heftig, Auguſtus var ikke meget ſtor. — Hvordan? ſpurgte han forundret, finder I ikke at Keiſer Auguſtus har været ſtor? Saa ſtore Folk har man ofte ſeet, ſvarede jeg; om ikke altid ſaa heldige. — Troer I, at I kunde være en Auguſtus? ſpurgte han mig ſpodſk. — Gud bevares, ſvarede jeg, dertil har jeg hverken hans glimrende, eller hans ſlette Egenſkaber. Jeg havde ikke været ſnu nok, til at overvinde Brutus ved Antonius og Antonius ved Agrippa; jeg havde ikke forhaanet Bruti Liig; jeg havde ikke tvunget en Mand til at ſkille ſig ved ſin Kone, for at faae hende, eller forſkudt min egen; jeg havde ikke ladet 300 Senatorer henrette i en overvunden By; og endnu mindre havde jeg ladet mig friſere for et Speil paa Sottefengen, og ſpurgt de Omkringſtaaende: om jeg nu havde ſpillet min Rolle godt? — Naar I kunde blive Fyrſte, ſpurgte han mig nysgierrig, hvilken ønſkede I da at ligne? — Da ønſkede jeg at være en Patriark, ſom Abraham, ſagde jeg ſmilende,

hensunken i selsomme Drømme; — da vilde jeg drage hen med min Slægt paa Kameler i fremmede, ubekiendte Egne, og grunde der et nyt Folk. — Hvad for noget? raabte han med Latter; er det muligt? Stamfader for Jøderne ønskede I at være? Og der maatte jeg da lee selv med. Men jeg fortæller Eder kun denne Samtale, for at I skulle kiende vor Maade at omgaaes paa; og saa for det sidste underlige Ønskes Skyld, der paa en Maade er gaaet i Opfyldelse, og som derfor kan ansees som en Slags Spaadom.

Naar den unge Gustav fik Breve fra sin Fader, forelæste han mig dem altid, og vi fulgte jublende den herlige Seiersvinder paa sit Tog til Nürnberg, og til Donauwerth, hvor Kongen skiød tredsindstyve Kanoner af, med egen Haand; en Efterretning, som fornøiede Sønnen overordentligt. — Hvorfor er jeg dog ikke med? raabte han utaalmodig. — Min Fader, som længe har været en moden Mand, bærer sig ad som en Yngling, og jeg, en Yngling, maa imidlertid begrave mig i Skolestøvet, som en udle-

vet Gubbe. De kommende Tider, svarede jeg, behøve ogsaa Helte.

Vi hørte med Fornøielse, at gamle Korporal Tilly endelig engang havde faaet sin Rest; han som roste sig af, aldrig at have været forelsket, eller havt en Runs. Med saadanne Folk, sagde Gustav, er der slet intet Udkomme. — Da Faderen beskrev ham sit høitidelige Indtog i Augsburg, hvordan han pludselig havde faaet Lyst til at dandse, og giort et Bal, for de smukke Døttre af den Fuggerske Slægt, samt andre Patricierfamilier, hvordan de havde faaet sig et Svingom, baade paa engelsk og tydsk; — da kastede Sønnen Cicero de officiis, som han just stod med i Haanden, ud af Vinduet, i Gaarden i en stor Vadskerballie, og raabte ynkelig: Nei det er for galt! Han faaer sig et Svingom, med de nydelige sydtydske Piger, hver Aften; og jeg Ulykkalige maa imidlertid sidde her, og læse Cicero de officiis!

At Wallenstein atter havde taget Commandoen over de keiserlige Tropper, satte os ingen graae Haar i Hovedet; men Nürnbergs Be-

leiring, og den store Forvovenhed af Gustav, at ville forjage Wallenstein fra Bierget, hvorved Kongen leed et overordentligt Tab, til ingen Nytte, det vilde slet ikke smage mange; især da Kongen selv kaldte det en Pagestreg. — Jeg frygter, sukkede jeg, at Krukken gaaer saalænge til Vands, til den gaaer hankeløs hiem. — Ei, raabte den dristige Søn, det har ingen Nød. Min Fader har, hvad det angaaer, en egen Tro, som jeg deler med ham: Ingen Konge er endnu truffen af en Kanonkugle. Ak, raabte jeg, rystende paa Hovedet, en blot Musket- eller Pistolkugle er nok, til at giennembore det største Hierte. — Jeg havde desværre altfor ret!

Slaget ved Lützen var nær. Alle haabede at Gustav vilde fælde Wallenstein; jeg havde saa gierne deelt dette Haab, men en dunkel Anelse betyngede mit Bryst. Jeg var nærværende med flere Professorer, da Sønnen fik den skrækkelige Efterretning. Brevet var ikke fra Faderen, som sædvanlig, men fra Oxenstierna, og forseglet med sort Lak. Yngligen aabnede det, blegnede som et Liig, men

skialv ikke. Uden at forandre en Mine, læste han det til Ende; derpaa sagde han med qvalt Røst: Glæder Eder, mine Herrer! Protestanterne have seiret; den fiendtlige Hær er ødelagt; Wallenstein har tabt Slaget og er flygtet som en Niding. Kun een Mand er falden paa den svenske Side! — Med disse Ord strømmede Taarerne ham ned over Kinderne, og han styrtede ud af Døren og ned ad Trappen. Vi søgte efter den ulykkelige Søn, og kunde længe ikke finde ham. Endelig hørte vi, at han selv havde indspærret sig i Carceret, for at have Ro, at ingen skulde see ham græde. Der blev han firogtyve Timer, uden at nyde det Mindste. Kun Vægteren hørte ham tale høit, kalde sin Fader ved Navn, skrige og jamre sig.

Derpaa fremtraadte han atter, bleg som en Dødning, mere lang og mere mager. Mange Haarlokker havde han fortvivlet revet af sit Hoved, ogsaa vare to Knoer paa den høire Haand stærkt saarede, uden at han vidste et. — Vil du følge med mig, Albert, spurgte

han, at see min Faders Liig? Det bliver bragt til Stokholm, vi ville møde det paa Veien. — Ja gierne, kiære Herre! svarede jeg, og gik op med ham, paa hans Kammer. Her udbrød han i en vild Latter og raabte: Der staae de gamle støvede Folianter, og give sig en vigtig Mine, lig pedantiske Magistere. Som om de kunde trøste mig! Som om der var halv saamegen Viisdom i deres Støv, som i det eneste levende Bryst, der paa Marken ved Lützen udrallede sin udødelige Aand, ved den store Grændsesteen. — Han aabnede et Skab, hvori der hang en fuldstændig Rustning og raabte: Nu, Fader! gaaer jeg med i Krig. Jeg vil træde i dine store blodige Fodspoer, jeg vil træffe din Morder. — O Albert, Albert! raabte han fortvivlet, og trykkede konvulsivisk min Haand, det er dog en stor Lykke for Satan at han er sort, og boer i Mørket. Der kan ingen saa let træffe ham. Men jeg vil dog spørge min Faders Hiertesven, Hertug Albert af Saxen-Lauenburg, der i Slaget ikke veeg fra hans Side, om han da slet ikke kunde opdage ved

det blussende Fængkrudt, der sveed ham Øienhaarene, hvem den Forræder var, der skiød min Fader bagfra?

Vi begave os paa Veien, og hørte, da vi kom til Grimma, at Liget vilde indtræffe der om Aftenen, og at Dronning Maria Eleonora, som havde fulgt sin Gemal til Tydskland, reiste med, for at bringe hans Levninger til Sverrig. — Saa, sagde Gustav alvorlig og tankefuld, maae vi blive her incognito. Jeg vil ikke see hende, og hun skal ikke see mig for førstegang ved min Faders Liig.

Som Studenter fra Wittenberg leiede vi os et lille Kammer i den største Gade, temmelig dyrt; thi Byen var allerede fuld af Mennesker, især i de Gader, hvor Liget skulde igiennem, for at sættes i Kirken, den Nat. Her vare vi da bag Vinduesgardinerne Vidner til det hele Optrin. Forestiller Eder det stakkels unge Menneskes Tilstand, da han giennem en Gardinridse saae den af Ryttere omgivne Vogn, der temmelig hurtigt kiørte hen til Kirken, da Dronningen var steget af i Herberget. Men Vognen kunde dog ofte kun komme langsomt

frem, da Gaden var fuld af Mennesker, som kastede sig paa Knæe, ligefor Hestene, strakte Hænderne op mod Vognen og raabte hulkende: Gud velsigne dig, du ædle Gustav Adolf, i sin Himmel. Du vor anden Luther! Du Lutheranernes Fader, Beskiærmer og Redningsmand. Da græd de gamle Knebelsbarter, som fulgte Vognen; Veteranerne, som havde giort Krigstogene med Gustav, og hvis kraftige brune Ansigter fast alle vare smykkede med Æresarr. Gustav Gustavson og jeg kastede os begge med foldede Hænder ned paa Gulvet, bag Gardinerne, og bade med Folket.

Saa snart det mørknedes gik vi, den stormfulde Novembereftermiddag, hen til Degnen ved Kirken, og forlangte, at han skulde lukke os ind. Han svarede, at han umulig kunde føie os i vor Begiæring; der havde allerede været saa mange, som han havde maattet afslaae det; thi det var ham strængelig forbudt at indbringe nogen i Kirken.

I skal ikke blot aabne mig Kirken, men ogsaa Kisten, raabte Ynglingen, med Torden-

røst; thi jeg er hans Søn, og jeg vil see min Faders Liig.

Saasnart den forskrækkede Mand hørte det, løb han hen for at giøre Anstalter, og det traf sig saa, at netop Ritmester Soop havde Commando ved Kirkevagten. Saasnart han kiendte den unge Gustav, gav han strax Befaling at aabne Kirken og Liigkisten.

Men ak! — Af den store Gustav Adolf var intet meer at see. Hans opsvulmede blaa Ansigt havde Saarene og Døden giort ganske ukiendeligt.

Sønnen stirrede længe paa de forstyrrede Levninger; derpaa spurgte han nedslaaet: Er dette Cadaver der, virkelig min store Fader? Er det alt hvad der er tilovers af ham? — Nei ved Gud, raabte Soop, hans udødelige Ære er høit ophøiet over Tidens Ødelæggelser. — Da opdagede Sønnen Faderens høire Haand, som endnu var heel og uforstyrret. Han bedækkede den med Kys og raabte: Nu kiender jeg ham igien. I have ikke bedraget mig, ikke løiet mig noget for. Her er den Haand, som har slaaet Tilly og

Wallenstein, som har ført Redningsværdet i Tydskland, for den luttrede Kristendom. Kiende I endnu denne kraftige Heltehaand, med den mægtige Tomme, med de lange stærke Fingre, de skionne store Regle? Den Haand, der lige saa mandhaftig krystede Sværdet, som den barnligfromt foldede sig, for Gud den Almægtige. Denne Haand, hvormed han forsidste gang gav mig den faderlige Velsignelse!

En dyb Taushed herskede. Sønnen laa længe maallos ved Siden af Kisten, trykkede den blege Haand til sine Læber og bad sagte. Derpaa stod han op, og gik bort udmattet og taus. Laaget blev atter af Veteranerne lagt over Kisten. Alle fulgte langsomt med ud af Kirken.

Da jeg, hensunken i drøvelige Tanker, atter opløftede mine Øine, saae jeg Ritmester Soop gaae ved min Side. — Hvordan gaaer det Seifart? vovede jeg at spørge. Han er falden i Slaget, svarede Soop. Den smukke Zefir vifter ikke længer. Han faldt som Helt, ikke langt fra Kongen. — Jeg taug, og fulgte Ritmesteren ud paa Gaden. — Hvad var Seifarts

Tab mod den store Gustavs? Og dog — han havde været min Ven, og jeg offrede ham mine Taarer.

Syvende Kapitel.

Oland.

Hvis en hundredaarig Gubbe, kiære Børn, vilde vedblive at fortælle sit Levnetsløb saa omstændeligt, som jeg har begyndt min Ungdomshistorie, saa vilde Tid og Taalmodighed neppe slaae til. Men frygter ikke! vi komme snart til Ro. Kun hvor der er Kamp og Stræben, er der noget at fortælle. Den paradisiske Lykfalighed har ingen Historie; og jeg tør vel sige, at jeg har tilbragt min meste Tid i en saadan lykkelig Tilstand. Vi ville i Fremtiden dvæle kortere ved hele tyve Aar, end ofte nu ved enkelte Dage.

Jeg blev i Wittenberg, til 1635. Jeg vil ikke dvæle ved at berette Eder mit Dag-

værk: hvor ofte jeg besøgte Luthers Grav, hvor gierne jeg gik i de Universitetsbygninger, hvor han havde havt sin Virkekreds, i de Høresale, hvor han havde holdt Forelæsninger, som Professor; og hvor jeg læste mangt et Navnetræk og Aarstal, som Studenterne fra hans Tid havde skaaret i Borde og Bænke. Og dog havde jeg selv ingen Lyst til at blive Professor; ja jeg tog ei engang Magistergraden. Kun imellemstunder, naar ingen var tilstede, besteeg jeg Kathederet, hvor den store Mand havde staaet, og holdt mig selv begeistrede Taler. Men da engang een af mine Kammerater havde skiult sig i en Krog, og været hemmelig Tilhører, helbredede han mig for denne Vane, og jeg giorde det aldrig siden, skiøndt han forsikkrede mig, at jeg havde talet ret godt. Mine Venner kaldte mig for Spøgs Skyld Klosterbroderen, fordi de troede om mig, at jeg med samt min Godmodighed, var en magelig Herre, der yndede det italienske dolce far niente, for meget, og som havde alt for stort Anlæg til tause Contemplationer.

Hvad det sidste angik, kunde de vel have Ret, skiøndt ikke paa den Maade, de meente. Forresten følte jeg et praktisk Talent vaagne i mig, som jeg vel mærkte, ikke slog ind ad den videnskabelige Vei. Midlertid morede det mig, at dyrke det. En Snedker kom ofte i vort Gymnasium, hans Haandværk fornøiede mig; jeg leiede mig en Høvlebænk, og medens de andre oppe i Auditoriet disputerede paa Latin om philosophiske Spidsfindigheder, lærte jeg at forfærdige Stole, Borde og Skabe nede i Værkstedet. Da det gik saagodt fra Haanden med det bløde Træ i den kiølige Luft, vovede jeg mig ogsaa til det haarde Jern i den brændende Ild. Jeg besøgte Smeden i Nærheden, og skiøndt jeg ikke giorde store Fremskridt hos ham, lærte jeg dog at bruge Hammeren, at smedde Søm og Spiger, hvilket siden er kommen mig til stor Nytte. Af mine Kammerater maatte jeg døie mange Spottegloser, naar de med deres Bøger og Hefter under Armen ginge Smeddeesøen forbi, og saae mig svinge Hammeren mod Ambolten for Ilden, med opsmøgede Skiorteærmer, og ganske gri-

met af Sod i Ansigtet. De sang: Smed, smed mens Jernet er varmt, naar Jernet er koldt saa duer det ikke!" og hvad de ellers kunde finde paa.

Tilsidst tabte jeg reent Lysten til at være i Wittenberg; jeg vilde see mig noget mere om i Verden, og længtes efter Eventyr. Tit ønskte jeg Seifart tilbage; jeg higede efter at see udmærkede Mennesker, med sielden Aand, hvoraf der for Øieblikket ingen var i min Kreds. Det hele Væsen i Nordtydskland var mig desuden forhadt. Wallensteins heroiske Skurkestreger ærgrede mig; hans Snigmord var mig modbydeligt. Efter Slaget ved Nørdlingen, var det ude med Svenskerne i Tydskland, og jeg havde ovenikiøbet den Kummer, at Churfyrsten, som skyldte den store Gustav Alt, giorde fælleds Sag med Keiseren.

Nu fik jeg Lyst til at reise Nord efter. Gustav Adolf og hans Søn havde giort mig Sverrige kiært, og man sagde mig, at med den Dannelse jeg besad, vilde det ikke være mig vanskeligt at giøre min Lykke der.

Jeg reiste paa et lille Fartøi fra Danzig til Calmar. En Storm nødte os til at ankre ved Øland. Her fik jeg Koldfeber, vovede ikke at drage videre, og maatte blive flere Uger i en Landsby. Bonden var en velhavende Mand; man behandlede mig godt, jeg havde ogsaa for det første saa mange Penge, at jeg ikke behøvede at tage mod Velgierninger. Men jeg kunde ikke blive af med Feberen; til det Middel at drikke Brændevin med Peber, og løbe Øen rundt, til jeg styrtede af Mathed, kunde jeg ikke bequemme mig; og anden Medicin brugte man ikke der mod Koldfeber. Der var ingen Læge paa Øen, og han fra Calmar duede heller ikke stort. Jeg beholdt altsaa min Feber, der tilsidst udmattede mig saaledes, at jeg maatte frygte, en anden farligere Sygdom vilde afløse den.

I denne Tilstand trøstede mig en ung smuk Tienestepige, stærk og rank, og meget blond. Hun elskede Sønnen i Huset, og han igien hende. Men Forældrene vilde ikke vide noget deraf, fordi Pigen var fattig. Det stakkels Barn vartede mig samvittighedsfuldt op i

min Sygdom, betroede mig sin Kummer, og det husvalede mig at yttre den trofaste Sicel min Taknemmelighed og min inderlige Deeltagelse i hendes Skiæbne, med enkelte Ord og Tegn. Det varede ikke længe, før jeg kunde saameget svensk, at jeg næsten forstod hende. Hendes Kiæreste var reist til Danzig med en Ladning Kalkstene; thi Indvaanerne, her paa Øens vestlige Kyst, leve især af deres Kalksteenshandel med Danzig, Riga og Reval. Jeg beklagede meest den gode Sara, fordi hun altid maatte gaae saalangt efter Vand. Thi da Jordbunden er stenet der, kan man ingen Brønde grave, men maa nøies med de sparsomme Kilder, der danne sig af Regnvandet, og sive ud giennem Biergridserne. Derfor er ogsaa Egnen plaget med saadan en Tørke, at Engene tilsidst blive ganske morkebrune. Desuagtet elskede Sara sit Hiem høit, og fortalte mig tit om de nydelige Harer og smukke Hiorte, der løbe over Veien, naar hun gik til Kilden, og om de utallige Nattergale og andre Sangfugle, som om Sommeren sang i de tykke Tornebuske.

Engang kom hun ganske vemodig hiem fra et Bryllup i Nabolauget. Hun fortalte mig, hvordan Brudgommen havde redet foran Præsten; derefter var Bruden kommen tilfods med Brudepigerne. Veiret var slet, det støvregnede, og undertiden havde de været nødte til at vade giennem det stigende Søvand paa Strandbredden, til op over Anklerne; men det havde de slet ikke brudt sig om; og Sara var endnu ganske varm. De havde nemlig løbet stærkt; thi jo hurtigere Bruden løber til Kirke med sine Jomfruer, desmere æres hun. Sara kunde ikke holde op igien med sine Beskrivelser. Bruden havde havt en deilig Krone paa Hovedet, af forsølvet Messing, der straalede som Solen, ei at tale om den herlige Kaabe, og de mange Skiørter. Paa Bryst og Hænder havde hun havt Diamanter af slebet Speilglas, der ogsaa gave en lysende Glands fra sig. Min stakkels Opvarterske begræd sin Skiæbne, der vist aldrig vilde tillade hende engang at bære den skiønne Brudekrone. Jeg arme Skrantning skiælvede over mit hele Legeme, ved at høre tale om alt det kolde Vand, hvorigiennem

de unge lystige Folk havde vadet, som Ænder og Giæs. Menneſket, tænkte jeg, er dog egentlig et Amphibium, der maa kunde udholde baade Vaadt og Tørt. Siden i mit Liv lærte jeg ogſaa begge Dele ret godt.

Saras Kiæreſte kom hiem, og havde giort en fordeelagtig Handel; men da han hørte Pigen havde ſagt op (formodentlig for at forekomme Herſkabet) og agtede igien at begive ſig hiem til ſin gamle Moder, blev han meget bedrøvet.

Jeg laa i en aaben Alkove, ſom vendte ud til en rummelig Stue, der var beſtemt for fremmede Giæſter. Kun der fik den gode Knøs Lov at tale med ſit Hiertes Herſkerinde, om Aftenen. Thi hun vidſte at jeg ikke ſov ſaa tidligt; jeg var indviet i Hemmeligheden og kunde ikke forlade Sengen. Saaledes vare de Elſkende alene og ikke alene, hvad netop Pigerne altid ſaa gierne ville. — De klamredes beſtandig. Han vilde have at hun ſkulde ſige: "Jeg elſker dig" og give ham et Kys; men det vilde hun ikke, ſiden Forældrene endnu ikke havde ſamtykket. Erik var utrøſtelig; ſnart

græd han, snart blev han vred, og bandte store svenske Eder, snart bad han om Forladelse og overtalte; men det hialp altsammen ikke; og skiøndt Pigen blussede for ham, som en Rose, vilde hun dog ikke sige: Jeg elsker; men kun: Jeg holder forfærdelig meget af dig. Heller ikke turde han kysse hende paa Munden, u. n kun paa Kinden.

I sin Fortvivlelse kom han engang ind til mig i den mørke Alkove, just som jeg havde et stærkt Feberanfald, saa at Tænderne klapprede mig i Munden, og spurgte: Er det ikke en afskyelig Kulde, Herr Magister? Hun vil ikke sige: Jeg elsker dig, og ikke give mig et eneste Kys. — Ak kiære Børn, sukkede jeg skiælvende under Dynen, værer dog ingen Daarer! Nyder i Uskyldighed og Glæde Eders unge friske Liv. Flyer Synden, men lader eder ikke forstyrre af menneskelige Taabeligheder. Naar den hvide Beenrad kommer med sin Lee, klapprer med Tænderne, som jeg nu, og viser Eder det udrundne Timeglas, da er det forsilde.

Det virkede! Et sligt Orakelsprog af en Døende (saaledes saae jeg i det mindste ud)

helbredede pludselig Sara, for alle knibske Betænkeligheder, og bragte hende tilbage til Natur og Billighed. Hun omfavnede Erik, sagde: Jeg elsker, dig, og deres Læber mødtes. I dette Øieblik gik min Feberkulde over i en brændende Hede.

Det var en forfærdelig Nat. Stormen raasede, og jeg kunde høre Brændingerne syde mod Klippen. Frygtelige Vindstød hylede over Mark og Skov. Det kom mig for i Drømme, som om en stor Redningsengel, en Cherub med sex uhyre Vinger (saaledes som Ezechiel beskriver ham) kom os til Hielp, giennem det øde Firmament. Men de smaae Svartalfer i de nederste Luftegne vilde ikke tillade ham at nærme sig Øen. De havde opstablet Bolværker af graae og brune Blærer, der saae ud som Skyer. Men med en ildrød Knortekiæp hamrede han saa længe paa Blærerne, til de brast med forfærdeligt Knald, og pustede al deres Vind over Jorden. Saaledes slap Cherubben da lykkelig ned. Men da han kom nærmere, forfærdedes jeg over hans uhyre Størrelse og krøb under Dynen. Da raabte han

munter: Frygt ei! Jeg vil redde Eder. Ak, sukkede jeg vaagnende, han mener de Forelskede, som sidde der inde ved Lyset i Stuen; mig Stakkel i det mørke Hummer lægger han ikke Mærke til.

Jeg vilde vende mig i Sengen, da tørrede en venlig Haand min Pande, og en Stemme spurgte: Hvordan gaaer det, Herr Albert? I har atter været stærkt angrebet. — Ak Sara, gispede jeg, er du der? Hvor er Erik? Han er gaaet i Seng for længe siden, svarede hun. — Har du seet Engelen? spurgte jeg. I har havt en svar Drøm, sagde Sara, og jeg nænte ikke at forlade Eder i denne Tilstand. Nu haaber jeg Feberen har udraset for denne Gang, og jeg vil ogsaa gaae hen at lægge mig. Det er et forfærdeligt Veir. Gud forbarme sig over de stakkels Mennesker, der ere paa Søen i Nat. Gud skee Lov, vi have Erik paa det Tørre. Med disse Ord tog hun Lyset og forlod mig. Jeg faldt i en vederqvægelig Slummer.

Ottende Kapitel.

Skibbrudet.

Jeg vaagnede silde om Eftermiddagen, Veiret var smukt, Solen skinnede ind ad Vinduet. En varm kraftig Mandfolkehaand tog omkring min og følte min Puls. Det rolige bestemte Tryk indgiod mig alerede Tillid. Nu har han ingen Feber meer, sagde en klar mandig Røst, paa tydsk; men han maa have været stærkt angrebet, thi Pulsen slaaer mat. — Hvordan skal vi dog faae det arme Menneske helbredet? hørte jeg Sara medlidende spørge. Han har længe brugt Medicin, men der vil intet hielpe. — Lad mig see Eders Chinapulvere. — Sara bragte nogle, han aabnede Papiret, lugtede til Pulveret, gned lidet deraf mellem Fingrene, smagte derpaa, og sagde: Det troer jeg nok! Med Birkebark, Trippelse, eller Gud veed hvad det er, helbreder man ingen Koldfeber. Et nederdrægtigere Bedrag gives der dog ikke, end at sælge fattige Folk slet Medicin dyrt. Jeg skal skaffe Jer nogle ægte China-

pulvere. Den Syge lader til at være en ung Mand af god Constitution, han kommer sig snart igien.

Da han saa havde talet, gik han; jeg vendte mig mod Døren og saae en fager ung Mand gaae ud, han kunde omtrent være tredive Aar, og havde lysebrune Haarlokker. Jeg betragtede Sara med Forundring, og sagde: Min Gud, hvo er dog den gode Mand, som har indgydt Haab og Mod i min Siæl? — Han var selv i Livsfare for nogle Timer siden, svarede hun. I har sovet, og veed ikke hvad der er skeet. Et Skib med mange fornemme Herrer er strandet i Nat paa vore Kyster. Over hundrede Mennesker ere indqvarterede rundt omkring her i Byerne. Lykkeligviis er Skibslægen her, og han vil vist snart bringe Jer paa Benene igien. Men jeg maa afsted; thi vi have idag Hænderne fulde. Der kommer en Baadsmand, han kan sige Eder mere.

En gammel graahærdet Sømand havde imidlertid sat sig ind i Stuen ved et Glas Brændeviin og noget Smørrebrød. Han var straxt villig at tilfredsstille min Nysgierrighed,

flyttede sig nærmere hen til Alkoven med sin Tallerken, og begyndte:

Vi indskibede os idag otte Dage i Lybek, efter at hele Fragten og tolv Rideheste vare bragte paa Skibet i Travemünde. De Herrer Gesandter indfandt sig ogsaa snart. Da vi havde hidset Anker, kom et usædvanlig stærkt Vindstød, fra Søen af, ind i Traven, skiøndt Vinden ellers bar fra Land. Det ansaae Adskillige for et ondt Varsel; ogsaa kom Skibet derved paa et Par andre Skibe til at afgnide noget af Forhudningen. Næste Dag, da vi havde holdt Bøn, gik vi under Seil med Vest-Sydvestvind, som blev temmelig stærk henimod Middag, og gik tilsidst over i en Storm. Dagen derpaa vare vi ved den danske Kyst, og da Vinden havde lagt sig noget, satte vi alle Seil til. Men just som vi tænkte, den hellige Grav var vel forvart, løb vi paa blinde Skiær og bleve siddende fast. Stormen hævede sig; dens Brag og Skibets Knagen foraarsagede en saadan Rædsel, at vi sikkert formodede det nu vilde være ude med vor Skibsfart og vort Liv. Det var i Ny, mørk Nat; vi vidste ikke hvor

vi vare, og kunde ikke see en Haand for os. — Mange faldt paa Knæe og anraabte Gud om Hielp. Skipperen græd som et Barn, og vidste hverken ud eller ind. Den vakkre Olearius satte sig hen hos sin Ven Grahman, de toge hinanden om Livet, og besluttede at døe sammen. Herr von Krusius forholdt sig rolig. Den arrige Brüggemann bandte snart Vinden, snart Matroserne; men da det ret blev Alvor, var han, saa man kunde vikle ham om en Finger, og han lovede at udstyre en fattig Pige af sin Formue, hvis han slap denne gang. Og da maa Kniven have siddet ham forbandet haardt paa Struben; thi han er ellers ligesaa gierrig, som riig, og ligesaa riig, som avindsyg. Hvad der rørte mig meest, var den lille Krusius, en smuk Dreng paa ni Aar, som laa paa Knæe hele Natten, med foldede Hænder, og raabte: Herre Jesu du Davids Søn, forbarme dig over os! Hvortil Præsten sagde Amen, og tilføiede: Herre, vil du ikke bønhøre os, for vor egen, saa giør det for dette uskyldige Barns Skyld. Og det har vor Herre ærlig giort, thi vi ere alle reddede.

Og hvad ere I da egentlig for Folk, min Ven? spurgte jeg nysgierrig. Ja see det skulde jeg strax have begyndt med, sagde Baadsmanden. Vi ere Holstenere, og bringe Hertug Frederik af Holsteen-Gottorps Gesandtskab fra Lybek til Reval. Fra Reval agte disse Herrer at fortsætte Veien til Persien, til Hest. Men det vil neppe gaae saa rask, thi det skal være det længste Stykke; og man siger de persiske Landeveie fra Reval til Ispahan ere forbandet slet brolagte.

Jeg spurgte om Gesandternes Navne. De hedde: "Dag og Nat," sagde Baadsmanden leende. — Dag og Nat, det er jo en gammel svensk Familie. — Det forstaaer sig, Dag og Nat er den ældste adelige Familie, thi den blev til paa Skabelsens første Dag. Men det er ikke saadan meent: jeg kalder de to Gesandtere saa, fordi de ere saa forskiellige, som Natten og Dagen. Krusius er aaben og venlig, Brüggemann skummel og mørk. Men der kommer en Herre, af ham kan I faae bedre Beskeed.

Værten traadte ind med en anseelig middaldrende Mand. Den Fremmede var sort klædt, bar en stor hvid rund Paryk og oven paa den en lille Fløiels Hætte. Han havde et kraftigt Ansigt, just ikke smukt, men meget ærligt. Et kort Skiæg bedækkede hans Overlæbe. Det er Legationsraaden og Secretairen Herr Adam Olearius, sagde Baadsmanden, en lærd Herre, som agter at opskrive denne Reise og give den ud paa Prent, naar han lykkelig er kommen hiem igien. — Og den unge Mand, spurgte jeg, som nylig var hos mig, det er Skibslægen? — Fanden heller, det er Poeten, Trugsessen, Hofjunkeren, den lystige Paul Flemming. Han sætter os vist hele Historien i Riim. Drolen fare i den Knægt, har han ikke foresiunget os de skionneste Viser og sat Mod i os alle, medens Uveiret rasede værst. — Hvordan, raabte jeg forskrækket, det er en Poet, som vil fordrive mig Koldfeberen? Det og mere til, svarede Baadsmanden, kan han udrette, ligesom de gamle Hexer med deres Viser; thi medens han synger, tænker man min Siæl hverken paa at fryse eller klappre med Tænderne.

Herr Olearius, som havde staaet i et Vindue, seet ud paa Søen og talt med Værten, blev hverken mig eller Baadsmanden vaer; den sidste gik med sin Tallerken, og Olearius satte sig i Lænestolen. Formodentlig for ei at opvække nogen modbydelig Følelse hos ham, fortaug Værten ham at der laa en Syg i Alkoven. Herr Olearius, som havde ladet sig Viin hente fra Skibet, forlangte to Glas, fyldte dem, og bad Værten drikke med ham. Værten drak hans Skaal, roste Vinen, og snart var Samtalen i Gang.

Værten, som mere fortiente at hedde Nat end Dag, begyndte sit Yndlingsthema og giennemheglede de Danske. Han talede om Kong Christian den Fierde, hvorlangt han stod under Gustav Adolf; hvor forfængeligt det havde været af ham, at lade sig vælge til Kredsoberst, hvor svag han havde viist sig ved Luther am Barnberg; og endelig bebreidede han ham at han feigt og troløst havde sluttet Fred med Keiseren til egen Fordeel, uden at bryde sig videre om Protestanterne. Han forekastede

ham ydermere, at han tit var beskiænket, og at han lod sig kue af den danske Adel.

Olearius tømte langsomt sit Glas og svarede: Min Ven, I taler om Kong Christian den Fierde af Danmark, som den Blinde om Farverne, og som Ræven om Viindruerne, der hænge ham for høit. Dog I er vel undskyldt! det giør Folk, som ere høiere paa Straa end I, og som dog burde vide bedre Beskeed. Den hele Snak opstaaer af Misundelse og Uvidenhed. En Konge endnu som Christian den Fierde gives der ikke i Europa, siden Gustav Adolf faldt ved Lützen, og selv med ham kunde han maale sig. Thi havde Gustav et større Krigergenie, hvad jeg gierne vil indrømme, saa er Christian igien en visere Patriark, og en Landsfader i Ordets ædelste Betydning. En Dannerkonge er desuden af Naturen en Søkonge, og ved Omstændighederne bragtes han strax i et unaturligt Element. Men bild Jer ikke ind, at Christian stod tilbage for Gustav i personlig Tapperhed. Var hans første Krig med Eders gamle Kong Carl ikke lykkelig, da den svage Gubbe blev saa fortumlet i Hovedet,

at han udfordrede den bolde stærke Yngling til Tvekamp, uagtet sin Alderdom, lig en hidsig Grønskolling? Have I glemt, hvor dierdt Christian tugtede Jer Ølændere, da I rebellerede mod ham og fordrev de Danske fra Borkholm? Nei det have I ikke Fader Clas. Dengang blev nok det sorte Blæk brygget i Eders Hierte, hvori I nu dypper Eders Pen, for at skildre ham. Dengang maatte Sverrig betale en Million til Danmark. Og var den store Gustav ogsaa i Forstningen saa besindig, saa menneskelig, saa stor, som han siden blev? Hvorfor skulde da Christian vige tilbage for ham, dengang Lutheranerne i Nedersaxen forlangte en Kredsoberst? Er Dannerkongen ikke Hertug af Holsteen, og vedkom ham, som slig, ikke Sagerne i Nordtydskland meer, end det fierne Sverrig? Ogsaa var han jo i Svogerskab med Frederik af Pfalz, den fordrevne Bohmerkonge. Hans Søn, Christian den Femte, var valgt til Coadjutor i Verden, og havde Haab om at blive det i Bremen med, hvilket ogsaa skedte. Alt dette maatte jo bevæge Christian til at giore fælleds Sag med de Andre. Jeg

vil ikke udrive et eneste Blad af den store Gustavs Laurbærkrands; men — uden Lykke trives ingen Helt. Gustav var lykkelig, Christian ulykkelig. Da denne kom til Tydskland, giorde Tilly og Wallenstein fælleds Sag; da Gustav kom, skiltes de ad. Og hvor meget bidrog ikke Wallensteins Troloshed mod Keiseren, til at giøre Gustav Seieren let? Ved det ulykkelige Fald ved Hammeln, hvor Christian nær havde mistet Livet, da Hesten styrtede ned af Volden med ham, kom han strax i Uheld. Den overtroiske Mængde holdt dette Fald for et ondt Varsel, Christian maatte ligge flere Dage tilsengs, disse kostbare Øjeblik benyttede Fienden. Af de uhyre Summer, som hans høilærde Svoger Kong Jakob af England havde lovet ham, fik han ikke en Hvid. Hertugen af Lüneborg forlod ham, og holdt med Keiseren; Mansfeld blev slagen ved Danaubroen. Hertug Fredrik af Holsteen Gottorp — (her standsede Herr Olearius et Øjeblik, greb sit Glas og vædede sin Tunge) vor naadige Hertug, siger jeg, saae sig i det afgiørende Øieblik heller ikke istand til

at virke noget Klækkeligt. Hverken mellem Hamborgs Borgere, eller Holsteens Adel fandt Dannerkongen hengivne Venner. Nu begik Christian den Feil, strax at vove et Slag mod Tilly, der imidlertid havde forstærket sig med friedlandske Trupper, og var ham i Magt langt overlegen. Det maatte han tabe.

Men kan man fortænke ham i, at han, først forladt af alle sine Allierede, sluttede en fordeelagtig Fred, for at beskytte sit aabne Rige, mod wallensteinske Røverhorder? Et stort Slag afgiør ofte alt. Hvad ere Svenskerne nu i Tydskland, siden Slaget ved Nordlingen?

Olearius taug et Øieblik, og saae sig om i Stuen, om nogen vilde modsige ham? Der vare komne flere Svenskere og Tydskere ind, og havde sat sig omkring Bordet; men alle taug. Jeg begribe hvilken, Fornøielse det var for mig, som ofte laa og kiedede mig hele Dagen allene i min mørke Krog, at høre en kraftig dristig Mand, med Veltalenhed og Indsigt, forklare Begivenheder, der havde interesseret mig saa meget. I min bestandige

Omgang med de Svenske havde jeg heller ikke været vant til at see Christian i det rette Lys. Ogsaa de fleste Tydskere giorde ham Uret. Nu gik mig et nyt Lys op; jeg hørte med anstrængt Opmærksomhed, og Olearius vedblev:

Og nu som Huusvært, min gode Huusvært! som Konge i Fred, hvad har Christian ikke der udrettet? Alt som Dreng var han erfaren Skipper paa Skanderborgsø, og har selv giort fortræffelige Modeller til Skibe. Hvor mange Slotte og Kirker har han ikke ladet opbygge, selv Kunstforstandig, under sit umiddelbare Opsyn? Saaledes ogsaa Børsen og Universitetet. Et halv hundrede Reiser har han giort til Norge, ja selv som flet og ret Skipper Christian, seilede han til Vardøhuus. Grønland har han paa ny ladet opdage. Trankebar i Ostindien har han kiøbt af Indianerne; oprettet Handels-Compagnier, anlagt Sølvværket i Kongsberg; stiftet Akademiet i Sorø. Sandelig, de tydske Protestanter skulde ikke bedømme en Konge saa haardt, der har aabnet en stor skiøn Kirke, for de flygtende Lutheraner, i

sin Hovedstad, i sit lykkelige Land, hvor de finde Beskyttelse og Ro. Hamborgerne have hyldet ham, og været nødte til atter at ophæve deres formeente jus restringendi. Aldrig var den danske Flaade i bedre Tilstand end nu; og skiøndt Adelens Hovmod vel bestandig noget binder ham Hænderne, vover han dog at regiere selv, uden Rigshovmester, og har imod Adelens Villie anlagt Fæstninger rundt omkring i Landet.

Nu ja, sagde Fader Claas, af Adelen har Jytekongen maattet døie meget; han har indrømmet dem alt; og Kiøbenhavns Borgere have lært at binde Skoene med Bast. Ikke engang Rostokerøl tør de arme Diævle lade komme meer; og da de vilde drikke Viin ved deres Brylluper og Giæstebud, blev det forbudt de Ufrie at kiøbe Viin. Nu maae de tage tiltakke med kiøbenhavnsk Tyndtøl, naar de ville drikke deres store Konges Skaal.

Vil I ikke endnu regne Kongen det til Onde, svarede Olearius, at han maatte staae op, saa syg som han var, og modtage den russiske Ambassadeur, fordi ellers denne Hæ-

dersmand ogsaa vilde ligge i en Seng ved Audiensen, for at ei hans glorværdige Monark i mindste Maade skulde staae tilbage? Eller at den danske Minister og den franske Resident i Stokholm, kom i Strid ved en Liigbegiængelse, og trak blank mod hinanden, om hvem der skulde gaae Liigkisten nærmest? Kan en Konge tæmme alle sin Tids Dumheder? Naar det gialdt for Alvor, har Christian stedse staaet den Forurettede bi, uden Hensyn til Rang eller Stand. Flere fornemme Adelsmænd have som Forbrydere maattet lægge deres Hoveder paa Blokken for Bødeløxen, og hverken Rigsraad eller mægtig Slægt kunde redde dem.

Ved Gud, raabte Poul Flemming, som nu ogsaa var kommen ind, Kong Christian er en fortræffelig Herre; en god Husholder, men ingen Gnier. Med hvor megen Gieistfrihed og Smag holdt han ikke ifior sin Søns Bryllup? Min Siæl, Fader Clas! der blev ikke drukket Tyndtøl. Ogsaa i at drikke Viin foregaaer Kongen sit Folk med et godt Exempel; thi han drikker ikke blot meget; men han har

en fortræffelig Helbred, en overordentlig Legemsstyrke, og kan overmaade godt taale den meget gode Viin. Saa sandt jeg lever, det Land kan prise sig lykkeligt, der har en saadan Konge, ligesaa vennesæl og munter, som alvorlig og flittig. Derfor kan jeg ogsaa godt lide det Sagn, at en Havfrue, da han blev født, spaaede en Bonde paa Samsøe, at Danmark vilde faae en stor Konge i ham. Derfor bærer han bestandig en filtet Marelok ved det venstre Øre, der er flættet i en Pidsk, fordi den ikke kan kiæmmes ud. Det er en Folketro, at det bliver lykkelige Børn, som fødes med slig en Lok.

Her traadte Lægen ind i Stuen. Da Herr Olearius hørte, der sov en Syg i Alkoven, vinkede han ad de andre, og listede sig sagte paa Tæerne ud af Døren, for ei at vække mig. De Øvrige fulgte hans Exempel, og lode mig ene med Lægen og Poeten.

Niende Kapitel.

Digteren og Miniſteren.

Lægen gav Poul Flemming Ret i, at jeg, under et ordentligt Tilſyn, ſnart vilde komme mig. Han lagde flere ſmaae hvide Papirer, med ægte China, paa Bordet; og jeg betragtede dem med ſamme Følelſe, ſom en Elſker ſine Kiærlighedsbreve, hvori hans Hiertes-kiær tillader ham at haabe. Poeten trak end ydermere en temmelig ſtor Flaſke Chinamixtur ud af Kiolelommen. Pulverne, Grahmann, ſagde han, kunne ei alene udrette ſaa ſtore Ting. Her er China, ſat paa god gammel Rhinſkviin, den vil baade ſtyrke og opmuntre, ſaa kommer han ſnart paa Benene. Jeg tænker, at vi endnu kunne bringe et Bal iſtand her paa Øen, for den lyſtige Landsbyungdom, inden vi reiſe videre.

Lad os ſpringe, lad os dandſe,
Lyſtigunge, glade, frie!
Thi ved Dandſen lære vi
Noget, ſom er værd at kandſe.

Jeg har, vedblev han, alerede udseet mig en smuk Pige, til min Dandserinde. Det eneste Hæslige der er ved hende, er hendes Navn, Sara; men den lille Hex skulde egentlig hedde Hagar.

Lægen, som var ældere og alvorligere, svarede, idet han venlig trykkede hans Haand: Ja, kiære Flemming, saa overlader jeg da dig denne Patient; thi jeg har, som du veed, fuldt op at giøre med langt farligere Syge. Farvel, min Herre, sagde han til mig, stol kun I med Tillid paa denne gode Mand! Han er ikke blot, som jeg, en Læge for Legemet, men ogsaa for Siælen.

Da vi vare ene, herskede der en kort Taushed. Digteren betragtede mig opmærksomt, saae hvad der foregik i mit Indre, kastede sig i Lænestolen, og gav sig høit til at lee. — Nu, raabte han, troer I nok at være falden fra Scylla i Charybdis? En Poet skal helbrede Jer! Ved denne Tanke reise Haarene sig paa Jert Hoved, og Skrækken knuger Eder ligesaa stærkt, som Feberen før. Nu, det er godt! Jeg har alerede begyndt min Kur. Kunde jeg

indjage Eder en lille panisk Skræk, saa behøvede I maaskee ei engang at bruge Medicin. Thi Skrækken er stundum et fortræffeligt Lægemiddel, der sætter Koldfeberen snarere end China. Men er I ikke forskrækket, saa overlad Eder for alting ikke til Frygten; thi den svækker kun, uden at helbrede. Frygten er prosaisk, Skrækken poetisk, og mig staae kun poetiske Midler til Tieneste.

Den muntre Mand, med et Ansigt fuldt af Følelse, var mig særdeles velkommen; det forekom mig, som om jeg alt havde kiendt ham i mange Aar, og skiøndt han var Digter, fattede jeg dog Tillid til ham. Han saae saa forstandig, sanddru ud, og jeg følte mig overbeviist om, at han ikke vilde befatte sig med noget, som han ikke forstod. Lægen havde jo ogsaa selv betroet mig til hans Omsorg.

For at betage Eder den sidste Rest af Frygt, sagde Flemming, idet han rakte mig en Skeefuld Chinamixtur, saa viid, at jeg ogsaa har studeret Medicin et Par Aar i Leipzig, og, hvad Doctor Grahmann kan bevidne, ikke uden Held. — Her slugte jeg tillidsfuld

Mixturen, og det kom mig for, som om jeg alt sporede den helbredende Virkning. — Jeg kan heller ikke sige, vedblev Flemming, at denne Videnskab var mig imod; jeg havde valgt den af Tilbøielighed. En Læge maa ogsaa være Kunstner, det Bedste i Faget kan han ikke lære af Andre. Han maa have Genie, forstaae sig paa Menneskenes Personligheder, Egenskaber, Lidenskaber, Vaner. Han bør være en Mand med Vid og Aand, som bortdriver Kummer og Frygt med sit Lune, og med den Tillid han vækker. Han maa ogsaa have Hierte, for ei at staae i den sympathetiske Kreds, som en følelsløs Blok; thi derved taber han i sin Agtelse som Menneske, og uden Agtelse erhverves ingen sand Tillid. Dog — da jeg en tidlang havde dyrket min Videnskab, vilde den ikke længer ret smage mig. Jeg havde formegen Følelse, var for heftig, for øm, til at blive en god Læge. Jeg elsker det Skiønne: her havde jeg altid at bestille med det Hæslige. Jeg holder af det Stærke, det Blomstrende: her aabnede sig Elendighedens Afgrund. Det hialp ei, at jeg sagde mig: Du redder Træet fra Orme, at det atter kan

trives; du er en Helt i Ildebranden, som medens Røgen fylder Værelserne, og de flammende Biælker hvert Øieblik true med at styrte ned, vover dig ind i Luen, for at redde den Ulykkeliges dyrebareste Klenodie.

Hvad derimod mange Følsomme væmmes ved, Anatomien, havde slet intet Modbydeligt for mig. Et saadant overdrevent Følerі er ogsaa hæsligt; og jeg hader alt det Hæslige. Her kom mig netop min Indbildningskraft vel tilpas; thi medens jeg sønderlemmede det døde Legem, tænkte jeg mig alt det skiønne Værktøi i levende Bevægelse, som jeg nu lærte at kiende dødt og koldt. Hvormeget maatte jeg ikke da beundre Skaberens Viisdom? Jeg forestilte mig Hiertet banke, Pulsen Slag i Slag, Blodet flyde varmt i Aarerne, Muskler og Sener bevægede og spændte; Nerverne udøvende deres underfulde Magie, hvorved Menneskет fik Fornemmelsen. Lungerne, disse kunstige Blæsebælge, saae jeg hvert Øieblik fylde sig med Luft; og den skiønne Hud, denne kostelig vævede Klædning, bedækkede atter for mit Øie den hele herlige Bygning, foret

med den fede celluløse Væv, der giver Legemet sine skiøntafrundede Former. Jeg maatte ogsaa ofte smile over den Afsky mange Mennesker have for en Beenrad. Mig forekom det, naar jeg betragtede et veldannet Skelet, som om jeg saae det velordnede Bindingsværk til et Huus, hvilket Tømmermanden havde opreist, inden Muurmesteren endnu kunde arbeide og udfylde Aabningerne. Engang gik jeg et saadant Biælkeskelet til en ny Bygning forbi paa Gaden; Blomsterkrandsen var hængt op over Sparværket, og Svendenes Vivat tonede mig i Øret. Da jeg kom hiem, gik jeg ned i Haugen, flættede mig ogsaa en Krands, trykte den, da jeg kom op paa mit Kammer igien, om Tindingen af en Beenrad, der hang paa Væggen; og med dette selsomme Billed for Øine, skrev jeg en Ode til Udødeligheden og Opstandelsen, der ikke er af mine sletteste.

Men hvorfor har I da opgivet denne nyttige Videnskab, kiære Herr Flemming? spurgte jeg. — Just fordi den er nyttig! svarede han smilende. En Digter skal slet ikke nytte; det vil sige: ligefrem, stykkevis, til det øieblik-

lige Livs Nødtørft; han skal virke med sin Kunst paa Aand og Hierte, danne Følelsen for det Skionne, Villien for det Gode.

Ak, raabte jeg, det var herligt! Men man siger det er sielden Tilfældet, at en Digter kan leve uafhængigt; jeg har ofte undret mig over, at de kolde Mennesker saa sielden unde udmærkede Genier, der leve mellem dem, en behagelig Existens, hvorved jo dog det Hele vilde vinde.

Det, svarede Flemming, maae Jeg ikke regne Menneskene til Last, men hint pecus imitatorum*), der findes ligesaa hyppig, som Geniet sieldent, som nedværdiger Kunsten med slappe Efterlignelser, og fordærver Smagen med Pedanterie. Den store Hob skielner ikke saa nøie. Pecus troer at kunne giøre alting ligesaa godt, ja endnu bedre. Idet nu Maadeligheden stræber efter at hæve sig til det Udmærkede, drager den det Udmærkede ned til sig. Man maa være Kiender, for at skille en Diamant fra et Stykke slebet Glas, især naar det

*) Efterlignerqvæget.

er mørkt i Stuen. Meget Flittertant bliver da solgt for Ædelstene. Kiøberen finder sig bedragen, bliver mistænkelig, troer tilsidst at alting er Flitter og Tant. Paa den Maade maa Digteren dele Skiæbne med det andet Tros. Tit bliver han endogsaa haanet af Fuskeren, der efterligner ham; og istedet for at nyde almindelig Høiagtelse, foragter man ham stundum, just fordi han er Poet. Ja, hvad man ellers forudsætter hos enhver Mand af Opdragelse, inden han har givet Prøver paa det Modsatte, at han er et skikkeligt, fornuftigt Menneske, det maa Digteren først strængt bevise, fordi det Haandværk han driver vækker Mistanken imod ham. Ja selv at han er Digter og har Smag, maa han uafladelig bevise om igien, fordi der altid er den største Tilbøielighed hos Folk til at troe, at nu er det forbi med ham, nu er han i Aftagende og paa Afveie.

Hvorfor monstro, spurgte jeg, understøtte de Store berømte Kunstnere, Malere og Billedhuggere, meer end Digterne? — Fordi hine, svarede Flemming, med samt deres herlige Ta-

lenter, ere de Stores fornemme Tienere, som udsmykke deres Værelser og bidrage til deres Luxus. Digteren udtaler Ordet, han tænker og mener i fri Uafhængighed, han seer de Store i Kortet, og slig Næsvished betaler man ikke gierne med klingende Mynt.

Saa glæder det mig da, kiære Herre, vedblev jeg, at I ikke deler den giængse Skiæbne; at I er lykkelig, og som en Trækfugl kan flagre til det skionne Giniſtan, medens Vinterstormen her ødelægger Europa.

O ja! svarede Flemming, hensunken i Tanker, derfor reiser jeg ogsaa. Thi hvordan seer det nu ud i Tydskland, siden Gustav faldt? Lykkelig den, som kan undflye denne Rædsel. Med den gode Sag i Tydskland er det forbi; i det mindste i vor Levetid.

I er ansat ved Gesandtskabet, sagde jeg. Ja vist, svarede han atter lystig, som Hofjunker og Trugseſs; id est Forskiærer ved Gesandtskabstaffelet. Er det ikke en stor Ære for en Doctor Philosophiæ, necnon Magister artium? Jeg forsikrer Eder, Herr von

Brüggemann troer, at Hertugen begik en stor Bummert, da han gav mig dette Embede.

Her blev Stuedøren slaaet op paa vide Væg, vi hørte Nogen larme og skiænde udenfor, og en lang vranten Mand, med et tyndt rødligt Skiæg, og en Guldkiæde om Halsen, traadte gisende ind, fulgt af Gesandten Krusius og Olearius.

Nei, det er til at blive gal over, raabte den Fremmede, med skingrende Fistelstemme, der undertiden skrattede ned i Bassen: have ikke de Nækler ladet Skrinet, med de fyrstelige Creditbreve, falde i Vandet, saa at de ere blevne ganske vaade og ulæselige? Nu maae vi skrive fra Reval til Gottorp om nye Creditbreve.

Nu, gode Ven, sagde Krusius rolig, i sligt et Virvar kan ikke alting gaae efter en Snor. Vi maae takke Gud, at vi dog, efter Omstændighederne, slap saa heelvrede derfra og fik alting paa det Tørre. — I er altid tør, Herr von Krusius, raabte Herr von Brüggemann. Og hvad de nu rende efter? Hvad er der da at see og tage i Øiesyn, paa denne usle Øe? Staaer der ikke skrevet med klare og

tydelige Ord, i det fyrstelige Hofreglement, at "saasnart der bliver blæst til Taffels, alle og enhver sig haver at indfinde, paa det at man ei nødig haver paa nogen at vente?" Og dog staae nu Trompeterne og blæse en halv Time, inden Pagerne bære Maden paa Bordet, og de Herrer Trugsesser lade sig ikke see. Især er denne Poet, denne Monsieur Poul Flemming meget forsømmelig, og sit Embede aldeles ikke voxen. Han forstaaer slet ikke at skiære for efter Reglerne, men filer kun efter Indfald og Lune ind i Leddene paa Vildtet og Fiærkræet; og bilder sig ind, fordi han kan Anatomie — — Hvor er han nu henne? — Han sidder derinde i Alkoven, hos en Syg, svarede Olearius. — Hvad? raabte Herr von Brüggemann, er her en Syg? saa gaaer jeg strax igien. Hvad det ogsaa er for Huse og Indretninger! Giæsteværelse og Sygestue, det løber i eet.

I har intet at klage over Eders Værelser, Herr von Brüggemann, sagde Marskalk Herman von Staden; jeg har skaffet Eder et meget godt Qvarteer. — Men der kan man dog ikke sidde alene den hele udslagne Dag og ennuere

sig, raabte Gesandten. De Herrer ville ikke gjøre mig den Ære, saa maa jeg vel komme til dem. Hvad fattes den Syge? Jeg vil dog ikke haabe, at det er en smitsom Sygdom? — Flemming kom ud, og forsikkrede, at Patienten kun havde Koldfeber. — Godt nok, svarede Brüggemann, men derfor skal I dog ikke række ham Medikamenter. Nu er I Hofjunker, Trugsess, og har intet meer at bestille med Apothekerkrukkerne. Naar jeg spiser Agerhøns, vil jeg ikke have, at min Trugsess skal stinke af Dyvelsdræk, China eller Rhabarbra. Dog, det forstaaer sig, gammel Vane bider bedst; og jeg har strax sagt Hertugen det, han skulde ladet Jer blive i Jert Element. — Jeg besprænger mig altid med Hovedvand, inden jeg kommer Eder nær, Herr von Brüggemann, svarede Flemming; og kunde ikke tilbageholde et spodsk foragteligt Blik. — Alt nok! kiære Flemming, faldt ham Krusius i Talen, idet han venligt lagde sin Haand paa hans Skulder; vi ere alle meget vel tilfreds med Eder; og skulde der tilstøde Livlægen noget, saa er det jo en stor Lykke for os, at vi endnu have en

Mand med, som — Som kan gjøre Vers derover! faldt ham Brüggemann haant i Talen. — Hvilke vist ikke mishage Eders Høivelbaarenhed, naar de ere gode, sagde Flemming; thi det er kun Kiødhoveder, som have en naturlig Afsky for Vittighedsværker. — Glem ikke den første Artikel i Hofreglementet, raabte Brüggemann: Først og fornemmelig skulle alle og enhver vise bemeldte vore Gesandtere al skyldig Respekt og Ærbødighed, Lydighed og Opvartning, og uden Contradiction og Vægring parere deres Ordre." — Der staaer ogsaa i Hofreglementet, sagde Flemming: "at alle og enhver ved Ambassaden sig paa Enighed haver at beflitte, at den Eene skal staae den Anden bi med alt muligt Venskab, Samdrægtighed og Assistens; og stedse afholde sig fra Kiv, Trætte, unødig grov Opførsel, Udskiælden og Slagsmaal." — Med disse Ord forlod han Værelset.

Bi kun, Knægt, raabte den opbragte Gesandt efter ham, jeg skal nok faae fat paa dig. Jeg skal skrive en Klage over dig, og sende til Holsteen. Du skal ikke andengang faae Moskaus gyldne Spire at see.

I er i ondt Lune, Herr von Brügge-mann, sagde Krusius, fordi vi have lidt Skib-brud. Det er naturligt, og vi ville betragte denne Stemning, som den sidste Levning af Uveiret, der endnu ikke ganske har lagt sig. Men den gode Paul Flemming vil I vist in-gen Fortred gjøre. Vi holde alle saa meget af ham; og heller vilde vi reise tilbage til Gottorp igien, end miste denne raske Stald-broder og trofaste Ven af vort Samfund. — Ja det er en afgjort Sag, istemmede Olearius. Afgjort, gientog Marskalk von Staden; Af-gjort! raabte den fyrige raske Staldmester von Mandelsloh. Afgjort! gienlød fra dem alle.

Jeg seer her er lagt Raad op imod mig, fnysede Brüggemann; jeg vil ikke længer in-commodere de Herrer med min Nærværelse. Han gik sin Vei, og slog Døren i efter sig.

Krusius taug. Gud give, at han al-tid vilde blive det Forsæt tro, raabte Man-delsloh. Du milde Fredsens Gud, med ham skulle vi nu gjøre den lange Reise til Jspa-han. Hvad ere Klippeklofter, Ørkner, Slan-ger, Tigre, Beduiner, Tartarer, Tørst, Hun-

ger, Hede, Kuld, Sygdom og Pest, mod et eneste saadant arrigt, trættekiært Menneske, uden Hoved og Hierte, med en Guld-Ordenskiæde om Halsen, som man slæber med fra Europa?

Stille! bod Krusius med Venlighed, tilbords! Alle gik, og mig i Alkoven derinde kildrede det ind i Siælen, at min poetiske Doctor var saa elsket og afholdt.

Tiende Kapitel.

Udstyret.

Alt togange skulde jeg havt Feberen, og den blev borte. Hvad det var for en himmelsk Følelse, veed Enhver, som har havt denne slemme Giæst at trækkes med. Diæt maatte jeg holde; endelig blev det mig tilladt at spise en Hønsekiødsuppe, og ovenpaa al den Vandgrød og de Havresupper, som jeg havde maattet døie, hensatte denne kraftige velsma-

gende Spise mig i Elysium. Mine forrige Kræfter kom snart tilbage, Midlertid blev Skibet flot. Gesandtskabet skulde reise igien; men Herr von Krusius havde først foranstaltet et Bal for Nabolaugets Ungdom.

Ved denne Leilighed vilde Flemming udøve en ædel Hævn, over den gierrige Brügge-mann. Baadsmanden havde rigtignok alt fortalt mig, at Gesandten i Havsnød havde lovet, at udstyre en fattig Jomfru; det forstod jeg saaledes, at det var en vis Pige af hans Bekiendtskab. Men det hang ikke saaledes sammen: det skulde være et fremmed fattigt Barn, som man fandt værdig dertil.

Inden jeg, var allerede vor Vært Claas Lundgren underrettet om alting. Han havde indladt sig i Samtale med Gesandten og udlokket slu af ham, hvori vel det Udstyr egentlig skulde bestaae? Den gnidske Brüggemann havde kun svaret i ubestemte Udtryk, som om intet Vist var fastsat dermed; ogsaa, sagde han, vilde det neppe skee paa denne Øe; man havde endnu et dygtigt Stykke Vei for sig, hvori der kunde tilstøde Een Allehaande. Og

skedte det engang, saa vilde Udstyret dog kun blive heel ubetydeligt.

Det var nok for Clas Lundgren; han sendte sin Søn til Gotland for at kiøbe en Hest, og Sara tillod han at besøge sin gamle Moder nogle Dage i Runsteen. Denne Tilladelse nyttede den gode Pige strax. Da Kiæresten var borte, og jeg helbredet, forlod hun gierne Huset, for at undgaae den forlibte Poul Flemming, som sneeg sig i Hælene paa hende overalt, for at faae et Kys. Han vidste ikke, at hun var hemmelig forlovet, og hun ikke, at hun vilde komme til at takke denne ædle unge Mand for sin hele Lykke.

Ak, Julius! sagde han engang, da vi sadde alene sammen, og jeg havde spøget lidet med hans Forelskelse, det gaaer mig, som Een der har giort et stort Huus, der har mistet sin hele Formue, og som kun endnu engang imellem kan nyde en lækker Mundfuld ved et fremmed Bord. Mit Hierte er skabt for Kiærlighed; uden denne søde Lyst forekomme mig alle Jordens Fornøielser, som tomme Ærtebælge, som smukke Futteraler med ingenting i. Engang

har jeg elsket en herlig Pige, hun elskede mig igien; ak da kunde jeg synge:

"Mig ei træffer Sorg og Smerte
Thi jeg eier hendes Hierte."

Da kunde jeg synge:

"O Solens Glæde,
O Glædens Sol!"

Men min søde Rubella er død! I hendes blomstrende Ungdom dræbte Pesten hende, og alle mulige Lægemidler vare ei istand til at redde hende. Uheldigviis var jeg dengang fraværende, ellers havde jeg deelt hendes Skiæbne. Mange Sange, som kun svagt udtrykte min Følelse, har jeg offret hendes Minde. Tilsidst lægede sagtens Tiden mit Saar; men jeg bærer endnu Arret i mit Bryst, som det dyrebareste Mærke af min svundne Vaars lykkeligste Timer. Skiønheden henriver mig endnu stedse; men min trofaste Rubella, med den dybe Siæl, den blide Alvor, som elskede saa inderligt, uden i sin Uskyld ret selv at vide det, finder jeg aldrig meer. Derfor vil jeg ogsaa nu elske og nyde den hele store Natur; gaae paa Eventyr! Og kunne Hier-

tets Følelser ikke længer gjøre mig lykkelig, saa vil jeg give mig Fantasien i Vold, og plukke skjønne, sieldne, forunderlige Blomster i fierne Egne. Herlige Urtekoste vil jeg binde; men min søde Rosenknup, som altfor tidlig blev naget af Dødens Orm, finder jeg ei igien. Skjønnere ville Georgianerinder og Circasierinder møde mig; men min huldе Viol fra Pleissen, min Pige med det barnlige Melpomeneansigt, der saa brat forsvandt, vil dog ingen faae mig til at glemme.

Her udbrød han i Taarer, og jeg, som før kun havde seet ham lystig og munter, kunde ikke nok forundre mig, over den Styrke, hvormed hans Følelser yttrede sig. — Ak jeg har ikke grædt over hende i et heelt Aar, sagde han; det er et Aar siden, at jeg ret tænkte paa hende, og denne Troløshed, denne forfængelige, selvkiærlige Kulde, foraarsager nu min Kummer. Jeg fortiente ikke Rubella; thi det følte jeg, som hun elskede, kunde jeg ikke elske igien. Hun levede kun i mig. Og jeg er vis paa, endnu hinsides staaer den Engel i Elysium, glemmer Glæden, som omringer hende, opsøger

mig, med de blide Violoine paa Jorden, og sukker bedrøvet, naar hun opdager min Letsind. Men vi samles igien! Jeg stoler paa hendes Hoimod, hun vil tilgive mig alt, og aldeles igien beside mig.

Nu blev naturligviis salig Johanna Kleins Skygge ogsaa manet frem, og saaledes deelte Flemming og jeg hinandens Folelser. Jeg vovede ogsaa at forelæse ham nogle af mine Vers, som meest vare muntre og i Folketonen. De behagede ham; han laante mig Opitzes Digte, som jeg ikke kiendte, og forsikkrede, at jeg i dem vilde finde en sand Guldgrube.

Derpaa ilede han bort, for at sætte i Værk, hvad jeg fik for silde at vide, fordi han vilde overraske mig dermed. Ballet var bestemt til Overmorgen Aften, og for at ikke Herr von Brüggemann skulde sadle om, og bryde sit Løvte, som han rigtignok havde giort i hele Mandskabets Nærværelse, foranstaltede Flemming, da han først havde talt med Krusius og Olearius, en Deputation af Landsbyens fattigste Fædre, afsendt til Herr von Brüggemann, for at takke ham for det christelige

Forsæt at ville udstyre en stakkels Pige, der paa Øen.

Gesandten, som ikke vidste hvad man vilde ham, og som gierne vilde giøres af, lod strax en Trompeter sammenkalde hele Personalet; hvorpaa han, omringet af Hofjunkere og Pager, gav Bønderne formelig Audiens.

Men da han mærkede hvor Vinden blæste hen, blegnede han, og kastede et forbittret Blik paa Flemming; thi han giættede strax, hvem der havde spillet ham dette Puds. Flemming lod som ingenting, stod som et fromt Barn med foldede Hænder og saae ned til Jorden. Da nu Sagen var kommen saa vidt, mærkede Brüggemann vel at han maatte lade Tingen have sin Gang, reiste sig derfor fra Sædet, og holdt en pyntelig Tale. Thi han besad en vis Færdighed i at sige Ingenting med mange glatte Ord og kunstige Vendinger; hvorfor man vel ogsaa havde udnævnt ham til Minister.

Han tilstod, at han havde giort et lignende Løvte, i den yderste Nød, hvori han vistnok havde handlet høist ufornuftigt; thi enhver god, sædelig Christen vidste dog vel nu, at

man ikke kunde afspise det guddommelige Forsyn, og bringe det paa andre Tanker, med usle Pengeløvter. Men i en saadan Tilstand vidste Menneſket ikke ret hvad han giorde, og en slig Handling maatte altsaa regnes hen mellem de øvrige menneſkelige Skrøbeligheder, om just ikke til de værſte. Siden nu dog Løvtet engang var givet, vilde han heller ikke fvigte ſit Ord, beklagede kun, at Omſtændighederne ikke tillod ham at giøre meget, for det kiære, ægteſkabslyſtne Barn her paa Øen. Han reiſte giennem Rusland til Perſien; og ſkiøndt hans fyrſtelige Durchlauchtighed ikke havde ladet Geſandtſkabet mangle noget, for at det kunde viſe ſig i ſin Værdighed, kunde han dog ikke blotte ſig for meget; thi Penge brugte man overalt, og hvor man hverken forſtod Svenſk, Franſk eller Tydſk længer, der forſtod man ſig dog endnu altid paa Penge; hvilke, ſom den allerfortræffeligſte Dragoman eller Tolk, overalt giorde Forretninger af i ſtørſte Haſt. Tredive Daler vilde han imidlertid give, ſiden det dog engang ſkulde ſaa være. Hvis hans Herrer Colleger og de øvrige Officiantere fandt Summen for liden, ſtod det

enhver frit, efter egen Lyst, at forhøie den. Thi siden dog ikke han alene, men det samtlige Mandskab var reddet fra Livsfaren, indsaae han ikke, hvi han skulde betale for dem alle.

Krusius, som ikke længer gad spænde sin Collega paa Pinebænken, svarede strax, at han var rede til at ogsaa give tredive Daler. Alle de øvrige Personer ved Gesandtskabet forpligtede sig forholdsviis at bidrage til Udstyret. Paa den Maade var snart en Sum af hundrede Daler i klingende Mynt bragt tilveie; en sand Skat for en ølandsk Bondepige, paa den Tid.

Jeg vidste ikke noget af alt dette. Formodentlig vilde Flemming heller ikke have mig paa Ballet, for at jeg ikke skulde forkiøle mig; sandsynligviis havde han forbeholdt sig det Morskab, at fortælle mig alting næste Dag; og jeg havde vist intet tabt, ved at see Festen med hans Øine, og ved at lade hans Fantasie levendegiøre mig hvert Træk.

Jeg havde om Middagen, den Dag Ballet skulde være, spadseret lidt i Solskin, og

da det var min første Udflugt efter min Sygdom, følte jeg mig noget mat derefter, lagde mig derfor paa Sengen i Alkoven og sov ind. Da jeg vaagnede var det Eftermiddag. Claes Lundgreen traadte ind i Stuen med sin Kone, og da han troede de var ene, sagde han: Naa min Hustru? Har jeg ikke ganske snildt spillet mit Kort? Erik er reist til Gotland for at kiøbe en Hest; Sara besøger sin gamle Moder i Runsteen. I Aften blive de Brude her i Byen, som kunne giøre sig Haab om Udstyret, fremstillede for Gesandten. Vel at Sara ikke er her. Fik hun ikke Medgivten, saa var det os kun en Ydmygelse mere, da vor Søn elsker hende; fik hun de lumpne hundrede Daler, saa maatte jeg holde mit Ord, og vor Plan gik reent overstyr. Nei, Erik skal ægte den rige Enke, og Sara maa bort. Naar hun har grædt et Par Ugers Tid, trøster hun sig nok igien. — Ih naturligviis, sagde Konen; det er just det Rette. Vi to have jo heller aldrig elsket hinanden, og ere dog siden blevne heel lykkelige. Det er ikke gaaet os, som de følsomme Ægtefolk; thi vor Kiærlighed har aldrig ophørt,

siden den aldrig har begyndt. Hvem, for tusind Diævle, kunde ogsaa fortsætte det Slikkeri i det Uendelige? Det er kun Snak, som ingensteds har hiemme.

Men tag mig titusind Tonder Diævle høit op i Sverrige, min Husfru, sagde Fader Claes sagte, ligger ikke Tydsken derinde paa Sengen, og har maaskee hørt hvert Ord. — Han sover den arme Stakkel, svarede Konen. Han har spadseret lidt omkring i Solen idag, og er nu saa mat som en Flue. Kom, lad ham have Ro. De gik ud, men jeg havde nok.

Saasnart jeg var ene, og det morknede, trak jeg en Overkiole af tykt blaat Filt, der tilhørte Værten, over mine øvrige Klæder, tog en god Rideheft af Stalden, sadlede den i største Hast, og uden at tale med nogen, eller bede om Tilladelse, galopperede jeg til Runsteen, for at hente Sara, at hun skulde komme tidsnok til Udstyret.

Da jeg reed giennem Dalen, steeg en hvid Taage op af Engbunden. Du faaer formodentlig Feber igien, tænkte jeg; maaskee koster denne Anstrængelse dit Liv; men skee

Guds Villie! Den gode Sara har staaet mig trolig bi; nu vil jeg giøre Giengield, med at skaffe hende sin Erik til Mand; ellers faaer hun ham aldrig.

Efter halvanden Times Ridt standsede jeg min Hest uden for det Huus, hvor Saras Moder boede. Jeg bandt den ved Døren i Ring, og gik ind. Det var et temmelig stort Vaaningsrum, som udgiorde Kiøkken og Stue tillige. En lystig Ild brændte paa Skorstenen, oplyste og varmede Værelset paa eengang, med sin røde Lue. Den gamle Kone sad ved Ilden i Lænestol, ved hendes Fødder strikkede Datteren, paa en Skammel, og hørte Moderen fortælle Eventyr. Det var det Folkesagn om den døde Ridder, som bragte Pigen bag paa sin Hest til Kirkegaarden. — Nu Sara, raabte jeg i Baggrunden af Hallen, just som Eventyret var tilende, nu gielder Hurtighed! Sving dig bag paa Hesten, og hold mig om Livet; saa ride vi over Bierg og Dal, og komme endnu før Midnat tidsnok til Bryllup, naar vi skynde os godt.

Moderen, som saae mit dødblege Ansigt ved Kiokkenilden, (Ridningen havde angrebet mig), sank forskrækket tilbage i Lænestolen, og troede virkelig, den døde Kæmpevise-Ridder var kommen, for at hente hendes Datter til Graven. Men Sara kiendte mig strax; med to Ord havde jeg sagt hende alt hvad hun behøvede at vide; — hun tog hurtig Afskeed med Moderen, som trøstede sig igien, og nu travede jeg afsted med Pigen, over Stok og Steen, Bierg og Dal, nøgne Heder og oversvømmede Strande.

Det saae ud til Regn, og jeg hørte det fromme Barn inderligt bede til Gud, at han dog ikke vilde lade det regne, før vi atter havde Tag over Hovedet, for at jeg ikke skulde faae Feber igien.

Gud bønhørte hende; først da vi rede ind i Byen, ruskede det lidet og der faldt en fiin Støvregn. Vi hørte Fiolerne lystigt klinge i det store Værtshuus. Da vi kom derhen var hele Gaden lys, af den Glands der straalede fra Dandsesalens Kierter. Jeg kastede Overkiolen af, løftede Sara ned, gav en Gaards-

karl Hesten og Kavaien at passe paa, og vilde til at bringe min Dame op. — Er det ikke Clas Lundgreens Hest og Kavai? spurgte Gaardskarlen. — Jo rigtig! svarede jeg. — Er I ikke den unge Tydsker, som boer hos ham? — Jo, min Ven! — Nu, det vil lette ham en tung Steen fra Hiertet, sagde Karlen; han troer I er desserteret med Kavaien og Hesten; uden at betale Regningen. — Dum Snak! svarede jeg: fra en lille Ø desserterer man ikke langt paa en Hest.

Jeg gik op med Sara og traf Fader Clas i Døren. — Hvor er min Hest? raabte han mig imøde. Den staaer nede i Porten, min gode Mand. — Og hvor er min prægtige ny Kavai? — Den har Gaardskarlen faaet i Forvaring. Og her er ovenikiøbet Eders Svigerdatter. — Uden at bryde sig videre om, hvad jeg sagde, styrtede han ned ad Trappen, efter Hest og Kavai. — Jeg traadte ind med Sara i den store Balsal. To Lænestole stode i Baggrunden; i den ene bredte sig Herr von Brüggemann allerede, saameget som hans lange Tyndhed tillod det. Den anden Stol, bestemt for

Kruſius, ſtod ledig, dog ſaae jeg ham, og det øvrige Geſandtſkabsperſonale i Nærheden.

For Dommeren i Læneſtolen ſtode tre Tjeneſtepiger, hverken ſmukke eller unge, hvis plumpe uædle Anſigtstræk gjorde et ubehageligt Indtryk paa alle Tilſkuerne. — Nu, mine Herrer, hørte jeg von Brüggemann ſpørge ſpodſk, hvem af diſſe tre Gudinder, tykkes Eder, jeg ſkal give Æblet?

Jeg tænkte: Som Gudinderne, ſaa Paris. Alle tang, ingen havde Lyſt til at ſige noget til diſſe Pigers Fordeel. — Her er endnu en Fierde, raabte jeg, og drog min nydelige blonde ſvenſke Flikke frem, hvis blyſomme Beſkedenhed gjorde hende endnu elſkværdigere. Jeg behøvede kun ganſke ligefrem at fortælle Sagens Sammenhæng, ſaa havde Sara vundet Priſen, og de hundrede Daler i Guld laae i hendes Forklæde.

Claes Lundgren kom tilbage. Min Heſt er der, ſagde han, men ganſke ſvedt og ſkamredet. Min Kavai er ganſke vaad og overſtænket med Dynd. Hvo har tilladt Eder ſaaledes at holde Huus med Andres Tøi? —

Spørg Eders Søn, Fader Clas, naar han kommer tilbage fra Gotland, sagde Herr Olearius, — og skiend ikke paa dette skikkelige unge Menneske, som heller fortiente en Belønning for sin tappre Bedrift. — Nu ville vi sørge for ham, sagde Paul Flemming.

Han og Dr. Grahmann bragte mig strax hiem i Seng, gave mig en dygtig Slurk China-mixtur og dækkede mig varmt til. Jeg sov som en Steen, og vaagnede næste Dag med stærk Appetit, uden at spore slemme Følger, hvorfor jeg vel deels maatte takke min Begeistring og min Jil; deels Fader Claſes fortræffelige Filte-Kavai. Gubben var nu nødt til at bide i det sure Æble. Hesten, som jeg havde skamredet, blev imidlertid syg, og han vilde skrive mig den paa Regning. Men da Erik kom tilbage fra Gotland, med en god Hest, vovede Faderen ikke meer at slaae paa den Streng, af Frygt for at giøre Sønnen altfor opbragt, naar denne hørte den Streg, han havde villet spille ham.

To Dage derefter holdt de unge Folk Jaord. Flemming skrev en Bryllupsvise, hvori

han, som han pleiede, spøgede med Brudgommens og Brudens Navne. Han viste Forskiellen paa den unge slandske og den gamle bibelske Sara. Visen var vittig og lystig, og det faldt i min Lod, som Cantor, at føre Sangen an ved Bordet. Jeg maatte siden drikke Du's med Flemming, hvorved jeg teedte mig heel undseelig, thi dette Tilbud var en altfor stor Ære, for mig. Flemming havde allerede et berømmeligt Navn, og jeg satte ham som Digter over Opitz. Da jeg siden yttrede min Forundring for Olearius, over min Vens store Forkiærlighed for Opitz; svarede denne: Det er atter et Træk af Flemmings Elskværdighed; han har læst Opitz som Barn, disse Sange have forenet sig i hans Siæl, med hans kiæreste Ungdomserindringer; nu kan han ikke meer skille det Ene fra det Andet. Forresten er Opitz en Mand af sand Fortieneste; og havde han ikke udrettet andet, end indgydt den fornemme Verden Agtelse for Digtekunsten, efter lang Ligegyldighed, saa fortiente han allerede derfor en Laurbærkrands.

Skibet var nu klart igien til at gaae under Seil. Jeg, som slet ingen Livs-Plan havde lagt, som stod alene i Verden, og havde fundet nye Venner, i Flemming, Olearius og Grahmann, var gierne fulgt med til Persien; thi Europa havde intet mere Tillokkende for mig, og min Lyst efter det kolde Sverrig var forgaaet med Koldfeberen. Alle de Andre havde gierne taget mig med; men Herr von Brüggemann satte sig med Hænder og Fødder derimod, især fordi Flemming saa inderligt ønskede det. Saa maatte jeg da, efter at have omfavnet min Ven hierteligt, med vaade Øine see Skibet gaae under Seil.

Nu vidste jeg ikke hvad jeg skulde tage mig til. Feberen var jeg rigtignok qvit, men under mit lange Ophold her paa Øen var min Børs ogsaa næsten bleven lænds; og skiøndt de unge Folk gierne vilde beholde mig hos sig, som deres Velgiører, følte jeg dog, at det for et høimodigt Hierte er langt behageligere at bevise, end at modtage Velgierninger.

Men min gode Skiæbne vilde, at jeg paa andre forunderlige Veie skulde finde min Lykke.

Een Dag, da jeg sad ganske sørgmodig i Stuen, og støttede Haand til Kind, traadte Erik Lundgren ind, og raabte: Nu, Herr Albert, kan I sige, at I har skudt Giøgen: nu kan I komme til at see Jer om i Verden, hvad I saa gierne vil. Et Skib fra Estland ligger for Anker i Calmar; en fornem hollandsk Adelsmand, som har isinde at seile til Kiøbenhavn først, for derfra at drage til Ostindien, har mistet sin Kammertiener, og ønsker sig et skikkeligt Menneske, som har lært noget, og altid kan være om ham. Hvis I gior Eder lidt Umage, troer jeg nok det vil lykkes Eder at faae denne Tieneste.

Det Ord "Kammertiener" skurrede mig noget stærkt i Ørene. Jeg tænkte atter paa mit Slægtskab med Luther, paa mine Studeringer, paa de Dage, da jeg næsten som Kammerat havde levet med den store Gustavs Søn; paa alle mine fornemme Bekiendtskaber. Men efter modent Overlæg fandt jeg det taabeligt, ikke at ville modtage en saadan Redning, i min nærværende slette Stilling, blot for et Navns Skyld. Kan den herlige Poul Flem-

ming, tænkte jeg, være Forskiærer, saa kan du være Kammertiener. Intet Menneske kiender dig i Holland, Danmark eller Ostindien. Bliver der engang Ro igien i Tydskland, staaer det dig jo frit, at vende tilbage, og fortsætte Studeringerne. Klæder og Skoe kommer jeg dog ikke til at børste, som Kammertiener; og hvad er jeg saa i Grunden andet, end den fornemme Herres Selskabsbroder og Reisefælle?

Jeg tog til Calmar, og lod mig melde hos Adelsmanden. Jeg behagede ham, og Herr Carl Franz van Leuven giorde strax et høist fordeelagtigt Indtryk paa mig. Han var ikke stolt, havde et mildt stille Væsen, og lod til at være af et noget melankolsk Temperament. Dette melankolske Træk, forbunden med den hollandske Phlegma, gav ham et eget Anstrøg. Jeg mærkede snart, at han, uagtet sin Phlegma, var forelsket; thi naar han troede, ingen saae det, kysede han ofte et Miniaturbilled, som han bar paa Brystet. Under hans glatnedstrøgne Haar, hvælvede sig en skion Pande, der bragte mig til

at tænke paa de nederlandske Frihedshelte, fra hvilke han stammede. Vi bleve snart enige: jeg skulde have det saa godt som han, og kun være ham til Selskab; han havde en anden Tiener, som skulde forrette alt grovt Arbeide. Imidlertid beholdt jeg dog Navnet "Kammertiener." Vi hidsede Anker og seilede bort.

Da vi fore Øland forbi, stod det unge Brudepar Arm i Arm paa Strandbredden, tilvinkede mig Levvel med deres Lommetørklæder, og tørrede deres Øine dermed. Jeg hilste dem venligt igien. Kielen giennemskiar Bølgerne. Jeg stod paa Dækket og grundede, bekymret over min tilkommende Skiæbne. Men snart fattede jeg Mod; og for at trøste mig tog jeg min Stambog frem, og giennemlæste det smukke Digt, Paul Flemming havde skrevet mig deri til Afskeed:

Hvi om din Skiæbne sporge?
Hvi sorge?
Vær stille!
Guds Villie skeer.
Lad Taaren meer
Ei trille!

Glem du den Dag imorgen,
Med Sorgen!
Den Høie
Har faderlig
Ei vendt fra dig
Sit Øie.

Vær rolig! Lær at savne,
At gavne
Din Næste!
Hvad Himlen vil,
Dig vorder til
Det Bedste.

Ellevte Kapitel.

Kiøbenhavn.

Da vi vare komne her til Byen, toge vi strax ind i et godt Værtshuus. Min Herre fik et smukt Værelse; men da der endnu boede en Fremmed, paa det Kammer, jeg skulde have, som først reiste næste Morgen, fandt jeg mig villig i, at der imidlertid blev opslaaet en

Feltseng for mig i Tienerkammeret. Herr van Leuven besøgte strax samme Aften en af sine Bekiendtere i Byen.

Da jeg havde giennemstreifet nogle Gader, gik jeg hiem med Gaardskarlen. Jeg vilde gaae tidlig tilsengs, thi Reisen havde trættet mig.

Medens jeg gik opad Trappen satte jeg mig for, at være ret venlig mod de andre Tienestefolk, og vel vogte mig for al Storagtighed. Jeg havde altid hadet den Foragt, hvormed Fornemme saa tit behandle deres stakkels Tyende. Disse giøre dem Livet let og behageligt, ved deres Hielp, tænkte jeg, maae hvert Øieblik løbe sig trætte, og faae dog kun ringe Løn og Skam til Takke. Hvorfor kalder man Tienerstanden nedrig? Er det nedrigt, at den Fattige hielper den Velhavende, for at faae det en Smule bedre? Hvor Menneskene dog ere urimelige! Nu begynde Digterne at besynge Hyrdelivet; og for et Par hundrede Aar siden vare Hyrderne nærlige, og bleve regnede i Laug med Natmænd og Bødler. Tiene ikke alle Embedsmænd Staten? Og er det

meget mere værd, om jeg skriver noget reent for min Principal, eller om jeg børster hans Skoe? Jeg skal vel vogte mig for slige Fordomme.

Med dette christelige Forsæt traadte jeg ind i Tienerkammeret. Neppe var jeg der, saa begyndte den høitidelige Stemning strax at ophøre noget. Allerede Atmosphæren af de mange Voxlæders Støvler, der hang paa Knageliſten, var mig modbydelig. Ogsaa flere Ting, der — som Sancho Pansa siger — ikke duftede som Ambra, stak mig i Næsen. Van Leuvens Tiener sad med flere Kammerater omkring et rundt Bord, fuldt af Viin- og Ølflasker, Glas, Tobakspiber og Aske. Stuen var fuld af Tobaksrøg. Spilt Viin og Øl flød som Lava, gjennem Asken forbi den sønderslagne Smørkande, der lignede en gammel Ruin. At Bordet var af umalet Fyrretræ, havde jeg gierne fundet mig i, hvis det kun havde været reent. Midt i Forstyrrelsen tronede en stor rund gammel Ost, der lignede Engelsborgen i Rom, og paa dette Spiselystens og Samtalens Brændpunkt, vogtede Alles

Øine. Denne Skat var fra Norge, og blev anseet for en sand Lækkerbidsken.

Da jeg kom ind, stode de alle op, og hilste Herr Kammertieneren. Ja jeg kom endog til at præsidere i en Lænestol, som Primus inter pares. Jeg satte mig, og forsøgte at sætte et muntert Ansigt op, skiøndt den plumpe Samtale, de flaue Ansigter, og Stedets Smuds, forstemte mig i høieste Grad. Der maatte jeg nu høre alle mulige Dumheder af disse uvidende Mennesker, hvordan de forhaanede Konger, Fyrster, Lærde og Kunstnere. Alting søgte de at travestere og drage ned i Polen til sig. I deres Tanker gaves der intet Stort, Ædelt, Skiønt, i Verden. Kun Frygt og Egennytte holdt dem i Ave. — Nu begreb jeg, hvorfra hin Foragt i Almindelighed reiser sig. Hvorledes kan man agte dum Forsængelighed, hiertelos Uforskammenhed? Bonden, den slet og rette Haandværksmand lever og virker i sin Kreds, forlanger intet andet, er fornøiet, naar han saaledes nogenlunde kan slaae sig igiennem, og driver en sindrig Haandtering, som han for-

staaer, som til en vis Grad danner ham. Men slige Mennesker, som disse her, giøre alting og slet intet. De behænge sig med deres Herrers luslidte Klæder og Talemaader, og misunde og hade Herskabet, fordi de føle deres Afhængighed, og fordi det svælgende Dyb daglig staaer dem for Øine, hvor Næsviisheden bliver giennet tilbage af Stoltheden. Men saameget mere er netop derfor en ærlig, beskeden, flittig Tiener at rose. Det er en sand Phønix.

Den Agtelse, som man i Førstningen havde viist mig, ophørte snart, og de generte sig altid mindre og mindre, med at sige hvad der faldt dem ind, i min Nærværelse. — Jeg følte mig saa degraderet, som en Soldat, der bliver infam casseret og revet Rabatterne af for Fronten. Taarerne stode mig i Øinene, og jeg tænkte: Herre Gud! hvad vilde Luther sige, hvis han traf dig i dette Compagnie? — Af denne Tungsind vakte min Nabo mig, som havde skiænket mit Glas fuldt, og spurgte om vi ikke skulde drikke Dus? — Jeg blev saa rød som Blod, og kom i den yderste Forlegen-

hed. Ligefrem sige nei, vovede jeg ikke, for ei at udsætte mig for det beskiænkede Menneskes Vrede. Et lykkeligt Indfald reddede mig: jeg foregav at have faaet Næseblod, holdt Lommetørklædet for Ansigtet, skyndte mig ned af Trappen paa Gaden, løb giennem nogle Smaastræder, og standsede ikke, før jeg var vis paa at det fulde Broderskab ikke kunde finde mig.

Jeg trak nu mit Veir med lettet Hierte, dog giorde den Betragtning mig atter trangbrystet, at jeg ved Midnatstid stod paa Gaden i en fremmed Stad, uden en Skilling i Lommen, og uden at forstaae Landets Sprog; dog haabede jeg at slaae mig igiennem, med min Smule Svensk.

Jeg satte mig ned paa en Dørtærskel, lod Skiæbnen raade, og haabede at Vægterne i det mindste skulde komme, og trække mig paa Raadstuen, hvor jeg heller vilde være, end i det drukne Broderskab. — Det varede heller ikke længe, før jeg saae to Vægtere komme op ad Gaden, med en fuld eller død Mand paa en Stige. De stode stille ved den Dør, hvor jeg sad, lagde Stigen ned, og

raabte flere Gange: Mads Hansen, Mads Hansen! nu er I hiemme. Det hialp ingenting. Saa maae vi kniбe ham i Næsen, sagde den Ene. Da det var skeet, blev den Drukne oprømt paa Stigen, og sagde: Allerede hiemme? Nu god Nat, kiære Børn! Mangetak! Der er Drikkepenge. Har I ringet paa Klokken? — Det giorde de, og Pigen kom ned med Lys. Saaledes opdagede da ogsaa Vægterne mig, og vilde slæbe af med mig. Men da jeg havde sagt hvem jeg var, og at jeg var faret vild, raabte Mads Hansen paa tydsk: Man kan let fare vild! Saa min Siæl, Børn, I skulle ikke giøre denne stakkels Tydsker Fortred. Det er et skikkeligt Mands Barn, og et godt sælle Skind, det mærker man paa alt. Der gives overhovedet i denne Verden ingen Ondskab, ingen Synd, ingen Skurker, Bedragerier og Æselsstreger. Det er kun Kieltringer og Spidsbuber, som lyve de stakkels Mennesker saadan noget paa. Alting er fortræffeligt, allerkiæreste, paa denne skionne Jordklode. Seer kun Stiernerne deroppe! Melkepletterne og Taageveien, hvor de funkle og

dreie sig om. Hvad ere vi Orme og Madiker mod slige mægtige Himmellys, som aldrig gaae i Seng? Og naar selv de kunne gaae i Taaget, kunne vi det ikke? Og naar selv Himlen har sine Pletter, hvad behøve vi at skamme os, over at være plettede og tilrakkede? Seer kun hvor munter og nedladende Maanen ligger der i Rendestenen! Skarnet formaaer aldeles ikke at fordunkle dens ætheriske Straaleglands. Naar en Maane kan ligge i Rendestenen, sin Guddommelighed uskadt, hvi skulde jeg da ikke kunne det, som kun er en Ankersmed? Og er jeg ikke den samme rige Mads Hansen, der har drukket sig sin Søndagsruus, der saagodt som noget andet Sted?

Vægterne forlode os, Mads Hansen førte mig op ad Trappen, og bragte mig i et smukt Værelse, med en god Seng, hvor jeg kunde ligge i Nat. Rusen lod til at være gaaet noget over; da han hørte, jeg ingen Aftensmad havde faaet, lod han bringe koldt Kiøkken ind, og jeg maatte drikke et Glas Viin med ham.

Vi Danske, sagde han, maae drikke meer end alle andre menneskelige Skabninger, fordi vi boe midt i Vandet, og for at have noget at imodstaae Oceanets feberagtige Dunster med. En Ruus er, i og for sig selv betragtet, ikke at laste, naar man kan taale den, og naar den ingen skadelig Indflydelse har paa Fliden, Dyden, Ærbarheden og Helbreden. Jeg er egentlig aldrig hvad man kalder fuld, og mister hverken min aandelige Bevidsthed, eller min legemlige Ligevægt. Lægger jeg mig ogsaa engang imellem paa Stigen, og lader mig bære hiem af Vægterne, saa er det en frivillig Handling, fordi jeg ynder denne Befordring, der er baade magelig og økonomisk. Jeg hviler ganske bequemt paa Trinene, faaer frisk Luft, og kan ubehindret betragte Melkeveien, siden jeg ligger paa Ryggen. — Ellers drikker jeg daglig kun fire Flasker Viin; Søndagen undtagen, da tømmer jeg tolv, og geraader derved i tre forskiellige Tilstande, som jeg nu skal have den Ære at beskrive Jer. Først bliver jeg meget mistænkelig og krakelsk, og da raader jeg

ingen at komme mig for nær, thi i denne Stemning er jeg meget rundhaandet med Skiældsord og Næseſtyvere. Siden betages jeg, jeg veed ikke ſelv hvordan, af en inderlig Veemodighed og Sønderknuſelſe; jeg bliver rørt over alting, Taarerne løbe mig ned i Munden, og jeg faaer en uimodſtaaelig Drivt til at omfavne alle Mennesker, kysse dem, og bede dem om Forladelse; indtil jeg har tømt Duſinet, hvorved jeg bliver høitidelig ſtemt, ſtirrer op mod Himlen, og kan ikke blive færdig med at beundre og tælle Fixſtiernerne og Planeterne.

Morgenen derpaa traadte han dygtig og munter ind til mig, og ſaae ſlet ikke ud, ſom et forſviret Menneske. Hans Anſigt var rigtignok kobberrødt, og Næſen var drueviolet; men de ſmaae Øine blinkede lyſt og kraftigt frem under uhyre nedhængende Bryn, der ſaae ud, ſom de vare ſværtede med Skovox. Manden var ſiirſkaaren og havde en overordentlig Legemsſtyrke. Han trykkede min Haand, ſaa Blodet var nær ved at ſpringe mig ud af Neglerodderne, og loe umaneerligt, da jeg

smmede mig derover. Da jeg havde drukket varmt Øl med ham, maatte jeg følge ham i Værkstedet, hvor jeg ikke nok kunde forundre mig, over den Kraft, hvormed han smeddede de mægtige Ankere. Alle Svendene viste ham største Ærbødighed, og han var hele Dagen en ordentlig Mand. — Det morede ham, at jeg havde lært lidt af Smedekunsten, men han meente dog, at jeg med mit glatte Pigeansigt og pene Hænder ikke vilde bringe det vidt. Derpaa bragte han mig til sin Kone, en frisk Blondine, med skielmske Øine. Da hun var gaaet i Kiøkkenet igien, sagde han: Vi have endnu nogle gode Værelser at leie ud, og hvis Mynheer v. Leuven vil tage tiltakke, saae staae de ham til Tieneste. Paa Værtshuus er det for dyrt at boe, der maa man kun drikke. Paa min første Sal boer en fornem Officeer, som ofte kommer til Hove. Han er en god Ven af os, især af min Kone. Folk kalder ham Mars, min Kone Venus, og mig Vulcanus, men da jeg ikke forstaaer mig paa Etymologien, saa veed jeg ikke, hvad de Soepander ville sige dermed. Saameget

veed jeg, at Bachus er Vinens Gud, og det er mig nok. Forresten har Officeren skaffet mig Leverancen til Flaaden, hvorved jeg er bleven en velhavende Mand.

Jeg skyndte mig nu hen i Værtshuset igien. Herr v. Leuven mødte mig urolig paa Trappen, og sagde, at han for min Skyld ikke havde lukket et Øie hele Natten; Tienerne havde fortalt ham, at jeg havde faaet Blodstyrtning, og var løbet bort, som et galt Menneske. Man havde søgt overalt efter mig, men forgieves. Jeg fortalte ham reent ud hvordan det hang sammen. — Kiære Julius, sagde han venlig, hvorfor har I ikke sagt mig det før? I den korte Tid, vi kiende hinanden, har jeg allerede opdaget, at I er et vakkert vel opdraget ungt Menneske. Fra nu af er I min Secretair, er det saa godt? Den næsvise Tiener har alerede faaet Løbepas, jeg kunde saa ikke lide ham. Men vil I blive hos mig, saa skal jeg giøre Eders Lykke. I behager mig, jeg trænger til en Ven, og mit Hierte siger mig, at jeg vil finde Een i Eder.

Denne sieldne Godhed rørte mig meget, jeg kysſede hans Haand og han trykkede mig til ſit Bryſt. Derpaa flyttede vi hen til Smeden, hvor vi ſiden boede.

Herr v. Leuven havde meget at afgiøre, og mange Breve at ſkrive, ſom jeg ikke vidſte noget om, ſkiøndt jeg var hans Secretair. Imidlertid gik den vakkre Smed ofte ud med mig i Byen og viſte mig omkring. Blandt andet ſaae jeg den ſkiønne ny Børs, ſom var under Bygning. En Eftermiddag kom vi forbi en Fiælebo, hvor der blev ſpillet plattydſk Comødie. Jeg mindes endnu nogle Repliker. To Bønder, Chim og Matz talede ſammen. Den Sidſte roſte ſig af ſine mange Reiſer, han havde ogſaa været i Danmark, og lært nogle danſke Ord:

"Chim. Dat mögen ſchnackſche Lyde weſen. Wo ſeen ſe dog ut?

Matz. Se ſeen recht lifhaftig ut as Minſchen.

Chim. Was eten ſe denn?

Matz. Se eten dar wat, dat heten ſe Köt, und ſupen dar Ölie tho.

Chim. Pfy, dat mot slim smecken.

Matz. Ne, vorwar, Chim! dat Ding, dat se Köt heten, dat smeckt recht as dat Flesck in unser Lande. Und de Olie, dat is nich so en Olie, as man hür üpper Slabbertecken köft; wenn du dat smeckteſt, du schuldſt nich anders meenen, as went Beer were!"

Mads Hanſen bragte mig næſte Løverdag, i den ſkionne Roſenborghave, hvor der blev opſat en koſtelig Statue, ſom foreſtillede en Løve, der ſønderriver en Heſt. Muurfolk og Steenhuggere vare færdige med Arbeidet, og nogle kom fra det lidet Lyſthuus i Lunden, hvorpaa Kongen ſelv murede. Nu begave de ſig hen til en Gronning, hvor der ſtod en Steen-Læneſtol under et ſkyggefuldt Lindetræ. Her havde jeg den Fornoielſe at ſee Kongen ſelv ſidde, og egenhændig betale Arbeiderne blanke Sølvpenge af en ſtor Læderpung. Det var deiligt Høſtveir, Solen ſkinnede ned giennem Grenene paa Chriſtians kraftige Anſigt, medens han ſad der, ſom Huusfader i Haandværkernes Kreds, og giorde dem Arbeidslønnen dob-

helt værd, ved at række dem den med egen Haand.

Man mumlede allehaande, om Billedstottens Betydning, om Hertugen af Lyneborg, der har en Hest i sit Vaaben, ligesom Dannerkongen Løverne; man ymtede eet og andet, om det Fiendskab, Hertugen skulde have viist Kong Christian i Krigen. — Høit vovede ingen at tale derom, uden Mads Hansen, der holdt Fyrabend, og alerede havde stukket et Par Flasker ud, over det sædvanlige Tal. Han var først i sit krakelske Lune, og giorde høirøstede Anmærkninger over tydske Heste og danske Løver, som ikke lode sig kaste Lyneborger Sand i Øinene. Derpaa begyndte han ovenikiøbet at snakke om tydske Vindbeutler. Dette skulde jeg nu egentlig taget ham ilde op; men da jeg alt kiendte Mandens Natur, og vidste, denne Sindsbevægelse snart vilde vige for en anden, saasnart han kun havde faaet mere Viin tillivs, skyndte jeg mig ind med ham i et Værtshuus; og neppe havde han der tomt to Flasker endnu, saa maatte jeg ud i Haugen med ham igien. Her plukkede han grædende Hatten fuld af vis-

sent Lov, og skiøndt det var silde paa Efteraaret, vilde han dog sanke Violer og Kiærminder. — Ak, Julius, hulkede han, hvad ere vi Mennesker andet, end visseut Lov? Alt Kiød er Hø, min Søn! Alt visner og forgaaer. Af Jord est du kommen, til Jord skal du blive, og af Jorden skal du igien opstaae — siger Præsten. — Men Herre Gud, kan man ogsaa forlade sig paa, at det er sandt? En svar Tvivl betynger mit Bryst. Kiære velsignede Dreng, kan du bevise mig Udødeligheden mathematisk, skal du faae en Rigsort. Troer du virkelig, at vi hinsides vaagne saligt op i Liigkisten igien, naar vi ere begravne? Jeg veed nok, der er en Politieforordning for, at man skal troe det; men som Philosopher, kiære Dreng, som Fritænkere og Atheister — hvad troe vi da? Og hvorfor kan en Kat, eller en Hund ikke blive ligesaa salig, som jeg, naar den skikker sig vel, omvender sig, og ikke drikker sig fuld?

Da vi kom hiem, forlod han mig, for ved den sidste Dosis at blive sat ind i Høiti-

deligheden, og jeg tvivler aldeles ikke om, at Astronomien atter har bragt ham i Ligevægt.

Tolvte Kapitel.

Maleren.

Herr van Leuven havde sørget for min Garderobe, som var bleven meget forfalden; men da Skræderen baade tog Maal af mig til en Mandfolke- og en Fruentimmerdragt, kunde jeg ikke begribe, hvad det skulde betyde. Gaaden blev mig snart løst.

I deiligt Høstveir kiørte vi en Dag ud til den nære Hollænderby*), som ligger ved Foden af en smuk Bakke, hvorfra man har fri Udsigt over Kiøbenhavn, Amager, Østersøen og Sverrig. Sit Navn har den af Hollænderne, der siden Christian den Andens

*) Siden Frederiksberg.

Tid saavel beboe denne By, som Øen Amager, hvorfra de forsyne Staden med herlige Kiøkkenurter.

Hvor glædede det v. Leuven at finde sit Fædreland her igien, i det Smaae. Mændene bare store runde Hatte, med langt nedhængende Baand, sorte Trøier og vide Matrosbuxer. Qvinderne havde sorte, bredtfoldede Skiørter, blaastivede Liin om Hovedet, og røde Halstørklæder; hvorved de kom til at ligne de kalkunske Høns noget, kun vare de uendelig mere phlegmatiske. Vi kiørte op ad Bakken, og holdt stille ved et nydeligt Huus, hvor Kongens Hofmaler, Carl van Mandern, boede; en god Kunstner og gammel Ven af min Herre, just i disse Dage beskieftiget med at male Kongen.

Hans Stue hang fuld af den nederlandske Skoles Værker, og jeg kunde ikke see mig mæt paa de yndige Billeder, endskiøndt de fremstillede lutter Hverdagsgienstande, fordi disse vare giengivne med saamegen Sandhed, Troskab og Kiærlighed til Naturen.

Det er det just! sagde han Mandern; ikke saameget Gienstanden beundre vi i Kunsten, som Kunstnerens Aand, der opfattede den med Kraft og Følelse; og det er Aarsagen, hvorfor de ubetydeligste Ting kunne glæde os i et Billed. Mange nyere Italienere ere bizarre, monotone, affekterte, og manererte. De behandle det Store og Høie paa en conventionel smaalig Maade, og derfor giøre os slige Billeder, der ikke ere skionne Efterligninger af Naturen, men blot middelmaadige Efterligninger af Kunsten, forstemte og nedslagne. Mange tilskrive denne melankolske Stemning Gienstanden, fordi det meest er Helgenbilleder, Korsfæstelser, Martyrhistorier. Men det kommer altsammen an paa Maaden, sligt fremstilles paa. De gamle Italienere og Tydskere, som havde en meget friskere Colorit, som mildnede det Gyselige, med Følelse og Naivetet, med muntre, behagelige Biting, giøre endnu, uagtet deres Feil i Perspectiven og i Tegningen, et høist behageligt Indtryk paa os. Vi beundre Geniet. Nu vil enhver Hone være Orn;

alle ville de være Grandioſe, Idealſke; og under Maſſen af gientagne Situationer, ſom give ſig en fornem Mine, ſkiuler ſig Trivialitet, Mangel af Aand, og Hierteløshed. Men det kunne de fleſte Folk ikke indſee. Naar det kun er fornemt, behager det dem. Og Gud ſtraffe mig, om mangen Italiener, ſom i een Nat forfærdiger en Gud Fader, ved Fakkelſkin, er iſtand til ved høilys Dag at male en ordentlig Ko, paa Guds grønne Jord.

Det glædede mig at tale med denne kunſtforſtandige Mand, og jeg tilſtod ham oprigtig, at ſkiøndt man viſt ikke kunde nægte de bedſte Italienere at have været i langt ſtørre Beſiddelſe af den idealſke Skiønhed, end Nederlænderne, fornøiede det mig dog, i det Hele, meer at ſee ſkiønt Qvæg og Hyrder paa Marken, end vanvittige blødende Martyrer, med Dolk i Bryſtet og de bruſtne Øine fordreiede mod Himlen.

Ja, ſagde Hollænderen, der have vi atter Papiſteriet, ſom ſtedſe driver Tingen til Yderlighed. Men nogle hierteløſe Fritænkere i den ſenere Tid, have atter Uret, naar de ei

engang vilde tillade Kunstneren at male en Korsfæstelse, fordi de mene: en Henrettelse har altid noget Uskiønt, uværdigt for Kunsten, og Kunsten bør kun male det Skiønne. De glemme, at her træder Kunsten i Kirkens Tieneste, og maa altsaa subordinere sig. Her bøder Udtrykket af det Aandeligtstore hos den lidende Frelser, paa Mangel af legemlig Formskiønhed. Og dog kan Maleren, selv i Billedet af en Korsfæstelse ikke ganske undvære Formskiønheden, hvorfor ogsaa, sandsynligviis, Christus altid er fremstillet anderledes paa Korset, end han virkelig har hængt derpaa. Og havde man malet det efter Naturen, saa var maaskee Krucifixet ikke blevet det høitidelige Billed som nu, der smykker Alterne i alle vore Kirker. — Hvorledes det? spurgte Herr van Leuven nysgierrig.

Christus — vedblev van Mandern — maatte, efter St. Johannes Evangelium, udmattet efter Hudflettelsen, selv bære sit Kors ud til Golgatha. Mathæus, Marcus og Lucas fortælle, at Simon af Cyrene, der kom fra Marken, maatte bære det for ham. I ethvert

Tilfælde kunde Korset ikke være meget stort; ingen lang tung firkantet Bielke, med stærkt oven indfoiet Tværtræ; ikke være saa tykt, at man kunde nagle begge Benene af et Menneske til den ene Flade, over en lille Træklods. Et saa tungt Kors havde ingen enkelt Mand kunnet bære saa langt, et saa kostbart Tømmer havde man vel heller ikke ødet paa den foragtede Frelser. Sandsynlig bestod hans Kors i to flet og ret over hinanden slagne Lægter; hvoraf de to Ender bleve stukne i Jorden og de Andre rakte i Veiret. Og altsaa er formodentlig Forløseren korsfæstet med adskilte, skrævende Been, som det endnu hyppig skeer i Orienten. Men selv de mugneste Mystikere, som hadede og afskyede det Sandseligskionne, have dog aldrig villet have ham saadan afmalet. Apostelen Andreas kunde man vel male saaledes. Selv St. Peder kunde paa Korset vende det blodrøde Hoved ned mod Jorden, for ved denne Ydmyghed, selv i Døden, at giøre en rørende Modsætning til Frelserens ædlere Død. Men for ham have alle Malere valgt den bekiendte, værdigere Form. Med

sammenslyngende Been og udbredte Arme, synes han ligesom at svæve op til Himlen, fra det stærktomrede Kors. Saaledes hævder sandselig Formskionhed sin Ret, selv der, hvor man mindst venter det.

Vi talede om mange flere Ting, med v. Mandern, og om Kongen, som agtede, elskede, og selv udøvede Kunst. Han er en fortræffelig Skibsbygmester, sagde Maleren; ogsaa med Architektur har han givet sig meget af, saa man virkelig engang med Tiden kan sige med Rette, hvad der ellers kun er en Talemaade om Kongerne: at det og det Slot, eller den og den Kirke eller Børs, er bygget af ham. Han holder ogsaa af Malerkunsten, og lider ikke af de gængse Fordomme, om det Flaut-Idealske. Han ynder det Dygtige, har et skarpt Øie for alt Skiønt, saa smaat det end er, og lader sig ikke afspise med prægtige hule Skaller.

Har I faaet Fruentimmerdragten fra Skrædderen? spurgte van Leuven smilende, da den alvorlige Samtale var afbrudt. — Det forstaaer sig, sagde Maleren, den hænger

paa Qviſtkammeret, hvis Herr Albert vil umage ſig derop. — Albert, ſagde Herr van Leuven, der ſkal ſnart være Maſkerade, havde J vel Lyſt til at være med? — Til ſligt har et ungt Menneſke altid Lyſt, var mit Svar — Velan, Albert, J ſkal klæde Eder ud, ſom ung Hollænderinde, og jeg vil være Eders Mand. Herr van Mandern har lovet at ſtaffere Eder vel ud, ſaa at det mandige Væſen kan blive vel ſkiult. J er en ſmuk Yngling, har endnu intet Skiæg, og kan til Nød gielde for en Pige. Gaae op og tag Klæderne paa! Jeg vil imidlertid ſee mig lidt om i Egnen. Naar J er færdig, ſaa gaae ned til van Mandern, han lægger den ſidſte Haand paa Værket.

En ſlig Spas var ret efter mit Hoved. Deroppe traf jeg en gammel Husholderſke, ſom hialp mig, hvor min egen Forſtand ikke forſlog; og ſnart ſtod den unge Hollænderinde færdig, ret pæn, i ſort Silkekiole med ſtivet Halskrave.

Jeg løb ned ad Trappen, lukkede Døren op, og raabte: Her er jeg, Herr van Mandern! Hvordan klæder Dragten mig? Er det

saaledes ret? — Men hvor forskrækket blev jeg, da jeg saae en anseelig Herre stode for Maleren. Af det udtryksfulde Ansigt, af Guldkiæden, hvori han bar Elefantordenen, og den nedhængende Marelok, mærkede jeg strax, det var Kongen selv. Jeg traadte forskrækket tilbage, og trak Døren i efter mig. Kongen sprang leende op og raabte: Ei ei, min kiære van Mandern, er det den gamle Husholderske, I har fortalt mig saameget om? — Stormægtigste Konge, svarede Maleren forvirret, det er en ung Slægtning, som nylig er kommen fra Amsterdam. Hun forstaaer hverken Dansk eller Tydsk. — Nu, sagde Kongen, saameget Hollandsk kan jeg altid, som der behøves, til at snakke lidt med et ungt Fruentimmer. — Jeg skiælvede over mit hele Legem bag Døren, og tænkte: Gode Gud hvordan vil det spænde af? Jeg kan ikke et Ord hollandsk, og jeg er intet Fruentimmer.

Lykkeligviis kom den skiønne Frøken Eleonora Christina, Kongens kiæreste Barn, som en Dea ex machina, og befriede mig af min Nød. Hun holdt i sin Vogn for Døren, og

var kommen, for at holde sin Fader med Selskab, medens han blev malet, at han skulde see smuk munter ud, og ikke giøre sure Miner af Kiedsommelighed.

Neppe saae Kongen sin Datter fra Vinduet, før han satte sig ganske gravitetisk hen paa Stolen igien, og bad Maleren fare fort i sit Arbeide. Jeg løb op paa Kammeret, klædte mig i en Hast i mine egne Klæder, og sneeg mig ud af Huset, for at finde van Leuven. Denne Hændelse giorde ham meget bestyrtet. — Min hele Plan kunde derved gaaet mig i Lobet, sagde han, Gud skee Lov, det endda gik, som det gik. Jeg forstod ham ikke, men vilde ikke forlange videre Oplysning, da jeg nok mærkede, han ingen Lyst havde til at gaae dybere ind i Texten.

Trettende Kapitel.

Ankersmeden i sin Glorie.

"Men I maa ikke omfavne og kysse min Kone, thi det gaaer for vidt!" hørte jeg ham raabe fortrædelig, da jeg traadte ind i Stuen til ham igien, og traf Mars, Venus og Vulcanus paa een Plet. — Ei min gode Mads Hansen, sagde Officeren oprømt: Med et Kys i Ære, bør man overbære! Jeg sværger Eder til, det er det første jeg har givet hende idag, min hele Levetid. Jeg troede, I var ophøiet over slige Fordomme. Vær intet Barn, Mads! og hør hvad jeg har at sige Eder af yderste Vigtighed. — I har saa ofte misundt mig, fordi jeg kunde spise og drikke ved Kongens Taffel! Hvad siger I nu, hvis jeg ogsaa skaffer Eder en Tilsigelse, til Majestætens Disk og Dug, hvor I ikke blot skal drikke saa meget I har Lyst, men endnu langt mere?

Gior mig ikke Hovedet kruset, med Eders taabelige Snak, raabte Smeden. Bærer jeg intet Glavind, saa forstaaer jeg des bedre at

svinge Hammeren; og, for Diævlen, det Menneske jeg rammer for Panden med den, reiser sig ikke saa snart igien. — Saa sandt jeg er en Cavalleer og Eders gode Ven, vedblev Officeren, jeg har ikke løiet Eder noget for. Hør mig opmærksom! — Her er kommen en fornem fyrstelig Herre, en Knees, eller hvad det er, fra Rusland, som bilder sig ind at kunne drikke alle Mennesker under Bordet. — Kongen har allerede prøvet ham, med alle sine tafelmulige Undersaatter, men alle have de maattet strække Gevær, paa Naade og Unaade. Da nu den gode Herre elsker sine Undersaatter som en Fader, har det ret inderlig krænket ham, at Danskerne skulde tabe deres forrige Roes, at være de bedste Drankere i Europa. Da traadte jeg trostig for hans Majestæt, og sagde: Stormægtigste Arvekonge og Herre! man skal ikke altid søge Dyd og udmærkede Talenter i de høiere Stænder. Ogsaa under en slet og ret Trøie skiuler ofte den stille Fortieneste sig, som Violen under Græsset. Jeg kiender en Dannemand, som vel er istand til at tage den russiske Knees paa sin Samvittighed. Vel er han

hverken af Adel eller af udmærket Rang, men han driver et ærligt Haandværk, thi han smeder Eders Majestæts Skibe alle den mægtige Jerntand, hvormed de bide i Afgrunden, og trodse Stormvinden. — Det fornøiede Kongen meget, at høre Eder saaledes rose, og han svarede: Det siger intet, om det ingen Adelsmand er, naar han bare ikke kan blive fuld. Gaae strax hiem, sig Eders Smed, at han i Morgen Kl. 11 møder, i det store Lysthuus i Rosenborghave. Men lad ham først gaae i Bad, indrive Ledemodene med Desmer og Hovedvand og tage reent Lintøi paa. Klæd ham saa ud som en Ridder, og bring mig hannem. — Jeg ilte over Hals og Hoved, at forkynde Eder dette Evangelium; da nu Eders gode Kone elsker Eder saa ømt, faldt hun mig om Halsen af Glæde, ved denne Efterretning; da hun nok troede, det vilde smigre Eder. Nu veed I alt.

Saa fald ham endnu engang om Halsen, kiære Sidse! raabte Ankersmeden rørt; thi det er en Ven i Nøden, som veed hvor Skoen trykker mig. Har jeg først nydt den Naade

at drikke mig en Runs lige for hans' Majestæts Øine, ved hans eget Bord, saa gaaer jeg med Glæde i min Grav. — Men først maa den russiske Knees drikkes under Bordet! raabte Officeren. — Det skal have gode Veie, svarede Smeden.

Veiret var endnu fortræffeligt, Græsset smaragdgrønt, Træerne fulde af friske Blade. De gyldne Løvpletter i Solskinnet, giorde Farvespillet kun end mere lifligt og broget. Rigtignok var dette Aar en Undtagelse; men Danmark er altid, med sit Hav, sine Indsøer, sine Marker, Enge, Bakker og Skove langt smukkere, end det nordlige Tydskland med sine Naaletræer og Heder, ja selv end en Deel af Frankrig, med sine Kridt-Vinbierge. Kun i Danmark og England voxer Bøgen saa mægtig og stor, holder Græsset sig grønt, til lige ud paa Vinteren, med saadan Friskhed. Heller ikke har Kulden egentlig hiemme her. Østersøens Øer og Halvøe hiemsøges, ligesom England, mere af Regn og Taage, end af Is og Snee.

Jeg unge Knos havde nu forfærdelig megen Lyst til at bivaane Drikkegildet i Lysthuset. Men det lod sig ikke gjøre. Herr van Leuven havde maaskee, som Adelsmand, kunnet havt denne Fornøielse, naar han havde ladet sig forestille ved Hoffet, men han var for alvorlig til at finde Morskab i sligt; desuden ønskede han at blive incognito.

Men Lykken kommer ofte, naar man mindst venter det, siger Ordsproget. Jeg havde Dagen i Forveien sat mig hen i Haugen paa en Bænk, om Morgenen, og læste i Horats. En Ordføining i en Ode var mig vanskelig, jeg brød forgiæves mit Hoved dermed, og sagde tilsidst høit ganske utaalmodig: Hvem der dog havde sig en Ordbog her! —

Her er en Ordbog, hørte jeg Een sige, i Nærheden af mig, hvad vil I vide? — Jeg slog Øinene op, og saae en meget smuk, velskabt, prægtig klædt Herre sidde ved Siden af mig, med et aandfuldt, høfligt, men dog tillige storagtigt Ansigt. Jeg stod hurtig op, bukkede dybt for ham, og rakte ham Bogen. Han oversatte mig strax Stedet med Lethed,

paa flydende Tydsk, skiøndt jeg kunde høre paa hans Udtale, at han var dansk — Har I først nylig begyndt at lære Latin? spurgte han. — Nei, strænge Herre, men Horats er vanskelig; der forekommer saamange Hentydninger og græske Vendinger, som kan give Een nok at bestille, om man ogsaa forstaaer alle de enkelte Ord. — Jeg vil dog examinere Eder i een af de lettere, sagde han, bladede omkring og viste mig derpaa ligegyldig et Sted med Fingeren. Jeg oversatte:

"Voldsommere rystes den uhyre Gran af Stormen, den opløftede Borgtinde styrter med stærkere Guy, Lynet slaaer ned i de høieste Biergtoppe."

Ganske rigtig! sagde den fremmede Herre, uden videre at agte paa disse Liniers Indhold; han vilde kun erfare min Sprogkundskab deraf. — Da han hørte, jeg var en Reisende, som havde Lyst til at see Drikkegildet i Morgen, lovede han at skaffe mig en Plads uden for Vinduet, i Haugen, hvor det ved slige Leilighed var Folk tilladt at staae. — Vend Eder kun til een af mine Tienere, sagde han, og sig,

jeg har befalet, de skal skaffe Eder en god Plads. — Dermed gik han sin Vei, uden at sige hvem han var. Jeg vovede ikke at spørge; og altsaa var jeg lige nær, da jeg i det samme saae en liden selsom Skikkelse ile giennem Haugen op til Slottet; en gammelagtig Mand, med krum Næse, stor Skaldepande, hvis enkelte brune Haar begyndte at graane. Han havde en smudsig Læderkofte paa, og Skoene holdt han sammen med Hægter. I sin høire Haand havde han en Stok, endeel Papirer under den venstre Arm, og Blækklatter paa Fingrene. Han saae hverken til høire eller venstre, men ilede lige efter Næsen, sit Ærinde.

Jeg vovede dog at træde ham i Veien, og spørge om han ikke kunde sige mig, hvem den fornemme Herre var, der nylig have examineret mig i de horatiske Oder? — Den lille Mand stirrede paa mig, med giennemtrængende blaae Øine, spurgte derpaa nysgierrig: Hvilket Sted lod han Jer oversætte? — Jeg viste ham Oden; han slog Øinene til Himlen, ryste paa Hovedet og sagde: Selsomt! Selsomt! Men hvad hjelpe alle Varsler? Kiære

Ven, hvorfor har I ikke ogsaa oversat ham Slutningen: "Vær kiæk og stærk i Medgang; men naar Vinden dreier sig, tag da viselig Reeb i de altforsvulmende Seil!" —

Den fornemme Herre, i den Gyldenstykkes Kiortel, der lugtede af Desmer (vedblev den lille Mand) var Rigshofmesteren Corfiz Ulfeld. Og jeg i Lædertrøien, med de sammenhægtede Skoe, er Frederik Günther, Kongens Statssecretair. Farvel, min Ven! jeg har ikke Tid at snakke længer med Jer. — Dermed skyndte han sig op til Rosenborg; og jeg kunde ikke nok undre mig over dette selsomt til hinanden afstikkende Par.

Følgende Dag saae jeg hele Drikkecomødien meget mageligt giennem Lysthuusvinduet. Kongen selv bragte den fornemme Rus ind i Salen, hvor Bordet var dækket. Min Vært var ogsaa allerede tilstede, og jeg kiendte ham paa den bondeagtige Compliment, han giorde Kongen; ellers havde det været mig umuligt; thi Mads Hansen struttede stiv i Guldbrokades Klæder, og paa Hovedet havde man ydermere sat ham en stor pudret Allongeparyk.

Bordet var rigeligt forsynet med Retter, med Stege, Posteier, Viinsupper og Tærter. Posteierne vare bagte som Griffer, med udspilede Vinger, stærkt forgyldte og bemalede, samt udstafferede med Buxbom. Foran paa Brystet bare de det danske Vaaben. Der blev ogsaa indsat meget Bagværk, dannet som Basilisker og Haner. Jeg saae to stegte Grise, med røde Æbler, Geder med Lever i Munden. Heller ikke var der Mangel paa Marcipaner og lækkre Confiturer.

Kongen vinkede, og en skiøn Taffelmusik lod sig høre fra forskiellige Aabninger i Salsvæggen; snart syntes den at være ganske nær, snart langt borte. Denne Opfindelse havde man Kongen selv at takke for. Russen troede, det var Hexerie, og forundrede sig saare. Smeden lod sig ikke anfægte af nogenting; han stod ganske rolig, med Øinene heftede paa de store Sølvpokaler, som vinkede ham til Kamp.

Nu skulde det gaae paa en Drikken løs. Ankersmeden sad ligeover for Kneisen. Han var iforveien præsenteret for Russens medfølgende Cavalleer, der talede fransk, som en Herr von

Anker, af en ældgammel Familie, der allerede havde giort sig berømt før Syndfloden. — Nu rakte man Drankerne de store Pokaler. Ankersmeden havde kun lært saameget fransk, at han kunde sige: à vous! naar Russen skulde drikke efter ham. Men da de saalunde havde pimpet en rum Tid, begyndte den danske Magt at udmattes, og Kongen frygtede for, at Mads Hansen skulde bukke under. Smeden derimod var nu i sit krakeelske Lune, og begyndte at forfatte bidende Satirer over den Allongeparyk, han maatte bære. — Naar man skal qvæles i saadan en Valk sagde han, og sidde saa indeklemt i Gyldenstykkes Snørliv, som et nyfødt Barn i Løiert, hvor er det da muligt at drikke, som fri dansk Mand? Det siger jeg reent ud, saaer jeg ikke Lov, at kaste de unødvendige Klædningstykker overbord, saa forgaae vi med Mand og Muus, og den hellige russiske Nicolaus har for evig giort Kaal paa alle de tre danske Løver, med samt Elefanten! — For Fanden, raabte Corfiz Ulfeld, brug Eders Commoditet, men drik bare!

Neppe hørte Mads Hansen dette Orakelsprog, før Allongeparyken fløi over Bordet, en Page lige i Ansigtet, som stod bag Kongens Stol. Herved udbredte sig en hvid Støvsky over hele Bordet, og af denne Trylletaage fremsteeg Mads Hansen nyfødt, som Venus af Havets Bølger. Thi da Veiret havde klaret sig igien, sad han atter, ganske Smed, med skaldet Pande, i blotte Skiorteærmer, der ikke vare de pæneste; thi Manskietærmerne rakte kun halvt op til Albuerne.

Da begyndte han det store Værk paa ny, med friske Kræfter, medens de klare Taarer, over Kongens Nedladenhed og Naade, trillede ham ned ad Kinderne i Pokalen, og krydrede Vinen; thi nu var han kommen ind i Veemoden. — Russen begyndte at see endnu dummere ud end før, og viskede sig Skiægget med Haanden, ligesom Katten med Poten, naar den har faaet for meget Fløde. Men Mads Hansen, kun mere opmuntret og begeistret herved, raabte: Nu ved alle hellige Syvstierner og Karlsvogne, ville vi engang drikke den udødelige Tyge Brahes Skaal, der havde en Kobbernæse, ligesom

jeg, og der forstod sig saa godt paa Himmelens Løb, uden at være en Nar paa Jorden. Men først maa jeg et Øieblik ud i den friske Luft, og besee den Lüneborger Hest bag Træerne derhenne, i Nærheden; ellers gaaer det mig, som Tyge Brahe ved Keiser Rudolfs Taffel.

Hovmændene saae betænkeligen paa Kongen; men da denne slog en Skoggerlatter op, vovede de det med. Russen bukkede sig over Bordet, hans Øine vare fortinnede med Kiærnemelk, og han søgte forgiæves at drage Læberne til et Smil. Da traadte Mads Hansen atter frisk og vedergvæget ind i Havesalen; og da han opdagede et stort Sølvbækken, en Jiskumme, hvori Vinen blev afkiølet, befalede han Mundskiænken at fylde sig samme med gammel Rhinskviin. Derpaa rystede han Russen i Ærmet, raabte: á vous! og tømte Hælvten. Nu skulde Kneesen drikke det Øvrige; men neppe havde han begyndt, før Øinene dreiede sig døsigt om i Hovedet paa ham, som paa en Stud der bliver slaaet for Panden, og han sank bevidstløs under Bordet.

Da blev Danſken Mads Hanſen prydet af Pagerne, med en Viinranke om Hovedet; og under et lydeligt Hurra af den forſamlede Mængde kiørte man ham hiem.

Fiortende Kapitel.

Mandfolkebruden.

Jeg længtes efter Maſkeraden, og ſpurgte Herr van Leuven, om den ikke ſnart ſkulde begynde? — Jo viſt kiære Ven, ſvarede han, i Overmorgen bliver den opført, og I er den eneſte forklædte Perſon deri. Dog behøver I ikke at maſkere Eder. Jeg vil bringe Eder ud paa Landet i et Selſkab, ſom I var min Kone. Beſlit Eder kun paa at være ret kiærlig imod mig! Men I behøver ikke at tale. Jeg bringer Eder i en engelſk Familie, hvor man ikke forſtaaer Hollandſk. Engelſkmændene tale overalt kun lidet med et fremmed Fruentimmer, ſom de ſee førſtegang, Hollænderne ſlet ikke;

og I har Lov til at være saa bly og undseelig, som I vil. Saameget Hollandsk kan I alt, som behøves, for til Nød at sige et Par høflige Ord. Spiller I Rollen godt, saa har I giort min Lykke, og jeg skal giøre Eders igien, hvis I kan finde Eder i, at følge med mig til Ostindien. — Jeg følger Eder til Verdens Ende, Herr v. Leuven, svarede jeg, og giør alt hvad I forlanger af mig. Vel kiender jeg Eder endnu kun kort, men Ærlighed og Godhed lyser Eder ud af Øinene, og I vil vist ikke forlede mig til noget Uværdigt. — Nei ved Gud ikke! svarede han, og vi kiørte derud.

Omtrent to Mile fra Byen, kom vi til et deiligt Landsted, liggende ved Indgangen til en Skov, og ved Bredden af en lille Sø. — Her boer den engelske Kiøbmand, Herr Samuel Plürs, sagde v. Leuven. Jeg har giort hans Bekiendtskab i London, for to Aar siden. Kongen af Danmark, som giør alt muligt, for at fremme Handelen i sine Stater, har formaaet denne indsigtsfulde Mand, paa fordeelagtige Vilkaar, at nedsætte sig her i Landet.

Van Leuven vilde sagt mig mere, men en Fætter af Huset, som kiendte ham, mødte os til Hest, og raabte: Ei, ei! velkommen i Danmark, min Herr van Leuven! Men mindes I vel Eders Løfte, ei at besøge min Morbroder, før I var gift? — Det er nu skeet, svarede van Leuven, her seer I min Kone. — Nu, det er en anden Sag, raabte Engelsmanden; og naar I kommer om fiorten Dage igien, haaber jeg ogsaa at vise Eder min; thi den smukke Concordia vil snart adlyde sin Fader, haaber jeg, og give mig sin Haand. — Altsaa gior hun det ikke gierne? spurgte v. Leuven, med et tvungent Smil, i det han skiulte sit Ansigt med Lommetørklædet. — Det giver sig nok siden, vedblev Engelsmanden. Men nu vil jeg melde Eder. Saaledes, selv anden, er I hiertelig velkommen. I er foregaaet Miss Concordia med et godt Exempel, det vil udrødde den sidste Betænkelighed af hendes Hierte. — Dermed sporede han sin Hest og reed tilbage.

Nu veed I alerede noget, Albert, sagde van Leuven, da vi igien vare ene sammen, og naar

alting er løbet vel af, skal I vide alt. Tilgiv, at jeg nu tier! Mit Hierte slaaer for uroligt, for utaalmodigt, for spændt, forventningsfuldt. Spil blot i Dag min Kones Rolle! Den er let at spille, thi I skal forholde Eder ganske passiv.

Det glæder mig, Herr v. Leuven, at see Eder hos mig i Danmark, — raabte Kiøbmand Samuel Plürs, en feed Mand med røde Kinder og lysegraae Øine, i det han kom os imøde i Døren. Jeg hører I er givt. Eders Herr Fader i Antwerpen og jeg i London, stode ellers altid i venskabeligt Forhold, og have afgiort mange Handelsager sammen, hvorved begge have vunden, og ingen er kommen tilkort. Men som Adelsmand vilde han ikke tillade, at I ægtede en borgerlig Pige; og jeg fortænkte ham ikke deri. Lige søger Lige. Eders Bryllup med min Datter vilde bragt ham sit Stammetræ i Vilderede. Eders Fader fandt det unaturligt, at pode en friſk Green i et gammelt Træ; og mig var, oprigtig talt, dette Giftermaal ogsaa særdeles imod. Vi Uadelige have ogsaa vor Stolthed. Adel og Bor-

gerlige, det er to forskiellige Nationer, der hade hinanden, som alle Nabofolk, fordi de altid have ligget i Kievleri sammen. Eders Born med min Datter vare dog kun blevne et Slags Mulatter. Hverken ret Fisk eller Kiod. Adelen vilde slaaet Krøller paa Næsen, fordi de kun førte et halvt Vaaben, de selv vilde slaaet Krøller paa Næsen over deres borgerlige Bedstefader, som var Skyld i deres adelige Halvhed, og i alle borgerlige Selskaber vilde man atter slaaet Krøller paa Næsen af dem, over deres taabelige Indbildskhed. See alt dette vexelsidige Næsekrølleri slippe vi nu for. Hver kan være god for sig. Den Barneleeg, som man kalder Kiærlighed, er kun en Frugt af Fantasteri og Lediggang. Nu ægter Concordia sin Fætter. Vi ere alerede Handelscompagnons, dette Ægteskab vil knytte vor fælleds Interesse fastere.

I kalder Kiærlighed et blot Fantasteri, Herr Plürs, sagde v. Leuven; ogsaa den Kiærlighed, en Fader har til sit Barn? — Det er en anden Sag, svarede Kiøbmanden, det ligger i Naturen; ogsaa et Dyr bærer Omsorg

for sine Unger, skulde da en Fader ikke, som dog er et Menneske? — Men, vedblev v. Leuven, idet han alvorlig saae Kiøbmanden i Øinene, — et Dyr græder og græmmer sig ikke, naar det mister en Unge. — Nu, sagde Samuel Plürs, med det Græderi vilde jeg vel ogsaa neppe befatte mig meget. Det er en Faders Pligt at sørge for sit Barns Lykke; men i sin Skiæbne maa man altid finde sig, som Stoiker, som Mand af Karakteer med Fatning og Værdighed. — Meget philosophisk! raabte v. Leuven, der søgte at skiule sin Tilfredshed, med en ligegyldig Mine.

Der vare flere Giæster tilbords, hos Kiøbmanden. For Maaltidet spadserede man flokkevis omkring i Haugen, og ingen brød sig synderligt om os. De unge Mandfolk gik med deres Kiærester, de Ældre talede om Handelsager; og det var nu, siden Kongen havde oprettet det ostindiske Compagnie, ganske sædvanligt, at see fremmede Kiøbmænd, især Hollændere, i Danmark.

Men den deilige Concordia, for hvis Skyld alle vore Tilberedelser og hele Reisen var giort,

saae vi ikke. Hun lod sige: hun havde Hovedpine, og blev paa sit Kammer. Van Leuven, som efter Maaltidet spadserede alene med mig, i en stor høi stiv Hækkegang afsides i Haugen, var utrøstelig. Han havde mærket af flere Yttringer, at der ikke fattedes Datteren noget, og at det hverken var Faderens eller Beilerens Skyld, at hun ikke kom ned til Selskabet. Det maatte altsaa være af Vrede mod v. Leuven, fordi hun troede, at han virkelig var givt. — Hvad hielper det mig nu altsammen? sukkede han; alting er tabt! Kun for at finde Leilighed til at tale ene med hende, og overtale hende til en hurtig Flugt, indlod jeg mig i dette Mummespil. Men hun vil ikke see mig! Gode Gud, har hun virkelig forglemt mig? Vil hun i Sandhed ægte dette forbarmelige Menneske, som kun usladelig tænker paa Penge og paa Regninger? Og vredes hun, fordi jeg kommer ubeleiligt? — Han støttede sig til min Skulder, trykkede min Haand til sit Bryst, og jeg følte en heed Taare falde derpaa.

Ei, ei! hvor I maae være forelsket i Eders unge Kone — sagde en skingrende Stemme, siden I ikke engang kan bie med Kiærtegnene, til I kommer hiem. — Jeg saae i Veiret, og blev en hæslig Negerinde vaer, som stod for os, med et vredt Ansigt. De store brede Læber, havde hun med et haanligt Smil næsten trukket op til Øreslipperne, og hun viste de sneehvide Tænder, som om hun vilde bide os.

Ak, Minga, er du der? sagde v. Leuven; kiære tro Minga, hvor er din Miss? Hvor er min Concordia? — Eders Concordia, gientog den Sorte spodsk, sender Eder dette Brev. — Han brød skiælvende Brevet og læste:

Troløse Carl Frands!

I tre Aar har jeg kun tænkt paa Eder! Kun Eders Navn indsluttede jeg i min Morgen- og Aftenbøn. Violen viste mig kun Eders Troskab, Rosen Eders Kiærlighed. Hørte jeg Musik, da var det min Elskedes Røst i det Fierne. Speilte Maanen sig i mine Taarer, da trøstede det mig, at den ogsaa var Vidne til Eders Sorg. Jeg havde givet Slip paa

alle Ungdomsglæder, thi Veemod og Længsel vare mig langt sødere, end Adspredelser og Lystigheder. Nu er det alt forsvundet, som en Drøm. I har forladt Eders arme Concordia, og er endog saa grusom, at komme her med Eders unge Brud, for at forhaane mig. Gud forlade Eder denne Synd! Fra nu af har Livet ingen Fryd meer for mig. Det Dyrebareste er alerede dødt, ak har vel aldrig været til, var kun en Indbildning af min lettroende Uerfarenhed. — Jeg tilhører nu ganske min Fader, og har selv ingen Villie; thi jeg vil intet meer. Den før Forhadte rækker jeg min Haand. Han er ikke smuk, ikke aandrig, ikke behagelig; men han er ærlig, og lover ikke meer, end han kan holde. Lev vel, Carl Frands van Leuven! Vær lykkelig med Eders skiønne Kone! Concordia Plürs seer I aldrig meer."

Gud i Himlen! raabte Elskeren, bleg som Døden, hun maae paa Øieblikket bringes ud af Drømmen. — Han tog en Blyant af sin Brevtaske, og skrev paa et lille Stykke Pergament:

"Himmelske Concordia!

Det er altsammen en Misforstaaelse. Jeg er ikke givt. Kun Venskab har paataget sig den Rolle at spille min Kone, for at staae vor Kiærlighed bi. Skynd Eder ned i Haugen! Den tro Minga vil sige Eder, hvor I kan træffe

Eders til Døden tro og uforanderlige
Carl Frands van Leuven."

Da han havde forelæst Negerinden disse Linier, forsvandt de fæle Miner af hendes Ansigt. Nys havde hun vist Tænder, som en knurrende Lænkehund, nu saae hun ham ærligt i Øiet, som en tro Pudel, og hurtig som en Vindspiller løb hun afsted med Seddelen.

Henrykkelsen over Concordias tro Kiærlighed, afvexlede nu med Bekymring og Længsel i hans Bryst, og han kunde neppe oppebie Minutterne, som skilte ham fra sin Elskerinde. Hvor meget pinligere blev endnu denne Tilstand, da Herr Plürs selv personlig kom os imøde. Han havde søgt v. Leuven op, for at vise ham en ny Billedstøtte, hvilken han havde ladet sætte hen paa en Grønning, og som skulde

foreſtille Mercurius. Figuren, ſagde han, er rigtignok kun af Træ, men da jeg har ladet den male over med graa Oliefarve, blandet med Sand, saa seer det livagtig ud, som det var den virkelige Mercurius af Steen. — Van Leuven ſagde mig et Par Ord i Øret; jeg maatte foregive Træthed, og blev ſiddende paa Bænken, for at der dog kunde være nogen tilſtede, naar Concordia kom.

Det varede ikke længe, før der ſvævede en deilig rank Pige ned ad Gangen. Hun var meget velſkabt. Hendes Anſigt kan jeg ikke beſkrive Eder, ſligt maa man ſee med ſine egne Øine. Hvad hielper det jeg ſiger, hun havde næſten ſorte Haar, ſom en Brunette, blændende hvid Hud og blaae Øine, ſom en Blondine; at hendes Legemsforhold vare ſkiønne og fuldkomne; at barnlig Uſkyld, og et følſomt Hiertes alvorlige Sværmeri lyſte ſaaledes frem af hendes Blik, under de ſtore, hvalte Øielaage, ſom Morgenſolen, naar den ſmiler giennem en dunkel Sky? — Mit Barnebarnsbarn, den lille Cordula der, ligner hende meget, kun at hun er ganſke blond. — Hun var ſlet og

ret og dog smagfuldt klædt. Saasnart hun saae mig, ilte hun mig imøde, sluttede mig i sine Arme, trykkede mig til sit Bryst, kyssede mig gientagne Gange, og sagde: Kiære, ubekiendte Veninde! for Himmelens Skyld, tilgiv at jeg har miskiendt Eder, og taget Feil af Eder et Øieblik.

En elektrisk Ild giennemfoer mig, som I vel kunne begribe, og det kostede mig meget at sige hende, at hun endnu tog feil af mig, og at jeg var et Mandfolk. — Hun foer forskrækket og skamfuld tilbage, men fattede sig strax og sagde: Ogsaa godt! Endnu bedre! Min Tak har I, og den er Eder af Hiertet undt.

Nu kom v. Leuven tilbage, og jeg og Minga gik tilside, for at staae paa Udkik, og for at give de Elskende Leilighed til at tale sammen i Eenrum. Den deilige Piges Kys brændte mig endnu hedt paa Læber og Kinder. Vi gik forbi en Kilde; jeg tog skiælvende Vand med den hule Haand, drak noget og vaskede mit Ansigt, men det vilde altsammen ikke forslaae. — Pludselig kom os det elskende Par bange og forvirrede imøde. Gud, bedste Minga, sagde Con-

cordia, og vred sine Hænder, har du alerede bragt min Fætter Anton Plürs Brevet, som jeg skrev i den første Hede, og hvori jeg har givet ham mit Ja? — Jeg traf ham ikke paa sit Kammer, svarede Minga men jeg lagde Brevet paa Bordet i Lysthuset, hvor han efter Maaltidet pleier at røge sin Pibe og tage sin Middagslurr. — Løb for Guds Skyld, raabte Concordia, og hent Brevet tilbage, hvis det er der endnu. — Løbe kan jeg, trods den Bedste, svarede Minga, men om Brevet ligger der endnu, veed jeg ikke.

Hun løb sin Vei, og kom snart igien med den bedrøvelige Efterretning: Brevet var alerede taget bort af Bordet. — Det er Guds Straf, raabte den deilige Concordia grædende, fordi jeg blev vred, og vilde hævne mig. Anton Plürs tager jeg aldrig, min elskede Carl Frands, nu da jeg er overtydet om Eders Troskab og Redelighed. Jeg følger Eder hvorhen I vil. Men det er dog ret en stor Ulykke! Jeg har endnu aldrig bedraget noget Menneske eller brudt mit Ord; — og nu — nu maa jeg dog giøre det!

Vi vare alle forstemte og nedslaaede over dette Tilfælde, og bleve det endnu meer, da Fætter Plürs kom os høist fornøiet imøde, med et aabent Brev i Haanden. Concordia var nær falden i Afmagt; men da han viste hende Brevet, og hun hørte, det kun var en behagelig Correspondentefterretning, om en vellykket Handelspekulation, fattede hun Mod igien, og yttrede ligegyldig sin Tilfredshed derover. Nu vilde han sætte sig ned hos os, men hun sagde rolig: Kiære Anton, lad os være et Øieblik alene! Herr van Leuven besøger os aldrig mere her, han reiser til Ostindien. Min Fader vil intet have imod, at jeg siger vor Ven Farvel, i hans Kones Nærværelse.

Saa gik da den besværlige Elsker igien, for ei at mishage sit Sødskendebarn, og trøstede sig formodentlig med, at denne Samtale, med den forhadte Medbeiler, var den sidste. Concordia fulgte ham med Øinene, til han dreiede om Hækken, og sagde: Det er mig en Gaade! Han lader ikke til at have faaet Brevet, og dog laa det ikke paa Bordet. Er det

maaskee falden i min Faders Hænder? Det var det allerværste!

I dette Øieblik hørte vi en Biælde klinge: det var den lille Beautiful, Concordias Skiødehund og Skiødebarn, der kom løbende med Brevet i Munden, til sin Herskerinde, som efter Sædvane, naar den fandt noget der tilhørte hende, og som den kiendte paa Lugten. — Anton Plürs mødte Hunden henne i Gangen, og da han saae den havde et Brev i Munden, vilde han lokke den lille Beautiful til sig, fange den, og rive den Brevet af Tænderne. — Man tænke sig Concordias Skræk, thi Udskriften var jo netop til ham. Men Hunden undveeg lykkeligt, løb hen til sin Miss, sprang op paa hendes Skiød, og rakte hende Brevet, som hun hurtig stak i Barmen. Anton Plürs kom tilbage, og vilde vide, fra hvem Brevet var? Sir, sagde Concordia kiæk, thi nu drog hun atter Veiret let, — endnu har I intet at befale over mig; endnu er I ikke min Husstyran, om I bliver det nogensinde, vil Tiden lære.

Han sneeg sig bekymret bort; og nu var alt i sin Orden. De Elskende aftalte det For-

nødne, og Concordia gik paa sit Kammer. Vi toge Afskeed med Værten og kiørte til Byen igien.

Femtende Kapitel.

Afsked fra Kiøbenhavn.

Flugten var lykket, Vielsen fuldbyrdet i al Hast, i de nødvendige Vidners Nærværelse. Et Skib laa seilfærdigt paa Rheden, for at bringe os til Ostindien.

Herr v. Leuven havde skrevet Breve til begge Fædrene. Indholdet var: Han indsaae vel, at agtværdige Mænd, som begge havde tilbragt en stor Deel af deres Liv driftigt, hver i sine Forhold, ingen Forandringer ønskede; at de gierne vilde danne deres Børn efter sig. Det var ogsaa gode Børns Pligt, at adlyde Forældrene, at efterligne dem i alle Dyder, ja endog med Ærbødighed at skaane og skiule

deres Skrøbeligheder. Med han troede, at Gud tilgav Børn, der handlede mod Forældrenes Egensind, naar denne truede med at tilintetgiøre hines høieste Lykke. Han var ikke af Fædrenes Mening, om Standsforskiellighedeu. Just for at Slægterne ikke bestandig skulde forbindes og udarte tilsidst, havde Gud indplantet Kiærligheden i Menneskenes Hierter; hvorved det Ny, det Uvante, det Fremmede pludselig, som ved en Trolddom, blev Hierterne ønskeligt og dyrebart. Ved Omplantning og Indpodning af fremmede Grene, forædledes ligesaavel Menneskeslægten, som Vexterne. Hvad som slet ikke blandede sig, vanartede tilsidst. Hvoraf kom vel Rædselen for Blodskam, om ikke af denne Følelse? Hvad nu v. Leuven og Concordia angik, saa var deres Stand slet ikke saa forskiellig. Deres Fædre vare begge Kiøbmænd; om adelige eller borgerlige, det giorde lidet til Sagen. De havde længe staaet i venskabelig Forbindelse og handlet med hinanden; dette Giftermaal vilde være dem til endnu større Fordeel. De havde længe ønsket sig en tro, paalidelig Fuldmægtig paa Øen Ceylon; v. Leuven agtede at

reise derhen med sin unge Kone, at opholde sig der fem Aar. I den Tid vilde han udrette hvad de betroede ham, med Troskab og Nøiagtighed, og naar han drog til Europa igien, vilde han skaffe dem en paalidelig Ven, der kunde afløse ham. Ogsaa langt borte, vilde han og hans Kone elske deres Forældre, bede daglig til Gud for dem; og den Almægtige, der havde indplantet den himmelske Kiærlighed i deres Hierter, vilde vist ogsaa bringe dem tilbage, som trofaste Børn, i de forsonede Fædres Arme."

Jeg var hverken tilstede ved Vielsen, eller ved det lille Gilde, som Carl van Mandern havde besørget ovenpaa, skiøndt jeg var indbuden. Hvorfor? — Jeg havde foregivet Upasselighed. Hvad feilede mig da? Skal jeg skrifte Jer det? Den skiønne Concordias Kys brændte mig endnu stærkt paa Kind og Læber. Jeg var dødelig forelsket i hende, og skiøndt jeg ærede og holdt meget af Herr v. Leuven, var det mig dog umuligt at bivaane hans Bryllup, med den deilige Engellænderinde.

De lode dem samme Aften roe ud til Skibet. Jeg vilde denne Nat endnu blive hos min Ankersmed, og først komme næste Morgen. Tanker og Forsæt krydsede selsomt omkring i mit Hoved, og jeg kunde ikke sove hele Natten. Først besluttede jeg, ikke at reise med. Van Leuven, tænkte jeg, er en Hædersmand, han fortiener ei, at du møder hans Aabenhed med Underfund, at du hemmelig misunder ham. Denne Flamme formaaer kun Tiden, Skilsmissen at dæmpe. Hvi styrte dig frivillig i Krateret? Endnu er det Tid at drage Foden tilbage fra Afgrunden.

Men saa tænkte jeg igien: Du har givet ham dit Ord at følge ham; han gior Regning derpaa; din Udebliven vilde sætte ham i Forlegenhed. Unge Elskende behøve en fornuftig, rolig Ven i Nærheden. — Er du da denne fornuftige rolige Ven? spurgte jeg mig selv. — Men gode Gud, hvad skal jeg da giøre? Kan jeg sige ham den rette Aarsag? Og siger jeg det ikke, maa han da ikke holde mig for et utaknemmeligt, vægelsindet Menneske, uden al ædlere Følelse? Og skal h u n troe det om mig?

Skal det Kys fortryde hende, som hun gav mig for første og sidste Gang? Og har jeg virkelig besluttet, aldrig meer at see den søde Concordia? Hvi støder jeg, som en forfængelig Daare, selv min Lykke fra mig? Hvad skader det v. Leuven, at jeg elsker hende dydigt, og uskyldigt, naar kun min Kiærlighed bliver hende og ham en evig Hemmelighed? Er det ikke Kiærlighedens største Lykksalighed, sødeste Nydelse, daglig at see, at tale med den Elskede? Og det kan jeg. Hvor mangen Elsker har ikke forgieves ønsket denne Lykke? Hvor sparsomt tildeelte Skiæbnen ham ofte slige dyrebare Øieblik? Du kan uindskrænket nyde denne Lyst, og du betænker dig? Nei, nei! Jeg reiser med. Men ved Gud, ved mine dydige Forældres Minde, ved den store Luthers Erindring, jeg opfylder min Pligt, som Ven og som Menneske. Den ærlige v. Leuven skal ingen Slange opfostre i sin Barm. Jeg vil elske dem begge, være deres Ven, og glæde mig over deres Lykke.

Da jeg saaledes var bleven enig med mig selv, tog jeg Afsked fra min vakkre Vært;

men han vilde absolut følge mig ud paa Skibet. Idag var han ikke beskienket, han havde faaet mig kiær. — Du skal endnu husvale mig en Timestid, Albert, sagde han; Vinen har jeg altid, og naar ieg drikker, lever jeg i mine egne Indbildninger, og bryder mig lidet om andre. Da har jeg ikke den nødvendige Opmærksomhed for en Ven. — Jeg havde igien faaet den ærlige Mand kiær; han havde bevist mig saa mange Tienester. Jeg trykkede hans Haand, og bad ham for Guds Skyld ikke drikke saa forfærdelig megen Vin i Fremtiden. Han lovede mig det strax, uden Modsigelse, men jeg tvivler om, han har holdt Ord.

Vi roede forbi den danske Flaade i Havnen. De skionne røde Flag med hvide Kors vaiede overalt. Naar vi Danske — sagde Smeden — betragte dette Flag, — saa farves vor Pande ogsaa rød, af gammel Nationalstolthed. Thi vi ere de ældste Søfolk i Europa. Da der endnu ingen Venetianer, Genueser, Hollændere, Engellændere vare, beseilede vi allerede Verdenshavet, Floderne, og udbredte vor Roes, hvor vi kom. Derfor føre vi ogsaa det smuk-

keste Flag. Den der kommer først, tager det Bedste. — Derpaa viste Mads Hansen mig Matroserne, som vare saa flittige, driftige, vittige og lystige, i deres korte blaae Trøier, med deres sorte Kabudser; og som ogsaa drikke sig en Runs imellem. Han fortalte, hvordan nylig en drukken Admiral var kommen kiørende, da en beskienket Matros laae tvers over Gaden. — Hvorfor ligger dit fulde Svin der? spurgte Admiralen, med lam Tunge og stive Øine, ud af Vinduet. Det skal jeg, F. g. m., sige ham, svarede Matrosen: fordi jeg ingen Vogn har at kiøre i. — En fornem stolt Søofficeer, der bar den ene Skulder noget høiere end den anden, sagde engang til en Matros, for at indgyde ham Ærefrygt: Du skal vide, jeg er Skiæf (Chef). Det var Synd at lade ham høre, svarede Matrosen, det har vor Herre giort.

Ankersmeden fortalte mig mange flere Matroshistorier, og steeg op paa Skibet med mig. Hele Mandskabet havde forsamlet sig ved Reelingen, for at see den mærkværdige Dranker. Da han kom op, og blev det store ny Anker

vaer, som han selv havde smeddet, og som nu skulde giøre sin første Reise med, blev han ganske om om Hiertet, og begyndte ordenlig at karessere og klappe Ankeret, som om det kunde været et kiært Hunsdyr. — Er du der, min Dreng? sagde han; nu det var godt. Lykke paa Reisen, skik dig vel! Søsyg vil du vel neppe blive. Hils Hvalfiskene, Søslangerne, Haierne og Delphinerne mangfoldig! Bliv ikke stolt, og glem ikke, naar du ligger dybt paa Havsens Bund, mellem Korallerne, og giør Bekiendtskab med sælsomme Planter og Vexter, din gamle Mads Hansen, og de glade Timer, vi to have tilbragt sammen, i det lystige varme Element. Du est jo et Haabets Billed! Saa vær ogsaa stærk, som Haabet paa Gud, og lad disse ærlige Folk aldrig fortvivlet vride Hænder. Hold godt fast med din Tand, naar Vinden piber og Bølgen skummer. Men skulde du endelig engang blive liggende, fordi det raadne Toug ikke mægter meer at løfte dig, saa lig du trøstig der til Dommedag. Og naar engang Jorddeigen bliver æltet om igien, saa leg du lystig Skiul, i et Stykke Leerskiffer, eller

hvad det kan være; for at de kan gjemme dig omhyggeligt, i tilkommende Naturaliekabinetter, og forgieves bryde deres Hoveder over det Navn: "Mads Hansen" der er hamret i dig, om det er Ægyptisk, Chaldaisk eller Hebraisk.

Vort Skib var nyt, smukt, og næsten saa stort som en Fregat, men havde kun faae Kanoner. Skibskapitainen, en Franskmand, havde ladet bringe et lille Bord paa Dækket, med tolv Flasker fiin Bordeauxviin og med røget Kiød. Rundtomkring blev der sat Stole, som til et Skuespil; altsammen (som jeg siden hørte) for at more den deilige Fru van Leuven. Kapitainen talede Hollansk, hvilket Ankersmeden forstod, rakte ham Haanden og sagde: Siden I har overladt mig Ankeret for godt Kiøb Mester, skal det ikke komme an paa et Dusin Flasker af den bedste Bordeauxviin. Sæt Jer ned, og tag Eder en Taar for Giøgen, det er tidlig paa Morgenen, og Søluften tærer. — Mads Hansen skiælede til ham, som en knurvurren Pudel, naar man byder den at drikke af et Glas, og svarede: Mangetak, Herr Ka-

pitain Lemelie. Da J tingede med mig om Ankeret, var J ikke saa rundhaandet. Jeg drikker kun i Selskab, eller for min egne Penge. J har jo ordenlig slaaet en Fiælebod op der, troer J, jeg vil være Eders Nar? Saaledes drikke maaskee Franzoserne, men ingen dansk Mand. — Da har J dog omtrent sviret paa den Maade, i Lysthuset sidst i Kongens Hauge, sagde Kapitainen haant. — Det gjorde jeg min store Konge til Ære, svarede Mads Hansen stolt; men imellem Christian den Fierde af Danmark, og Kapitain Lemelie fra Havre de Grace, er der dog vel nogen Forskiel, fast jeg veed J kalder Jer Adelsmand. Der var ogsaa en Karl, en Knees, som kunde drikke mig til; men J lader ikke til at være Manden. J kan vel have svet Eder slittig i det Smaae, men det har kun havt maadelige Følger; thi det lader at være daarlig fat med Eder. — Kapitainen blegnede af Vrede; han havde et ret smukt, men et mig høist modbydeligt Ansigt. Sandselighed, Hovmod, Hevngierrighed, Arrighed og Lumskhed, søgte forgieves at skiule sig i de

store matblaae Øine, hvormed han ikke kunde see noget Menneske lige i Ansigtet; og det falske Smil paa hans Læber, var sødt og giftigt som Blysukker. — Han søgte hurtig at fatte sig, hvilket ikke lod til at falde ham vanskeligt, og begyndte at smaadrille Smeden, for at bringe ham mere i Harnisk. — Men Mads Hansen sagde rolig: Jeg forstaaer Jer nok, Herr Lemelie! Her paa Skibet er J Herre; J gad gierne hidse mig op, til at begynde Klammeri og forløbe mig. Saa kunde J maaskee straffe mig for Mytteri, og lade min høire Haand nagle fast til Masten med en Kniv, som jeg selv maatte trække ud. Nei det skal aldrig skee. Med denne senefulde Næve, som Vinen endnu ikke har svækket, trykker jeg til Afsked mine Venners Albert Julius og Herr van Leuvens Haand. Endnu længe, haaber jeg, skal jeg med den svinge den tunge Hammer og det lette Glas. Men skulde J have Lyst til at forfølge Eder op i Viinhuset, paa Landjorden med mig igien, hvor J ikke har et Ord at sige over mig, der staaer jeg Eder til Tieneste med denne gode Næve, i al-

ting. Der vil jeg drikke Eder under Bordet, eller kaste Eder ud af Vinduet, ligesom det kan falde sig; men her recommanderer jeg mig skyldigst; thi her er I Herre; og store Herrer ere ikke at spase med.

Dermed forlod den gode Smed os, og vi vare alle vrede paa Kapitainen, fordi han havde behandlet den agtbare Borger foragteligt. Hvad kom ham hans Drikken ved, naar Mads Hansen kunde taale det, og forresten var en ordenlig, skikkelig Mand? Og det var han. Der gives undertiden slige Undtagelser i Naturen, slige Kæmpelegemer, hvem intet bider paa. Mads Hansen var af det Slags. Herr van Leuven og jeg tilvinkede ham vort Farvel, da han lod sig roe tilbage. Han havde havt en Flaske Viin med, skiult i Baaden: denne tog han frem, svingede sin Hat over Hovedet, satte Flasken for Munden, og saaledes forsvandt han, da Baaden kom bag nogle store Skibe, som laae for Anker, og vi saae ham aldrig siden.

I Skibet havde de unge Ægtefolk deres egen Kahyt. Her fandt jeg den deilige Con-

cordia, den sorte Minga, og den lille Beautiful, med sin Bielde. Hunden løb ubekymret omkring, og var fulgt med sit Herskab, uden at vide hvilken lang Reise der forestod. Concordia rakte mig sin herligtformede sneehvide Haand, jeg kysede den skiælvende og blev rød som Blod. — Man skulde troe, han var endnu en Pige, sagde v. Leuven, saa bly undseelig er den gode Albert. Dog, det giver sig nok. — Vi maae ikke blive fremmede for hinanden, sagde Concordia. Min Carl Frands og jeg tale hollandsk, I tydsk, Herr Albert, saa forstaae vi hinanden uden Vanskelighed. Jeg har alt hørt saameget godt om Eder. Jeg haaber vi skulle leve ret fornøiede sammen paa Ceylon, hvor de herlige Kaneeltræer groe, med hvis søde Bark Europæerne bestrøe deres Risengrød. — Denne Bark, sagde van Leuven, vil sætte os istand til ret at nyde Marven af Livets Træ. — Jeg istemmede den spøgende Tone med dem, og snart var Bekiendtskabet giort. Concordia var munter og opvakt, men tillige følsom og alvorlig. Hendes Hierte var blødt, hendes Karakteer fast, kort det var

en Perle blandt Qvinder. — Det har ofte undret mig, sagde hun — hvorledes Ting, som i Europa nydes i saa ringe Qvantitet, dog kunne berige Kiøbmændene saa overordenligt, blot fordi Alle nyde Lidet deraf. Hvo, i de smaae fattige Familier, der tager lidt Sukker i Munden til sin Kaffe, kommer en Knivsod Peber i sine Ærter, lidt Ingefær i sin Suppe, eller nogle Gran Indigo i sin Vaskerballie, tænker vel paa, at han bidrager til giøre Millionærer?

Da vi lykkelig havde overstaaet Søsygen, om hvilken man i vor Eberhards Dagbog kan læse træffende Bemærkninger, søgte enhver paa sin Viis at fordrive Tiden. Concordia tilbød at lære mig Engelsk, og hvor gierne var jeg hendes Lærling! Lemelie vilde igien lære hende Spansk; thi han forstod de fleste levende Sprog ret godt. Hun takkede ham, men undskyldte sig med, at hun ikke besad Opmærksomhed nok, for at være Lærling; Lærerinde var meget lettere, især i hendes eget Modersmaal. Ogsaa meente hun, Kapitainens Nærværelse paa Dækket vilde hvert Øie

blik være fornøden. — Ikke naar vi komme under Passaten, svarede han med et tvungent Smil, og skiulte sin Vrede.

Jeg mærkede nok, han misundte mig, naar jeg sad den skiønne Kone saa nær, at min Kind næsten berørte hendes, naar hendes Aande beduggede mig, og naar mine Øine mere hvilede paa den deilige Haand, der holdt Bogen, end paa Ordene. Concordia mærkede ret godt min Adspredelse, og smilede undertiden derover; dog udtrykte dette Smil hverken Spot eller Misfornøielse. Det behager ogsaa en dydig Kone, med Aand og Hierte, at see sig hyldet af en Mand, som hun agter og ynder. Van Leuven var ikke skinsyg; at jeg var indtaget af hans Kone, fandt han ikke blot naturligt, men næsten nødvendigt. Han vidste, jeg var et uskyldigt ungt Menneske, og var ikke bange for mig. Denne Høimodighed forpligtede mig ham endnu mere, og giorde vort vexelsidige Forhold ædelt og høist behageligt.

Sextende Kapitel.

Macbeth og Sorøverne.

Saasnart jeg havde lært lidt Engelsk, begyndte Concordia at giøre mig bekiendt med den fortræffelige Shakespeares Værker. Denne Shakespeare var hendes Stamfader paa mødrene Side; thi hun var en Datterdatter af hans kiæreste Barn Susanna, givt med Lægen Dr. John Hall. Hendes Bestemoder levede endnu, men hendes egen Moder var død i Barselseng med hende. Concordia fortalte mig meget om den herlige Digter, der havde seet saa dybt ind i Menneskenes Hierter og Væsen. Sine sidste Aar havde han tilbragt rolig og munter med sin Datter i Statford og i Naturens Skiød, hvor desværre en hidsig Feber havde bortrevet ham pludselig i sine bedste Aar. Hun viste mig et lille Billed af ham. Hvilket kraftigt, aabent Ansigt. Der var ingen spændt Hovmod, ingen paataget Ydmyghed, intet sygeligt Sværmeri, honningsødt Foleri, vran-

ten Egensind, taabelig Forsængelighed, som man saa ofte finder hos Halvgenierne. Munter og klar, som Homer, skuede han ud i Verden. Om den høie Pande svævede Begeistring og Besindighed, om hans Læber Skalkagtighed og Lune, ud af Øinene funklede Skarpsyn, Ømhed, Følelse; af det hele Ansigt Sundhed, Opmærksomhed, Godmodighed. I Ørene havde han smaae Guldringe. — Bi dog, raabte Concordia, dem kan jeg vise Eder i Virkeligheden. — Hun skyndte sig hen, aabnede et Skrin, og tog en lille Æske frem, hvori der laae et Par glatte Guld-Ørenringe. — Der ere de, sagde hun stolt. Det er Shakespeares Ørenringe! Og det er ikke det Eneste, jeg har af ham. Jeg besidder ogsaa Haandskrifter, hvori der kun er lidet overstrøget og rettet. Men i Dag vil jeg bære hans Ørenringe.

Minga maatte hielpe hende, at tage hendes egne af, stikke de andre i. Hvor gierne havde jeg hiulpet med. Der sad nu den skiønne blomstrende Datterdatterdatter af den store Shakespeare, med hans smaa Guldringe i de

nydelige Ører. Gid han havde seet hende saaledes! Som en sand Julie, som en yndig Viola sad hun der.

Hun havde fortalt mig noget af Tragedien Romeo og Julie, og jeg spurgte, om hun ikke vilde læse den med mig? Men hun valgte Macbeth. Jeg kan ikke beskrive Eder, hvor uendelig dette Værk glædede mig. Det faldt mig som Taage fra Øinene, og jeg troede først nu at forstaae mig paa Menneskehierterne, og at være istand til at bedømme dem ret, siden Shakespeare, ved sin poetiske Tryllestav, havde giort mig nogle af disse giennemsigtige, og ladet mig skue ind deri.

Lemelie var ofte tilstede i Undervisnings-timerne, ikke for at høre Stykket, hvilket han altid smaaligt kritiserede; men for at forstyrre min Glæde, da han ikke undte mig, at tale ene med Concordia, skiøndt Minga bestandig var tilstede. Van Leuven var helst i den fri Luft; i godt Veir sad han paa Dækket, i en lille Telt, Kapitainen havde ladet slaae op for ham, røgte sin Pibe, og læste meest i mathematiske og physiske Værker. Kun Middagsmaaltidet og

Aftentheen forsamlede os alle i Kahytten, og naar Theen var drukken, forlode vi det unge Ægtepar.

Det er et afskyeligt Stykke, denne Macbeth, raabte Lemelie harmfuld, da vi kom til Nidingens Død i sidste Akt. Saadan noget burde en Digter aldrig skildre; et Digt skal kun opvække behagelige Følelser, og denne Macbeth kunde jo faae Haarene til at reise sig paa Hovedet af Een, hvis man ikke havde mere Courage, end han, der i Grunden er et forbarmeligt Skrog; thi han har hvert Øieblik Cujonfeber, og lader sig uophørlig sætte Voxnæser paa af Hexer og gamle Kiærlinger.

Dette Mesterstykke, svarede jeg, er frembragt af en høist menneskelig, mild Genius, der føler Medlidenhed med de arme, af Laster og Lidenskaber, forblindede Mennesker, i hvis Bryst endnu ikke den sidste Gnist af Samvittighed er aldeles slukket. Her falder Ulykken tilbage paa Forbryderen og gior ham selv ulykkeligst. Dette Dramas Indhold bestaaer ikke saa meget i Macbeths Misgierning, som i Syndens Kamp med Samvittigheden, før og efter

Mordet. Hans Viv lader vel til at være af mere diævelsk Natur; men hun hidser sig selv op med græsselige Ord, just fordi hun indvortes ikke synder roligt. Og naar hun sover, krævet Naturen sin Ret, og som Drømmevandrerske tilstaaer hun, hvad Stolthed og Frygt forbød hende at sige vaagen. Ja hun bliver syg, hun dør af Fortvivlelse. Den pirreligere Qvindenaturs Ondskab blusser hidsigere op i Forstningen, men holder ikke saalænge ud, som Macbeths. Alting i dette fortræffelige Værk røber den dybeste Menneskekiender. — Latterligt, raabte Lemelie, at tale om Menneskekundskab og Natur i et Stykke, der er sammensat af lutter Unatur og Urimeligheder. Hexerne spaae ham jo alting forud, ere udrustede med overnaturlig Kraft, til at forlokke ham til Synden. Saa er jo alting grundet i Fatalismen. Macbeth er uskyldig. Vor Herre eller Satan har Skyld. Og det er endda det Fornuftigste af det altsammen, — vedblev han efter en kort Taushed, — thi jeg er selv tilbøielig til at troe, at man ikke stedse maa tilregne syrige

Temperamenter, hvad man i daglig Tale kalder Synd.

Gud bevares! raabte jeg, — saaledes har Shakespeare sikkerlig ikke meent det. Disse Hexer ere ikke andet end Macbeths egne onde Lidenskaber og Tilbøieligheder. Herskesygen, Utaknemmeligheden, Grusomheden, personificerede og naivt forbundne med den gamle Folketro og Tilfældet; hvorved de undgaae at blive blot kolde Allegorier. Saaledes optræde disse fixe Ideer for Macbeth paa Heden, da han kommer tilbage fra et vundet Slag, grunder over Fremtiden, og møder tre gamle fanatiske Qvinder, der see ham ind i Hiertet, og bilde sig selv og ham ind at være Hexer. Saaledes aabenbare sig hans onde Villies, hans sygelige Indbildnings fæle Gisglebilleder; Misfostrene af de tvende Yderligheder: Grumhed og Frygt, der altid ere forbundne, som Qvinder med Skiæg, og lægge de udtærede Pegefingre paa falmede Læber.

Stor Allarm for ingenting, — sagde Lemelie. Det er vel Umagen værd, at giøre saa mange Ophævelser over et enkelt Drab? Hvor

tit er der ikke begaaet langt værre Misgjerninger, mod hvilke Macbeths var en reen Barneleeg. Hvad siger I om de tyrkiske Sultaner, der hver Dag, for Morskabs Skyld, hugge Hovedet af den Slave, der holder dem Stigbøilen, naar de svinge sig til Hest? Og have Christne, Korsfarere, Inqvisition, Katholiker og Kiættere, ikke raset langt værre mod hinanden?

Med de værste Afskyeligheder — svarede jeg — kan Digtekunsten ikke befatte sig. Digteren kan ikke bringe Tigre, Hyæner og Klapperslanger paa Skuepladsen. Geniet taler til Mennesker, med Dyd og Smag, eller som i det mindste ere i Stand til at erhverve sig disse Egenskaber; og kun saameget Sort af Virkeligheden beholder Digteren i sit Billid, som er nødvendigt, for at frembringe en tragisk Virkning. Ellers vilde mørk, chaotisk Nat opsluge alle Farver, og udviske ethvert bestemt Omrids.

Herr Lemelie synes at modsige sig selv — bemærkede Concordia. Først var ham Macbeth for græsselig, nu er han ham ikke

græsselig nok. I troer, Shakespeare kunde ingen hierteløse kolde Nidinger skildre, uden Samvittighed og Anger? Læs engang Othello, Herr Lemelie, og sig mig saa, om I er fornøiet med Jago. Jeg skulde troe, han var nederdrægtig, kiæk og uforskammet nok.

Tilgiv, Mistress, svarede Lemelie, jeg er en slet og ret Somand, som ikke forstaaer mig paa slige Kunster. Men jeg har her en fransk Tragodie, kaldet Cid, nylig skreven af en vis Corneille, som man giorde meget Væsen af ifior, da jeg var i Paris. Maa jeg forelæse Eder den? — Jeg har alt læst den, svarede Concordia. Det indeholder meget Smukt, der har glædet mig. Men Cimenes Had til Rodrigo, som hun elsker og dog vil bringe paa Retterstedet, fordi han har fældet sin Faders Æremorder i Tvekamp, forekommer mig affecteert, og er mig modbydeligere, end Hexene i Macbeth. Man mærker her at Digteren selv hylder sin Tids Fordomme; Shakespeare staaer som Verdensviis over sine Skabninger, og, selv naturlig og sandru, viser han os de tragiske Caricaturer, i deres hele unaturlige Forskruenhed.

Jeg veed det ret godt, — vedblev hun tankefuld, efter en kort Taushed, idet hun tog Øreringene af, og gjemte dem omhyggeligt i Bomuldsæsken igien; — Verden er nu engang saa! Det Skiønne bliver kun sielden skattet efter Fortieneste. Nu er min store Oldefader næsten alerede glemt. Beaumont og Fletscher, Mænd af Talenter, men langt under ham i Genie, gielde dog meer i England end han, fordi de ere pikantere, og have beregnet alt paa Effekt. I Frankrige har den fornemme Verden, fra Arildstid af, giort meer af Slibningen end af Diamanten. Man bedømmer der Manden efter Kiolen, ikke Kiolen efter Manden, og Shakespeares populære Genius vil vist aldrig der blive anseet fornem nok, til at kunne indlemmes i en brillant Assemblee. — Men i Tydskland, raabte jeg begeistret, — i Tydskland, kiære Frue! — Der, — faldt hun mig i Talen — ville maaskee nogle skiønne Aander en tidlang drive Afguderi med hans Navn, ja selv rose hans Udvexter og Skiødesløsheder, fordi han er langt borte, og fordi han er død. Mangen een vil vel endog bilde sig ind, selv at være

en Shakespeare, fordi han uafladelig fører ham i Munden. Hans herlige Stykker ville vist og saa have en god Indflydelse, paa nogle Aandeligbeslægtede. Men snart ville atter Rimerier, Blomstersnak, og hvad det høitravende Tøi videre hedder, forvandle det naturlige Menneskespil, til det gamle træede Marionetspil. Den store Hob holdes ikke længe i Ligevægt, den vil altid have noget Nyt. Saalænge det Gode endnu er nyt, pirrer det som andet Nyt. Selv det Gamle og Forglemte tager man undertiden ud af Pulterkammeret; det bliver afstøvet og afbørstet, og man beundrer det en kort Tid som Nyt igien. Men snart kaster man det hele Skramleri hen i sin forrige Krog. Det gaaer det Skiønne, som en anden Mode, skiøndt de altid ligge i Strid sammen. Moden vil forandre det Skiønne, og fordærver det meest; thi hvad der engang var godt, som det var, maa nødvendig tabe ved Forandringen.

Og dog, — sagde jeg betænkelig, — ligger det i Naturens og Verdens Løb, at Tingene stedse maae omdanne sig paa ny; thi hvis det ikke var, kunde jo heller ingen Originalitet i

Fremtiden finde Sted. — Ganske rigtig, svarede Concordia, men der er stor Forskiel paa at forandre andet, og paa selv at være anderledes. Noget anderledes maa Menneskket altid være, ingen ligner ganske den anden. Men Øine, Næse, Mund, Ører, Hoved og Hierte, maae de alle have; hvo der ikke har det, er et Misfoster, og i Kunsten en tragisk Hueblok, som gaaer paa Stylter. Det Elendigste ved denne Modesyge er, at Natur og Karakteer tilsidst reent gaae af Moden; og saa kort end slige Taabeligheder vare, blive de dog slavisk hyldede af alle Giække, saalænge de vare, og enhver kan med smidig Tunge og med philosophiske Talemaader bevise, at det just bør være saaledes.

I denne Samtale bleve vi forstyrrede paa den ubehageligste Maade, thi en Matros kom ned i Kahytten, og meldte at en marokkansk Sørøver satte efter os, for fulde Seil, og snart vilde indhente os. Concordia blegnede, og jeg blev heller ikke vel tilmode, ved denne Efterretning. Men Lemelie lod sig intet mærke med. Da han havde udspeidet Schebekken, giennem

sin Kikkert, og mærkede at Skibet, propfuldt af Mennesker med Sabler i Hænderne, styrede lige hen imod os, gik han ned i Kahytten igien og sagde spodsk: Nu, Madame, vil det snart gaae værre til her, end i Macbeth. Hexerne nærme sig alt. Vil J nu ikke bede Eders store Poet om at komme os til Hielp? Ellers er det ude med vort Liv, og med Eders Dyd. Corsarere have ikke læst Romeo og Julie; de sælge Eder som Slavinde, og jeg vædder, inden tre Maaneder, har Eders Skionhed oftere skiftet Mode, end Maanen paa Himlen.

Nu traadte v. Leuven ind i Kahytten. Rort, men med Fatning, greb han sin Kones Haand, bad hende ikke at fortvivle, og Lemelie at være beskeden. Vi ville forsvare os, sagde han, til det Yderste, og enten leve, eller dse med Ære. Med dette Sværd have mine Forfædre kæmpet for den nederlandske Frihed, med det vil jeg kæmpe for min Concordia.

Jeg har hverken arvet Sværd eller Skiold fra mine Forfædre, raabte jeg; men denne gode Klinge forærede min Ven Ankersmeden mig;

den kan ogsaa træffe. Ved Gud, jeg skal ikke spare mig.

Lemelie loe haant. I ere mig nogle dra-belige Karle! sagde han. Staae Barbarerne først paa Dækket, saa hugge de os til Fricas-see, og den deilige Kone maa tiene ovenpaa til Desert. Kun List og Snedighed kunne redde os. — Hvor vil I nu hen med Eders List? raabte v. Leuven. Barbarerne forstaae hverken List eller Fransk; som vilde Dyr styrte de ind paa os med deres skarpe Kloer. — Og falde maaskee i Snaren, svarede Lemelie, kold som Jis.

Derpaa befalede han Konstabelen at trække to Kanoner ud af Kanonhullerne, at plante dem paa Dækket, i en vis Vinkel, med Mundin-gerne skraas opad. Denne Vinkel maalte han meget omhyggeligt, efterat han flere Gange havde taget Schebekken i Øiesyn. Tilli-ge befalede han, at der ikke maatte løsnes et eneste Skud paa Fienden, som desuden vog-tede sig for at komme os paa Siden. Da Korsarerne troede, at vi ingen Modstand vovede at gjøre, klavrede de alle ud paa Bogsprydet

af deres Skib, og hængende der, som en Bisværm paa en Green, svang de Sablerne, raabte: Alla, Alla! og ventede paa det Øieblik, da de, fra Bogsprydet, kunde springe ned til os paa Dækket, naar de vare seilede lige ind paa os. Det var just det, Lemilie vilde. Det var et græsseligt Øieblik. Alt saae vi tydelig Turbaner og Knebelsbarter, paa de hæslige Ansigter, der tørstede efter Rov og Mord. Sablerne funklede vildt, Øinene endnu vildere, de brune Ansigter glødede af Forbittrelse.

Lemelie stod bleg og kold, som en Jisstøtte, ved sine Kanoner, som han holdt skiult bag et Stykke Seglduq. Endnu altid maalte han omhyggeligt Vinkelen, som en Snedker paa et Bret betragter Stregen, hvorefter han skal høvle. Pludselig gaaer Kanonerne af. Kuglerne søndersplitte Bogsprydet. Masten og det hele Mandskab derpaa styrte bragende og hylende, som trufne af Lyn ned i den skummende Sø, hvor alle finde deres Død. Vort Skib seiler sin Vei uforstyrret fort, Slaget er endt, Faren forbi.

Dette pludselige Lykkeskifte virkede heftigt paa os alle, især paa Concordia, som udmattet, tidlig om Eftermiddagen kastede sig paaklædt paa Sengen, og slumrede ind. Vi Mandfolk vare alle meget glade. Matroserne havde faaet dobbelte Portioner Brændevin, raabte Hurra, og drak den tappre kloge Kapitains Skaal. Ogsaa v. Leuven og jeg kunde ikke andet, end yde ham vor Beundring og Taknemmelighed. Han havde jo reddet os fra Skiændsel, Slaveri eller Død. I et saadant Øieblik er Mennesket ligesaa villig til at bedømme sin Næste skaansomt, som han er strænge, naar Egenkiærligheden bliver krænket, eller Misundelsen vakt.

Den brave Lemelie, sagde v. Leuven, vi have giort ham Uret. Hvad kan han for det, at Naturen har givet ham et ubehageligt Ansigt? — Hans Ansigt, svarede jeg, er egentlig slet ikke hæsligt; kun noget for tilsluttet og og ærgerlig seer han ud. — Han maa have giort mange slemme Erfaringer i Verden, derfor troer han ikke Folk meer. Han er af de Mennesker, som tale værre, end de handle.

af lutter Paradoxmageri og Modsigelseslyst. Han behøver jo ikke heller at have været saa udsvævende, fordi han er bleg, og Øinene ligge ham noget huult i Hovedet. Nattevaagen og Strabadser kunne nok, uden det, vaske en ærlig Sømand Farven af Ansigtet.

Hvad dog Mathematiken er en herlig Videnskab, raabte min Hollænder, meer en sædvanlig begeistret. Intet nytter Menneskene meer end den i sin Anvendelse, som Mechanik. En eneste rigtigmaalt Vinkel har reddet os Frihed og Liv. Jeg haaber, tilsidst vil Mathematiken alene føre Krig. Dog ville Tapperhed, Mod og Besindighed altid være lige nødvendige; og disse Egenskaber har Lemelie givet tilstrækkelige Prøver paa idag. — Jeg skal vist aldrig meer foragte hans kolde Blod, sagde jeg; og til hans skumle Øine skal jeg ogsaa vænne mig; thi da han maalte Schebekken idag, klædte ham det haanligliſtige Blik grumme godt, hvormed han betragtede det marokkanske Lumpenpak.

Da Lemelie havde bragt alting i Orden paa Dækket, og Matroserne vare rolige, kom

han ned til os, og spurgte v. Leuven og mig, om vi ikke vilde drikke et Glas Punsch med ham, i hans egen Kahyt, mens Fruentimmerne sov? Denne Indbydelse modtoge vi gierne, da vi kun attraaede, at vise vor Redningsmand al mulig Tak og Forekommenhed.

Der stod ingen Punschebolle paa Bordet, men en Theemaskine med kogende Vand, og tre deiligt slebne, store Glas. — Jeg drikker helst Punschen som Thee, sagde Lemelie; man faaer den saaledes varmest, og Punsch maa drikkes varm; thi lunken Punsch er et elendigt Slabberads. Paa den Maade kan enhver brygge sig den, som han vil; Smag og Behag ere ulige. Een vil ikke have den saa suur, en anden stærkere, en tredie mindre sød. Alle slige Modsigelser lade sig paa den Maade bedst hæve.

Vi havde intet mod hans Theorie, han kom nu Sukker i Pokalerne, og bad enhver, tage Citron, Vand og Rum efter Lyst; og saa mere Sukker, hvis nogen behagede.

Konstabelen, som idag havde hiulpet Kapitainen med Kanonerne, og var hans Tiener,

stod bag v. Leuvens Stol. Han havde et lille Bord i Ryggen, med en lignende, fierde Pokal, som heller ikke blev glemt. Vi vare alle enige i, at den ærlige Karl nok fortiente at drikke et Glas med os; uden hans Hielp havde Lemelie ikke kunnet udføre sit Maneuvre.

Da Punschen var lavet, blev Theemaskinen sat hen paa det lille Bord, hos Konstabelen, for at vi skulde have bedre Plads paa vort eget. Vi klinkede, og vilde just sætte Pokalerne til Munden, da et selsomt Syn forundrede os saaledes, at hver satte sit Glas paa Bordet igien. Døren gik op, og med et Lys i Haanden, med stive Skridt og opspilede Øine, som intet saae, traadte Concordia ind, spøgelseagtig og drømmevandrende, i sit hvide Nattøi, satte sig mellem sin Mand og Lemelie, og sagde med huul Røst: Mig først Pokalen! Jeg vil credense den. — Derpaa greb hun v. Leuvens Glas og vilde drikke. Lemelie blegnede, rev hende hurtig Bægeret fra Munden, og sagde i en tvungen rolig Tone: Punschen er for stærk for Eder, Madame, Jean maa først komme mere Vand i. Ved Gud, hun

sover, hun veed ikke hvad hun gior. — Dermed rakte han Glasset til Konstabelen, som nu stod bag hans Stol. Jean satte Glasset paa det lille Bord, ved Siden af sit Glas; men da han vendte os Ryggen, og stod imellem mig og Glassene, kunde jeg ikke skiælne, om han satte v. Leuvens Glas paa høire eller venstre Side af sit eget; altsaa var det ogsaa siden uvist, i hvilken af Pokalerne han skiænkede Vand, thi de vare hinanden fuldkommen lige. — Concordia stirrede græsseligt paa Lemelie, og sagde med sepulcral Stemme:

— "I en Helt, og forsager? Hvad siger det, om nogen ogsaa veed det? Hvo kræver Eders Magt til Regnskab? — Derpaa greb hun hans Haand, gneed den med sin egen, og sagde: "Her er en Plet, som lugter end af Blod. Al Arabiens Virak mægter ei at betage denne Haand sin Blodstank. — Ak, sagde Lemelie, som hurtig havde fattet sig, nu forstaaer jeg det altsammen! Hendes Livsaander har Skrækken i Dag bragt i Uorden. Hun gaaer i Drømme, har nylig læst Mac-

beth, og spiller Lady Macbeths Rolle, med nogle smaae Variationer.

Kom, kiære Concordia, sagde v. Leuven, jeg vil følge dig tilsengs. — Ak ja, min Ven, svarede hun, og kyssede ham; følg mig! Bliv ikke hos den Ondskabsfulde, og drik ikke med ham. Døden er i Gryden. — Jeg forfærdedes og sprang op fra min Stol. — Næk mig Pokalen igien, Jean, sagde Lemelie rolig. — Tieneren rakte ham een af de to, der stode paa det lille Bord, men hvilken det var, kunde jeg, som sagt, ikke vide. — Ville I ikke drikke med mig, vedblev Lemelie, saa vil jeg i det mindste, til Afsked, drikke Eders Skaal af Eders egne Glas, for at denne Begivenhed ikke skal fylde Eder Hiernen med urimelige Indbildninger. — Med disse Ord tømte han virkelig Hælvten af min Pokal, og af den, Tieneren rakte ham.

Vi stode alle op; men Jean, der vilde træde tilbage og giøre os Plads, var saa uforsigtig at støde sit eget Glas, der stod bag ved ham, paa Gulvet med Albuen. Herover blev Lemelie særdeles opbragt, og medens han skiældte

Karlen Huden fuld, fordi han havde slaaet ham det store deilige slebne Glas i Stykker, fulgte v. Leuven og jeg Concordia ind i sin Kahyt. Den sorte Minga og den lille Beautiful sov alerede paa deres Madrads. Concordia strakte sig hen paa sit Leie, uden at vaagne; v. Leuven og jeg stirrede længe tause og forfærdede paa hinanden.

En tom Drøm, sagde han endelig; Lemelie drak jo selv af mit Glas. — Af *mit* drak han, Herr v. Leuven! Men Konstabelen havde først sat Eders paa det lille Bord. Hvis han nu havde ombyttet dem, medens vi forundrede os over Concordia? Da har Lemelie drukket af Konstabelens Glas, og Konstabelen slaaet Eders i Stykker paa Gulvet.

For Guds Skyld, tie, sagde v. Leuven, og tael ikke et Ord til Concordia derom i Morgen. Maaskee veed hun det ikke selv, naar hun vaagner. Gud give at vi vare dette farlige Menneske qvit, og stode lykkelige paa Ceylon.

Da Concordia vaagnede, næste Morgen, sagde hun: Jeg har havt en svar Drøm i Nat,

men aldrig siger jeg nogen, hvad jeg drømte. Vi frittede hende ud, men hun vedblev: Vogt dig for Lemelie, min Ven! Spiis og drik kun, hvad jeg ogsaa nyder. Van Leuven lovede hende det. Da vi saae Lemelie igien, var han saa rolig og munter, som om der slet intet Overordentligt var hændet. Vi andre taug ogsaa.

Syttende Kapitel.

Skibbrud og Redning.

Vor Seilads var i Begyndelse saa lykkelig, som man kunde ønske det. Alt saae vi langt borte det gode Haabs Forbierg, uden at have udstaaet det Mindste af Regn, eller Storm. Kapitainen forsikkrede, vi vilde snart være der, hvor han havde ifinde at udhvile nogle Dage. Men Himlen havde besluttet det anderledes, og slemme Vartegn lode befrygte det Værste. Solen var om Aftenen gaaet ned i en tyk

jordfarvet Sky, de øverste Kanter vare mørke-røde. Morgenen derpaa, da det gryede ad Dag, straalede Skyerne vel smukt forgyldte, men neppe var Solen to Grader i Veiret, før de forvandlede sig i en tyk, røgagtig Dunst, der omgiordede Horizonten som en Muur, og hvorfra der udgik en Mængde sorte Straaler. Snart var Himlen bedækket med slige Skyer, som Sømændene kalde tætte, og som ikke true med Regn. Fra Synkredsens Rand, tre fire Grader i Veiret, vare de gyldne, saa rødglindsende, endelig mørke, i deres naturlige Farve.

Lemelie holdt disse Vartegn for høist vigtige, thi han havde bemærket, at saadanne Skyer altid forkynde en nær forestaaende Storm. Jeg ventede, at han skulde gaae Faren imøde med sædvanlig Koldblodighed; det var langt fra! Han var nedslaaet og urolig, hans Ansigt endnu meer blyfarvet end sædvanlig; han skiælvede, gik ned i sin Kahyt, lukkede Døren i Laas efter sig; vi hørte ham plapre Paternostre, som et Barn opramser sin Lectie, og med hæs Stemme sang han latinske Litanier.

Da han kom ud igien, var han lidt roligere. Jeg undrede mig over Forskielligheden i hans Sindsstemning nu, og før mod Søroverne, og gav ham det at forstaae. Han svarede: For Mennesker har jeg aldrig været bange; men naar man har med vor Herre, eller Satan at gjøre, saa veed man aldrig ret hvordan man er faren. — Derpaa søgte han at opmuntre Matroserne. Mod manglede dette Pak ikke, (thi som Herren er, saa følge hans Svende), men de søgte at opmuntre sig paa en egen Maade. — Da Stormen raasede værst, ophørte reent deres Lydighed mod Kapitainen, og uden at spørge ham, sloge de to Brændeviinsfade op, begyndte at drikke sig fulde, raabte Hurra og sang Drikkeviser, som de selv ikke kunde høre, thi Stormen overdøvede dem.

Da Lemelie saae Døden for Øine, bar han sig ad som en grov Misdæder, der skal henrettes. Han fortrak Ansigtet afskyeligt; et halvvanvittigt Smil, som baade udtrykte Trods og Fortvivlelse, bævede fra Tid til anden græsseligt paa hans Læber. Mekanisk fremsagde han endnu nogle Bønner, og derpaa drak han

sig fuld, for at dysse Samvittigheden i Søvn.

Nu var der ingen Redning meer at tænke paa. Bølgerne ginge saa høit og fulgte saa brat paa hinanden, som man sielden har seet Mage til. Havde en Bølge brudt sig over vort Skib, saa vare vi ufeilbarlig sunkne til bunds. Derved kom Skibet i en saa voldsom vaklende Bevægelse, at man svævede i uophørlig Fare, for at slaae Hovederne i Stykker mod Dækket, eller mod Væggene i Kahytten. Regnen øste ned, som med Spande, Orkanen hylede saa stærkt, at det ikke vilde været os muligt at høre en affyret Kanon. Denne usynlige Magt, har udentviol ført vort Skib mange Mile bort i en Time. Undertiden lod det igien, som om Skibet blev staaende paa eet Sted i Søen, og dreiede sig om, som en Top, medens Vinden giennemløb alle Streger i Kompasset.

Van Leuven og Concordia havde strakt sig hen paa deres Leie, omfavnede hinanden og lode ikke til at frygte Døden. Hvad agte unge Elskende Døden, naar de kunne blegne

Arm i Arm? Paa Madradsen paa Gulvet laae endnu et kiærligt Par: Negerinden med den lille Hund. Minga trykkede ligeledes sin kiære Beautiful heftig til sit Bryst; den slikkede hendes Haand, og lod ikke til at forstaae sig paa Faren. — Jeg stakkels Knøs havde ingen, med hvem jeg kunde døe. Tungsindig stirrede jeg hen i en Krog, der opdagede jeg min Bibel; jeg tog den ned af Hylden, og trykkede den til mit Hierte. Derpaa giennemlæste jeg det første Blad, hvor min Fader havde optegnet min Fødselsdag, og Fadderne ved min Barnedaab, samt sin egen Dødsdag. Herved følte jeg mig lettet, og det forekom mig, som jeg snart igien skulde see mine kiære Forældre. De vinkede mig fra Skyerne, og saae meget fornøiede ud, med Glædestaarer i Øinene. Dybt i Baggrunden troede jeg at opdage den store Gustav Adolfs Kæmpeskygge; og som en letfærdig Alf fløi Seifarts Aand omkring i de lavere Skyer, kaldte mig spodsk ved Navn, og loe høit, fordi jeg skiælvede for Døden. Foer der imellem et Lyn ud af det beegsorte Firmament, da saae min ophidsede

Fantasie-Himmelen aaben. Frelseren, som sad ved Siden af den almægtige alvorlige Gud Fader, udstrakte forbarmelses- og kiærlighedsfuld sine Arme imod mig, og jeg kunde tydelig see Naglegabene i hans Hænder. Den Helligaand svævede under hans Fødder, som en yndig straalende Due, og sprættede muntert med Vingerne; og ved Siden knælede Luther, med foldede Hænder, i sort Præstekiole, og bad andægtig inderligt for mig. To Cherub-vinger vare voxede ham ud fra Skuldrene, og strakte sig, som uhyre Kometsvæv eller Nordlys, langt hen i Mørket, og syntes at vinke mig.

I dette Øieblik hørte jeg et forfærdeligt Knald. Skibet opløste sig af sine Sammenføininger, og Kahytten blev halvfuld af Vand, hvilket dog hurtig løb ud igien. Skibet var strandet paa en Sandbanke. Kahytten laae reent forkeert: Gulvet var blevet en Væg, og vi laae alle henkastede i en Krog. Nu hørte jeg en Røst kalde: Concordia! Concordia! Det var Lemelie, som havde bemægtiget sig Baaden. Paa den store Chaloupe havde allerede det fulde Mandskab indskibet sig. Van Leu-

ven og jeg toge Concordia, der var falden i Afmagt, og vilde bringe hende i Baaden. Men Kapitainen raabte: han vilde kun tage imod Concordia. Vi brøde os lidet om hans Trudsler og Eder, og sprang ned med. Neppe vare vi deri, før Bølgerne slængte os ud igien af Baaden og opslugte os. Hvordan det videre gik, veed jeg ikke, Bevidstheden forlod mig. Først den følgende Dag vaagnede jeg, og fandt mig liggende i Solskin paa det tørre Sand.

Det forundrede mig at see Solen igien, og den klare Himmel. De varme Straaler vederqvægede behageligt mine Lemmer. Jeg reiste mig overende, saae mig om, og mærkede at jeg laa paa en Sandbanke. Bag mig ragede uhyre steile Fielde i Luften. Er du alene reddet her, tænkte jeg, for at dø en langsom Død ved den golde Klippe? Har alt dine Venner derude tømt Dødens bittre Kalk? — Hvor glad blev jeg, da jeg, ikke langt fra mig, opdagede Concordia og v. Leuven sovende paa Sandet. Nu var jeg atter ganske rolig.

Jeg vendte min endnu vaade Side mod den hede Sol, lod mig giennemvarme og sov ind.

Da jeg opslog Øinene, efter en lang Slummer, stod v. Leuven ved Siden af mig, med Armene overkors og betragtede mig veemodig. — Stakkels Albert! sukkede han, er det den Lykke, jeg lovede Eder? Har jeg taget Eder med fra Europa, for at I skulde deeltage i slig Elendighed? Tilgiv, min Ven! Jeg er uskyldig deri. Vi have samme Skiæbne. Som trofaste Staldbrødre ville vi dele Medgang og Modgang. Vi udgiøre her, i det Smaa, et Billed af Menneskelivet i det Store. Henkastede paa den fremmede Jord, ere vi overladte til vore egne Kræfter. En Engel og en Diævel følge os, paa den ubekiendte Sti. — Ved disse Ord, saae jeg mig om, og opdagede, foruden Concordia, endnu Lemelie; han sad langt borte fra os, paa en Steen, med Haand under Kind, og stirrede i det nu rolige Hav. Van Leuven havde en stor Viin-Flaske, omflættet af Bast, hvoraf han gav mig at drikke. — Jeg har havt Møie nok, sagde han, med at faae den fra Lemelie et Øieblik,

thi han havde isinde at tømme den alene. Hvor vi nu ere, om vi nogensinde see Mennesker igien, maa Gud vide. Skibet er strandet der henne paa den anden Sandbanke. Agterdelen rager endnu temmelig høit op over Bølgerne, og altsaa kunne vi haabe at redde Levnetsmidler, og friste Livet i det mindste endnu nogle Dage.

Jeg bragte Lemelie Viinflasken tilbage. Istedet for at takke Gud for sin Frelse, foer der kun lutter Forbandelser og Gudsbespottelser ud af hans Mund, og han vilde slet ikke lade sig trøste, men raabte bestandig, at han baade havde sat Ære og Formue til, ved dette Skibbrud. — Formue, tænkte jeg, kan være; men hvo der ei har tabt Æren i Forveien, mister den ikke ved et Skibbrud.

Vi forlode ham og gik hen til Concordia, som laa indhyllet i en Kappe, klapprede med Tænderne, klagede over Frost, og vilde sove igien; men først forlangte hun en Drik koldt Vand. — Det havde vi ikke. Van Leuven gav hende lidt Viin, hvilken hun drak begierlig, fordi den var kiølig; men hun be-

fandt sig værre derefter, og glødede som et Kul. Hendes Husbond viste hende de største Kiærtegn, men hun sagde strengt og med et vildt Blik: Carl Frands! gaae fra mine Øine, at jeg kan døe i Ro. Min altfor store Kiærlighed til Eder har forført mig til at overtræde det fierde Bud; nu kommer Straffen ovenpaa. Gud være min og Eders Siæl naadig.

Den ellers saa besindige v. Leuven blev ved disse Ord aldeles fortvivlet. Retfærdige Himmel! raabte han, og vred sine Hænder, er det muligt? Endnn et Tab skal jeg lide paa denne øde Klippe, efter at jeg troede alting tabt? Det Forfærdeligste: hendes Kiærlighed! for hvis Skyld jeg vilde trodse Døden, og alle rasende Elementer. Nu saa vil jeg da heller ikke leve meer. — Han løb hen mod Havet, og havde udentvivl styrtet sig ud deri, hvis jeg ikke havde grebet ham i Flugten, og ved en kraftig Tiltale, som Gud indgav mig, atter bragt ham til Fornuft. Jeg forestilte ham, at Concordia jo i denne Feberhede ikke vidste, hvad hun sagde. Det giorde ham roli-

gere, han lagde sig atter hen, og sov udmattet ind.

Concordia rørte sig, og jeg løb hen til hende. Hun forlangte, jeg skulde vride noget Regnvand af en Kappe, der hang henne paa Træet. Gode Gud, der var hverken Træ eller Regnvand. Jeg bad hende, have Taalmodighed en halv Times Tid, da dette Arbeid vilde gaae langsomt fra Haanden; hun lovede mig Taalmodighed saalænge. — Nu vadede jeg lige ud til Skibet; til Nød kunde jeg svømme lidet, men det behøvedes ikke, Vandet gik mig ikke længer end til Knæene; jeg klavrede magelig op paa Skibet. Da jeg var kommen hen til Kahytdøren, hørte jeg til min Forundring, følgende Ord: Stakkels Dyr! Stakkels Sorte! Troe Skabninger, vor Frue hengivne med Liv og Siæl. Kunde ikke døe den vaade Død med hende; saa ville vi da forsmægte sammen paa Madradsen. Intet æde, intet drikke, men holde af hinanden til vi udgive vor Aand." — Derpaa hørte jeg en gientagen Kysen, og en ængstelig Piben. Jeg slog Døren op, og fandt Minga liggende paa

Gulvet, med den lille Beautiful. Hendes ellers kulsorte Ansigt var askegraat af Kummer og Mathed; hun stirrede paa mig, som paa et Spøgelse. Men den lille Hund, min gode Ven, løb mig strax imøde, sprang op ad mig, gispede af Glæde, kradsede mig med Poten paa Knæet, lagde sig paa Ryggen, og hylede derpaa igien af Hunger og Tørst, medens den tørre Tunge hang den ud af Munden.

Saasnart Minga hørte, Concordia levede endnu, vendte den sorte Farve tilbage i hendes Ansigt, og hun raabte: Saa ville vi ogsaa leve, Beautiful, og nyde et Glædesmaaltid. — Derpaa løb hun hen at hente Levnetsmidler; thi det havde virkelig været hendes Agt, at sulte sig selv og Hunden ihiel.

Jeg opsøgte i Hast det Nødvendige. I Kahytten hang en Rulle Svovl. Fyrtøi kunde jeg ikke finde, men et Par vel indsvøbte Pistoler tyktes mig tilligemed Svovlet at være det fortræffeligste Fyrtøi. Til min Glæde fandt jeg et vel tilbeget Fad med ferskt Vand. Jeg fyldte en stor Dunk; Thee, Sukker og Rum fandt jeg i Kahytten, og med denne Byrde

vadede jeg tilbage, da jeg først havde spiist Frokost, med Minga og lille Beautiful.

Negerinden maatte blive paa Skibet, for at tage Skibstvebakker, røget Kiød, Risengryn og Meel, udaf Fadene, og binde det i smaa Pakker, at jeg næstegang bequemt kunde bringe det over. Vi havde ikke megen Tid at spilde: det første stærke Vindstød kunde ganske adsplitte Vraget. Jeg medtog ogsaa strax nogle Fødevarer, og skyndte mig tilbage med alle disse Herligheder.

Paa Sandbanken laa der opskyllede Bræder nok, en Øxe og en gammel ulden Brystdug havde jeg fundet i Kahytten. Jeg rev den sidste i Laser, slog Ild, huggede Brænde, og blæste saalænge paa Ilden, til Flammerne luede.— Concordia vaagnede igien, og forlangte utaalmodig at drikke. Jeg rakte hende den Thee jeg imidlertid havde lavet, i et Bæger; hun troede det var Viin, og skreeg grædende: I vil knuse mit Hierte med Viin, Gud forlade Eder det! Men da hun havde smagt Theen, blev hun glad. — Mangetak, min kiære Albert! nu er jeg fuldkommen vederqvæget, dæk

mig nu til med min Kappe, og lad mig sove. — Jeg adlød, og bag hendes Ryg, giorde jeg en Ild, som ikke maatte gaae ud, før Solen stod høit nok, med sine kraftige Straaler. — Da jeg havde hensat alle mine medtagne Sager, paa en bred, flad Steen, stoppede jeg Piberne, lavede en god Punsch, (skiondt ikke efter Lemelies Theorie) og gik hen at indbyde ham og v. Leuven til Giæst. Den Sidste sov endnu, thi han havde vaaget Natten i Forveien over Concordia, uden at kunne lukke et Øie for Sorg. Men han var snart paa Benene igien, glædte sig meget, da han hørte, det var bedre med hans Kone, og da han saae det dækkede Bord paa Sandbanken. Lemelie, som havde havt Tvebakker med i Lommen, og tomt den store Viinflaske, bandte endnu saa smaat. Jeg havde tændt hans Pibe; for at forsone mig lidet med dette fæle Menneske, med hvem Noden havde forbundet mig, jeg rakte ham høflig Piben, og spurgte om han ikke siden vilde spise og drikke med os? — Han rev mig Piben af Haanden, som om jeg havde været hans Tiener, og takkede mig ikke med et Ord, men

bandte og tordnede endnu værre. Da jeg nu, var noget hidsig af mig, især naar man gien-gieldte min Godhiertighed med Haan, følte jeg mig meget fristet til at rive ham Piben ud af Tænderne, og kaste den i Vandet; men jeg tvang mig, for de Andres Skyld.

Under Maaltidet var han galant mod Herr v. Leuven; thi han havde mærket min Sindsbevægelse og vilde ærgre mig. Vi to ere fødte Adelsmænd, Herr v. Leuven, sagde han, den gode Albert der, har, som jeg hører, før været Eders Tiener; og saa er det vel bedst at han tager sig en Tienerskikkelse paa igien, thi en Secretair bruger I vel neppe meer, her paa Sandbanken. En Tiener kan man altid bruge.

Det fornøier mig, Herr Lemelie, svarede v. Leuven, at see Eder lystig igien og høre Eder spøge; thi for Alvor kan det umulig være meent. Kun en Misforstaaelse gav Anledning til hint siebliklige Misforhold, mellem Herr Julius og mig. Han er af gode Forældre, velopdragen, har Kundskaber, og har i forrige Tider levet paa en fortrolig Fod med Folk, som vare høiere paa Straa, end I og jeg.

Og, hvad jeg sætter over alting, han er et dydigt, uskyldigt ungt Menneske. Selv i de meest glimrende Forhold, vilde jeg vælge ham til Ven, hvor meget mere nu, som stakkels skibbruden Mand, paa den øde Klippe, hvor Ulykken gjør os alle lige, og hvor kun gjensidig Hielp kan gjøre os vor Tilstand taalelig.

Jeg taug, fordi v. Leuven havde talet saagodt; ogsaa Lemelie taug. Uden at sige et Ord, ikke engang god Nat, gik han sin Vei, da han havde drukket dygtigt; hyllede sig i sin Kappe, kradsede sig et Hul i Sandet, som en Høne, og snorkede snart som en Sælhund, saa man kunde høre ham langt fra. Van Leuven og jeg bleve enige om at løse hinanden af, for at vaage ved Ilden. Han gik fornøiet til Hvile, da jeg havde fortalt ham om Minga og om lille Beautiful, med hvilken Efterretning vi i Morgen vilde glæde Concordia.

Jeg giorde en god Ild bag hendes Ryg, og omskandsede hende med en Sandvold, for at beskierme hende mod Ilden og mod Stormen, hvis den atter skulde reise sig. Nu rørte der sig ikke et Vindpust. Derpaa satte jeg mig hen paa

en Steen, og stirrede snart ud i Bælmørket, der rugede over den uhyre Havflade, snart betragtede jeg den deilige Qvinde, som laae ved Siden af mig, maleriſk oplyſt af Natteilden. — Ak, tænkte jeg, hvad var mig hele Verden uden hende? Og hvor gierne skilles jeg fra hele Verden, naar jeg kun kan leve i Eensomheden med hende. Mit Ungdomsmod lod mig ikke tvivle om, at det endnu vilde gaae os godt. Hun havde i Søvne strakt den skiønne Haand ud af Kappen; jeg vilde dække den til, men følte mig friſtet af en uimodstaaelig Lyſt, til først at kysse den. Jeg sank ned paa Knæe, mine skiælvende Læber nærmede sig alt den sneehvide Haand, — da opdagede jeg v. Leuvens glatte Guldring paa hendes Finger, og bævede tilbage. Jeg vendte mig om og saae hen efter ham. Tillidsfuld og venligtsmilende sov den ridderlige Hollænder, som han vilde sige: Min tro Albert vaager, jeg forlader mig paa ham. — Aldrig skal jeg heller misbruge din Tillid, sagde jeg tagte, og bedækkede hurtig den skiønne Haand. — Lemelie sov uroligt der langt henne, væltede og omkring i Drømme, og slog med

den knyttede Næve i Sandet. Jeg haabede v. Leuven skulde blive ved at sove, jeg vilde vaage alene, men blev dog saa søvnig tilsidst, at jeg ikke kunde holde Øinene op. Da jeg havde lagt mere Brænde til Ilden, satte jeg mig paa Stenen, støttede mig til en Stang, og begyndte at nikke ind imellemstunder. Da stod pludselig den trofaste Staldbroder lysvaagen og munter for mig. — Hvor har I kunnet passe det saa nøie? spurgte jeg; I laae for et Øieblik siden i den dybeste Søvn. — Har end Krigstieneſten ikke været mig til andet Gavn, svarede v. Leuven, saa har den i det mindste lært mig, at staae op til rette Tid, og jeg forsover mig aldrig. Gaa nu hen og læg Eder, kiære Albert! I har grebet Eder mere an igaar end vi andre, og trænger meest til Hvile.

Attende Kapitel.

Troglodytliv.

Concordia vaagnede silde, Frokosten ventede og hun spiste med god Lyst. Hendes Ungdom og Sundhed lode til snart at ville seire over Forkiolelsen, og hun spurgte utaalmodig, hvor hendes Carl Frands var? — Han kom strax, og kysfede knælende med Taarer hendes Haand. Hun aftørrede hans Øine med sit Halstørklæde, og sagde med kraftig Stemme: Græd ikke, min dyrebare Ven! jeg befinder mig bedre. Gud vil hielpe fremdeles.

Nu vare vi alle tre saa glade, som om vi vare lykkeligen ankomne til Ceylon. Van Leuven vilde fortælle hende noget om Minga, men jeg bad ham tie, for at den glade Overraskelse skulde blive større.

Derpaa vadede jeg atter ud til Skibet, hvor jeg fandt Minga og den lille Hund sovende. De bleve begge snart muntre. Jeg lod Minga bære saameget som hun orkede, selv giorde jeg ligedan, saa vadede vi afsted. Det

giorde mig ondt for Hunden, at den maatte blive tilbage, fordi vi dennegang vare altfor belæssede til at tage den med. Jeg spærrede den ind i Kahytten, og det bedrøvede mig, at høre det tro Dyr hyle, gise derinde, og kradse paa Døren med Poten.

Concordia vilde ikke troe sine egne Øine, da hun saae Minga. Nu, raabte hun, tviler jeg ikke om Guds Bistand, siden han ogsaa har reddet mig min Veninde. De omfavnede hinanden inderligt. Minga havde pleiet Concordia fra hendes spæde Ungdom, og saa lidet endog Negerinden var gaaet frem i Dannelse, havde dog hendes trofaste Sindelag, hendes Hengivenhed for Concordia, giort hende til sin Frues Fortrolige. I begribe, hvor henrykkende Gienſynet maatte være for begge. Ogsaa v. Leuven og jeg omfavnede hinanden og græd af Glæde, ligesom Qvinderne. Men Henrykkelsen skulde endnu blive større. Midt i Omfavnelsen hører Concordia en Bielde klinge ude i Vandet. Vi see alle derhen. O Under over Under! Lille Beautiful, der maa have fundet en aaben Sprække i Kahytvæggen, er sluppen

af sit Fængsel, har forladt sig paa sin stærke Lugt, sit medfødte Svømmetalent, og begivet sig ad den vaade Vei, for at finde sit Herskab. — Hvilken Fryd! van Leuven og jeg behøvede vor hele Anseelse, for at holde den lille Svømmer, der fuld af Vand og Sand, vilde afryste sig i sin Frues Skiød, saalænge tilbage, til vi fik den aftørret.

Tilsidst vaagnede ogsaa Lemelie. Uden at bryde sig om vor Glæde, som ærgrede ham, og uden at tage Deel i Frokosten, som han forsmaaede, begav han sig selv idag lige ud til Vraget. — Jeg løb henrykt omkring med Hunden paa Armen; den kunde jeg dog, uden Synd, holde af og kysse saameget jeg vilde. — Men denne Morgen var bestemt til lykkelige Opdagelser; thi idet jeg løber saadan omkring, støder jeg med Foden paa en langagtig Sandbunke, der saae mig altfor oval ordenlig ud, til at være saaledes sammenblæst af Vinden. Jeg støder endnu eengang derpaa med Foden, og opdager? Vor omvæltede Baad, bedækket med Sand, ligeledes hidkastet af Stormen.

Vi to Mandfolk og Minga havde nu fuldt op at bestille, med at trække Baaden ud af Sandet. Nogle Bræder laae i Nærheden, hvoraf der let lod sig hugge et Par Aarer. Snart var Arbeidet færdigt, og vi kunde giøre Brug af den for os høist vigtige Baad, der ikke blot vilde skaffe os alle vore Sager langt lettere fra Braget, men ogsaa kunde bringe Concordia hist hen til Bredden af Klippen, som var skilt fra Sandbanken, ved en dyb bred Vandfure, hvorover man ikke kunde vade. Hist ovre saae vi herlige tørre Haller, aabne i Klippen, deels i Solen, deels i Skyggen.

Vi bragte den huldе Skabning strax over til den sikkre Strand, og udsøgte hende en tør Grotte, hvor der baade var Sol og Skygge. Her blev hun tilbage med Levnetsmidlerne; vi andre roede ud til Braget, for at redde hvad vi kunde, før en ny Storm reiste sig, og adsplittede Skroget paa Dybet.

I Kahytten laa Lemelie paa Gulvet uden Bevidsthed. Vi tænkte, Ridingen havde myrdet sig selv, eller at han havde faaet et Slag; men han var kun drukken, og sov Rusen ud.

Vi brøde os ikke videre om ham, pakkede Baaden fuld, og roede saaledes hele Dagen frem og tilbage, indtil vi næsten havde bragt alt hvad der var i Kahytten over paa Klippestranden.

Ved den femte Ladning vaagnede først Lemelie, og giorde store Øine, da han fandt Kahytten saa tom. Han spurgte, hvad det skulde betyde? Om vi vare Sørøvere, og befalede os at lade slig Egenraadighed fare, eller han vilde lære os noget andet. — Herr Lemelie, svarede jeg, enten er I gaaet fra Forstanden, eller har endnu ikke sovet Rusen ud. Jeg beder Eder, hold op med at brutalisere! Tiderne have desværre forandret sig, og Eders Commando er tilende. Vil I sætte Livet til paa dette skrøbelige Vrag? For os gierne! Vi redde, hvad der er at redde. Vil I være fornuftig, saa dele vi broderligt med Eder, men tael ikke om Sørøvere, thi vi taale ingen Skiældsord.

Over denne Tale blev han rasende, og trak paa Øieblikket Sliren ud; men v. Leuven lod det ikke komme saa vidt, han stødte Storpraleren med eet Stød overende, som et Barn.

Nu sadlede Lemelie om paa Øieblikket; det lod som om han pludselig havde faaet Forstanden igien, hialp os ret broderligt, og lagde flittig Haand paa Værket, saa vi lykkelig ankom til Concordia i Klippehallen, med vor fulde Ladning, inden det mørknede.

Jeg har fortalt, at der vare flere Klippehuler, saa at vi efter Behag kunde vælge os Værelser. Ægtefolkene fik den bedste og rummeligste, hvilken Lemelie selv havde opsøgt dem. Minga laa strax i Nærheden, jeg ikke langt fra hende, og saa kom Lemelies Hule. Vore Sengklæder havde vi reddet, med tørt Tang tilstoppede vi Klipperifterne, for Trækvind, og saaledes havde vi det taalelig godt. Levnetsmidler, Krudt, Kugler, og Bøsser vare hentede fra Vraget; og det Vigtigste: tre Fade ferskt Vand stode vel forvarede i en tør kiølig Kløft.

Saalænge vi vare ifærd med at redde, besiælede en glad Følelse os; — men Herregud! da det hele Foraad stod i Hulen, da sank atter vort Mod, thi et kort Overslag lærte os

snart, at vi høist endnu, med dette Lidet, kunde friste Livet kummerligt et Par Uger.

Kiød og Tvebakker var der rigtignok Forraad af til noget længere Tid. Med vore Bøsser kunde vi skyde Fugle; en stor Skildpadde havde vi fundet paa Stranden; ogsaa Søkalve lode sig see ude i Skiærene, som vi kunde giøre Jagt efter. Lemelie var ikke blot en Lækkertand, men ogsaa en fuldkommen Kok, som forstod at tilberede Lækkerbidskner. Dette Arbeide bragte ham i et nærmere Forhold til Concordia, og bidrog meget til at fordrive hans onde Lune og Kiedsommelighed. Ved Bordet, hvor Concordia lagde for, fik Lemelie altid den første Portion, og vi vogtede os vel for at stikke en Bid i Munden, for han havde smagt af Maden. Denne Forsigtighed giorde ham ikke i mindste Maade forlegen; han antog det for en Høflighed, der blev viist ham, som den Fornemste. Ydmygelse, Skam eller Anger var der ikke Spor af. Vi droge heraf den Slutning, at dette Menneske maatte længe have været i Bund og Grund fordærvet, og at det ikke var den første Misgierning, han havde

begaaet, siden hans afstumpede Samvittighed ikke var istand til at føle mindste Ruelse derover.

Van Leuven var en god Jæger, jeg en lærvillig Skolar, som gierne fulgte ham med Flinten paa Nakken, og giorde hurtige Fremskridt. Saaledes havde vi da ret godt kunnet leve en tidlang her, og tilbringe vore ledige Timer, med at see efter, om der ingen Skibe seilede forbi? hvis der kun havde været — Vand! Men hvad vilde et Par Oxehoveder ferst Vand forslaae? Og hvilken græsselig Tanke: at tørste ihiel paa den tørre Klippe. Vi løbe omkring saa langt som vi kunde, men ingensteds var der Spor af en Kilde.

Vi haabede endnu at finde et Fad Vand paa Vraget, og besluttede at giøre en Valfart derud, næste Morgen. Thi skulde ogsaa nogle Tønder være blandede med Saltvand, saa var det jo dog bedre end intet. Men om Natten reiste sig atter en stærk Storm, og vi kunde takke Gud for, at vi boede temmelig høit oppe paa Klippen, og havde alting paa det Tørre; thi Sandbanken, og den flade Strand ved Klippens Fod, bleve aldeles oversvømmede af

Havet. Henimod Morgen lagde Stormen sig vel igien, men — da vi saae ud efter Skibet, vare de sidste Levninger forsvundne. Kun noget Sort ragede ud af Bølgerne, paa det Sted, hvor Skibet var strandet.

Selvopholdelsesdriften griber efter et Græsstraa, for at bierge sig. Van Leuven og jeg roede hurtig ud, for at see hvad det Sorte var. Vor Fantasie udmalede os alerede et Fad med Vand, saa fortræffelig beget og tættet, at det havde holdt sig ufordærvet midt i Søen.

Da vi kom derud, opdagede vi at det var Pligtankeret, som stod fast opreist i Sandet; og de Ord: "Mads Hansen i Kiøbenhavn" ragede op over Bølgerne, som hvert Øieblik kysede dem venligt og bestænkte dem med deres lette Skum. Van Leuven blev meget bedrøvet over denne Opdagelse, thi han havde vist haabet at finde noget, som man kunde tage med. Men jeg raabte: Hurra! min Herr van Leuven, det er jo Haabet selv. Husker I ikke den smukke Tale, Mads Hansen holdt os ved Afskeden? Den faderlige Vel-

signelse, han gav sit Anker? Jeg foler mig saa husvalet og lystig tilmode, ved dette Syn, som om jeg havde drukket en Flaske gammel Rhinskviin med vor vakkre Vært. Haabe, kiære Herre, haabe maa man, til Hiertet brister. Nu ville vi strax forsøge en Fart omkring Klippen. Paa Landjorden hindre os vel to i Havet vidt udrækkende Basaltpiller at vandre Kysten om; men roe kunne vi, og maaskee opdage vi i en fiern Kloft den høistforønskede Kilde.

Vi satte os altsaa for at roe ret langt omkring; men neppe vare vi forbi Basaltpillerne, for vi pludselig kom som i en Art Maleström, der bevirkedes af to mod hinanden staaende Klipper, der omtrent saae ud, og ragede op i Vandet, som de saakaldte Maidens, ved Den Sky i Skotland. Forgieves strængte vi os an, for at redde vor Baad. Roret brast i min Haand; og nu var intet andet for os tilbage, end at springe i Vandet, svomme hiem, og lade Baaden glide i Maleströmmen. Med Nød og Neppe frelste vi Livet, paa denne Maade; men Baaden, til hvilken vi havde sat alt vort Haab, mistede

vi for stedse. Concordia takkede Gud, fordi vi dog vare undgaaede Faren; Lemelie stoiede og bandte, og giorde os bittre Bebreidelser fordi at vi to Landrotter, som ikke forstode at omgaaes med et Fartøi, uden hans Vidende og Hielp havde begivet os paa dette Eventyr. Vi følte at han dennegang havde Ret, og taug.

Jeg gik ind i min Hule, tog tørt paa, spiste dygtig, drak, sov godt ovenpaa Bevægelsen, og da jeg vaagnede, havde Haabet ikke forladt mig. Jeg stolede paa Guds Barmhiertighed, den gamle Lyst, som jeg saalænge ikke havde sporet, at giøre Vers, kom atter over mig, og saa skrev jeg da, mig selv og mine Venner til Opbyggelse, følgende Sang:

Du klare Bæk
Bag grønne Hæk,
Drik, som til Livet kræves,
Du søde Vand,
Paa denne Strand
Vi søge dig forgiæves!
For havde du dog Klippen kiær,
Og midt i Stenens Dynge
Var du, som venlig Engel nær,
Der hørte man dig synge.

Hvad hielper nu
O Hav, os du,
Med dine brede Bolger?
Et Gioglespil,
Som giekke vil,
Mens Fieldet Kilden dolger.
Os spotte kun de Vover blaae,
Vandfurerne bedrage;
Som Tantalus vi Vægret faae,
Men tor dog intet smage.

Skiondt Vandet nær,
Dog intet her,
Der Torstens Glod kan lædske.
Som tørre Sand
I Ørkens Land
Kun spotter bittre Vædske.
Men i en Ørk jo Kilden sod
Tit Pillegrimen finder:
Hvad finde vi? O med vor Dod
Først Haabet reent forsvinder.

Da Moses tog
Sin Stav og slog
I tørre Dal paa Fieldet,
Sprang Straalen frem
Af Klippens Hiem,
Og viste Kildevældet.
Hoit slaaer vort Haab

Til Gud, med Raab,
Han giør os atter glade;
Vort Mod har plat
Os ei forladt,
Gud vil os ei forlade.

Jeg havde forfattet denne Sang til en Kirkemelodi; den fandt almindeligt Bifald. Selv Lemelie, som lod sig' den oversætte af Concordia, kunde lide den; ikke som om han følte noget Fromt eller Opbyggeligt derved; men Indholdet behagede ham, thi han smægtede ogsaa efter en Kilde. Hans kolde Klogt fandt Modsætningen af det overflødige Saltvand og den fuldkomne Mangel paa ferst Vand, sindriig, og jeg mærkede at han, fra idag af, forandrede Tonen noget imod mig.

Concordia, v. Leuven og jeg sang hver Aften denne og andre aandelige Viser trestemmigt; og det klang ret smukt i den høie Hvælving, medens Solen sank i Havet. Men eengang bleve vi forstyrrede, midt i vor Andagt af et græsseligt Skrig. Det kom fra Mingas Hule. Vi løbe derhen, og traf Lemelie skiælvende af Forbittrelse, med en blinkende Kniv i

Haand, og Negerinden, altid endnu skrigende, flygtet hen i en Krog. Vi troede først, han vilde myrde hende, men opdagede snart at det var sigtet paa den lille Beautiful, som hun havde paa Armen. — Hvorfor, spurgte v. Leuven, vil I myrde det uskyldige Dyr? — Hvad uskyldig? raabte han rasende; fordømte Bæst, som æder og drikker den Smule op for os, der endnu er tilbage. Skal Mennesker omkomme før et saadant Fæ? Skal det ovenikiøbet afknappe os, hvad der er tildeelt os karrigt nok alligevel?

Concordia kastede sig for hans Fødder, og bad ham med Taarer, at skaane hendes lille Yndling. Det rørte ham noget. Han bad hende høflig staae op, trykkede hendes Haand og sagde: For Eder, Madame, opoffrer jeg alting, selv mit Liv.

Saaledes blev der da sluttet Fred. Da vi talede med Minga derom, sagde hun: Var Hunden graadig, kunde det endda være hvad det var; men den spiser kun lidet og drikker næsten intet. See, der staaer dens lille Vandbakke, den har endnu idag ikke rørt derved.

Ikke rørt derved? — gientog jeg, og en Straale af Haab trængte ind i min Siæl. Men jeg taug, for at undersøge alting selv. Næste Morgen stod jeg tidlig op; den lille Beautiful, som havde sovet hos mig, og som jeg lod løbe, smuttede ind i Klippekløfterne og blev borte. En halv Times Tid derefter kom den tilbage, slikkede sig om Munden, og i Skiægget hang endnu klare Vanddraaber. Jeg smagte deraf: O Himmel! det var ferskt Vand! Endnu taug jeg og besluttede at følge Hunden næstegang paa sin Vandring. Men det var umuligt, den smuttede bort fra mig, jeg kunde ikke finde dens Spor. Nu fyldte jeg en lille Pose med hvidt Sand, giorde et Hul deri, og bandt næstegang Hunden Posen paa Ryggen, saa at den, imens den løb, bestandig maatte tabe noget Sand ud deraf. Paa den Maade viste en hvid Stribe mig Veien, over nøgne, sorte, brændte Stene, over Muspletter, giennem Torne, og mange Krinkelkroge. Jeg havde omtrent tilbagelagt en Fierdingvei saaledes, da jeg hørte en stærk Brusen. Jeg var, paa en temmelig lang Omvei opad, kommen omkring

de steile Basaltstotter, og nærmede mig nu Havet igien, ned ad. Her opdagede jeg et stort Vandfald, som styrtede ud giennem en viid Aabning, og flød i Søen. Den lille Beautiful stod ved Bredden og drak, med Sækken paa Ryggen, hvoraf den næsten havde rystet alt Sandet. Jeg befriede den fra sin Byrde, øste Vand med den hule Haand og smagte det. Det var klart som Krystal, og kunde ikke være bedre.

At beskrive Eder den Følelse, der i dette Øieblik betog mig, er umuligt. Saaledes bliver en Syg tilmode, der har overstaaet en farlig Krisis; saaledes en arm Synder, der bliver benaadet paa Retterstedet. Jeg faldt paa mine Knæe, strakte Hænderne mod Himlen og takkede Gud, mens den lille Opdager sprang lystig omkring, greb i de smaae brogede Stene med Poterne, og syntes, ved lunefuld Gisen og Galloperen, at tage Deel i min Glæde.

Jeg skyndte mig tilbage, og mødte Lemelie, som saae fortrædelig, nedslagen ud. Han undrede sig over mit glade Ansigt. —

Har Concordia igien givet Eder en engelsk Time? spurgte han spodsk. — Herr Lemelie, svarede jeg, jeg vil giøre Eder ligesaa fornøiet, som jeg er, hvis I tillader mig at stoppe Eder Bomuld i Ørerne og binde Eder et Tørklæde for Øinene. — Han betænkte sig et Øieblik, og da han vel mærkede paa min barnlige Glæde, at der maatte være mødt mig noget Behageligt, som jeg vilde deelagtiggiøre ham i, fandt han sig i Betingelserne.

Saaledes bragte jeg ham da hen til Stedet, og lod ham hverken høre eller see, før vi stode lige for det herlige, styrtende Vandfald, omringet af Blomster og grønne Buske.

Hvorledes beskriver jeg Eder hans Ansigt, da han saae og hørte Vandfaldet bruse? Der gives Øieblikke, hvor selv det koldeste Hierte, i den meest forhærdede Synder, røres over Guds Almagt og Godhed. Hans Ansigtstræk bevægede sig krampeagtigt, thi det kostede dem stor Anstrængelse at forjage de sædvanlige haanlige Spotfolder, den lurende Lumskhed, før at see ydmyge, glade og taknemmelige ud. Dette lykkedes nu sagtens ikke; det Hele blev ikke

andet, end en væmmelig Fordreielse; men rørte mig dog, fordi jeg troede at spore Mulighed til Bedring deri.

See engang, Herr Lemelie! raabte jeg; denne Kilde har den lille Hund opdaget, som I vilde dræbe iovergaars, fordi den havde faaet lidt Vand i sin Skaal. Var det skeet, saa havde vi alle snart maattet forsmægte, paa den tørre Klippe. Vær i Fremtiden ikke saa grusom, og had og forfølg ikke uskyldige Skabninger, der ikke have lagt Eder et Halmstraa i Veien.

I har Ret, Herr Albert! svarede han blidt og betænkeligt, idet han klappede Hunden, som var fulgt med os til Kilden. I Sandhed, det er en ædel Maade at hævne sig paa. I samle mig alle gloende Kul paa mit Hoved. Jeg har ikke fortient det af Eder. Jeg har ellers hørt, at et eneste syndigt Menneske paa et Skib, kunde styrte hele Mandskabet i Ulykke; her gaaer det omvendt: Himlen redder en stor Synder, for dydige Menneskers Skyld. Nu ville vi ogsaa leve ret broderligt og enigt ved hinanden.

Det glædte mig at høre ham tale saaledes. Concordia, v. Leuven og Minga deeltog i vor Henrykkelse, da vi bragte dem til Vandfaldet. Da Lemelie var gaaet bort, fortalte jeg hans Anger, og hvor fromt han havde yttret sig. — Ved den levende Gud, raabte den ædle v. Leuven, denne Efterretning klinger mig ligesaa sødt i mit Øre, som den nysopdagede Kildes Risten.

Gud give, sukkede Concordia, at dette Sindelag maatte være ligesaa varigt. Men desværre! Ogsaa paa nogent Sand voxer vel undertiden Hedeurter. Der grønnes en lille Plet, der seer ret vedervægelig liflig ud, som om det kunde være frisk Engbund. Men det tørre Sand ligger løst underneden; ved første stærke Vindstød, løsrive sig de svage Rodtrevler, og Sandet hvirvler atter afskyeligt i Luften og formørker Himlen. Ogsaa Krokodillen græder i Sivet, som et uskyldigt Barn, for at hidlokke sit Rov. — Især bad hun sin Mand, tage sig vare for det falske grusomme Menneske.

Kiære Barn, sagde v. Leuven munter, vi Hollændere ere et roligt opmærksomt Folk, og lade os ikke saa let bedrage. Have vi ikke daglig et langt frygteligere Uhyre at kæmpe mod, som truer med at opsluge os? Det ubændige Hav? Og dog leve vi lykkeligt bag vore Diger, lade os ikke bringe ud af vor Fatning, og ingen Frygt forstyrrer vor stille Nydelse. Her sprudler Livsens Kilde paa ny, friskt og husvalende! Saa lader os stole paa Guds Forsyn, og ikke blot drikke Ængstelighed og Frygt af dette skiønne Haabets Bæger.

Vi vare nu i Besiddelse af de vigtigste Livsfornødenheder. Fieldet forsvarede os, naar Havet raste; bag dets Vægge fandt vi Skygge mod den trykkende Middagshede, skiøndt vi ikke havde den Glæde at vederqvæge os under et kiøligt Træ; thi intet uden vantrevent Krat grønnedes i Rifterne. Kun omkring Kilden voxte Græs og Blomster. Vi kaldte dette Sted Concordias Hauge, og jeg huggede Sæder i Stenen, for at vi kunde sidde Morgen og Aften der. Vi indrettede ogsaa et Kiøkken i Nærheden, for at have Vandet ved

Haanden. Skibstvebakker og røget Kiød havde vi endnu for et Fierdingaar; Krudt og Kugler for et heelt Aar. Og for at vi ogsaa i Fremtiden skulde være istand til at søge vor Næring, havde Forsynet ladet os finde en deilig Bue med Pile i Kahytten, hvormed v. Leuven, før sin Afreise, for Morskabs Skyld havde øvet sig. Thi da han var en meget god Skytte, vilde han vise Indvaanerne paa Ceylon, naar han kom der, at han ogsaa forstod at bruge deres Vaaben.

Denne Bue bevarede vi, som vort dyrebareste Klenodie. Jeg kaldte den Philoktets Bue, og følte nu først ret Skiønheden i den gamle Tragødie, hvor hele Handlingen, enfoldig skion, dreier sig om en saadan Bue, den Forladtes eneste Trøst, som grusomme Landsmænd egennyttig ville berøve ham, uden at agte hans Lidelser. Men Forsynet styrer det saa, at den Ulykkelige just takker Lysten efter denne Bue sit Livs Frelse; thi hans Staldbrødre, som kun Rovlyst bragte i hans Nærhed, røres til Medlidenhed over ham.

Forresten var vor Tilstand dog høist elendig. Skulde vi saaledes, som Troglodyter, tilbringe vort hele Liv paa den nøgne Klippe, i dunkle Huler? Vand havde vi vel nu; men skulde vi aldrig mere betræde den moderlige Jord, af hvis frugtbare Skiød Vaaren fremskaaer, med alle sine skiønne Blomster, Høsten, med sin gyldne saftige Frugt? Ja til vor Skræk truede endnu et tredie Element med at forlade os: Livets Funke, Skabningens Opliverske og Frembringerinde, den hellige Ild. Thi Brætter og Planker laae der sagtens endnu nok af, efter Skibbrudet; men hvorlænge vilde det vare? Og Træer voxte der ingen af paa dette Field. Det Smule Buskværk kunde kun lidet forslaae; vort Haab stod til Tangen, om vi maaskee kunde tørre den og koge vor Mad derved?

For Concordias Skiønhed giorde det mig meest ondt. Skal denne hulde Blomst, tænkte jeg, saa snart visne og sammenkrympes i Taage, Regn, Hede og bidende Søvind? Skal den deilige engelske Lady snart see ud, som en skrumpen hollansk Fiskerkone?

Endnn var intet tabt; vi havde alle Klæder nok, og gik, som man seer velhavende Borgerfolk paa nederlandske Malerier, fort eller bruut klædt, og med hvidt Linned; thi Minga var en flittig Vaskerpige. En stor bredskygget Solhat, som Concordia havde taget med, kom hende overmaade vel tilpas. Og noget maa jeg ikke glemme: vi havde bragt en stor Pakke Randers Handsker fra Kiøbenhavn; disse vare ogsaa biergede. Saaledes havde jeg da Haab om, at hverken Regn, Kuld eller Solskin i lang Tid vilde skade hendes Hænder.

Jeg selv skal som firogtyveaarig Yngling ikke have taget mig ilde ud paa Fieldstien, med de bølgende brune Lokker, den sorte Fiederhat, den korte Troie, med Jagttasken ved Siden og Bøssen paa Skulderen. Til min sangvinske Blomstren giorde v. Leuvens mandigrolige, dybsindige, noget blege Ansigt en god Modsætning. Og for at Billedet ogsaa skulde have sin Skygge, stak atter Lemelie ret poetisk af til os andre, med det listige lumske Aasyn, de kortkrusede blonde Haar, hvoraf han var saa stolt, fordi han meente denne Blond-

hed beviste hans ældgamle franske Adel. Rigtignok var han allerede temmelig skaldet, den brede Pande var kun bedækket med tynde Haar; men det røde Skiæg var stærkt, og skiulte den altfor spidse Hage. Næse, Mund og Øine havde man kunnet kalde smukke, dersom en bedre Aand havde besiælet hans Ansigt. En graa opkrampet Hat med en rød Hanefiær, sad ham alting paa Snit; og saaledes saae han ikke Diævelen ulig. Minga og lille Beautiful, sort og hvid, fuldendte Billedet; begge troe, sunde, aarvaagne, altid i Bevægelse. Nærmede den butte Negernatur sig noget til det Dyriske, saa laa der i Hundens hengivne Blik atter noget Menneskeligt. I Følelsen af dette Slægtskab, vare de uadskillelige Venner.

Havde nu en god Maler seet hele vort Selskab paa Klippen, leiret om det herlige Vandfald, ved Solens Nedgang, eller naar Maanens blege Skive svævede over Fieldet, og Kiokkenilden luede rød giennem Biergkloften; havde han tillige seet en plettet Skildpadde klavre hist op paa Sandet, eller en Søkalv stikke Snuden frem af Bølgerne, hvor

de steile Basaltpiller speilede sig i Vandet; havde han dertil endnu befolket Luften med nogle Søefugle, saa kunde det virkelig blevet et ret smukt Billede.

Nittende Kapitel.

Nye Opdagelser.

I at klavre søgte jeg min Lige, thi jeg har aldrig vidst hvad Svimmelhed var. Da jeg mærkede, at der paa de øverste Fieldtinder lode sig andre Fugle høre og see, prøvede jeg, paa mange Omveie, altid at komme høiere, fra det ene Klippestykke til det andet; og holdt en Formiddag ikke op, før jeg havde naaet den høieste Fieldspidse. Hvad skildrer min glade Forundring, da jeg fra dette Sted pludselig fik en Oversigt af hele denne Klippeøe, med alle sine deilige Bakker, Dale, Floder, Skove, omringet og skiult for den øvrige Verden af himmelhøie brætte Fieldmure?

En heel Time stod jeg henrykt fordybet i dette Syn, thi Modsætningen af mit forrige Opholdsted og nærværende, kunde ikke være stærkere. Hist: vaad kold Søluft, steile golde Fjeldvægge, det øde, flade, eller skumbedækte brusende Hav; Sandbanker, Tang, Skildpadder, hæstskrigende Vandfugle, skumle Kløfter; alt dette kun eensformig oplyst af Morgen- og Aftenrøden, eller spøgelseagtigt af Maanen. Her: sød varm Foraarsduft, Blomster, Skove, Bække, Sangfugle, Hiorte, Raadyr, Aber og Gieder i Dalene; som mere forundrede end bange, kun vege lidet tilbage, og studsede — maaskee for førstegang — ved Synet af et Menneske. Jeg saae et Slags Fuglevildt, som lignede Agerhøns, skiød paa dem, og fem bleve liggende paa Stedet. Ved Kaldet, som Gienlyden i Biergene ofte gientog, forbausedes alle levende Skabninger, gik og fløi, skiøndt langsomt, bort, eller skiulte sig i Skovene. Det giorde mig næsten ondt at jeg saaledes havde bortskyet det behagelige Selskab.

Jeg streifede vidtomkring, for ogsaa at finde Mennesker, men fandt intet Spor deraf;

og skal jeg skrifte ærligt? jeg kan ikke sige, jeg brød mig meget derom. Det var idag forsilde at vende tilbage over Fieldet, til mit øvrige Selskab. Jeg blev altsaa paa Øen, og fortærede min medtagne Aftensmad. Skiønne røde Bær, der lignede Moreller, hang paa Træerne og lokkede mig, men da jeg ikke kiendte dem, vovede jeg ikke at smage dem, og nøiedes med at slukke min Tørst ved Kilden. Derpaa steeg jeg op i et Træ og sov der om Natten. Jeg, som lang Tid kun var vant til at høre Havet bruse, blev næste Morgen vækket af lystig Fuglesang. Jeg slog Øinene op: Det høie Græs var rigt bestrøet med Dugdiamanter. Det brune Vildt viste sig og forsvandt igien, bag Træerne. Brogede Pappegøier og Guldfasaner hoppede omkring i Grenene. I de høieste Trætoppe struttede kalkunske Haner, bredte deres Vifter trodsigt ud, og bleve rødblaae i Hovederne af Forbittrelse, fordi Morgensolen understod sig at skinne dem lige i Øinene. Naragtige Aber krøbe omkring i Nærheden, bekikkede mig nysgierrigt, og vidste ikke ret om de skulde regne mig til deres Folk eller ei. En deilig

lille Fugl kom mig saa nær, at jeg kunde kaste min Hat over den, og fange den levende. Jeg stak Fuglen i min Jagttaske, og da Græsset endnu var for vaadt til at gaae i, fordrev jeg Tiden med i Hast at flette et Buur til min Fugl, som jeg vilde bringe Concordia. Nu begav jeg mig igien paa Reisen, for at bringe mit Selskab til dette Canaan. Det overordenlig rige Farvespil paa Sommerfuglevingerne, Blomsterbladene og Fuglefiærene, hvis Lige jeg aldrig havde seet i Europa, henrykte mig særdeles. Endnu var det ikke faldet mig ind, at frygte for de mulige Vanheld her. Pludselig foer mig den Tanke, som et Lyn, giennem Hovedet: Hvis nu Skoven var fuld af glubende Dyr, Græsset af Ædderslanger, Jorden af giftige Urter? Min ophidsede Fantasie lod mig skue alting tydeligt. Jeg troede at see et Løvehoved, med uhyre Manke, stikke hist frem giennem Busken; her krøb en skællet Slange, med den græsselige Brille, paa sin svulmende Hals. Men Løvehovedet var ikke andet, end en Træknub

Barken; Slangen, en vindtør nedfalden Green, med gult Mos.

Pludselig opdager jeg nogle Potteskaar, halv fremstikkende af Jorden. Dette Tegn paa Menneskenærværelse trøstede mig noget. — Altsaa, tænkte jeg, kunne dog Mennesker leve og bygge her. Men, gode Gud, hvis det nu er Kannibaler, som gribe, slagte, stege og opæde dig? — Det løb mig koldt ned ad Ryggen; jeg fordømte min Nysgierrighed og ønskede mig tilbage igien i Steenhulen, hos Concordia og v. Leuven, hvor vi kunde leve i Ro, og hvor vi dog kun havde eet glubende Dyr, een Giftblomst, een Brilleslange, een Kannibal at trækkes med.

Fordybet i disse Betragtninger var jeg kommen paa en smal, og som det lod til, forlængst giennem Lunden hugget Vei, der førte ind i en stor Løvhytte. Denne var rigtignok nu næsten ganske tilgroet igien, men lod dog til at være et Værk af menneskelige Hænder. Det sluttede jeg mig til, af de fordum i en lige Linie affaugede Træstammer, der atter vare skudt høit i Veiret. Herved var Taget blevet

tykkere; og Grenenes tætte Sammenflætning lod mig ogsaa formode, at ikke alting var Natur og blot Tilfælde. Løvtaget var saa tæt at ikke en Regndraabe kunde trænge derigiennem.

I Nærheden af denne Løvhytte saae jeg tydelige Spor af en længstforfalden Hauge, hvor der endnu stode gamle Frugttræer i Rækker. Men Mennesker og Menneskeboliger lykkedes det mig ei at opdage. Dog, denne Opdagelse var mig just den kiereste. Jeg indsaae, at her maatte have boet nogle faae Mennesker, som for længe siden vare døde. Altsaa tilhørte Øen os, og vi behøvede ikke at frygte for glubende Dyr, thi disse Levninger viste, at enkelte Mennesker en rum Tid havde drevet deres Væsen uforstyrret her.

Jeg ilede tilbage over Fieldet, men skiød endnu en ung Raabuk, som jeg slæbte med. Tilbageveien fandt jeg let og sikker; thi jeg havde sat Mærker ved ethvert Hiørne, og de giorde mig samme Tieneste i denne Labyrint, som Arachnes Traad. Min Raabuk, som jeg slæbte efter mig, blev temmelig støvet.

Agerhønsene hang mig i et Baand paa Ryggen, Fugleburet paa Brystet, min Bøsse tiente mig til Støttestav; min Hat var omflettet af Blomster og unge Løv.

Jeg undrede mig over min egen Dristighed, da jeg, som en Steenbuk, sprang over Afgrunden, og uden Gru klavrede ned ad de steileste Klippevægge. Men siden jeg var her paa Øen, følte jeg Kiækhed og Mod altid meer vaagne i mig, og saaledes, troer jeg, gaaer det de fleste Mennesker, naar de komme i deres rette Element. Ogsaa min uskyldige romantiske Kiærlighed begeistrede mig og gav mig Kraft. I den senere Tid overveiede jeg sielden Faren, men tænkte kun, om min Handling vilde behage eller mishage Concordia, om hun vilde glæde, eller bedrøve sig derover, om den vilde gavne eller skade hende?

Derfor havde jeg ogsaa, medens jeg gik deroppe paa Øen, bestandig tænkt paa hende, hvormeget det skiønne Syn vilde overraske og henrykke hende. Naar vi nu ere vel komne alle herop, sagde jeg, hvor skal hun da boe? Øen maa være saa smuk den vil, noget tabe vi

dog ved Byttet: de luftige tørre Steenboliger dernede. Her er alting omringet af Træer og Buske. Planteluften er usund om Aftenen. Maaskee ville Ægtefolkene blive glade over Løvhytten, og vælge den til Opholdsted, men det maae de ikke. Til daglig Brug, til Skiærm i Regnveir kan den være god nok, naar de nødvendige Vinduer atter ere udklippede; men sove der, maa hun ikke. Trækronerne derimod, med deres skiønne magelige Grene, hvor omkring man kan flætte Pileqviste, som store Kurve, ere fortræffeligt skikkede til Natteleie. Der kan hun klavre op ad en Strikkestige, der sover hun sundt, høit over Jorden; har en herlig Udsigt; og intet Dyr, intet Kryb kommer derop. Der ville vi boe, som Ridderne paa Bierget, indtil vi, som Hyrder, kunne bygge Bielkehuse i Dalen.

Idet jeg steeg ned, lagde jeg Mærke til en farlig Kloft. Her maa der slaaes en lille Bro for Concordia, tænkte jeg. Jeg skiælvede, naar jeg forestilte mig den Fare, hun skulde udsætte sig for, men min Trøst var: Det er lettere at stige op, end ned. Naar hun kun

bestandig seer ligefrem for sig og ikke i Afgrunden, bliver hun ikke svimmel.

Den første, jeg atter traf i de lavere Egne, var v. Leuven. Han sad dog temmelig høit oppe, paa en Klippeblok, med Haand under Kind, og jeg hørte ham sige: Gode fromme Albert Julius! Saa have vi da nu ogsaa mistet dig? Herlige, levende Knøs! fuld af Haab og Tillid, med dig har Lykken forladt os, og Solen skinner ikke længer ind i vor mørke Steenhule. — Herr v. Leuven, raabte jeg glad og rørt, græm Eder ikke! Her er Albert Julius igien. Og see engang den deilige Fugl! Den bringer, ligesom Noahs Due, et Olieblad i Munden. Seer I ikke det friske Mai i min Hat? og Blomsterne, Agerhønsene og Raabukken?

Han vilde ikke troe sine egne Øine, og den høieste Glæde fortrængte den dybeste Kummer. — Ak, raabte han, saa kunne vi dog endnu helligholde min Concordias Fødselsdag. Jeg troede, det skulde kun været en Smertesdag for os. Jeg har søgt Eder forgieves, har været langt længer oppe, og var gierne steget

endnu høiere, men den Tanke: ogsaa, som formodentlig I, at styrte i Afgrunden, og at lade den elskværdige Skabning dernede tilbage, i en afskyelig Nidings Vold, holdt mig derfra.

Hendes Fødselsdag? raabte jeg, og en glad Rødme farvede mit Ansigt. Hun er i Dag atten Aar, svarede han. Ak, jeg har ingen Gave havt at byde hende; ikke engang min kiærlige Opmærksomhed kunde jeg skiænke hende; thi mine Tanker vare paa Fieldet hos Eder, kiære Ven! Men Lemelie er særdeles oprømt. Det lader slet ikke til, at han har taget sig Eders Tab nær. Han ønskede vel gierne, at have seet os beggeto for sidstegang. Et Par smukke Fiskeangler har han skaaret, og foræret Concordia den ene. Nu sidde de dernede og fiske. Altid maa den uskyldige Siæl høre hans Lefletale, hvormed han haaber at forføre hende. Men hvad skulle vi giøre? Skiæbnen har nu engang bragt ham i vor nærmeste Kreds. Baade med Strænghed og med Blidhed maae vi see at tæmme og betvinge hans Ondskab. Den tro Minga forlader aldrig Concordia, saalænge han er hos hende, og han er

mere bange for den godhiertige Sorte, end for Fanden selv. Thi han veed, hun forstaaer ingen Spøg; og skulde han tillade sig mindste Uforskammenhed mod hendes Herskab, da vilde Minga strax fare ham i Struben, ligesom Jagthunden paa Vildsvinet, uden at agte hans Huggetænder.

Van Leuven fulgte mig hen i min Hule, hvor jeg først skrev et lille Digt, paa Concordias Fødselsdag, som ret fornøiede ham. — Jeg troer, hun har ogsaa forfattet Noget over Eder idag, sagde han, thi hun var ganske utrøstelig. Hun har længe siddet i sin Hule og skrevet. Men hun rev det atter i Stykker, uden at vise Nogen det, og var saa bedrøvet, at den ene Taare ikke kunde bie den anden.

Hvor sød var mig denne Efterretning! Jeg bandt en Krands af Løvet og Blomsterne, og løb ned til Stranden, for at trøste den skiønne Fiskerinde, og for at pryde hendes Hat med min Krands. Fuglen i Buret havde jeg ogsaa med.

Lemelie sad og mulede, temmelig langt fra hende, og lod til, med rynket Pande, meget

opmærksom at betragte sin Angel i Vandet. Minga stirrede haant paa ham, med Hænderne i Siderne, og kastede alt imellem betydningsfulde Blik til Concordia, som sad bedrøvet i Tanker, med Hænderne i Skiødet, og sang med sagte Røst:

Ingen Blomst, ingen Blomst smuk
Vorde strøet mig paa sort Kistelaag;
Ingen Ven, ingen Ven suk,
Hvor min Beenrad blier slængt i sin Krog.
At spare Graad, som bitter randt,
Kom, Slummer!
Hvor Elskov tro min Grav ei fandt,
Til Kummer *).

*) Not a flower, not a flower sweet
On my black coffin let there be strown.
Not a friend, not a friend greet
My poor corpse, where my bones shall be thrown.
A thousand, thousand sighs to sawe,
Lay me, o, where
Sad true lover néer find my grave,
To weep there.

Shakespeares Twelfth Night.

Jeg sneeg mig sagte paa Sandet hen bag hende, og strakte min Arm over hendes Hoved, saa at den nydelige Fugl i Buret kom hende lige for Øinene, uden at hun vidste, hvordan? Og hvor allerkiereste: den lille Sanger, som havde tiet stille hele Veien, begyndte strax at qviddre en lystelig Vise. — Hun sprang forskrækket op, og vendte sig om. Der stod jeg og strakte hende Krandsen og Sangen imøde. Hun faldt mig henrykt om Halsen, kysede mig og raabte: Min elskede Broder, min Ven! Min ædle Husbonds Ven! Lever I endnu? Aander I end? Nu, saa ville vi ogsaa leve og haabe paa ny. — Jeg bad hende læse det lille Digt:

Fisken og Fuglen.

Den lille Fisk er nydelig,
Med blanke Solverskæl;
Men kan den leve vel med dig?
Snart siger den Farvel.
I Haanden sprætter den saa kort;
Den vaade Skæl flyer hurtig bort.
Snart ligger den i Botten død,
Som det Naturen bød.

Og følge Fisken ei du kan,
Hen ad de Vover blaae.
For iiskoldt er det dybe Vand,
Hvor ingen Straaler naae.
Der svømmer Hval, der svømmer Hai,
Ad grenede Korallers Vei,
Og hvad i hine Dyb der skeer,
Ei noget Øie seer.

Men mærk i broget Fiæderdragt
Den muntre lille Fugl!
Den bringer dig til Skovens Pragt,
Fra golde Klippeskiul.
Naar Sol gaaer op, naar Sol gaaer ned,
Den synger Vaarens Herlighed.
Den ved din Skionhed fryder sig,
From, umisundelig.

Til Fødselsfesten Fuglen gav
Concordia sin Krands.
Det sorte, skumbedækte Hav
Har ei slig broget Glands.
Saa følg du Fuglen til sin Green,
Frimodig over Klippens Steen.
Ak, — Paradiset er os nær!
Kun Eva mangler der.

Lemelie sad imidlertid med paataget Ligegyldighed ved sin Angel, hvorpaa intet vilde

bide, og lod som om han slet ikke havde mær-ket min Tilbagekomst; van Leuven maatte flere Gange kalde ham, før han stod op og kom hen til os.

Ei ei, raabte han endelig, der have vi jo vor Herr Poet. Jeg vidste nok han var for fornuftig, til at vove sig i virkelig Livs-fare. De Herrer Versemagere gaae sielden paa Steenbukkejagt. Han har fundet Blomster i en Fieldkloft og fanget en Fugl? Charmant! Og derfor er Madame van Leuven falden ham om Halsen og har kysset ham saa kiælent, som om det kunde været hendes Husbond. Hvad siger den gode Ægtemand dertil? — Jeg vilde ikke elske hende, svarede v. Leuven, dersom hun ikke holdt af den gode ærlige Albert, og ikke havde været bekymret for ham. — Nu, I ta-ler jo ret som en fuldkommen Ægtemand, Herr v. Leuven — vedblev Kapitainen. Men hvor-for skal da jeg alene være Stifbarn? Hvorfor tør jeg ikke ogsaa kysse og blive elsket lidt med? Hvad Sædvanen forbyder i Europa, hvor der er Fruentimmer nok, derom kan Ta-len ikke være, paa en øde Klippe, hvor der

kun er et eeneste Fruentimmer. Thi det hæslige sorte Menneskedyr, der, som slæber Vildtet hen til Kiøkkenet, vil I dog vel ikke regne med til Qvindekiønnet, saalidt som Tævehunden, der løber efter hende? Sæderne bør rette sig efter Tid og Omstændigheder, efter Forholdenes Natur, ellers blive de Fordomme. Hvad der er naturligt og menneskeligt, kan hverken være ugudeligt eller lastefuldt. Og saa haaber jeg da, at den deilige Concordia ikke længer giør sig saa kostbar, siden Herr v. Leuven ikke længer er skinsyg. Jalousien er overhovedet en taabelig Lidenskab, og Gierrigheden en Dumhed. Hvorfor skulde jeg ikke dele med Andre, som intet have, af hvad jeg har for meget? Hos Mahomedanerne er Poligamie, hos nogle malebarske Stammer Poliandrie indført. Der kan en Kone tage saa mange Mænd, som hun vil. Den Lykkelige lader sine Vaaben staae udenfor Hytten, naar han besøger hende; saasnart de Andre see dette Tegn, gaae de beskedent deres Vei. Skulle Indianerne overgaae os i sund Menneskeforstand? Skulle vi staae til Skamme for dem, i

Høflighed og Forekommenhed? Hvad en fiin indisk Skiønhed finder sig i, — og jeg forsikrer Eder paa Ære, Madame, de indiske Damer have særdeles megen Delicatesse, megen Smag, megen sværmerisk Religiositet, og Kiærlighed for Blomster; — det, tænker jeg, kan en deilig Engellænderinde med. Engellænderne ere jo saa desuden Cosmopoliter, og have bragt mange Sædvaner og Nydelser fra Asien, Afrika og Amerika over til Europa. Paa denne gode Grund maa man bygge videre.

I spøger atter, Herr Lemelie, svarede v. Leuven. Kunde I tale saadan for Alvor, da vilde jeg beklage og foragte Jer. Dog maa jeg sige Eder, at selv i Spøg finder jeg saadan Tale i en dydig Kones Nærværelse uanstændig, og skal have mig den frabedet i Fremtiden. Jeg veed nok, Franskmændene tage det ikke saa noie med slige Yttringer, og det kan nogenlunde tiene Eder til Undskyldning. Men vi Engellændere, Tydskere og Hollændere ere ærbarere. Selv Senegal og Gambia, med sine Menneskedyr, troer jeg, er af vor Smag; og mod denne Qvadruplealliance, haaber jeg,

Frankrig i Fremtiden ikke opsætter sig. I har Ret! Tid og Omstændigheder forandre meget. Havde I giort mig et saadant Forslag for et Aar siden i Europa, saa havde jeg svaret Eder, som Adelsmand, med Kaarden i Haanden. Her paa denne øde Klippe, føler jeg mig baade mindre og meer. Her er jeg blot Menneske, Christen. Det er I ogsaa; i det mindste burde I være det; og som Christen kiender I de ti Bud Ord.

I er jo ingen Christen, I er en Hollænder! raabte Lemelie leende, for at slaae det altsammen hen i Spøg, og gik atter hen til sin Fiskeangel. Concordia var gaaet grædende bort, ved Begyndelsen af denne Samtale. — Kom, raabte jeg til v. Leuven — vi ville strax begive os op paa Øen, uden at sige den Niding et Ord derom. Han fortiener det ikke. Han har villet myrde Eder med Gift, ogsaa mig maaskee. Eders Kone fornærmer han daglig. Lad os undflye denne Øgle, være lykkelige oppe i Paradiset, og ikke selv bringe Slangen med.

Skulle vi da dræbe ham, fordi han vilde dræbe os? spurgte v. Leuven. Nei for Guds Skyld, Albert! Her paa den øde Klippe, overladt til sin egen Dovenskab og Letsind, vilde han snart omkomme. Gud har paalagt os dette Kors, vi tør ikke afkaste det. Maaskee bedrer han sig endnu. Mildhed og Taalmod øve undertiden sielden Magt, selv over fordærvede Hierter.

Ogsaa Concordia var af den Mening, at vi skulde tage Lemelie med, skiønt hun aldeles tvivlede om hans Redning. Jeg havde kun giort mit Forslag, i en retfærdig Afskys øiebliklige Heftighed. Vi meddeelte ham altsaa Hemmeligheden, der dog intet synderligt Indtryk lod til at giøre paa ham. Et lasefuldt Menneske formaaer ligesaalidet at glæde sig ret inderligt, som at føle oprigtig Anger. Han misundte mig tvertimod min Opdagelse, og spurgte spodsk: Har Støverhunden nu atter snuset os noget op? Jeg brød mig ikke om hans Ondskab, og værdigede ham intet Svar. Næste Morgen blev bestemt til Valfarten.

Tyvende Kapitel.

Den.

Van Leuven, Lemilie og jeg begave os tidlig paa Reisen. Concordia blev tilbage i Klippehulen, saalænge til vi havde banet hende en beqvemmere Vei, og bygget en Hytte deroppe. Lemelie stillede sig an, som han var syg, da han havde fulgt os et lille Stykke Vei, og sagde: Han kunde umulig klavre høiere idag, han blev saa svimmel. Men da vi vilde opsætte Reisen for hans Skyld, og forsikkede, vi giorde intet Skridt videre, uden ham, fandt han sig i det, og sagde: Ligesaa godt først som sidst, naar det endelig skal være.

Men man kan ogsaa giøre et Skarn Uret, og det var Tilfældet idag; thi han befandt sig virkelig ikke vel. Da vi stode ved den brede Kløft, som man maatte springe over, var han udentvivl styrtet i Afgrunden, hvis jeg ikke havde grebet ham ved Armen. Han faldt i Afmagt, vi bare ham hen i Skyggen, og gnede ham med Brændevin i Tin-

dingerne. — Han skiælvede over sit hele Legeme, beed Tænderne sammen, Fraaden stod ham for Munden, og kold Sveed bedækkede hans Pande.

Da han slog Øinene op igien, stirrede han paa mig, og sagde med svag Stemme: Det var ikke smukt af Eder, Monsieur Julius, at føre mig lige hen til Helvedporten, før jeg havde skriftet. Sæt nu, at jeg var faldet ned? Ingen Barmhiertighed havde der været at haabe. Thi jeg saae allerede Diævlene dernede, ganske lodne og sorte, som uhyre Aber, med gloende Øine og skarpe Klør, gribe efter mig. Allerunderst vrimlede det, af smaae afskyelige onde Aander, som i en Øglerede. Marterkamrene vare ogsaa aabnede, og Pinebænkene stode i Beredskab, hvorpaa jeg skulde bekiende Forbrydelser, som jeg ikke vidste; thi jeg er saa uskyldig, som et nyfødt Barn.

Herr Lemelie, svarede jeg, I taler endnu i Feber. Jeg har intet ondt giort Eder, men tvertimod reddet Eders Liv. — Ak det er jo sandt! svarede han og gned Panden, nu husker jeg det! I greb mig i Armen, da jeg

tumlede. Giv mig dog det Brændeviin, og smør mig ikke i Tindingerne dermed! Slig Medicin maa bruges indvortes, naar den skal virke. — Han tog sig en dygtig Slurk, og sagde derpaa: Nu befinder jeg mig saare vel. Jeg har den Svaghed undertiden, at blive svimmel i Hovedet. Saa vaaser jeg altid, og snakker dumt Tøi, ganske imod min egen Overbeviisning. Saasnart jeg taler om Fanden, kan I være vis paa, der feiler mig noget. Naar jeg er frisk tænker jeg aldrig paa sligt Fantasteri. Jeg er, hvad Philosophien angaaer, en Materialist, og troer bestemt, Mennesket er en Maskine, som er nødt til at gjøre, hvad han gjør; thi Friheden er kun en Indbildning. Saaledes have mange fornuftige Folk troet, før mig; og denne Tro forekommer mig den mindst sværmeriske, og den mageligste at leve efter. Men lad mig nu blive her og hvile ud. Over Kloften springer jeg ikke, thi der er det aldrig rigtig fat.

Van Leuven og jeg raadsloge om, hvad vi skulde gjøre med ham. Et saadant i Bund og Grund fordærvet Menneske, sagde jeg, kan

man ikke stole paa. Maaskee siger han det kun altsammen, for, naar vi have forladt ham, at løbe ned igien til Concordia. Det er bedst, vi to gaae ned og hente et Par Bræder og et Toug herop. Vi maae jo dog bygge Concordia en Bro paa dette Sted.

Som sagt, saa giort; og da Brædtet laae over Afgrunden, og v. Leuven holdt i den ene, jeg i den anden Ende af Touget, som Rækværk, vovede Lemelie sig endelig vaklende derover, i synlig Dødsangest. Vi undrede os over, at en erfaren Sømand kunde være saadan; men vor Formodning bestyrkedes daglig meer, at Lemelie kun var en Eventyrer, som aldrig ret grundigt havde drevet Sømandskabet.

Van Leuven glædte sig ligesaa meget som jeg, over den skionne Øe. Selv paa Lemelie giorde Synet af den blomstrende Natur et behageligt Indtryk. Det godtede hans Sandselighed, og den behagelige Egn lovede ham større Magelighed og Nydelse for Fremtiden.

Concordia viste sig, medens hun bestreeg Klippen, langt raskere og dristigere, end jeg havde

ventet. Længsel efter at see den deilige Øe, fordrev hos hende enhver Tanke af Frygt. Som en Nymfe svævede hun over Afgrunden, og da hun endelig stod deroppe i Græsset, mellem Blomster og Træer, da knælede hun, strakte de skiønne Arme mod Himlen, og jeg sang:

Taagen svandt for Solens Skin,
Glad blev sorrigfulde Sind.
Paa den svare Angst og Brøst
Fulgte Qvægelser og Trøst.
Nu min Siæl, som Helved fræk
Trued nys, med Sorg og Skræk,
Svinger sig mod Himlen kiæk!

Jeg havde min Psalmebog i Lommen, slog Psalmen op og rakte v. Leuven og Concordia den. De havde alerede ofte dernede for sunget tydske Psalmer med mig, og den fremmede Udtale giorde deres Andagt end mere rørende. Kun Lemelie sang ikke med. — I ere Kiættere, sagde han; jeg, som en god Katholik maa holde min Andagt særskilt fra Eder. Derpaa drev han af med Brændeviinsflasken, og jeg tviivler ikke om, at han har opbygget sig ivrigt paa sin Maade, thi da han

kom tilbage, vare hans Øine røde, Tungen lam og Flasken tom.

Med de vanskeligste Regninger, om de end gaae nok saa meget i Brøk, sagde v. Leuven, mens vi satte os til Hvile under et Træ, — kan jeg blive færdig. Der maa Facit blive rigtigt; men Menneskene have altid været mig vanskelige Opgaver, især denne Lemelie; thi det er en Brøk, synes mig, som hverken har Tæller eller Nævner. Hvorledes forbinder man slige Modsigelser? og hvor kan en Skabning af samme Slags, som min Concordia og min Albert, være saa flet? — Med den blotte Forstand, Herr v. Leuven, svarede jeg, bedømmer man ingen Menneskekarakteer. Forstanden befatter sig kun med hvad der ligger klart for den; men da Mennesket ikke viser sig paa eengang, men fra Tid til anden, i forskiellige Forhold og Sindsforfatninger, maae nødvendig Fantasie og Følelse komme Forstanden til Hielp, ellers mangler den Præmisserne til sin Dom. I er ældre, og vist skarpsindigere end jeg; men I lader til at have givet Eder saa meget af med Eders Videnskaber, med Mathematik og Astro-

nomie, at I derover har forglemt Menneske-livet. Og nu ere vi jo ogsaa skilt fra denne middelmaadige Verden, vedblev jeg afbrydende; en Engel har fulgt Eder til Elysium, hvortil behøves da den saa høitpriste Menneskekundskab?

Men Lemelie, vedblev v. Leuven, vilde jeg dog gierne forstaae mig noget mere paa. — Havde I ikke været saa lykkelig i Eders Ungdom, svarede jeg, var ikke alting i Eders Kreds gaaet efter en Snor, havde I ikke bestandig havt med skikkelige, fornuftige Folk at giøre, saa vilde vel Nøden lært Eder, at forstaae Eder paa slige Uglebilleder, som denne Lemelie. De fleste Mennesker, Herr v. Leuven, ere kun Menneskefragmenter, den mindste Deel handler consequent; thi egensindig Haardnakkenhed kalder jeg kun Inconsequentsens Consequents. Den Syge kan ikke staae paa sine Been, den Drukne tumler fra det ene Hiørne i Stuen til det andet. Saaledes gaaer det ogsaa dette slette Menneske, sammensat af en svag Forstand, en ond Villie, en sygelig Indbildning. Vellyst uden Hierte giør altid grusom. Et ondt Menneske uden Samvittighed

maae ogsaa tænke sig Guddommen ond. Derfor frygter Lemelie Gud, uden at bedre sig; derfor ere Overtro og Vantro latterlig parrede i hans Hierne. Alle høie Følelser, trøstende religiøse Forestillinger, Kunst, Poesie, Dyd, Høimodighed, foragter han som lutter Taabeligheder. Hans Aand, som kun klæber ved det Grovtjordiske, formaaer ikke at rive sig løs fra Støvet; derfra skrive sig disse den plumpeste Materialismes Skrækkebilleder, naar han frygter for at dø. Men knap er Angsten forbi, saa spille Forfængelighed, Sandselighed og Hovmod deres gamle Roller, understøttede af Løgnen, og det fordærvede Menneske troer sig i sin Usselhed, at han er Fritænker, fordi han ikke veed, at kun i Gud er Friheden at finde. Forresten, da han har været Soldat, og lader til at have noget naturligt Mod, frygter han ikke altid Faren; men stoler paa sin Færdighed, hvor han haaber at kunne overvinde andre. Saasnart han derimod troer at staae i umiddelbart Forhold til Forsynet, forsager han; og naar Nøden er forbi, glemmer han Frygten, trodser og synder igien.

Nu forstaaer jeg mig saa godt paa Lemelie, som paa den pythagoriske Læresætning, sagde v. Leuven. Saaledes, kiære Albert, ville vi ofte tale sammen. I skal lære mig Menneskekundskab, og jeg vil lære Eder Mathematik og Astronomie. Jeg har reddet en god Kikkert. — Ak det var herligt, Herr v. Leuven! Det ville vi. — Kald mig ikke længer Herr v. Leuven, kald mig Du! han rakte mig venlig sin Haand. — Skiæbnen har forenet os broderligt; sømmer det sig endnu for os, at bruge slige fremmede Talemaader? — Ak, svarede jeg undseelig, jeg vilde gierne; men, men jeg skammer mig. Gaaer det an? Og hvad vil Eders Frue sige dertil? Skulle vi ikke først spørge hende ad? — Naragtige Albert, raabte v. Leuven, nylig talede du saa fornuftigt, og nu snakker du saa enfoldigt. Der have vi atter et Beviis, paa det Modstridende i Menneskет. Jeg spørger dig endnu engang, vil du være min Ven eller ei? — Nu ja da! Din Ven i Liv og Død, raabte jeg, og trykkede den fortræffelige Hollænder til mit Hierte.

Vi havde fuldt op at bestille, med at indrette os huusligt paa Øen. Løvhytten var snart rendset og udluftet. Under det løse Jordlag, der havde dannet sig Aar for Aar, af de forraadnede Blade og Grene, fandt vi et fortræffeligt fast Gulv, stampet sammen af Sand og Leer. Da vi havde klippet Væggene glatte, og aabnet Vindueshullerne, kunde jeg ikke holde Concordia fra at vælge sig denne Løvhytte til sit Sovekammer. — Med alle Eders øvrige Indretninger, kiære Albert, sagde hun, er jeg meget vel tilfreds; men der i Træet, i Fugleburet, gider jeg ikke krybe hver Aften, naar jeg har saadan en deilig Bopæl, som denne. Eders Frygt for den usunde Luft er overdreven. Steenkulsdampen i London er ofte værre. Hvad siger du dertil, kiære Carl Frands? — Ak, sukkede v. Leuven, gid vi i Holland og Antwerpen altid havde havt saadan en Luft som her. — Nu, sagde Concordia leende, saa lad den gode Albert, der, som Saxer, har forvænt sine Lunger paa Wartburg, paa Thüringerfieldet, hos Ridder Knaufdegen, — ikke at tale om Oviskammeret hos

Degnen, hvor han saae Karlsvognen gienneem Taget — længe nok kukkelure der oppe i Træet, som Viisdomsugle. Vi Ægtefolk og Minga blive her. Et lille Aflukke til hende kunne vi vel snart faae istand. — Ak Frue, svarede den Sorte, hvor der er Jord og Græs, der er Seng for Minga og for lille Beautiful.

Saa indrettede vi os nu, saa godt som vi kunde; og da der intet andet var at vælge, maatte Lemelie ogsaa op i et Træ. Concordia og Minga begyndte strax at arbeide, i den forfaldne Hauge. Vi Mænd tilbragte flere Dage med at skaffe vore Sager fra Klippehulerne, over Fieldet op paa Øen. Her lettede os v. Leuvens Indsigt i Mekaniken Arbeidet overordentlig, og giorde os fast det Umulige muligt.

Da vi vare færdige dermed, havde vi næsten intet at tage os for. Jagt og Fiskerie kostede i Begyndelsen slet ingen Umage. Dyrene lode sig skyde, Fiskene fange, uden Besværlighed. Og saadan er Menneskет! Hvad han har altfor let, agter han ei. Jagten havde intet mere Tillokkende for os, fordi der var intet at vove, og fordi det ingen Anstræn-

gelse udkrævede. Tvertimod kostede det v. Leuven og mig megen Overvindelse, at dræbe de uskyldige Dyr, der kom os saa tillidsfuldt sorgløse imøde. Dyrets Flugt, skiøndt den opstaaer af Dødsfrygt, pirrer dog Jægeren; han bliver utaalmodig, Blodet kommer ham i Kaag, den heftige Bevægelse, den kiedsommelige Venten, bringer ham i Harnisk, mod det skiønne hurtige Dyr; og han bilder sig ordenlig ind, at han hævner sig, naar han endelig fælder det indhentede gispende Vildt.

Men denne Kiedsomhed varede ikke længe. Dyrene lære snart at kiende Menneskene, hvor de mødes. Snart flygtede Fugle og Raadyr, naar de saae vore blanke Bøsser, og vi fik Morskab nok.

Hvis nu v. Leuven og jeg kunde kaldes hele Jægere og Bygmestere, Concordia og Minga Gartnerinder og Fiskerinder, saa var igien Lemelie en fuldkommen Kok, og Minga maatte gaae ham tilhaande i Kiøkkenet. Det kan ikke nægtes, at han godt forstod at sætte Smag paa de Retter, som han, ved sin Opførsel, ofte forbittrede os under Maaltidet. Viin og Brænde-

viin havde vi ikke meget mere af; men Palmesaft blandet med Vand, var os en behagelig Drik. Vore Tvebakker bleve giemte som kosteligt Bagværk til visse Festdage. Men Brødtræet var paa eengang vor Bonde, vor Møller og vor Bager, og vi behøvede kun at strække Haanden ud, for at faae den kiære Spise, som de stakkels Europæer først maae fortiene, i deres Ansigters Sveed. Lemelie, som før havde været bleg og mager, begyndte at blive feed og fuldblodig. Han giorde sig ingen Bevægelse, paa Jagt gad han ikke gaae; naar han var færdig i Kiøkkenet, laa han hele Dagen paa en Løibænk og klimprede paa en Luth, han havde reddet; og vilde Concordia ikke bringe ham Galden i Kog, saa maatte hun daglig, i det mindste en Times Tid, høre paa hans maadelige Spil, ved Haandarbeidet.

Nu havde vi havt Tid nok til at læse Shakespeare. Et Par Bind vare reddede fra Vraget, men vi kunde siden ikke finde dem. Sandsynligviis har Lemelie kastet dem bort, for at Concordia og jeg ikke skulde læse sam-

men deri. En tydsk og en engelsk Bibel, hvorpaa han formodentlig ikke vovede at forgribe sig, havde vi dog endnu. Van Leuven reddede ogsaa nogle videnskabelige Værker. Nu læste jeg hver Dag med Concordia i den engelske Bibel, hvorved Undervisningen gik let fra Haanden, fordi jeg næsten kunde min tydske Bibel udenad. Men det glædede mig meget at høre de vel bekiendte Ting fortælles og udtales i et fremmed Sprog, hvorved de igien fik Nyhedens hele Ynde.

Etogtyvende Kapitel.

Gubben i Hulen.

Da jeg engang var bleven Opdager, nøiedes jeg ikke med at opholde mig blot i vor Egn, men streifede vidt omkring paa Øen. Overalt fandt jeg frugtbare Dale, skionne Skove. En større og mindre Flod dannede nydelige Indsøer, og giennemskare Egnene. Den store Flod

tabte sig i en Biergkløft, der hvor vi vare komne fra, og jeg opdagede siden, at den udstyrtede i det Vandfald dernede, som i de første Dage havde vederqvæget os.

Midt paa Øen var der atter Bakker. En deilig Brink tiltrak sig især min Opmærksomhed. Jeg havde let kunnet bestige den fra den modsatte Side, men da det var blevet min Vane at klavre, morede det mig meer, at krybe op ad den steile Side, fordi Veien her var kortere. Steenvæggen var dækt af Mos og Buske. Neppe var jeg stegen et Par Skridt op, før jeg faldt ned i et Hul, og befandt mig i en mørk Hule, med saa beklumret Luft, at jeg nær var qvalt. Jeg kneb Næseborene til, og aandede ikke, førend jeg hurtig var kommen ud af Hullet igien. Derpaa løb jeg, det bedste jeg havde lært, ikke blot for Pestluftens Skyld, men det forekom mig, som om jeg havde seet en gammel Mand med langt Skiæg, sidde ved et Bord inde i Hulen.

Da jeg var under aaben Himmel igien, trak jeg mit Veir, drak lidt Vand af Kilden,

der flød ud af Klippevæggen, og maatte lee over min egen Indbildning. Thi hvorledes kunde vel et Menneske boe i en saadan tilsluttet Hule, fuld af usund Luft? — Det er den gamle Historie med Barthel i Viinkiælderen, det gamle Eventyr om Keiser Frederik, hvis røde Skiæg var voxet giennem Steenbordet, tænkte jeg, det spøger i Hovedet paa dig igien.

Jeg brød mig ikke videre derom, og blev denne Nat oppe paa Høien; der fandt jeg en god tør Steengrund, hvor jeg kunde sove, indhyllet i min Kappe, uden at lide noget af Dalens Dunster. Hvad der hændte mig denne Nat, vil jeg ligefrem fortælle Eder. — Sandsynligviis var det en Drøm, thi det var ikke førstegang at jeg drømte vaagen, at være paa det samme Sted, hvor jeg virkelig var, og istand til at erkiende alle enkelte Gienstande, omkring mig. Vist nok blandte der sig noget Forunderligt i denne Drøm, dog intet ganske Umuligt. Siælen giør stundum Combinationer efter Sandsynlighed, som paa det Sælsomste stemmer overeens med Virkeligheden.

Det forekom mig, som der blev en Larm under Jorden i Høien, hvor jeg sov, og som om Nogen reiste sig op af en Stol, og skiød et tungt Bord bort fra sig. Derpaa lød der et Suk, som af et bedrøvet Menneske. En dyb Basstemme læste latinske Bønner. Saa hørte jeg tydeligt der blev slaaet Ild; hvorpaa alting var roligt en kort Tid. Men jeg reiste mig overende fra mit Leie, og stirrede forfærdet lige hen for mig, thi mig syntes at see Een komme langt borte, med sagte Skridt. Først blev jeg kun en lille rød Stierne vaer. Da Stiernen kom nærmere, var det et Lys i en stor Lampe med fire Taner, som man ofte seer dem i Skibsløgterne. Lampen blev baaren af en gammel, runken Knokkelhaand, og bagved opdagede jeg en høi udtæret Gubbe. Hans graa Skiæg rakte ham til Beltet, han havde en Kiortel paa af raae Dyrehuder, og en lignende Hue paa Hovedet. Hans Ansigt var alvorligt og bedrøvet, Alderen havde gjennemfuret det med Rynker. Dette Skrækkebilled betragtede mig længe tavs; endelig talte det:

Letsindige Knos! Denne Hule vil du atter forlade, som jeg har arbeidet paa i saamange Aar, indtil den blev mig nyttig og magelig? Troer du at Forsynet blot tilfældigt lod dig styrte ned til mig igaar? Nei, ingenlunde. Men da jeg, med egne Hænder, har begravet flere Christenbrødre paa denne Ø, sømmer det sig ogsaa dig, at giøre mig samme Skiel. Vær uden Frygt! Aabne min Bolig, men vogt dig for at gaae ind, før du har rendset Luften med Krudt og Røgelse. Du vil finde din Umage rigelig lønnet; og en i Gud hensovet Christen takker dig, naar du skaffer ham Ro i sin Grav.

Med disse Ord forsvandt Synet, eller vaagnede jeg af Drømmen; i hvilken Tilstand, kunne I let begribe. Jeg skyndte mig tilbage til mit Selskab, fortalte mit Eventyr, og v. Leuven og jeg bleve enige i, med det første at gaae hen og undersøge Hulen. Men Lemelie var aldeles derimod. — Lad de Døde ligge, sagde han, hvor de engang ligge. Hvi ville I rode op i Jordens mørke Skiød? Der komme I tidsnok. Maaskee spøger der en fordømt Aand, eller i det

mindste, en i Skiærsilden lidende Siæl, fordi der ingen Siælemesser ere stungne over den. Og kunne I det, som Kiættere? Hvad hielper da den Oproden til? Menneſker er jeg, som sagt, ikke bange for, men med de usynlige Hærſkarer vil jeg intet have at bestille.

Maaskee, sagde Concordia med Eftertryk, ængstede de usynlige Hærſkarer Eder mindre, Herr Lemelie, hvis I agtede Menneskene meer. — Vi lode den Taabe snakke, hvad han vilde; men den ellers saa beskedne Concordia holdt ikke op at forfølge ham med Spot, før han gik med. — I taler altid saameget om Eders Mod, Herr Lemelie, sagde hun, men jeg er bange for, det er kun slet bevendt dermed. Fordi det eengang er lykket Jer at fyre en Kanon af paa Folk, som endnu ikke kunde forsvare sig, er Eders Heltemod ikke afgiort. Vil I gielde for en Mand, saa følg Mændene, og lad os Qvinder være alene i Kiøkkenet. Vi behøve ikke Eders Hielp meer. Min Carl Frands og den gode Albert ville, naar de komme hungrige hiem, efter dygtigt Arbeid, tage tiltakke med Husmandskost, om vi end ikke forstaae at

kræse saaledes op for dem, som J. Saasandt jeg lever, man skulde troe, J før havde tient for Kok. Følg Mændene, siger jeg, rør Eder og arbeid! Her sidder J hele Dagen i Hytten, klimprer forbarmeligt paa Luthen, ligger paa den lade Side, bliver tyk, fuldblodig, arrig, trættekiær og uforskammet, af bare Dovenskab. — I trøsket Træ trives Giftslangerne bedst, sagde Minga.

Det forundrede os, at høre den blide Concordia, med funklende Øine, tale ham saaledes til; men hendes Kinder blussede af ædel Harme, og hun havde vist sine gyldige Grunde. Lemelie blegnede, som han altid pleiede, naar han blev fortørnet, men fattede sig strax og sagde smilende: En deilig Dame kan ikke fornærme en Cavaleer. Hint vigtige Kanonskud, der reddede Eder Liv og Ære, Madame, skulde J dog ikke lade saa haant om. Hvad den barnagtige Spot angaaer, over min Kogekunst, saa kan jeg lee deraf. En fransk Soldat, selv af den ældste adelige Byrd, lægger sig i sin Ungdom altid noget efter Kogekunsten, for ikke, naar han cantonnerer i barbariske

Lande, hvor man ikke forstaaer at lave Mad, at omkomme af Hunger. Og denne Færdighed kan en Sømand, som hver Dag gaaer Mangel og Nød imøde, endnu mindre undvære. Vil I heller i Fremtiden spise Kiødet raat, eller forbrændt til Kul? For mig gierne! Vil I fordærve Eders deilige Hænder i Kiøkkenilden, skal disse nydelige Fingre snart see ud som Persille- og Gulerødder? Det gior mig ondt; men lad saa være.

Følg Mændene! raabte Concordia, og bryd Eder ikke om mine Fingre. Eders Frygt for Uveir og Spøgelser røber en slet Samvittighed. — Samvittighed? gientog Lemelie: med dette Ord forbinder man ofte et høist dunkelt Begreb. Jeg tilstaaer, jeg elsker kun det Skiønne, og gider ikke befatte mig med det Ækle. Imidlertid, for at I ikke skal holde mig for feig, vil jeg gaae med.

Saa begave vi os da paa Veien til Hulen. Røgelse, Krudt, Spader, Hakker og et Stykke Seildug, havde vi medtaget. Oppe paa Høien fandt vi et rundt Hul, hugget giennem Stenen, bedækket af Krat, ikke langt

fra det Sted, hvor jeg havde sovet om Natten. Om det forøvrigt havde tient til Vindue eller Skorsteen, var ikke let at bestemme. Indgangen til Hulen aabnede vi uden Møie, i det vi bortrøddede Buskværket, med bortvendte Ansigter og Tørklæder for Mundene. Derpaa hidsede vi et Lys i en Snor ned i Hulen, giennem Hullet deroppe. Dette Lys saae vi, i en Afstand fra den aabne Dør, brænde dybt inde, til det pludselig gik ud. Lemelie troede allerede her at lugte Spøgerie; men v. Leuven forsikkrede, det kom kun af den kulsure Gas og af Mangel paa Livsluft, i det indsluttede Rum. — Gud skee Lov, sagde han, at vor Albert ikke vovede sig dybere ind, ellers var han neppe kommen levende derfra. — Og dog vil I jage mig ind i denne Diævlerede? raabte Lemelie. — Luften derinde, svarede v. Leuven, kan let rendses. Nu ere Døren og Skorstenen aabnede, Trækvinden kan frit øve sit Spil. Vi ville kaste nogle Troldkiærlinger derned; de skulle sprutte Troldene bort. Afbrændt Krudt og Æddike og ville snart faae Luften reen. Saa lade vi Kiælde-

ren staae aaben nogle Dage, og prøve atter med Lyset. Hvor et Lys kan brænde klart, kan et Menneskebryst aande sundt.

Hvad v. Leuven havde sagt forud, indtraf aldeles. Tilsidst brændte Lyset godt derinde. Vi hidsede en stor Lampe ned; da denne ganske muntert oplyste Hulens Vægge, fik Lemelie pludselig Mod, og for at bortrødde den sidste Tvivl om hans Tapperhed, vilde han selv gaae først ind. Neppe var han der, før han raabte: Jesu Maria! og styrtede, som livløs, til Jorden. — Hvad er dette, sagde v. Leuven og saae paa mig med en betænkelig Mine; — er Luften derinde endnu saa forpestet? Har jeg, skiøndt mod min Villie, befordret dette onde Menneske ud af Verden? — Hvad kunne vi for det? sagde jeg, det var jo hans egen Villie. Var ikke han, saa var een af os andre gaaet først. — Ak min dyrebare Ven, raabte v. Leuven og omfavnede mig, her erkiender jeg Guds Finger. — Vi trak os noget tilbage. At redde Lemelie, som laa dybt inde i Hulen,

var umuligt; vi havde, ved ogsaa at vove os derind, kun opoffret os selv med.

Vi satte os paa Steenblokkene, noget fra Hulen, sukkede dybt, betragtede hinanden stil-tiende, og vilde ikke være os selv bekiendt, at et Menneskes Død ei gik os nær, hvis Ond-skab daglig havde truet os med Undergang. — Jeg fik Samvittigheds Skrubler over denne Ligegyldighed; men snart havde vi slet intet at bebreide os, thi Lemelie kom uventet, dødbleg og forvirret tilbage. Jeg troede, han vilde overvælde v. Leuven med Bebreidelser og Skiælds-ord, fordi han havde lokket ham ind i den mephitiske Luft; den ærlige Hollænder belavede sig alerede paa et Forsvar. Dog om Qvælstof var Talen slet ikke; Lampen brændte endnu klart derinde. — Hvorover er I da falden i Afmagt? spurgte vi. — Over Skrækkebilledet, som atter lod sig see! svarede han. — Paa min Ære, og ved den hellige Antonii Anfæg-telser, jeg har ogsaa seet Gubben med det lange Skiæg. Han sad ved Steenbordet, og stirrede grædseligt paa mig, med de hule Øine. — Ikke andet? sagde v. Leuven rolig, saa ville

jeg og Albert strax i Guds Navn gaae derind, for at fortsætte Opdagelserne.

Vi gik ind; (jeg ikke uden en hemmelig Gysen). Neppe havde vi giort nogle Skridt, før vi bleve Synet vaer, i Hulens Baggrund. I Krogen, paa høire Haand, saae vi en gammel Mand, just saaledes, som han havde aabenbaret sig for mig forgangen Nat. Han sad i en Steenstol, som om han sov, og støttede Hovedet til den venstre Arm, paa Bordet; den høire Arm laae udstrakt derpaa. Ved Siden af ham, paa Væggen, hang en firkantet Jernlampe; paa Bordet stode nogle Spise- og Drikkekar. Det rustne Fyrstaal, i det lille Trætrug, undgik ikke min Opmærksomhed.

Snart opdagede vi, at det var et udtørret Lig, som sad saaledes for os. Paa Bordet, under hans høire Haand, hvori der endnu stak en Staalgriffel, laa en udhamret Tintallerken; heri stode følgende Linier indgravede paa Latin:

Fremmede! hvo du end est, hvem Tilfældet bringer i denne Hule, forfærdes ikke ved

det uventede Syn af min Beenrad; men betænk, at du, formedelst vore første Forældres Syndefald, er samme Skiæbne underkastet. Lad en ærlig Spaniers jordiske Levninger ikke ligge ubegravne. Det sommer dig som Christen, hvis du er Christen, (i det mindste er du Menneske) at stæde en christen Broder til Jorden. For din ringe Umage, venter dig en rigelig Løn, thi i min Hule vil du finde Skatte, som berige dig langt meer end du behøver. Tvinges du derimod, som jeg, til at forblive her i Eensomheden, saa ville dog nogle mærkværdige Skrifter, i min steenudhugne Stol, være dig til Gavn og Tidsfordriv. Lev vel, nysankomne Ven! Himlen giøre dig lykkeligere, end jeg; skiøndt jeg aldrig var ganske ulykkelig.

Jeg er født den 20 August 1498, kom til denne Øe den 14 November 1530. Jeg føler at jeg snart maa døe af Alderdom, skiøndt jeg hverken lider af Smerter eller Sygdom. Jeg lever endnu i Aaret 1613, men er Døden saare nær, den 28, 29, 30 Juni. Endnu den 1ste Juli. Den 2, 3, 4, — —

Van Leuven vilde strax, at vi skulde begrave Eremiten, efter hans Ønske; men jeg foreslog at hente Concordia først, for at unde hende dette sældne Syn. — Hvad Syn? raabte Lemelie, hvor kan et blidt sintfølende Fruentimmer finde Fornøielse i slig en Nædsel?

Et Menneske med Aand og Hierte, svarede jeg, fornøier det altid at see sieldne Natursyn. Ved denne, i Gud hendøde, Gubbe er intet Nædselsfuldt, ved hans gamle udtørrede Legem intet Ækkelt. — Og om end saa var? Man skal ikke altfor ængstelig undgaae alle ubehagelige Indtryk. Siælen bliver ofte drevet til Alvor, Eftertanke, Gudsfrygt, ved gyselige Syn. Den lækkre Smag, som altid kun vil gnadske aandeligt Sukkergodt, skulde ikke bryste sig for meget. Jeg har mærket, at kolde, ukiærlige, ofte fordærvede Mennesker, altid ere de strængeste Kunstdommere ved slige Leiligheder, og bilde sig ind, med deres sybaritiske Aands-Luxus, ufølsomme Mageligheb, at staae langt over naturliggode Siæle, som med barnlig Uskyld ere nysgierrige, efter alle selsomme Livs- og Naturbegivenheder. Jo værre man

ofte handler, des blidere taler man; ligesom Menneskeæderne, der næsten ingen Consonanter have i deres bløde Sprog. Den lastværdigste Handling opbringer aldrig slige Menneskers Hierte, naar kun ingen plumpe Talemaader støde deres Øre, eller noget rystende Syn deres Øie. Det vil sige, naar kun de uhumske Grave udenpaa ere vel overkalkede.

Jeg forstaaer ikke hvad I vil sige, med Eders spidsfindige Snak, — svarede Lemelie; men skal det være en Fornærmelse imod mig, — og I har alt ofte fornærmet mig, ved Tvivl om min Ære, mit Mod — saa staaer Eder, uagtet jeg er Adelsmand, denne gode Klinge strax til Tjeneste. Den vil afgiøre, hvo af os to der er den Dygtigste.

Jeg mindes endnu et Sted i den svenske Kong Gustav Adolfs Tale, efter Seieren ved Leipzig, svarede jeg, i Anledning af en forbuden Duel. "Der gives mørke, dyriske Mennesker, sagde han, stolte uden Ære, tappre uden Høimod, der i deres melankolske Lumskhed ikke kiende Livets sande Glæder; som uden Smerte, ja selv med en Slags Helvedesfryd

styrte ned i Afgrunden, naar de kunne tage nogle Lykkelige med." — Saa talede den store Gustav, og saa tænker den lille Albert. Jeg spiller ikke Hazardspil; mindst sætter jeg mit Liv paa et Kort, for at vinde hule Nødder. Et stigt Lykkespil forekommer mig ikke bedre, end at spille Tærninger under Galgen, om hvem der skal hænges. Forresten stoler jeg paa min gode Knortekiæp, og raader ingen Pralhans at komme mig for nær.

Skrædderblod! raabte Lemelie haant. — Røverblod! svarede jeg i samme Tone. — Kom Albert, vi ville intet mere have med ham at giøre, sagde v. Leuven, tog mig under Armen, og vilde gaae bort med mig.

Nu, mine Herrer! sagde Lemelie, der kunde sadle om i et Øieblik, naar hans Fordeel krævede det; — hvem vilde nu strax tage hinanden et hidsigt Ord saa ilde op? I have Ret! Vi ere dog faae Indbyggere nok, paa denne kiedsommelige Øe; vi maae ikke ovenikiøbet knække Halsen paa hinanden; men heller ikke skilles ad. Og hvorom trættes vi? Om Keiserens Skiæg, eller om Skiægget paa

den gamle Gieddebuk, derinde i Hulen. Lad ham sidde! For mig gierne. Vi kunne jo indrette os et Naturaliekabinet her. Mumien have vi alt.

Den christne Gubbe har ønsket sig en christelig Jordefærd, svarede v. Leuven, den ville vi ikke nægte ham. — Og hvis han nu havde forlangt, at I skulde balsamere ham med Ambra og Myrrha, og sende ham til Spanien? Vilde I ogsaa det, uden Spezerier og Skib? spurgte Lemelie spodsk. Tilgiver at jeg tager Bladet fra Munden, I tvinge mig dertil. Hvor kunne I give den strængcatholske Spanier en christelig Begravelse? I som selv ere Kiættere, og, — efter hans Mening, — evig fordømte?

Hans lange Ophold i Eensomheden og Naturen, svarede v. Leuven, har sikkert, om han ogsaa forhen deeltog i sin Tidsalders og sit Fædrelands Fordomme, bragt ham tilbage til Jesu sunde, menneskekiærlige Lære, uden al phariseisk Hovmod og Indbildskhed.

Nu kom Concordia og Minga, for at see det endnu ved Bordet siddende Liig, inden

vi begrove det. Men her viste sig ret et sandt Træk af Lemelies Ondskab. Udvortes havde han tvungen sig, men det kogte endnu inden i ham; saameget mere, da han ingen havde at udøse sin Harme paa. Concordias Komme gjød Olie i Ilden, da hun kort i Forveien havde behandlet ham med Foragt. Det maatte den lille Beautiful undgielde, der var løbet med, og paa Hundeviis begyndte at snøfte, tude og gise, da den saae Liget i Hulen. Lemelie, der kun havde luret paa en Leilighed, for at bedrøve Concordia, spærkede det arme Dyr med Foden saa stærkt i Siden, at Indvoldene væltede den ud af Livet, og sagde i det samme: Fordømte Bestie! vover du endnu, med uforskammet Tuden, at forstyre den salige Olding sin Ro?

Nei, Bestie! raabte v. Leuven, og greb ham med stærk Arm i Brystet: det lille Dyr var uskyldigt; men du er værre end et rasende Dyr. Engang har du alerede villet myrde mig; min Kone vil du vanære. Vort usle Liv forbittrer du daglig med Lumpenhed og

Ondskab. Viig bort fra os Satan! Vi kunde have forladt dig, og ladet dig forsmægte nede paa den golde Klippe; men det vilde vi ikke. Og du skal heller intet miste nu; vi ville ærligt dele med dig. Men som Kain skal du være forbandet ud af vort Eden. Endnu har du ikke myrdet Abel. Fly langt fra os, til fierne Egne. Vi skulle hensætte dig det Nødvendige til bestemt Tid, paa et bestemt Sted. Men see dig ville vi aldrig meer.

Herre Gud, Herr v. Leuven, svarede Lemilie ydmyg og bange, vær dog ikke saa haardhiertet, og forjag ikke en stakkels Mand, efterat han alt har mistet Skib, Mandskab, Fragt og Eiendom. Jeg sværger Eder til, I gior mig største Uret. Jeg har aldrig tænkt paa at skade Eder. Jeg drak jo selv Eders Glas halvt ud. — Da din Konstabel havde ombyttet det! raabte v. Leuven. — Har I seet det? Kan I for Gud og Eders Samvittighed giøre Eders Eed paa, at det er saa? — Van Leuven taug. — I formoder det altsaa blot, vedblev den Anden, fordi Eders Kone havde en taabelig Drom. Men at fordømme et uskyl-

digt Menneske, paa Grund af en luftig Drøm, sømmer det sig en Adelsmand og en Christen? To Gange, — ikke i Drømme, — har jeg virkelig reddet Eders Liv; først mod Corsarerne, siden i den lille Baad, da Skibet strandede. Og hvad Ondt har jeg siden giort? — Er jeg ogsaa undertiden fortrædelig og utaalmodig, — hvad man vel kan holde en Mand i min Stilling tilgode, — saa har jeg jo altid, ovenpaa, giort det godt igien, og finder mig i alle Eders Indfald og Indretninger. Det gior mig hjertelig ondt, at jeg har dræbt lille Beautiful, som opdagede os den skiønne Kilde; det skedte i Hidsighed fordi jeg var arrig i Hovedet. Men det er dog altfor haardt, at straffe et Hundemord med et Menneskemord! Og myrde mig giøre I, hvis I udsætte mig for, ene og afsondret, at udholde alle denne Øes Besværligheder. Det er altsaa Uret af Eder, her at udøse Eders Galde paa mig. Thi at I blot skulde yppe Klammeri, for at beholde hele den fundne Skat alene for Jer, uden at give mig min Deel deraf, det kan jeg dog aldrig troe.

Saa bliv da, Riding! raabte v. Leuven, i det han stødte ham bort fra sig: bliv, og pønds kun paa at styrte os alle i Fordærvelse.

Lemelie gik ind i Skoven, uden at sige et Ord mere. Concordia var utrøstelig over den lille Beautiful, og fulgte Minga, som bar det stakkels døende Dyr hiem paa Armen. Van Leuven og jeg bleve tilbage. Graven havde vi snart opkastet, og vilde nu lægge det udtørrede Liig i Seildugen. Van Leuven tog det ved Skuldrene, jeg ved Benene; men da vi vilde løfte det fra Stolen, faldt, det med høi Raslen, sammen i en Klump. Vi bleve først lidt forskrækkede derover, men fandt snart ved nøiere Eftertanke, at det ikke kunde gaae anderledes. Saa begrove vi da vor ærværdige Forgiænger, saa godt som vi kunde, ved Floden, under et stort Træ, satte ham et Kors paa Graven, og sjunge Liigpsalmer over ham.

Nu vil jeg ikke trætte Eder, kiære Venner, med at opregne alle de Skatte, vi fandt i Huleu, hvilke siden endnu ere meget formerede, ved de mange rige Skibslad-

ninger, som Stormen, fra Tid til anden, kastede paa min Øe; ikke at tale om det Guldmalm, som vi have fundet i Biergene; Skatte, der kunde giøre enhver af Øens Indbyggere til en riig Mand, hvis han fik Lyst til at forlade dette Paradis, og sætte sig ned i Europa. Saameget vil jeg kun sige, at denne Fangst giorde Lemelie paa nogen Tid næsten ganske forrykt i Hovedet. Han sammenlignede sig selv med Tantalus, Danaiderne, Prometheus smeddet til Klippen. Han klagede over Skiæbnen, at den blot havde spillet ham dette Puds, for, som han i sit Kiokkensprog udtrykte sig, at sætte en haut gout paa hans Lidelser. — Med en ringe Deel af disse Rigdomme, sagde han, kunde jeg leve i Europa som en Fyrste; lade mig bygge Palladser, giøre store Selskaber daglig, have Clienter i Hobetal, en Skok Tienere i guldbaldyrede Klæder, holde et Harem, som den tyrkiske Sultan. Jeg kunde styrte mig i Nydelser. Og nu ere disse Guldmynter mig ikke mere værd end Regnepenge; Perlesækkene ei engang saa nyttige, som nogle Tønder Ærter. Som

en ringe Bonde maa jeg daglig gaae paa Arbeid, og selv misunde ham. Thi naar han har slæbt sig træt, vender han dog hiem til sin friske unge Kone; men jeg har ingen, og maa nøies med de moralske Sentenser, jeg daglig hører af Herr van Leuven, eller Herr Albert Julius.

Vi Andre taug. Ganske Uret havde han ikke, og hvis jeg ikke havde været saa platonisk forelsket i Concordia, havde jeg maaskee istemt hans Klage. Nu beskieftigede jeg mig med at oversætte Don Cyrillos latinske Levnetsbeskrivelse, som jeg havde fundet i Steenstolen. Saa snart jeg var færdig læste jeg Oversættelsen for de Andre. Jeg har endnu Manuscriptet, og her kan min Eberhard afløse mig.

Don Cyrillo de Valaro's

Leonetslob.

Troe vi eengang, (og hvad kunne vi, som Christne andet), at enhver Livets Skiæbne tildeles af det guddommelige Forsyn, for at modne os til en saligere Tilstand hisset, da burde vist nok intet Menneske klage; betænke vi derimod de mange uskyldigt Lidendes Kummer, Smerte, og feilslagne Haab, her i Verden, hvo vover da at kaste Stenen paa sin Broder, fordi han vaander sig? I min Alder klager man ikke meer. Det længstforsvundne Liv ligger, som en halvforglemt Drøm, i min Erindrings Baggrund, med sine Skygger og sine Lysgtemænd. Jeg fortæller kun disse Begivenheder, for at more mig selv, medens jeg skriver dem, og maaskee en Eftermand, som læser dem. Mit gamle Skib er i Havn, og raadner langsomt, efter at det har udstaaet mangen Storm, uden at strande.

Lynilden har ofte slaaet ned i min Nærhed. Mangt triste bidental*) staaer, som Milepæl, paa min Vandringsti. Er det et Under, om slig Prøvelse har giort den graahærdede Eremit alvorlig og dybsindig?

Og dog, min Ven! hvis du finder disse Blade i min Steenstol, inden de reent forfulde, vil jeg ikke giøre din drøvelige Eensomhed endnu bedrøveligere, med drøvelige Betragtninger; endnu mindre give dig Anledning, hvis du er lykkelig, til at spotte Oldingens Utaalmod. Tvertimod vil jeg søge at fortælle det i og for sig Sørgelige, med en vis rolig Sagtmodighed, som mildner Indtrykket. Ogsaa lover jeg, ikke at være altfor vidtløftig, skiøndt man paastaaer, dette er Alderdommens Feil.

Sandelig, fremmede Ven! naar jeg siger dig Overskrifterne til mine Livskapitler, troer du sikkert, jeg spøger, eller giver dig Gaader at giætte. Thi hvad siger du dertil, naar jeg fortæller: at min ædle Fader er skammeligt henrettet efter sin Død? At min skyldige Broder begik et uskyldigt Selvmord? At jeg har seet

*) Sørgemærke.

den rigeste Mand i Verden døe i Armod? At min Hustru har opoffret Alt, af Kiærlighed til hendes ikke elskede Husbond? At jeg har seet en Digter tæmme Røverbander med nogle Vers, som en Fyrste ikke kunde tvinge med sin Hær? Og endelig, at den sælsomme Skiæbne har bragt mig, fra et tvungen kunstigt, hen i et frit naturligt Kloster?

Jeg nedstammer fra en ældgammel adelig Slægt. Min Fader var Don Diego de Valaro, Øverste i den kongelige Hær, og min Moder en Donna Blanca de Cordua. Skiøndt Fødselen er noget Tilfældigt, og skiøndt Frelseren, just for at ydmyge menneskelig Hovmod, lod sig føde i en Krybbe, af ringe Forældre, glæder det mig dog, naar jeg tænker paa mine bolde Forfædre, som vare retskaffne Folk, tappre Riddere, der brugte Sværd og Mod til Ære for deres castilianske Fædreland, og til hvis Skiold der ikke heftede mindste Plet af en lav Tænkemaade.

Ogsaa glæder det mig, at være Spanier; og den Følelse jeg alt havde som Barn, naar jeg betragtede Europas Landkort, hvor denne Verdensdeel findes tegnet, som en Jomfru,

har jeg endnu som Gubbe. Thi, sandelig, det Land kan vel kaldes Hovedet, som selvstændigt, kun ved Pyrenæernes stærke Nakke, slutter sig til Rygraden af det øvrige Legem; hvor Bierge, Dale, Floder og Skove, herligt forene sig til et Heelt, som Knokler, Muskler, Aarer, Hud og fagre Lokker, paa det menneskelige Hoved; og hvor Romere, Vestgother, Christne og Morer længe bekæmpede, betvang og blandte sig eventyrligt mellem hverandre, som Tanker og Meninger i den menneskelige Hierne. Kan nu end det skiønne Frankrige gielde for Jomfruens svulmende Barm, hvor Letsind og Elskovslyst yndigt drive deres Spil; er Italien den geistlige, England den verdslige Arm paa denne Minerva; Tydskland Kroppen, som fordøier, uddriver Næringsafterne til de øvrige Lemmer, og hvis lille Hierne i Hiertekulen staaer i nært Slægtskab til Hovedet; kan man kalde de øvrige mindre bekiendte og cultiverede Lande hendes Slæb; — saa er og bliver Spanien dog hendes Hoved! Og Jammerskade at Portugal, der vender Ansigtet mod Verdenshavet, egensindigt har løst

sig fra sit Hoved, hvorved det har mistet sit Liv og er blevet en blot Maske.

Vistnok lider af alle Lemmer Hovedet ofte meest af Feber og Nerveryskelser; og saaledes begav det sig ogsaa, at jeg maatte førstegang see Verdens Lys, Aar efter Guds Byrd 1498, just da mit Fædreland leed overordentligt indvortes af Krampetræk. Thi skjøndt vel den catholske Religion aldrig glimrede seierrigere, end kort efter det lykkelige Slag, hvori Maurerne bleve overvundne, og deres Rige i Spanien ødelagt; end paa en Tid, da hundredeoghalvsierdsindstyvetusinde castilianske Jødefamilier maatte flygte, til Portugal, Mauritanien og Navarra; saa lader det sig atter ikke nægte, at de spanske Provindser derved bleve overordenlig svækkede, og mistede altfor meget af deres forrige Kraft og Blomstren. Og, som man siger, at Løven, ellers efter sin Natur et ædelt Dyr, pludselig bliver grusom, naar den først har faaet Blod paa Tand, og sønderriver sin egen Herre, som han ellers elskede, saa skedte det ogsaa her; thi den hellige Inqvisition begyndte paa eengang at rase

som et glubende Dyr, opirret af vanvittig Blodtørst, og af den afskyelige Torqvemadas Bødelaand. Rigtignok døde dette Uhyre netop det Aar jeg blev født; men hans Eftermænd Deza og Cisneros vare ikke et Haar bedre; og inden faa Aar havde Spanien henrettet mange tusinde uskyldige Sønner og Døttre; lig Saturnus, der i Affind opslugte sine egne Børn.

Den første mærkelige Begivenhed, der giorde dybt Indtryk paa mig lille otte Aars Dreng, var følgende: Jeg havde tidlig mistet mine Forældre; kun en Broder, ti Aar ældre end jeg, levede med mig. Men vor Fader havde efterladt os en betydelig Formue, og vi bleve opdragne i et stort eensomt Pallads i Valadolid, vor Fødeby. Med vor Hovmester besøgte vi ofte den gamle Domkirke, hvor vor salig Faders Marmorgravmæle var; og hvor hans veltrufne Brystbilled stod over Sarcophagen, mellem Trophæer og Attributer, der tilkom hans Stand og Rang. — Ofte naar jeg betragtede Billedet, raabte jeg med barnlig Følelse: Fader! Fader kom tilbage, til din lille Cyrillo!

Een Dag, da vi stode saaledes, traadte nogle Familiarer af Inqvisitionen, med deres Drabanter ind i Kirken. En vis Don Pedro de Tramasso, der, som jeg siden hørte, havde været min Faders dødelige Fiende, en berygtet Fanatiker, nærmede sig os; og da han hørte mit fromme Ønske, om at see min Fader igien, raabte han: Nu Barn, den Bøn kan jeg strax lade gaae i Opfyldelse. Derpaa gave hans Folk sig til at nedhugge det skiønne Marmormonument, og ødelagde det i Hast, med deres Hammere og Brækkejern. Laaget blev løftet af Kisten, man udtog min Faders balsamerede Liig, berøvede det al sin Pragt, og kastede det paa en smudsig Bærebør. — Har du nu seet ham, Barn? spurgte den grusomme Familiar; og medens jeg græd bitterligt, og betragtede min Faders Liig, halv med Gysen, halv med barnlig Kiærlighed, kastede de et grovt Stykke Sækkelærred over ham, og bare ham ud af Kirken.

Nogle Dage derefter hørte vi den store Klokke i Domkirken kime til en Auto da fee. Toget gik vort Huus forbi, og der saae vi

da, efter den Tids hyppige Sædvane, de til Baalet fordømte Kiettere, i safrangule Bodfærdighedsklæder (san benito) og med de spidse Huer (coraza) overmalede med Flammer og Diævle, vandre til Døden. Ogsaa en sort Liigkiste, bemalet med Flammer og Helvedesaander blev baaret hen i det frygtelige Følge. Det var vor Faders jordiske Levninger; sex Aar efter sin Død blev han dømt, som Kietter, til at brændes paa Baalet.

Min Broder, saa meget ældre end jeg, havde, uagtet sin Ungdom, en stoisk Karakteer. Hans Hierte var ikke blødt, hans Temperament melankolsk; derfor indsluttede han Smerten stumt i sin Barm, uden at give den Luft, ved Taarer og Meddelelse. Dagen efter Henrettelsen sagde han til mig: Kiære Cyrillo! man har beskiæmmet vor Fader efter sin Død, af Hævn og af rasende Sværmeri. Hvis vi ikke levende ville brændes med, maae vi tie, som Marmorgraven, da de nedhuggede den. Men desuagtet falder Straffen ogsaa paa os. Vor Formue beholde vi sagtens, men Æren har man berøvet os, og vort gamle

Navn er fra nu af en falsk Mynt, uden Klang; vi kunne i Spanien ikke længer faae noget Embede, eller beklæde nogen Hæders-post. — Saa lad os da dyrke Videnskaberne, som vi have begyndt, hiemme i vor Eensomhed, og lad Verden gaae sin skiæve Gang. Bliv du her tilbage i Palladset, med din gode Lærer Vincente Perez, som ikke vil svigte dig. Jeg drager bort med min eneste Ven, (her klappede han en overmaade deilig Jagthund) til vort lille Jagtslot i Skoven. Der vil jeg, halv Eremit, halv Jæger, overgive mig til min stille Kummer. Maaskee udvoxer Arret med Tiden, og Hiertet bliver igien frit.

Jeg blev altsaa tilbage i Palladset, med min gode Vincente Perez. Det var bygget i stor Stiil, med rummelige Forhaller og brede Marmortrapper. I de tomme Fordybninger stode tilforn skiønne Billedstøtter af stor Værdie; men den hellige Inqvisition havde ogsaa bemægtiget sig disse græske Afgudsbilleder. Værelserne vare næsten alle tomme, Møblerne, efter vore Forældres Død, deels

folgte, deels bortstiaalne, fordi der intet ordenligt Tilsyn var. Kun Consolbordene stode endnu, med forgyldte Been og skiønne brogede Steenplader, indskruede i Væggen. Ogsaa beundrede jeg daglig de skiønne indmurede Speile, som dog alle vare noget beskadigede. Min Lærer forstod sig godt paa Sprog og Videnskaber, men kun lidet paa verdslige Ting; og naar Husholdersken havde lavet os et tarveligt Maaltid, meente hun, at hun havde opfyldt sin Pligt, og lod Palladset skiotte sig selv.

Hvad der giorde dybest Indtryk paa min barnlige Siæl, var en stor fortegaa hvælvet Marmorhal, nede i Stuelængden, der vendte ud til en Grønning i Haven, omringet af Popler, hvor Kildevældet sprudlede frem af et Klippestykke. Her tilbragte min Hovmester og jeg de hedeste Sommerdage med at læse, i den friske Kiølighed, i den dybeste Eensomhed. — Og hvor selsomt! — Er det ikke ogsaa undertiden gaaet dig saaledes, fremmede Ven! at du troede at opleve en Ting to Gange i dit Liv? Saaledes forekommer mig mit Opholdsted i Valladolid, i den sortgraa Marmorhal, at have havt

megen Lighed med mit nærværende Eneboerliv, i denne Hule paa Øen. Thi ogsaa her er det luftigt, kiøligt og rummeligt; ogsaa her tilbringer jeg min meste Tid med at læse. Denne Hule vender ligeledes ud til en deilig Grønning; og hvad der er det Forunderligste: ogsaa her sprudler en Kilde, paa høire Haand, ud af Klippen og vander mine Blomster.

Jeg gik tit omkring i de store, øde, tomme Sale. Kun eet Billed hang endnu i et Kabinet, som jeg holdt saa meget af. Det forestillede et deiligt Fruentimmer, med en lille Dreng paa Armen. Den gode Kones Ansigt betragtede mig saa kiærligt, skiøndt Fugtighed havde skadet Farverne meget; og den lille Dreng paa hendes Arm, saae altid saa skielmsk paa mig, som om han vilde spørge: Kiender du mig da ikke?

Efter mange forgieves Bønner og uopfyldte Løvter, overtalte jeg endelig engang min gamle stive Lærer, til at umage sig op ad Trapperne med mig. Han forstod sig slet ikke paa Malerier; da han længe havde stirret paa Billedet, sagde han: Jeg maatte tage meget

feil, hvis det ikke var din salig Moders Portræt. Drengen skal nok være din Broder, da han var lille; thi dig ligner det jo ikke. — Nu hentede jeg Husholderſken, der forſikkrede, at Barnet ingen anden var end jeg selv, og at jeg juſt havde seet saaledes ud, da jeg var to Aar gammel.

Hvor kiært Billedet nu blev mig, begriber enhver, der har miſtet en Moder. Jeg gik daglig derop og læſte min Morgenbøn, naar Solen ſkinnede muntert i Kabinettet. Engang fik jeg ogsaa Lyſt til at holde Aftenbøn der. Det var temmelig ſilde, og Maanen lyſte gjennem de lange ſtore Vinduer, hen i Værelſerne. Juſt ſom jeg vilde træde ind i Kabinettet, hvortil Døren ſtod paa Klem, kom det mig for, ſom jeg saae en ſneehvid Skikkelſe ſtaae og betragte Billedet, rørt og meget opmærkſom, med foldede Hænder. Da den hørte mine knærkende Trin, vendte den Anſigtet mod Døren, og mig tyktes, jeg saae min salig Faders Anſigt, hvidt ſom Alabaſterbuſten paa Gravmælet. Jeg flygtede med et Skrig. Det hialp ikke, at min Lærer forſik-

krede mig, det havde kun været min egen ophidsede Phantasie. Jeg vovede aldrig meer at betræde de øde Haller alene i Maaneskin. Men i Morgenrøden, naar Fuglene qvidrede lystigt derude i Poplerne, besøgte jeg dem altid endnu tillidsfuld, uden Gru.

Den gode Vincente Perez foreslog mig een Dag at følge hen med ham i et lille Stræde, for at besøge en af hans gamle Venner, som boede der, men hvis Navn han endnu ikke vilde sige mig. Han fortalte kun, det var en vidt bereist Mand, der for kort siden havde levet i langt lykkeligere Omstændigheder, og som kunde fortælle mange morsomme Historier, naar han vilde. — Jeg fulgte gierne med, og vi traadte ind i et temmelig slet Værelse, med hvidtede Vægge, og med en stor sort Jernlænke hængende paa et Søm, som i et Fængsel. En gammelagtig Mand, med et solbrændt, men meget udtryksfuldt Ansigt, sad i en underlig Læne stol af flættede Vidier. I Bure rundt omkring hang skionne, brogede Fugle, hvis Lige

jeg aldrig havde seet; og han havde et smukt lille spraglet Teppe af flættet Bast, under sine Fødder. Forresten var Huusgeraadet fattigt og sparsomt, og Manden støttede sin Arm til det umalede Fyrrebord, hvorpaa stod en lille Jordglobus. Han sad fordybet i Tanker, stirrede paa Globen, og dreiede den legende omkring sin Axe.

Da vi traadte ind, opløftede den Fremmede sine store brune stælefulde Øine, der kom mig for at have seet, hvad intet andet Øie før saaledes saae, og smilte venlig. — Velkommen, Ven Perez, sagde han med svag Stemme; her sidder jeg med min lille nysopdagede Jord, som jeg har skaffet et Janusansigt, saa den i Fremtiden kan skue ud til begge Verdenskanter. Hvi anstrænger Mennesket sig dog for at finde saa megen Jord? Tilsidst behøver han dog ikke meer, end et Par Skuffer fulde, til at bedække de trætte Been med. Hvo er den vakkre lille Dreng der?

Min Lærer fortalte ham hvem jeg var, vendte sig til mig og sagde: Knæl ned, mit Barn! og lad denne udødelige Mand give dig

sin Velsignelse. Han lider ogsaa uskyldigt, har ogsaa maattet døie meget af Menneskenes Usselhed, Nag og Misundelse. Du seer her den store Admiral Christoval Colon, eller, som han hedder i sit italienske Modersmaal: Christophero Colombo.

Gode Barn, sagde Columbo, idet han lagde sin Haand paa min Pande, — fat Mod! Du er endnu i alle skiønne Muligheders lykkelige Aar. Sku ikke tilbage, paa den drøvelige Forgangenhed, men kun i den rosenrøde Fremtid. Var jeg endnu ung, som du, ved Gud, jeg vilde ikke græmme mig; endnu ikke tage Reb i Seilene. Jeg lod atter mit dristige Flag veie, og stak i rum Sø. — Og dog, — vedblev han, efter et lidet Ophold, — hvad vilde jeg egentlig opdage? Mennesker og Menneskeboliger? Dem kiender jeg alerede alt for godt.

Hans Huusholderske kom ind, og hviskede ham noget i Øret. Da hun var gaaet igien, vendte han sig til sin Ven og sagde: Jeg skammer mig næsten, min kiære Vincente, men Nød bryder alle Love: kan J

ikke laane mig fem Piastre paa otte Dage? Det lader rigtignok underligt, at Vicekongen af Indien, der fyldte hans spanske Majestæts Skatkammer med Guld, skal bede om fem Piastre. Men min Kasse er tom! Jeg har givet Kongen Alt; min lille Pension udebliver, og man siger jo: mens Græsset groer, dør Koen. Ved det castilianske og aragonske Hof, veed I, gaaer alting saare langsomt. Kunde det vare otte Aar, inden jeg fik de tre Baade, hvormed jeg opdagede den ny Verden, hvor længe vil det da ikke vare, inden min Pension bliver mig anviist; især hvis min Velynder Don Juan Rodrigo de Fonseca skal udbetale mig den.

Min Hovmester brød ud i Bebreidelser over Regieringens Utaknemmelighed, men Columbo bad ham være rolig. — Jeg er allerede ophøiet over slig Forfængelighed, sagde han; thi jeg føler, at der snart foreslaaer mig en langt længere Reise, til et vigtigere terra incognita, end Indien. Jeg vil ingen Forekastelser giøre Kong Fernando; hans lille Siæl kan ikke agte noget Stort; thi han følte al-

drig hvad Storhed var, og i hans smaalige Hierte giærede kun Misundelse, mod alt Udmærket. Da Dronning Isabella døde, faldt min sidste Støtte. Hun skiønnede paa Fortieneſter, det var et sieldent Fruentimmer. Hendes eneste Feil, at have for høie Tanker om sin Mand, vilde i Privatstand blevet hende tilregnet som en Dyd. Jeg tilgiver ogsaa gierne mine Fiender. Havde jeg ikke selv været ærgierrig, saa havde jeg ikke som Udlænder ægget Nationalstoltheden imod mig. Hvi vilde jeg være Vicekonge? Var den ligefrem genuesiske Skipper Christoffer Columbo, der opdagede den ny Verden paa sine smaae skrøbelige Fartøier, der først arbeidede sig giennem alle Hofkabaler, siden giennem alle Skiær og Sandbanker, uden at strande, — var han ikke mere værd, end en vestindisk Vicekonge, hvortil man kan giøre ethvert Hofkryb, ethvert Faarehoved, der bestandig stiger høiere, jo dybere han bukker sig? Derfor tilgiver jeg ogsaa gierne den usle Bovadilla, der lod mig bringe som Forbryder til Europa, i denne Jernlænke. Og, ved Gud, Lænken hænger ikke der paa

Væggen af Hæven, for at anklage ham for Verden; men som et Memento mori, om al verdslig Forfængelighed. Og saaledes skal den følge mig i Graven.

Jeg besøgte fra dette Øjeblik af daglig den store Columbo, som fandt Fornøielse i at fortælle mig lille Pog adskillige af sine Eventyr og Hændelser. Saaledes hørte jeg da ogsaa, at han engang havde været nær ved at blive Eremit paa Øen Jamaika, ligesom jeg nu, ganske adskilt fra alt sædeligt Samqvem.

Hans Sundhed leed daglig meer, og han bøiede sig sienspnligt mod Graven. En Aften, da jeg besøgte ham, var han særdeles oprømt. Han havde digtet en Sang. Vinduet stod aabent; Luften var saa dunkelblaa som Havet, og lette Skyer, kantede af den dalende Sol, med Guld og Purpur, svævede fiernt i Horizonten, som Øer. — Læs mig engang denne Svanesang for, mit Barn! sagde han, i det han foldede begge sine Hænder over Jordgloben, der stod for ham paa Bordet, og stirrede hen i de fierne Skyer, med store taareblændte Øine. — Jeg læste:

Snart er alting nu fuldbragt,
Snart jeg maa paa Reisen ile,
Til det ubekiendte Land,
Over Skyen, mange Mile.

Som enhver opdager sely,
Naar den sidste Kundskab slipper.
Aldrig hid tilbagekom
Derfra nogen salig Skipper.

Intet kunstigskaaret Træ
Svommed hid til os fra Himlen;
Intet Engleliig, fra Sky,
Risler giennem Bolgevrimlen.

Evig Gaaden er i Skiul.
Kun paa Troens, Haabets Vinger,
Kun ved Kiærlighedens Flugt
Did dig Dødningskibet bringer.

Heis da dristig dine Seil,
Christen, uforsagt, du Fromme!
Siæl, igiennem Æthrens Hav
Vit i Havn du sikkert komme.

Hvor ei Loddet finder Bund,
Ei paa noget Rif du strander.
Englevingens milde Vift
Der sig med Passaten blander.

Saa forlad da modigt nu
Kiendte Kyster og Azorer.
Seer du hist din Redningsøe?
Morgenskyen den omflorer.

Seer du alt San Salvador?
Snart du vil din Frelser finde.
Hvor Forsængelighed døer,
Der kan Glæden ei forsvinde.

Jeg havde, efter hans Forlangende, læst med tydelig, høi Røst, og kastede nu mine Øine hen fra Papiret paa Forfatteren, for at takke ham for det fromme Digt. — Da sad den store Columbo død, med Hænderne foldede over Jordgloben. Hans brustne Øine stirrede hen paa Skyerne, Aftensolen smilede muntert paa den rustne Fernlænke, — og halvfemte Piaster laae endnu paa Bordet.

Jeg kommer snart til at fortælle en mere sørgelig Begivenhed: et ungt Menneskes fortvivlede Død, som staaer i mærkelig Modsætning til hin store Mands salige Endeligt. — Det er alt sagt, at min Broder, der deels

tilbragte sin Tid med Læsning, deels med Jagten, boede eensomt i Skoven, paa det lille Jagtslot, hvor han havde den Grille, aldeles ikke at ville vide af nogen Andens Opvartning. Togange om Ugen lod han sig de nødvendige Levnetsmidler bringe ud i en Kurv, der blev sat nede i Vestibulen. Og saaledes levede han da virkelig som Eremit, med Hunden, sin eneste Ven og Fortrolige; thi siden hint skiændige Spil, man havde drevet med hans Faders Liig, var han bleven en reen Menneskehader. Alle den ærlige Vincentes Forestillinger hialp intet; og som en hidsig Yngling snart er færdig med sin Theorie, var det ogsaa Tilfældet her. Selv den oprigtige Perez mistede min ufornuftige Broders Venskab, fordi han modsagde hans Spidsfindigheder og Yndlingsmeninger, og vilde bevise, at der endnu gaves Ærlighed og Troskab i Verden.

Nei, raabte den opbragte Dionysio, Mennesket er et falsk Dyr, kun sammensat af Egenkiærlighed, Vellyst, Grumhed, Kulde, Dovenskab, Misundelse, Ubarmhiertighed. Kun hos Dyrene er endnu Troskab at finde. Hun-

den er tro. Den elsker mig ærligt, og forlanger intet andet, end det Nødvendigste til Livets Ophold. Den beskytter mig aarvaagen og tapper, og forlader mig ikke i Nøden. Med sine ærlige brune Øine skuer den mig ind i Siælen, uden Skrømt. Kun Fidelio skal være min Staldbroder i Livet; og dør jeg engang, vil den døe med af Sorg paa min Grav.

Derpaa vendte han tilbage til Skoven med Hunden igien. Paa Ryggen havde han sin Bøsse hængende, og ved Siden sit Krumhorn, hvori han paa Veien blæste adskillige lystige Melodier, der kun lidet udtrykte hans Hiertes Følelser; men han var Virtuos paa dette vanskelige Instrument.

I min Eensomhed svandt min Barndomsalder. Et Par Gange om Aaret besøgte jeg min Broder paa Jagtslottet, og levede forresten i stille Ro, med min Lærer i Hovedstaden.

Som Yngling gik jeg oftere i Kirke, end som Barn. Skal jeg sige hvorfor? Ikke saameget af Gudsfrygt, som for at høre den skiønne Musik, og for at see et deiligt Fruentimmer, der under Messen næsten ikke havde

sine Junoøine fra mig et Øieblik. Naar hun knælte, var hun skion, naar hun reiste sig, skionnere. Ingen Qvinde kunde være herligere bygget; dermed forbandt hun en fuldkommen Ungdomsblomstren, og en vis Barnlighed, der klædte hende saare vel.

Vi saaes ofte der, og vore Blik bleve altid mere veltalende; men jeg vovede mig ikke et Skridt videre, fordi jeg endnu var meget ung, og desuden bly af Karakteer. Hun, derimod, havde mere Mod end jeg. Engang, da hun gik bort, trykkede hun i Trængselen min Haand, og dette Tryk gik mig til Marv og Been. Jeg vovede dog ikke at følge hende. Endnu kiendte jeg hende ei engang af Navn; jeg turde ikke spørge nogen derom, af Frygt for at min bævende Stemme, min Rødmen skulde forraade Hemmeligheden.

Hvad skildrer min Nød, da jeg fra den Dag af ikke fandt min Skionne meer i Kirken? Jeg fordømte min taabelige Undseelighed, der vist havde fortørnet hende, og lovede mig selv helligt, at jeg næstegang vilde være ret forvoven. Trøstesløs og fordybet i mine egne

Tanker, strøg jeg omkring paa Gaderne, for muligt at møde hende. Ak, tænkte jeg, det har været en deilig Reisende; hun er nu i fierne Lande, og du seer hende aldrig meer.

Saaledes talende med mig selv, gik jeg et stort Pallads forbi, hvor der hang Sørgegardiner i Vinduerne. Et Gardin blev trukket lidet tilside af en sneehvid Haand, og, lig et Englehoved ud af en Sky, stak min Elskedes Rosenansigt frem bag Gardinet, og Sørgesloret giorde det endnu skiønnere.

Neppe seer jeg hende, saa styrter jeg, uden at betænke mig, op ad Trappen. Hun møder mig i den store Forsal. Vi flyve i hinandens Arme, vore Læber mødes, og mine brændende Kys bedække hendes skiønne Hænder. Men neppe har jeg nippet lidet af Elskovens søde Skum, før hun angest beder mig at gaae bort strax igien, for at ingen skal møde mig. Sædvanen, hvidskede hun, tillader mig endnu ikke at see dig hos mig her. Min gamle sygelige Mand er død i Forgaars, han ligger endnu liig derinde. Skynd dig! at ingen af Tienerne, eller af mine Frænder, møde dig paa

Trappen. Jeg kiender dig Cyrillo, elsker dig. Kun du, deilige Yngling, skal eie mit Hierte og blive min Mand igien. Men skynd dig idag hurtig bort, at ingen træffer dig.

Jeg tumlede afsted, og vidste ikke ret om jeg vaagede eller dromte. Først da jeg var kommen til Enden af den lange Gade, vovede jeg at spørge en Lastdrager, hvem der boede hist i Sørgehuset? — Der boer den smukke Donna Eleonora de Sylva, svarede han, der idag begraver sin gamle Mand, som hun har ærgret Livet af; og hvis hendes fyrige Øine ikke lyve, giver hun sig vel snart paa en frisk, saasnart Sørgeaaret er forbi.

Gode Gud, tænkte jeg unge Daare i min enfoldige Utaalmodighed, — et heelt Aar skal du vente endnu! — Jeg skyndte mig hiem, hvor min gamle Lærer mødte mig, med et saa alvorligt Ansigt, at jeg ikke vovede at sige ham et Ord. Men jeg trængte til en Fortrolig, og besluttede engang igien at besøge min Broder. Ellers naar jeg var hos ham, gik Samtalen istaa hvert Øieblik, fordi vi intet havde at sige hinanden. Nu var mit Hierte

fuldt; hvad der var mig vigtigt, troede jeg, maatte ogsaa være ham det. Jeg ilede afsted, og havde valgt en kiølig Maaneskinsaften til min Vandring, medens Nattergalerne bedre besang mine forelskede Drømmerier i søde Viser, end jeg selv var istand dertil.

Da jeg nærmede mig Jagthuset, saae jeg min Broder dybsindig sidde i det aabne Vindue og betragte Maanen. Han sprang op, saasnart han saae mig, og raabte med mørk Glæde: Nu saa kommer du dog endelig engang, Cyrillo? Længselsfuld har jeg ventet dig hver klar Maaneskinsaften, og talt Maanedens Timer, paa den lunefulde Lunas vægelsindige Horn. Var du nu ikke kommen, saa havde jeg maattet skrive dig et Brev til, som formodentlig en Anden havde fundet, og saaledes bemægtiget sig din retmæssige Eiendom. Her, kiære Broder, ere Juvelerne, det Eneste, som vi endnu have reddet.

Han kastede en lille forseglet Pakke ned i min Hat, derpaa sagde han: Og nu, Cyrillo, maa jeg tage Afsked med dig, og følge vore Forældres Skygger, i hine usynlige Boliger.

Jeg raabte: For Guds Skyld, Dionysio, hvad betyde disse gyselige Ord? — Han sagde: Ingen jordisk Magt kan holde mig tilbage. Paa Maanens Straaler ere mine Levetimer aftalte. Endnu seer den mig rolig, og jeg lider intet; kommer den igien, — da straffer den mig, hvis den finder mig i Live. Thi døe maa jeg, Spørgsmaalet er kun, om en modig Braddød, uden Smerte, eller langsomt, af de grædseligste Pinsler. — Jeg raabte: Du døe? I din Ungdoms Kraft og Styrke? Dionysio, er du bleven vanvittig? — Alt noget! svarede han frygteligt, og tøver jeg længer, vorder jeg det altid meer. Mit Svælg vil udtørres, Tungen hænge mig blysort ud af Munden, som paa en Hund, der har Vandskræk; jeg bliver hæs, gisser som en Hund, vil skiære Tænder, betaget af uimodstaaelig Lyst til at bide alt, hvad der kommer mig nær, og at besudle det med min smittende Fraade. Kun i enkelte Øieblikke vender Forstanden og Roligheden tilbage, for at jeg ret skal føle min Jammer. Da stiger Raseriet til en umaadelig Høide; Pulseslaget, Aandedrættet standse,

kold Sveed bedækker mit Legem; og da — da — da først ender Døden, med Lamhed, Banghed og Krampetræk, min Qval.

Gud i Himlen, Dionysio, raabte jeg, har du faaet Gift? Hvo har giort det? — Min eneste Ven! svarede han med Haanlatter, hos hvem der kun endnu var Troskab at finde; som uden Falskhed saae mig ind i Sielen, med sine ærlige Øine. Min Fidelio, min Stalbroder i Liv og Død, min Hund, det fordømte Uhyre, der havde faaet Vandskræk, lønnede mig saaledes, engang da jeg kiælede for den, og sang min sædvanlige Nidvise om Menneske-Nederdrægtigheden. Og det er Guds Straf, Cyrillo! fordi jeg elskede et Fæ meer end den Skabning, som han, uagtet alle dens Feil, dog dannede i sit Billed. Tyve Dage er det siden. Endnu sniger Giften sig lumsk omkring i mine Aarer, som en Bandit i de mørke Værelser, før han fuldbringer Mordet. — Men der er ingen Redning; og saa vil jeg da forekomme min lumske Fiende. Ingen Christen, intet Menneske kan regne mig dette Selvmord til Synd. Jeg har skriftet for en Munk, jeg

har knælet for Krucifixet i Skoven, og nu gaaer jeg et bedre Liv freidig imøde. Lev vel, min Broder! — Med disse Ord greb han sin Jagtflint, stak Bøssepiben i Munden, trykkede Hanen med Foden, der gik et Skud af, og min ulykkelige Broder styrtede tilbage, med søndersplittet Hierneskal.

Jeg veed ikke hvorlænge jeg stod saaledes forstenet af Skræk, uden at bevæge mig. Jeg kom først atter til mig selv, da nogle Bønder grebe mig, og spurgte: Hvad har du i Haanden? — Det er Juvelerne, svarede jeg sagte, og stirrede paa dem. — Griber ham! raabte den Ene, der er Morderen, som har røvet Juvelerne fra den Dræbte. — De grebe mig og slæbte mig afsted. Det hialp ikke at jeg gientaget raabte: Jeg er hans Broder! Mennesker, raser dog ikke værre end Hunden. — Er du hans Broder, svarede de, saa er din Forbrydelse saa meget desstørre; da har du raset værre end en Hund. — Med disse Ord slæbte de mig videre fort, og kastede mig i et afskyeligt Fængsel.

Her blev jeg ikke længe. Mit Udsagn, at min Broder havde myrdet sig selv i Vandskræk, blev stadfæstet af undersøgende Læger. Som Brodermorder kunde man altsaa ikke straffe mig; men man havde seet mine Juveler, og de havde faaet adskillige Inqvisitions-Familiarers Tænder til at løbe i Vand. — En Morgen, da jeg haabede at blive sat paa fri Fod, hentede man mig, for at kaste mig i et langt værre Fængsel. Saasnart jeg kom der, var alt Haab om Redning ude. Af en ordenlig Rettergang var her ikke mindste Spor, i denne Kule. Fangerne maatte selv anklage sig; hemmelige Angivere bleve hørte og troede, uden at forhøres med de Anklagede.

Jeg vidste endnu slet ikke, hvad Ondt jeg havde bedrevet. Endelig spurgte mig en from Pater, der besøgte mig af christelig Medlidenhed, om jeg ikke havde paastaaet: at nogle af de hellige Martyrer havde søgt Døden af sværmersk Forfængelighed, og ophidset deres Bødler med Skiældsord, for selv at vorde desto saligere i Himlen, og faae deres Pinere til at brænde desto dybere i Helvede? — Denne Be-

skyldning giorde mig forfærdet; thi skiøndt jeg kunde giøre min Eed paa, at jeg aldrig havde betient mig af saa frække Udtryk mod nogen Helgen, kunde jeg dog ikke nægte, at jeg havde tænkt noget Lignende, og at der var udslup-pet mig en Tvivl: om vel en slig Higen efter smertelig Henrettelse, kunde være Gud vel-behagelig?

En Medskyldig var given mig til Selskab i mit Fængsel; formodentlig for at man, gien-nem hemmelige Huller, kunde belure os begge. Han skulde brændes levende ved næste Auto da Fe, fordi han havde paastaaet: at Jesu Lære var guddommeligere end hans Mirakler. Vare Miraklerne skeete uden Læren, havde han sagt, saa havde de i det høieste giort Forløse-ren til en mærkværdig Troldmand, ikke til Guds Søn. Christi vise Lære, dydige Levnet, menneskekiærlige Hierte og overordentlige Helte-mod, behøvede derimod ingen Mirakler, for at bevise en himmelsk Natur, og for at giøre Frem-gang. Just fordi Jesus saa aldeles havde været Menneske, i Ordets høieste Betydning, just derfor var han saa guddommelig. For

den evige Almagt var det en let Sag, at udføre nogle smaae Mirakler paa denne lille Jord, og det havde intet Menneske kunnet efterligne; Christus derimod havde udrettet alting ved sin kraftige Villie, sit venlige Hierte, sin Viisdom og Gudfrygt; saaledes tiente han Menneskene til evigt Exempel; thi hvad han vilde, var kun Menneskeligt, og for at efterligne ham, behøvede man blot at være et ægte Menneske. Men da Gud, fra Begyndelsen af, havde skabt Mennesket i sit Billed, saa bleve vi ogsaa selv guddommeligere, alt som vi meer og meer bekiæmpede Synden, og søgte at ligne den guddommelige Jesus.

Det giorde mig ondt for denne forresten fromme og virkelig meget ædle Mand; thi hans Meninger fortiente vel, paa en vis Maade, at kaldes Kiætteri, da han altfor dristig overskred Grændselinien, mellem menneskelig Viden og himmelsk Aabenbaring. — Jeg prøvede paa at omvende ham, men kom ingen Vei dermed. — Dersom det kunde hielpe, sagde han, vilde jeg gierne udvortes fornægte min Overbeviisning, thi hvortil slig Oprigtighed

mellem berusede Barbarer? Jeg har heller ikke talet høit. Men Familiarerne og deres Haandlangere yngle omkring i alle Ridser og Kroge, som Øgler, for at plage og ødelægge uskyldige Mennesker. Nu er der ikke andet tilbage for mig, end at dø som Mand. Min Omvendelse vilde i det høieste kun skaffe mig den Naade, at blive qvalt, før jeg bestreeg Baalet. Men, ved den levende Gud, jeg frygter ikke Flammen. Øieblikkeligt vil den smerte mit Legem; hisset luttrer og vederqvæger det evige Lys igien min Siæl. Ogsaa Jesus maatte dø uskyldig. Havde de ham her, de vilde bestemt atter hudflette og korsfæste ham, som en Kiætter. Thi den Vitzliputzli, som disse Hedninger offre Mennesker til, er en afskyelig Afgud, og har aldrig været den sande, himmelske Jesus.

Jeg gyste, da jeg hørte disse Ord. Der gik mig et Lys op, men det var kun et Lynglimt, som atter lod mig tilbage i Bælmørke. — Fritænkeren derimod var ganske rolig; han kysede mig den sidste Morgen og sagde: Stakkels Cyrillo! du er dog en god

Katholik, og maa desuagtet snart følge mig; thi de have forgabet sig i dine Ædelstene, og for at komme til Perlen, maa man sønderbryde Muslingen.

Jeg forberedte mig altsaa til min Død, som jeg troede unndgaaelig; og da en Nat to sorte Masker traadte ind til mig i Kapper, for at hente mig, sattede jeg Mod, for at følge med dem til Retterstedet. Det undrede mig kun, at Henrettelsen skulde skee om Natten; thi ellers pleiede man at give slige blodige Skuespil ved høilys Dag for Folkets Aasyn, under Domklokkens Kimen, i store Processioner.

De tvende Masker lode mig stige i en Vogn, og kiørte i fuldt Fiirspring til Simancа, en lille Stad ved Dueros Bredder. Her bragte de mig et Fartøi med en Kahyt, og forlode mig.

Hvad skildrer min Henrykkelse, da jeg pludselig følte mig omfavnet af min deilige Donna Eleonora de Sylva? — Saa har jeg dog reddet dig, min Inderligelskte! raabte hun. Her ere dine Diamanter! (hun rakte mig en

Pakke) og her ere mine! (hun viste mig en lignende). Vi flygte til Portugal, og derfra til Ferrara, hvor jeg har mægtige Beskyttere. Du er min, jeg din. Kummer, Nat, Fængsel, Død, have forvandlet sig til Glæde, blomstrende Natur og et Liv fuldt af Nydelser. Kun Amor er nu Fangevogter, men hans Fanger bære Rosenkieder.

I Lissabon opholdt vi os kun kort. Da vi havde solgt et Par Juveler, leiede vi et Skib, og seilede til Venedig, hvilken Republik stod i fredeligt Forhold til Ferrara, siden det for den ulykkelige Slag paa Posloden, ved Policella, da de store Kanoner il gran diavolo og il tremuoto, som Hertug Alfons selv havde støbt, tvang de venetianske Nobili til Rolighed. Jeg havde gierne strax ægtet min skiønne Eleonora, dersom det havde sommet sig. Men der var endnu forgaaet al for kort Tid af hendes Enkestand. — Den grumsomme Skik, sagde hun, at opoffre en vranken, aldrig elsket Gubbes Erindring, et af

sin Ungdoms bedste Aar, skal ikke binde mig, naar vi først ere i Ferrara. Jeg har allerede skrevet Hertuginden Lucretia Borgia til, en Veninde af min salig Moder; hun vil forskaffe os et Breve fra Pave Leo, som sikkrer os for alle Inqvisitionens Efterstræbelser, og tillader os ufortovet at ægte hinanden. Slig ringe Villighed vil han ikke nægte en italiensk Hertuginde, og en foregaaende Paves Datter.

En Paves Datter? raabte jeg forundret og slog Hænderne sammen i min Uskyldighed; jeg troede ikke Paverne turde gifte sig? — Min skionne Brud betragtede mig spodsk, men dog med et Velbehag, hvormed erfarne Fruentimmer ofte see paa uerfarne Ungersvende, i hvilke de ere forelskede, strog mig med sin Silkehaand over Ansigtet, og sagde: Du er en Begynder i Alting, min Cyrillo; veed du da ikke, at man ogsaa kan have naturlige Børn? — Men det er jo en stor Synd! — For Andre vel! afbrød hun klogt, men hvo vover at bedømme den hellige Fader, med den tredobbelte Krone? — Hvad heed da hendes Fader? — Alexander den Siette. —

Men det skal jo have været et Uhyre af en Pave. — Stille, Cyrillo! væn dig til i Fremtiden bedre at skiule dine Følelser. Et saadant Ord kunde i Ferrara giøre os begge ulykkelige. Alexander var ikke god, det er vist; han har mange Mord paa sin Samvittighed, han levede ryggesløst. Tilsidst faldt han ogsaa i sin egen Snare, og tømte det Giftbæger, han havde fyldt for ni Cardinaler. Man hvad kan den uskyldige Lucretia for det? — Uskyldig! sagde jeg; og hun skal have levet i skiændig Omgang med sin egen Fader. — Saa taler Bagvaskelsen, Cyrillo! Den ædle Hertug Alfons har taget hende til Gemalinde, det stopper Munden paa alle løse Rygter. Og siger den store Ariost ikke selv om hende:

Lucretia Borgia, hvis Skionhed, Dyder,
Hvis Roes, hvis Held gaaer frem, fra Stund til Stund,
Som frodig Urt af Jordens skiøre Grund.*)

*) Lucretia Borgia, di cui d'ora in ora
La beltà, la virtu, la fama onesta,
E la fortuna crescera, non meno,
Che giovin pianta in morbido terreno.

Jeg elskede min Eleonora saa høit, og var saa lidet hiemme i den nyere Verdenshistorie, at jeg blindt havde troet hende, om hun saa havde giort Lucretia Borgia til en Lucretia Collatina. Hvor kunde jeg ogsaa andet, end elske et saa deiligt Fruentimmer, der havde reddet mit Liv og som giengieldte min Kiærlighed? — Den nedrige Familiar havde ogsaa været dødelig forelsket i hende, hun havde lovet, ikke at afslaae ham noget Ønske, naar han vilde frelse mig. Forblindet af Elskov, havde han givet hende mine Juveler, samt Nøglen til mit Fængsel, efterat han i det afgiørende Øieblik havde bortfiernet alle Oppasserne. At hun selv vilde flygte med, kunde aldrig falde ham ind. For at følge mig havde hun givet Slip paa sit store Pallads og sit gode Rygte. Hvor salig følte jeg mig, i hendes Arme! Kun min Undseelighed og strænge Forestilling om Dyd bevarede mig fra, ei for Tiden at misbruge hendes Ømhed. Hun spurgte mig, om jeg kiendte Arioſtos Digte? Jeg var ikke ubevandret i den italienske Literatur, havde læst Dante og Petrarcha, men

Arioſt kiendte jeg ikke. — Da maa du ſtrax begynde, Cyrillo! ſagde hun, og forærede mig den raſende Roland. I Ferrara komme vi til at giøre denne ſtore Mands Bekiendtſkab; Hertugen holder meget af ham, og naar vi ſmigre ham lidet, have vi ſtrax vundet ham. Men Poeterne blive vrede, naar man ikke læſer deres Vers; og naar det nu er ſaa fortrinlige Vers, ſom de Arioſtiſke, have de ogſaa Ret dertil. Intet i Verden gaaer dog over denne ſøde, raſende Roland.

Jeg begyndte ſtrax at ſtudere, men det koſtede mig megen Umage, at huſke hvad jeg havde læſt, thi der forekom mig ſlet ingen Sammenhæng, eller Handling at være i det hele Digt. Ingen Karakterer fremtraadte deri og beſkiæftigede min Opmærkſomhed. Det kom mig for, ſom om jeg, giennem et Forſtørrelsesglas, ſaae ind i en Spilleværkkaſſe, fuld af høiſtforſkiellige brogede Stumper, Rav, Flitter, Fluer, Røgelſe og Roſenblade. Jeg fandt heller ingen dyb Følelſe, ingen høi Alvor deri. Saa elſkede jeg dog Dante uendelig mere, med ſin lyriſkphiloſophiſke Alleſtedsnær-

værelse; hvor stærkt Lys og stærk Skygge grupere Mangfoldighederne stortenfoldigt. Ikke at tale om Petrarch, der som sværmerisk Yngling ved Kilden besang sin og min Kiærlighed, i skionne Canzoner og Sonetter. Men over det altsammen satte jeg vore egne gamle spanske Romanzer, især dem om Cid, hvor en stor Karakteer fremstilles naivt, i tydelige Omrids.

Min Eleonora derimod, talede bestandig om de skionne Steder, det guddommelige Sprog, de velklingende Vers, de deilige Billeder. Da jeg havde arbeidet mig noget dybere ind i Bogen, begyndte jeg ogsaa at forsone mig noget meer med Digtet. Det er altid forekommen mig, som om Italienerne vare bedre Malere og Musikanter end Poeter. Saaledes træffer man ogsaa meer Velklang og Udmalning, end Karakterer og Handling i deres Poesier. Havde Boccaz ikke været saa letfærdig, havde han kunnet svinge sig høiere og dybere, saa vilde jeg mindst hos ham savnet, hvad jeg savnede hos de andre. Men jeg faldt i Forundring over at min Eleo-

nora, uden at rødme, gav mig hans Decameron at læse. Hun sagde ganske uforlegen: Saadan et classisk Værk maatte et ungt Menneske kiende, naar han vilde giøre Fordring paa Dannelse. Det Smudsige hoppede man over; for den Rene var alting reent; de fleste Fortællinger i Decameron vare ikke uanstændige, nogle vare ægte komiske, vel holdte i Folketonen, og enkelte endogsaa høie og tragiske.

Og deri maatte jeg atter give hende Ret. Overalt, som hun var et Par Aar ældre end jeg, var hun ogsaa mere dannet, og jeg lod mig gierne sige af hende. Jeg begyndte igien paa Ariost fra forfra, og nu behagede han mig bedre. — Aanden i hans Digt, det Liv han skildrede, stemte mere overeens med min nærværende Tilstand, end noget andet Værk. Nu havde jeg ingen Lyst at fare til Helvede, eller stige til Himmels med Dante; thi min Beatrice var paa Jorden. Hvi skulde jeg ogsaa klage og græde med Petrarcha? Min Deilige var ingen kold stræng Laura; hun lod mig intet savne, og en veemodsfuld Længsel havde i min Stilling været høist ilde anbragt. Der-

imod syntes mig langt bedre om de vellystige Beskrivelser af hans qvindlige Skiønheder, som Eleonora næsten alle kunde udenad, og Billedet af Alcine passede ganske paa hende.

Betænker man nu den Kummer, der allerede havde hiemsøgt mig saameget i mit korte Liv, og hvorfra jeg pludselig, som ved et Under var befriet, hvo fortænker da et ungt Menneske i, at han en tidlang ganske hengav sig til Glæden og Munterheden, og betragtede hele Verden letsindig, som et Eventyr, fuldt af Trylleskove, Feeslotte, Rovere, forelskede Riddere, deilige Damer; hvor græsselige Uhyrer vel øieblikligt kunde forskrække, men ikke skade mig. Det var jo næsten gaaet mig selv værre i den virkelige Verden, end det gik Ridderne og Damerne i Orlando furioso. Den hellige Inqvisition forekom mig at være et ligesaa menneskeædende Uhyre, som Havuhyret, eller som den moderne Polyfem, med de to Svampe i Panden, istedet for Øine. Jeg var ogsaa Lykkeridder, ligesom Reinald, Astolf, Roland og Gryphon. Men min Eleonora var ingen Alcine, ingen

gammel Hex, som forblindede mig med Trold-dom. Snart var hun min Angelica, snart min Bradamante. Saaledes indblandte jeg, under Læsningen, min egen Tilstand med Digtet; og istedet for at læse mig ind deri, læste jeg, (hvad unge Mennesker saa gierne ville) mig selv ud deraf. Imidlertid hindrede den korte Tid, vi holdt os op i Lissabon, mig i at giøre mig fortrolig med meer end de første tyve Sange; dog vovede jeg, saaledes udrustet, at træde Digteren for Øine. Han vil dog vel ikke examinere dig, tænkte jeg, og siden kan du altid læse videre.

I Ferrara bleve vi vel modtagne af den hertuglige Familie. Hertugen var en ædel, venlig Herre, kun noget stille og tilbageholden; han elskede Kunst og Videnskab, og i sine Fritimer morede Metalstøberiet ham. Hans Gemalinde Lucretia havde været en blindende Skiønhed, og understøttet af Toilettets Kunster, var hun endnu altid meget smuk. Hun modtog min Eleonora med moderlig Ømhed; de lukkede sig inde sammen, og havde meget at betroe og fortælle hinanden. Vi ventede hver Dag

det pavelige Brev. Der skulde kiøbes os et smukt Huus, og vore Juveler skikkede os en Formue, hvoraf vi kunde leve anstændigt. Saaledes gik alting fortræffeligt. Jeg lod fem være lige, holdt af min deilige Brud og blev igien elsket af hende, om ikke saa ømt og inderligt, saa dog mere heftigt og lidenskabeligt. Altsaa dandsede vi paa lutter Roser. Til Hofmand var jeg ikke skabt, det mærkede jeg strax. Jeg foretrak Eensomheden for de støiende Adspredelser, og kunde kun faae Munden ret paa Gang, naar jeg var alene sammen med en god Ven. Denne Ven fandt jeg der, hvor jeg mindst havde ventet det: den berømte Digter Ariost blev mig en sandan Ven.

Efter Eleonoras Beskrivelse, og efter de mange (reent ud sagt) ækle Smigrerier, i hans rasende Roland, til Cardinal Hypolit, havde jeg forestilt mig ham som en smidigvalket Hofmand, der aldrig vilde behage mig. Det var mig altsaa en suur Gang, da jeg paa min Bruds udtrykkelige Forlangende, gik hen at giøre ham min Opvartning. Han havde nylig kiøbt et lille smukt Huus med Hauge til, i Gaden

Mirasole. Jeg undrede mig over, at en Mand, der i sin Orlando skildrer saa prægtige Palladser, kunde noies med en saa tarvelig Bopæl. Men da jeg læste Indskriften over Døren:

Lidet, men dog bequemt og net, men ærligerhvervet,
Jeg, for mit eget Erhverv, kiøbte mig dette mit Huus*),

begyndte min Frygt noget at sætte sig. Jeg traf i Klokkestrængen, og ponsede paa, hvorlunde jeg vilde giøre den store Mand en galant Kompliment. Herren var ikke hiemme endnu, og jeg maatte gaae ned i Haugen, hvor jeg fandt alting nydeligt og ordenligt, Frugttræerne og Planterne i den frodigste Vext, Gangene bedækkede med Bark, Blomsterne pænt opbundne til malede Stokke. Intet Ukrud var at opdage. En gammel Mand var tilstede, der vandede Blomster, ham yttrede jeg min Tilfredshed over, at Herren i Huset var en saa god Gartner.

*) Parva, sed apta mihi, sed nulli obnoxia, sed non Sordida, parta meo sed tamen ære domus.

Gartner? gientog Gubben noget spodsk, men dog godlidende. Ja hvis gamle Antonio ikke var, saa vilde det see smukt ud med Gartneriet. Den gode Messer Lodovico tænker, det er ligesaa let at anlægge Blomsterrabatter og plante Træer, som at skrive Vers. Han gior alting om, hvert Øieblik, og lader ingenting i tre Maaneder staae paa sit forrige Sted. Naar han har lagt Pferskenkierner, eller hvad det ellers kan være, seer han saa længe efter, om de spire, indtil han endelig har faaet Bugt med dem. Og da han ikke kiender Urterne, saa udklækker han, istedet for dem, det ved Siden staaende Ukrudt med stor Omhyggelighed, indtil han endelig mærker Feiltagelsen. Saaledes havde han nylig saaet Kapers, og gik hver Dag hen at see, hvordan de voxte. Tilsidst opdagede vi, det var Hyld han havde saaet; men af de forventede Kapers kom der ikke een.

Denne Efterretning morede mig, og gav mig (hvad der maaskee vil tykkes Mange sælsomt) igien gode Tanker om Eiermanden. — Ariost, tænkte jeg, maa dog være en virkelig

Digter, siden han bryder sig saa lidet om det Enkeltes Oeconomie, og glæder sig saa meget over den skionne Blomstren, at han derover glemmer de foregaaende Betingelser. Jeg var selv endnu ligesaadan. Ingen kunde glæde sig meer end jeg over Blomster, Urter og Træer, naar de stode der. Men hvordan de skulde pleies, og hvad de alle hedde, vidste jeg ikke. Navnene, tænkte jeg, ere vilkaarlige Lyd; Planterne have længe blomstret, før Menneskene gave dem Navne. Een Nation kalder dem saa, en anden saa. Dengang Adam endnu gik om i Paradis, behøvede han hverken at saae, plante, eller vande; det havde Naturen giort for ham. Han behøvede heller ingen Navne at lære, men kunde kalde hver Ting, som ham selv lystede. Først efter Syndefaldet maatte han gribe sig an. — Saaledes tænkte jeg dengang; og skiøndt Gartneriet, i sig selv en ædel, nyttig, sindrig Kunst, i senere Aar har glædet mig meget, som Indviet, er det dog vist og sandt, at naar Siælen ret skal fornøie sig, og sætte sig tilbage i den paradisiske Lykkesaligheds Tilstand, maa man frivil-

lig forglemme alt Arbeid og alle Kunstord, for umiddelbart, barnligt igien at skue, føle og nyde Naturen.

Der kom mig en høi anseelig Herre imøde, i Præstedragt, og med en udtryksfuld Physiognomie. Det var Ariost. Hans Pande var bredhvælvet, han havde fortkruset Haar, og da han tog Kasketten af, saae jeg at han var noget skaldet. Hans Øienbryne hvælvede sig høit og frit, over dybtliggende sorte muntertskuende Øine. Han havde en Ørnenæse, smalle Læber, smukke Tænder, magre Kinder. Hans Ansigtsfarve var gulbruun, og et tyndt Skiæg bedækkede hans Hage. Han kom mig langsomt imøde, og hilste mig venligt. Da han hørte hvem jeg var, raabte han: Ei, den unge Spanier, der allerede har havt saamange Eventyr? Den skionne Donna Eleonoras Brudgom? I maa spise med mig til Middag! Tager jeg ikke feil, saa staaer alt Maden paa Bordet.

Det smigrede mig, strax at blive buden tilbords af den store Digter. Han bragte mig ind i en kiølig Spisestue, hvor der kun

var dækket for to, og jeg maatte under Maaltidet fortælle ham min hele Historie, om mine Forældre, om det øde Pallads, om Columbo, min Broders Død, mit Fængsel og min Befrielse.

Han hørte mig med største Opmærksomhed, og mine udstandne Ulykker bragte ham ofte Taarerne i Øinene. Imidlertid spiste han altid fort med god Appetit, og glemte næsten at lægge noget paa min Tallerken; hvilket jeg ikke brød mig om, thi det vederqvægede mig meer, at more Digteren Arioſt med mine Fortællinger, end at spise hans Mad.

Ved Slutningen af Maaltidet traadte hans Broder Gabriel ind i Stuen, og da han saae alle Benene af det fortærede Fuglevildt paa Værtens egen Tallerken, raabte han: Min Gud! der har han nu atter i Distraction spiist alting op selv, Rub og Stub. — Arioſt giorde mange Undskyldninger, da han mærkede sin Feil, og Husholderſken maatte paa staaende Fod lave mig en Æggekage. — Saadan er han altid, sagde Broderen: ikke just af Graadighed, thi jeg kiender mange Prosaister, der spise langt meer, og dog langt beskednere.

Heller ikke er han en misundelig Philax, der ikke under Andre en Bid med. Det er kun den fordømte Distraction. — Jeg beder om Forladelse, svarede jeg, Eders Broder har slet ikke været adspredt, han har hørt mig opmærksom, og rigeligt skiænket mig sin Medlidenhed. — Nu saa var det da af lutter Opmærksomhed, svarede Broderen. Han er frisk og rask, seer I vel, og spiser kun eengang om Dagen. Men saa kan man ogsaa sætte for ham hvad man vil, han æder det op. Husker du endnu, Lodovico, da vor Ven Alberto Pio trakterede dig med en Krage eller en Ugle, hvad det var, som du fortærede, i den Tanke at det var en Agerhøne? Husker du hvordan du en Morgen tidlig gik fra Capri i Tofler, saa fordybet i Tanker, at du havde tilbagelagt den halve Vei til Ferrara, inden du mærkede det, og maatte nu gaae otte stive Miil i Tofler, for ei at vende tilbage paa Halvveien, med uforrettet Sag?

Digteren smilte; men jeg mærkede nok at Spøgen mishagede ham. Og hvor kunde den andet? Det var ubeskedent af Broderen, strax

at giøre den berømte Mand latterlig, for et ungt alvorligt Menneske, der kom, at vise ham sin Agtelse. — Gabriels Spot var meget forskiellig fra den gamle Gartners i Haugen. Hin brummede kun lidet i Herrens Fraværelse, fordi han havde fordærvet noget for ham; her talede Forfængeligheden. Den søgte ved Travesteren at formindske Broderens Storhed; formodentlig for at Forskiellen mellem begge Brødrene ikke skulde være altfor afstikkende, for den Fremmede.

Digteren bad mig besøge sig oftere; det giorde jeg gierne, og derved lykkedes det mig, lidt efter lidt, at vinde hans Venskab, og tildeels hans Fortrolighed. — Vi Poeter, sagde han engang, da jeg forundrede mig over hans Aabenhiertighed mod mig, maae holde os til de unge Mennesker, i hvilke der endnu er Saft og Kraft, Følelse og Ild. Det gaaer de Ældre ligesom Asparges og Ærter: de blive lidt efter lidt træede, tykskallede, og tilsidst ganske uforsøielige. I Digterens Siæl blomstrer en evig Vaar, og det er den største Gave, hvormed Guderne kunne lykksaliggiøre de Dødelige. —

Jeg havde reent taget Feil af Eder, Messer Lodovico, sagde jeg. Jeg troede, I var en Verdensmand, en Politiker, fiin og smidig som en Damehandske, og nu træffer jeg en troskyldig Præstemand, der lever stille for sig, i sin lille Celle.

Nu med Præsteskabet, svarede han, er det just ikke stort bevendt. Rigtignok gaaer jeg klædt som Præst, og har ogsaa nogle Indkomster, som jeg kan takke Cardinal Hypolit for, hvilke endnu vare bedre, hvis jeg havde kunnet overtale mig til at blive virkelig Munk. Men da jeg elsker Friheden over alt, og ikke vil give Slip paa den Ret, at kunne gifte mig, maa jeg nøies med hvad jeg har. — Men I er jo dog ikke gift! — Nu saa har jeg i det mindste Lov til at gjøre det, hvis jeg vil, og det er det fornemste. — Hvorfor har I da aldrig giftet Eder? — Fordi jeg frygtede, man kunde ogsaa engang byde mig saadan et Bæger, som det Roland fik af Borgherren, i treogfyrgetyvende Sang, I veed nok. — Treogfyrgetyvende Sang, svarede jeg stammende; jeg har kun med største Fornøielse læst de første

tyve Sange; men deri forekomme intet om et saadant Bæger. — Min Kiereste har forœret mig et Exemplar af Eders rasende Roland; — i Spanien, i min Eensomhed kom der mig endnu intet tilhænde; — og paa den hurtige Reise — —. Nu hvad behøver I at giøre mig Regnskab derfor? spurgte Ariost; ingen menneskelig Magt kan tvinge Eder til at læse min rasende Roland. — Men en guddommelig, svarede jeg, Sangens Magt selv. Hvis, som sagt, ikke Adspredelserne —. I frygtede maaskee, raabte Digteren leende, at slippe Traaden i Fortællingen? Men seer I vel, min unge Ven, just derfor har jeg anlagt Planen saa løs og let, at der egentlig slet ingen Sammenhæng er deri, saa at man kan begynde hvor det skal være. I det mindste løber Traaden i Digtet paa kryds og paa qvær, ligesom Arachnes i Lybyrinten. Muntre, selsomme Elskovseventyr, kun sammenflettede med Blomsterhængler. Saaledes har jeg truffet Tidens Smag. Gyselige Begivenheder, forunderlige Omveltninger, Barbarie, Ødelæggelse, forædlet ved Tapperhed, Skionhed, Kiærlighed og Pragt. — I

Sandhed, svarede jeg, Rygtet siger, Eders Digt er saa aldeles i Folkets Smag, at det endog er bekiendt i de dunkleste Røverkuler. Men to Gaader maae I løse mig: Hvor var det muligt, at Cardinal Hypolit, Eders Ven og Velynder, kunde sige, da han havde læst Orlando: Men kiære Mester Ludvig, hvor har du dog kunnet hitte paa alle de Narrestreger? Og hvor kunde de skionne Kunsters Mæcen være saa grum, at lade sin Slegfredbroders Øine udstikke? — Veed I ikke, svarede Ariost, at to Benægtelser udgiøre en Bekræftelse? Svaret ligger i Spørgsmaalet: Havde Hypolit's Hierte været aabent for Digtekunsten, saa havde han ikke været istand til at begaae slig Grumhed. Og hvi skulde den Mand fare med Lempe, mod en stakkels Digter, der behandlede sin egen Broder saaledes? — Dog, vedblev jeg, har I længe levet med Hypolit, og rost ham overordenligt i Eders Digt. — Altfor meget, altfor meget, svarede Ariost, og slog de store Øine ned, som for et Øieblik mistede deres Munterhed. Hvert Menneske har sin Orm. Italienerne og Digterne overdrive gierne deres Roes,

og jeg hører begge Nationer til. Hypolit har understøttet mig i mange Aar, sparsomt, men dog anstændigt. Hin Misgierning var i lang Tid en Hemmelighed. Ungdom og Skinsyge have ofte drevet en heftig Ynglings Hierte til Brøde, der siden har bedret sig. Hypolit opførte sig, som moden Mand, altid med Værdighed og Ynde. Han havde et høit Hierte, et lyst Hoved, var snild og øvet i Politikens Kunster. Tapper og krigersk var han ogsaa. Han fordrev den venetianske Flaade paa Pofloden, hvor jeg havde den Ære, at erobre et Skib under ham. Han var ingen skiøn Aand, og holdt af mig som Selskabsbroder, ikke som Digter. Digtekunsten betragtede han som noget Underordnet, blot til Fornøielse. Men da han troede at opdage Veltalenhed hos mig, brugte han mig undertiden som Gesandt, naar en Hertuginde skulde gratuleres til hendes Nedkomst, eller naar Paven skulde kysses paa Tøffelen. — Nu har I det altsaa meget bedre, sagde jeg, hos den rolige, venlige Alfons; thi han ærer og elsker jo store Kunstnere og Digtere over alting. Men sig mig dog, mel-

lem os, hvor har han kunnet ægte denne Lucretia Borgia?

Alfons er og bliver ædel, svarede Ariost. Da den grumme Cæsar Borgia raste i Italien, havde denne giftige Drage ogsaa vendt sig mod Ferrara, med sine Ødelæggelser, hvis ikke Lucretia, dengang i sin Skjønheds høieste Fylde, havde forelsket sig dødeligt i Alfons. Ved dette Giftermaal reddede han sit Land; og behersket af hans stille mandige Storhed, har Lucretia ogsaa forbedret sig, og siden sit Bryllup med Hertugen ingen Anledning givet til Daddel. — Saa er da nu alting godt og vel, sagde jeg: Hertugen er lykkelig, I er lykkelig, og jeg bliver ogsaa snart lykkelig. — Jeg kalder mig gierne lykkelig, svarede Ariost, fordi jeg har min Helbred og min Aandskraft; men jeg lider dog bestandig af Næringsorger, thi jeg har en stor Familie at sørge for. Alting havde været godt, hvis man havde ladet os beholde vort Arvegods Bagnuolo, men vidtløftige Processer, først med Minoritermunkene, siden med det hertuglige Kammer, have forbittret mig mange skjønne Dage af mit Liv. Især

nu, da Alfonso Trotto, min Fiende, en forulykket Digter, er hertuglig Faktor og Fiskal. Jeg har ikke opbragt ham med andet, end med at skrive bedre Vers end han; men denne Brøde kan han aldrig tilgive mig. Han bliver ligesom rasende, saasnart Talen er om mig. Tilforn var han en temmelig ordenlig Mand i Embedssager; men nu har han faaet den Grille, bestandig at gjøre bedre, hvad jeg prøver. Skriver jeg en Comødie, strax gjør han ogsaa een; digter jeg en rasende Roland, strax rimer han en Fornuftig ditto. Man leer ham vel sagtens ud; og jeg vilde ogsaa lee, hvis det fatale Menneske ellers ikke kunde skade mig, i Forhold hvori jeg er afhængig af ham. Et Ord af Hertugen kunde ende den hele Processs; men jeg venter forgieves. Eet Aar forgaaer efter det andet; jeg bliver hvergang et Aar ældre, Haarene falde mig alt meer og meer af Hovedet, og Skaldepanden bliver daglig større.

Saa maa man bedække den med Laurbær! sagde den skiønne Alessandra Strozzi, Digterens Veninde og, som nogle meente, hans

hemmelige Hustru. Hun kom just ind fra Haugen, med en frisk fyldig Krands, som hun trykkede ham omkring Tindingerne. Nu ligner I endnu en Ungersvend paa fiirogtyve Aar. — Ak, kiære Frue, sagde jeg, Gud give at vi fiirogtyveaars Ungersvende alle saae saaledes ud. Dermed tog jeg Afskeed, for ei at forstyrre dem, og for selv at besøge min Kiæreste.

Det forekommer dig maaskee, min Læser, som om jeg har opholdt mig for længe ved denne Digters Levnetsomstændigheder; men du vil see, det var nødvendigt, for at giøre dig den Tragicomødie forstaaelig, hvormed jeg ender min Fortælling.

Der forløb endnu en tre Ugers Tid; da giorde Ægtestanden mig til det lykkeligste Menneske, og i min skiønne Eleonoras Arme følte jeg den høieste Henrykkelse. Hertuginden holdt selv vort Bryllup, paa et lille Lystslot; thi Hertugen var bortreist paa nogle Uger. Hvede-

brødsdagene vare lutter Fester, og om Aftenen spadserede vi unge Ægtefolk i Skoven sammen.

Engang, efter Ave Maria, vandrede jeg og min unge Kone ene sammen, for at høre Nattergalene slaae. De søde Toner lokkede os dybere ind i Skoven, end sædvanlig. Eleonora var en overmaade stor Elskerinde af Nattergale; i Aften hørte vi fire, der ordenlig løste hverandre af, og sløitede langt stærkere end de pleiede. Tilsidst vare vi dem ganske nær, og frygtede halvveis for at forskrække de stakkels smaae frygtsomme Dyr, med den Larm vi giorde i Buskene. Men de lode sig ikke forskrække og qviddrede endnu kiækkere end for.

Hvor forfærdedes vi, da vi sloge Øinene op, og istedet for fire smaae Fugle, der lignede Graaspurve, opdagede fire Karle i Træerne, med Knebelsbarter, i røde Trøier, sigtende paa os med deres Bøsser. Eleonora faldt i Afmagt. Andre Røvere sprang ud af Krattet, bemægtigede sig hende, og førte hende bort, medens Nattergalene med frygtelige Basstemmer befalede mig, ikke at gaae

et Skridt efter hende, hvis jeg ikke vilde skydes ihiel paa Stedet. Jeg var ubevæbnet; og een mod saamange, hvad kunde jeg gjøre andet end lyde?

Da Røverne vare komne langt nok bort med deres Bytte, gave de Andre, i Træerne, mig et Tegn, at jeg skulde gaae. Jeg adlød, og da jeg var vandret et lille Stykke, hørte jeg en fiern Hestetrampen; hvoraf jeg sluttede, at Røverne vare langt nok borte med min Hustru, til ei at kunne indhentes.

Fortvivlet og badet i Taarer, mødte jeg Ariost, som temmelig ligegyldig og adspredt hørte min Fortælling, og da jeg beskrev ham Nattergalene, brød han ud i en Skoggerlatter. Hans Spas opbragte mig, jeg udskieldte ham for et koldt Hierte, et egoistisk Menneske, der kun gik omkring i sine egne Drømmerier, uden Følelse for Næstens Skiæbne. Jeg vilde forlade ham; men han greb mig ved Armen, og spurgte hvor jeg vilde hen? — Til Hertugen, raabte jeg. — Han er ikke hiemme. — Til Hertuginden, til min Bruds Veninde! — Bliv her, sagde han, det er bedre. Hertuginden

vilde græde altfor bitterligt derover. Jeg græder ikke, har vel endog leet meer end sømmeligt var; men I har været uhøflig imod mig, skieldet mig ud, og jeg forlanger Satisfaction. — Gierne! raabte jeg, og trak blank; Livet har intet Værd meer for mig, jeg er rede. — Jeg ikke, svarede Arioſt rolig; thi vi geiſtlige Folk gaae ubevæbnede, veed I vel. Jeg behøvede heller ikke, som geiſtlig Mand, at slaaes med Eder; gior jeg det, saa skeer det af bare Venskab, for ei at støde Eder endnu meer for Hovedet.

Hans fortsatte Spøg opirrede mig ikke mere, den beroligede mig noget. Saa haard og grum kunde Arioſt ikke være, at forhaane en Ulykkelig, i sin hielpeløse Nød. Tvertimod fremdæmrede der en Trøst for mig, af hans muntre Ironie, hvori jeg troede at spore noget Haab. — Jeg bad ham inderligt om Forladelse, og vilde kysse hans Haand, men det tilstedede han paa ingen Maade. — En koleriſk melankolſk Spanier, sagde han, maa man holde noget tilgode. Men tag Eder vare i Fremtiden, Cyrillo, for at bruge visse hid-

sige Talemaader. Vi Italienere ere et godmodigt Folk, men kunne ikke godt taale Fornærmelser, og hævne os gierne. Jeg vil ogsaa hævne mig. I troede, jeg var udeeltagende og adspredt, medens jeg pondsede paa Eders Redning. — I har endnu ikke tabt Eders Brud for evig. Men Hertugen kan ikke hielpe Eder; det maa I selv giøre! Maaskee kan jeg det.

Derpaa fortalte han mig, at der i Garfagnana, en Provinds, giennemskaaret af høie Bierge, mellem Modena, Lucca og Massa, der tilhørte Hertugen, var opstaaet Roverbander, dengang hint Land var i Pavens Magt. Medens den afskyelige Cæsar Borgia raste, hørte Mord, Vold, List og Roveri til Dagens Orden. I den senere Tid havde en Sværm unge Menneskker af fornemme Huse, der selv havde mistet deres hele Formue, forenet sig, for at opsnappe Folk, og udlevere dem igien, mod gode Løsepenge. Men disse maatte betales nøiagtig til rette Tid, hvis ikke Roverne skulde henrette Fangerne, hvorpaa de havde svoret en gyselig Eed.

Hvad Arioſt fortalte mig, fik jeg endnu ſamme Aften Stadfæſtelſe paa, da en Seddel af følgende Indhold, ſkrevet med Blyant, blev kaſtet ind ad Vinduet til mig.

"Hvis Don Cyrillo de Valaro inden en Maaned fra idag henlægger ſine og ſin Kones Juveler i det hule Træ i Skoven, hvor han hørte Nattergalene ſlaae, da faaer han Donna Eleonora uſkadt tilbage. — Skeer det ikke, da vil han finde hendes Liig, i Skoven, med Dolken i Bryſtet. Hullet i Træet er godt at kiende; det har fordum tient et Egern til Forraadskammer. — Han maa udbringe Pakken ved Midnat, uden Følge, og behøver ikke at frygte for nogen. Af Juvelerne maa der ingen mangle. Man har vidſt at ſkaffe ſig en nøiagtig Fortegnelſe over dem alle."

Ak, raabte jeg henrykt, da Arioſt traadte ind til mig, jeg faaer hende tilbage. Røverne forlange kun uſle Juveler, den koſtbareſte ſkiønneſte Ædelſteen, ſom de alerede beſidde, forſtaae de ikke at ſkatte, vide de ikke at ſætte Priis paa. — Ikke at ſætte Priis paa? ſagde Digteren, da han havde læſt

Seddelen; nu per Bacco! mig synes Prisen er høi nok. Og hvad vil I siden leve af, med Eders uskatterlige Hustru, naar I har mistet al Eders Formue? Hvad hielper det at man ikke giennemborer hende Barmen, naar man udtorrer Eder Bugen i Livet? — Naar Hertuginden indlægger et godt Ord for os, vil Hertugen vist give mig et lille Embede hvoraf vi kunne leve. — Stol ikke paa det, raabte Digteren, Hertugen har selv ikke meget. Landets indfødte Børn, som han ynder og understøtter og som daglig ere om ham, maae noies med Lidet. Til mig, for Exempel, har man nylig ophørt at udbetale et Stipendium, som jeg alerede fik meget uordenligt i Krigens Tid, fordi der ingen Penge er i Kassen. — Det begyndte at blive mig hedt om Ørerne. Arioſt vedblev: Jeg vil ikke nedslaae Eders Mod, Cyrillo; men heller ikke troste Eder for tidlig, med et usikkert Haab. Jeg vil ligefrem sige Eder, hvad jeg har ifinde.

I tager Juvelerne med, jeg forfatter et Digt; dermed begive vi os ud til Garfagnana, og besøge Roverne ved Nattetid. De udsatte

Vagter ville strax gribe os og bringe os i Kulen, naar vi sige, at vi ønske at tale med deres Høvding Domenico Morotto. Maaskee stoler jeg for meget paa hans Ædelmod; men saameget veed jeg, at ofte glimter endnu en Gnist af Høimod i Asken, der, hvor Retfærd og Billighed længe have været udslukte; især naar man blæser Luen op med at smigre Forfængeligheden, og ved at vise Tillid. I har selv sagt, at mit Navn i Italien endogsaa gielder noget hos Roverne. Maaskee sagde I det blot af Høflighed, men jeg har taget det for god Mynt. Nu kommer det an paa en Prøve. Skulde jeg staae med en lang Næse, saa har jeg dog i det mindste viist Eder Prøver paa min gode Villie; og naar I bringer Roverne Diamanterne, faaer I jo Eders Hustru tilbage, i hvordan det gaaer.

Ædelmodige Mand! raabte jeg, det er for meget; de ville bemægtige sig Eder, for at sætte hele Italien i Contribution. — Det gjøre de ikke, naar jeg kommer frivillig, sagde Arioſt. Have de ingen sand Æresfølelse, saa ere de i det mindste stolte. Lig

Beduiner i Arabien, ville de ikke overtræde Gieſtfriheden, og tilføie den Mand Ondt, som tillidsfuld træder over deres Tærſkel. Jeg har ſagt Eder, de fleſte af diſſe Røvere ere Ynglinger af gamle adelige Familier. De bilde ſig meget ind, og deres Haandværk har alerede beriget dem.

Jeg takkede Gud, der havde givet mig en ſaa fortræffelig Mand til Ven, ſom Arioſt, ellers havde jeg været uden Redning; thi Hertugen blev borte, og Hertuginden græd rigtignok, da jeg fortalte hende min Ulykke, men Dagen derefter lod hun alt til at være troſtet, og til at have ſlaaet den hele Sag i Glemmebogen.

Jeg tog da min hele Eiendom med mig og drog med Arioſt til Garfagnana. Her indtraf vi ved Nattetide, og ſtrax ſkyndte vi os ud i den øde Biergegn. Og ſom jeg har hørt ſige, at Ultramontanerne i de ſaxiſke Biergegne pleie at raabe: Rübezahl, naar de ønſke at tale med en lunefuld Biergaand, der ſnart giør dem Fortræd, ſnart hielper dem: ſaa raabte vi ogſaa her ſaa tit Domenico Morotto,

da vi, efter Digterens Formodning, vare i Nærheden af Røverkulen, indtil Vægterne grebe os, og bragte os ned i Hulen, med tilbundne Øine.

Aldrig glemmer jeg det Syn, da vi stode i Klippehallen, og man løste mig Tørklædet fra Øinene, thi det var altfor maleriſk, altfor poetiſk.

Først, hvor vi traadte ind, i en Slags Forstue, løb en Skovbæk sagte riſlende giennem Kløften, medens Maanen, oppe fra Ridsen i Loftet, kastede sin blegblaa Straale skraas giennem Tusmørket. Indenfor rundede sig en stor Hvælving, som et Tempel, tildeels oplyst af rødtbrændende Fakler. Væggene vare prægtigt udstafferede med kostelige Sager, Vaaben, Fløielspelse, Silkeklæder, Guldsmykker og Sølvkar. Midt i Værelset stod et Marmorbord; og omkring dette Tafelrunde sadde Røverne, smukt grupperede, uden selv at vide det; thi de havde henkastet sig skiødesløst i forskiellige Stillinger, for at høre deres Høvding Domenico Morotto, forelæse dem høit af en stor Bog. De vare alle særdeles opmærksomme,

og intet Billed af Caravaggio kunde være bedre. Skionne, sledske, smilende, vellystige, tildeels grusomme Ansigter, glatte og ungdommelige, med smukke Knebelsbarter; nogle med Fiæderhatte, andre med blottede Kruushoveder, vare fantastisk stillede, deels i det klareste Fakkel- eller Maanelys, deels i den mørkeste Slagskygge. Ved Siden af Høvdingen Morotto, hvis veldannede Legem kunde tiene en Billedhugger til Model, sad min Eleonora de Sylva, ganske rolig, klædt som idealsk Bondepige. Med et lyserødt Næt over de blonde Haar, med de deilige Hænder og Arme i den fordeelagtigste Belysning, sad hun som Penelope hos Frierne, i Ulysses Fraværelse, ved noget Haandarbeide. Hun hørte paa Domenico med tilfreds Opmærksomhed, og lod tillige at være meget fordybet i sit Arbeide, skiondt hendes Øine dog ofte, som om det havde været i Tanker, hvilende paa Forelæserens fuldendte Legemsbygning. Naar han undertiden saae i Veiret, hen paa hende, smilede hun venligt og nikkede med Hovedet.

Jeg tænkte: Hvad skal den stakkels Kone gjøre? Hun maa tude med de Ulve, hun er iblandt.

Da vi traadte nogle Skridt nærmere, hørte jeg tydeligt, at der blev forelæst af Ariost's rasende Roland. Det var i tolvte Sang, hvor Helten udenfor Paris slaaes ganske alene med de vilde Saracener; og vi hørte Høvdingen med sin Stentorstemme, læse følgende Vers:

Vel tusind Landser, Pile, Sværde sendte
De mod hans Harnisk; mod hans Skiold det samme;
Stridskollen hin i Ryggen mod ham vendte,
Hin vil ham Panden, hin vil Siden ramme;
Men han, som aldrig end til Frygten kiendte,
Ei agter Flokken meer, ei Sværdets Skramme,
End Ulven hist i Qvæld, naar Dug er falden,
En Hoben rædde Lam i Faarestalden *).

*) Lance, saette e spada ebbe l'usbergo
A un tempo mille, e lo scudo altrettante.
Chi gli percote con la mazza il tergo,
Chi minaccia da lato, e chi davante.
Ma quel, ch'al timor mai non diede albergo,
Estima la vil turba e l'arme tante,
Quel che dentro alla mandra, all aer cupo,
Il numer dell'agnelli estimi il lupo.

Ha Bravo! Ariosto, Bravissimo! lød fra alle Kanter. — En herlig Karl! En ægte Poet! raabte Een; han skildrer os Mændene ligesaa tappre og dristige, som Qvinderne forelskede og tillokkende. — Han har ogsaa selv lugtet Krudtet, raabte en Anden, har erobret et Skib paa Posloden, fra Venetianerne. — Jeg gad seet den Mand! meldte en Tredie. — Jeg vilde gierne giøre ham en Tieneste, vilde forære ham mine bedste Pistoler, sagde den Fierde. — Her er han, sagde den Femte, som bragte os; han kommer med den skiønne Eleonoras Mand, for at løskiøbe hende.

Røverne sprang alle op fra deres Sæder, som for en Aabenbaring, der satte dem i Forundring, og toge uvilkaarligt Hattene af. Dette Øieblik nyttede Digteren, og i det han greb mig ved Haanden, fremsagde han høit og tydeligt følgende Stanzer:

I Mænd, som altfor dristigt eftertragte,
Hvad der med Heltetiden er forbi;
Som Eventyr, men ikke Livet agte,
Hvis Lov og Sæder giør Jer mindre frie;

Mig Venskab ned i Eders Hule bragte,
Ad Skovens natligskumle Fieldesti.
Jeg Eder over Grumhed troer ophøiet,
Og skuer tillidsfuld Enhver i Øiet.

Thi om end altfor heftig og forvoven
Jer Daad opvækker Fædrelandets Harm,
Har I dog aldrig Dolken her i Skoven
End blottet mod Uskyldighedens Barm.
I Eders Samfund gielder ogsaa Loven;
Kun Ære, ikke Blodtørst gior Jer varm.
De fleste, Børn af Landets ædle Mødre,
Er Lykkeriddre, tappre Vaabenbrødre.

Ei som en lurvet Sværm I Eder snige,
Af Natten skiult og nødt af Fattigdom.
I kappes, tænker jeg, snart med den Rige;
Thi sielden Pragt jo viser sig, rundtom.
I Eventyr kun Lige søger Lige;
Ei ned jeg til en ussel Kule kom.
Guldkieder seer jeg, skionne Sølvpistoler,
Og diamantindlagte Terceroler.

Som ungeØrne hiem med Byttet vende,
Til Granereden, høit bag Fieldets Hang,
Seer jeg kun lutter stolte Ungersvende
Om breden Bord, og Mænd af første Rang.

For Skionhed Eders stolte Hierter brænde,
Og I foragter ingen Musasang.
Saa hører Sanggudindens Bøn til Eder,
Og afslaaer ikke, hvad den Hulde beder!

I om Angelica jo gierne hørte,
Hvor inderligt hun elsked sin Medor?
En deilig Brud I ned til Hulen førte,
Hvis Sorg er, som Angelicas, saa stor;
Til Elskov hun en Ynglings Hierte rørte,
Der til hvert Offer sig forpligtet troer.
Men kan ei Regn, kan Muld ei Blomsten nære—,
Paa golde Field vil Heden den fortære!

Han staaer med Skatten her, jeg staaer med Sangen.
Et Bøddemaal jeg kiækt indgik igaar:
Jeg vover dristig, qvad jeg, Nattegangen,
Og bringer Bruden hiem, før Lærken slaaer.
Thi ingen Drage holder hende fangen,
Og om den Skionne sine Knuder slaaer.
Selv Roverhiertet aabner sig hisneden,
For Digtekunsten og for Kiærligheden.

Af Ariost I læste Eventyret,
Om skionne nøgne Mø, til Pælen bunden;
Men ei af Kraken, ei af Souhyret
Er atter hun i Fieldekloften funden.

Ei Heltehiertet synker ned til Dyret;
Høimodigheden her er ei forsvunden.
Saa skienker, sælger Manden ei sin Skiønne!
Dermed min Sang I rigeligt belønne.

I ønsked Arioſto tit at skue?
Velan da, nu I see ham her i Nat.
Han staaer for Jer ved Faklens røde Lue.
Har I ham kiær, kan I det vise brat.
Berøver Ynglingen ei sin Formue,
Gienskiænker ham sin Viv, sin Sieleskat,
Og tvinger Verden til med mig at sande:
At Dyd kan findes i en Roverbande!

Behøver jeg at tilføie, hvilken Virkning dette Digt, fremsagt i det heldigste Øieblik, giorde paa de fantastiske forfængelige unge Mennesker? Et almindeligt Bifaldsraab lød endnu stærkere end før. Enhver trængte sig hen, for at see den yndede Digter, for at trykke hans Haand, og høre ham tale. Jeg fik strax min Eleonora tilbage, der ikke saae saa fornøiet ud derved, som jeg havde ventet; skiøndt hun gientaget forsikkrede, at jeg ikke kunde forestille mig, hvor glad hun var.

For at Roverne ikke skulde bryde deres Eed, ved at frigive Nogen uden Løsepenge,

maatte jeg levere Domenico Morotto Adelstenene, der med ridderlig Elskværdighed strax giorde min Kone en Foræring dermed, og forsikkrede, det glædede ham usigeligt at have giort den store Arioſts Bekiendtskab, og at være istand til at vise ham en Tieneste.

Derpaa lod han hente kostelige Vine og kolde Posteier, og vi maatte spise og drikke med ham. Med et forfærdeligt Brøl drak man Digterens, derpaa den skiønne Eleonoras Skaal. Om hendes Mand var, Gud være lovet, slet ikke Talen; thi det vilde kun ydmyget mig og giort mig latterlig, hvis nogen af Høflighed var faldet paa ogsaa at foreslaae min Skaal. Da Maaltidet var endt, tog Høvdingen meget venlig Afsked med os. Man bandt os atter for Øinene; to Drabanter bragte os ud paa Landeveien, og forlode os hurtig, da et Selskab unge Mennesker leende og støiende kom os imøde.

Os tre Tilbageblevne ængstede dette Møde ikke lidet, og vi frygtede for at være faldne fra Scylla i Charybdis; thi disse Herrer saae ligesaa mistænkelige ud, som dem, vi

havde forladt, ja næsten værre. Havde det været Folk af Domenico Morottos Bande, saa vilde vore Drabanter ikke forladt os saa pludseligt, og, som det lod til, saa urolige. Derimod var det høist sandsynligt, at denne Flok adlød Filippo Pacchione, Morottos dødelige Fiende. Dennes Beskyttelse kunde altsaa her slet ikke hielpe os, den vilde meget mere styrte os i Fordærvelse. Thi at ogsaa Filippo Pacchione skulde være en saa enthusiastisk Digterven, det var slet ikke at formode.

Vi vare i den pinligste Uvished, og Faren var unndgaaelig, thi Eventyrerne havde slaaet deres Leir tvers over Landeveien, hvor vi just skulde forbi; og steile snevre Klipper paa begge Sider tillode ingen Omvei. Vi vare altsaa nødte til at staae stille, og overgive os paa Naade og Unaade. Dog vor Frygt forsvandt snart; thi alle Roverne kiendte Ariost, og gave sig umaadeligt til at lee, da de mærkede vor Bestyrtelse.

Neppe hørte Ariost dem tale, og saae dem ret i Øinene, før han kiendte dem alle, slog forundret Hænderne sammen, og raabte:

Gaaer jeg i Drømme, eller ere alle Ferraras ædle Ungersvende nu blevne Stratenrøvere? — Det forstaaer sig, svarede Pietro Bembo, den Ældste, som besad et prægtigt Pallads i Staden; — hvad gior man ikke, for at behage Muserne, og for at beæres med en Sang af Italiens største Digter? Naar Apollo roser Tyvene, og kroner dem med Laurbær, skulde vi da ikke stiæle?

Vi begrebe endnu ikke, hvad det alt vilde sige; men da Ariost ogsaa opdagede sin Broder Gabriel, samt sine to halvvoxne Slegfredsønner, Virginio og Giambattista, i Flokken, begreb han vel, at man havde en Spøg for; han fortalte sit Eventyr, Følgen deraf, og bad de Andre, ogsaa indvie ham i deres Hemmelighed.

I kommer til en ny Triumf, guddommelige Mand! raabte Pietro Bembo. Nys blev Eders Fortieneste selv paaskionnet af Røvere, og tvang deres Glubskhed; snart skal I være Vidne til Indbilskhedens Ydmygelse, der bilder sig ind at gaae i Laug med Geniet.

Nu erfarede vi, at den hele Maskerade var anrettet til Ære for Faktoren Alfonso Trotto. Dette selsomme Menneske havde neppe udspioneret, at Ariost vilde drage til Roverne i Garfagnana, for i et Digt at bede dem om den skionne Eleonoras Losgivelse gratis, før han besluttede at forekomme Digteren, og giøre det selv. Nogle Venner, som han betroede sig til, forfærdedes, da de forudsaae den Fare, hvori Manden styrtede sig, der, som streng Embedsmand, oftere havde forvoldet flere Rø-vere Døden. Deres eneste Trøst var, at der sadde tre Forbrydere, formodentlig af samme Bande, fængslede i Ferrara. Herpaa grundede ogsaa Alfonso Trotto sit Haab; thi ved sin Indflydelse troede han at skaffe Fangerne Naa-de, hvis deres Kammerater satte Donna Eleo-nora paa fri Fod. Men dermed beroligede han dog ikke sine Venner, thi det var slet ikke afgiort, at hine plumpe Forbrydere hørte til Domenico Morottos galante Bande. Rigtig-nok sagde de det selv, men det havde andre før giort, for at slippe lettere, da man vidste

at de morottiske Røvere aldrig begik Mord, uden i Kamp, eller naar Løsepengene ikke indtraf til rette Tid.

I denne Forlegenhed vendte Alfonsos Venner sig til andre deres Venner, der ikke vare hans, og paa den Maade kom Comedien i Gang. Foreſtillinger, vidſte man, hialp intet hos Alfonſo Trotto, der aldrig lod ſig ſige, men altid havde hundrede Spidsfindigheder at indvende imod een Fornuftgrund; thi han var ligeſaa egenſindig og paaſtaaelig, ſom tosſet og tykpandet. Naar man altſaa reddede hans Liv, meente man, havde man ogſaa Lov til at trække Rus med ham, og gotte ſig paa hans Bekoſtning.

De unge Herrer forklædte ſig altſaa, ſom Røvere, med ſtore Sabler, og malede ſig frygtelige Knebelsbarter i Anſigterne. Alfonſo Trottos gamle Huusholderſke, ſom tvang Peberſvenden til at lyſtre Toffelhælen, blev indviet i Hemmeligheden. Denne Xantippe, hvis eneſte Glæde beſtod i at klamres med ſin Husbond og ærgre ham daglig, giorde gierne idag alt hvad man forlangte, for at tugte og ydmyge

Alfonsos overordenlige Daarskab. Hun lod sig endogsaa overtale til at spille den skiønne Eleonoras Rolle; og fulgte tilsidst med, for naar Tiden kom, at overskiære Knuden med sin Tunges Rageknib.

Vi havde ikke ventet længe, før vi saae Alfonso Trotto komme, fulgt af to Gripomenusser, paa hvis ynkelige Hoved- og Armbevægelser man tydelig kunde mærke, at de raadte ham fra denne farlige Leeg. Men han lod dem gaae tilbage; og heel ivrig og uforfærdet vraltede den magre hiulbenede Faktor os imøde, med en Oliegreen i Haanden, og med de smaae kattegraae Øine høit opspilede, for at indgyde os Ærefrygt. Han havde selv en blank Trompet hængende ved Siden, hvori han undertiden blæste, for at tilkiendegive, at han kom som en Fredsherold. Da han var os paa et Bøssesskud nær, forlangte han Opmærksomhed. Denne blev strax tilstaaet ham. Derpaa tog han et Papir ud af Kiolelommen, og et Par Briller af Buxefikken; Papiret stak han mellem de tilknebne Knæe, medens han tog Brillerne af Futteralet og satte dem paa Næsen.

Derpaa rømmede han sig, og læste med megen Indbildskhed, følgende Vers i en snovlende Tone:

I Syndere, som op man burde heise
I Galgen, ja paa Hiulet og paa Steilen!
Frivillig foretog jeg denne Reise;
I mærke: Frygt hos mig er ikke Feilen.
Skiøndt vel jeg Eder seer haardnakket kneise,
Til Eders Naade venter ingen Beilen!
I skal mig til min mindste Finger svare,
Forrædere! fra hvem os Gud bevare.

I har begaaet skiændige Bedrifter,
Og vil derfor paa Pinebænken svede.
Men hvis I Eders Brøde nu ei skrifter,
Forhærdede! da skiælver for min Vrede.
Da spaaer jeg hver usalig Urostifter
En værre Lon, end hele Helveds Hede.
For silde da I vildt paa Veie tager.
Men nu jeg vender mig til andre Sager.

Altsaa: I Konen stiaalet har fra Manden.
Var det med Rette? Svarer mig dertil?
Veed I ei: Hun er hans, og ingen anden,
Og bør kun det, som hendes Husbond vil?
Losgiver hende flux! Jeg haaber Fanden
Har ei med Eder atter havt sit Spil.

At ei I vovet har for frækt at spøge;
Og dette kommer jeg at undersøge.

Jeg vil af Logica Jer strængt bevise:
I har ei Ret til Eders Næstes Liv.
Thi hver bør ved sit eget Bord kun spise,
Og skiære Maden med sin egen Kniv.
Naar vor Uskyldighed vi først forlise,
Forliste bedre vi vort usle Liv.
Dog hvortil nytte slige høie Taler,
For Tatre, Tyrker, og for Kanibaler?

En Riimsmed, siger man, vil vove Livet,
Og smigre Jer med Vers i disse Lunde.
Men jeg har som Jurist mig hid begivet,
Og vil, som Hund, ei klappe Jer, som Hunde.
Vel veed jeg: hvor sig smidig boier Sivet,
Kan Egen knækkes let og gaae til Grunde.
Ei for Juristers præker jeg; for Døve!
For Folk, der stikle meer end de behøve.

Hvis I mig kiendte, vist I vilde takke
Min sieldne Lærdom, som mit sieldne Mod.
Jeg som et Barn Latin alt kunde snakke,
Og selv som Dreng af Græsk jeg lidt forstod.
Og dog jeg glemmes, for en Taabenakke,
Ei værd at binde Skoen paa min Fod?

Troe I, han ene Digter er i Landet? —
Men nu jeg vender mig til noget Andet.

Giengiver atter Spanieren sin Qvinde,
Forsager de forargelige Skikke!
Tre Brødre vil til Giengield Naade finde,
Der ellers dingle maae i Hampestrikke.
Jeg haaber, I af Landet saa forsvinde,
Og nærmer Eder atter Grændsen ikke.
Gaaer til Venedig, Synder at bedrive,
Og Himlen Eder Held og Styrke give!

Da Alfonso Trotto var færdig, raabte Pietro Bembo, med forstilt Beundring: Ved Jupiter! en herlig Sang. Hvad det var for en Ild! Bedre Stanzer kunde selv den guddommelige Ariost ikke smedde paa sin Ambolt. — Det skulde jeg mene! svarede Alfonso, saa rød i Hovedet som en kalcunsk Hane, man viser en Skarlagens Lap; men hvad Eders Epitheton ornans "guddommelig" angaaer, saa maa jeg sige Eder, at jeg finder det slet anvendt paa et Menneske, og meest paa saadan en Knægt, hvis Navn jeg ikke gidder nævne, og som ei fortiener at aande Luft med andre skikkelige Folk. I mine Stanzer

finde I intet Smigrerie, ingen fantastiske Billeder, og hvad slige Purpurlapper og sesquipedalia verba*) videre hedde, hvormed disse Riimsmedde af Lauget behænge sig. Jeg taler til Fornuften, til Retfærdigheden; og dermed Basta. Phantasien hader jeg som Pest.

Og nu denne Humanitet, denne Fædrelandskiærlighed, raabte Giambattista, der mener vore Naboer, Venetianerne, det saa godt. — Og endelig det fromme, christelige Ønske til Beslutning, vedblev Pietro Bembo; det har huet mig over al Maade. — Paa min Ære, jeg indseer ikke der er andet for os at giøre, end at udlevere ham den Skiønne, som hun staaer og gaaer. — Jeg har et andet Forslag, sagde Gabriel Ariost, med grov Basstemme. Jeg finder intet, uden uforskammet Indbildskhed i disse elendige Riim; og troer vi giorde bedst i at skiære Bugen op paa den Skurk, og hænge ham, i det første det bedste Træ, som han har truet at giøre ved os. — Skulde det være rigtigere? sagde Pietro Bembo be-

*) Alenlange Ord.

tænkelig. Ja det er meget muligt. Man kan see en Ting fra forskiellige Synspunkter, og hvis Fleerheden mener, at han billigviis bør hænge, da er jeg ikke den Mand, som siger et heelt ærværdigt Samfund ubeskeden imod.

Nu opstod der en Strid, hvortil Alfonso Trotto neppe var en rolig Tilhører, skiøndt han virkelig bedre beholdt sin Fatning, end vi havde ventet. Nogle vilde sprætte Bugen op paa ham, og hænge ham. Andre vilde krone ham med Nælder, i Mangel af Laurbær, og udlevere ham den Skiønne. Man begyndte allerede at flætte Krandsen, og at slaae en Lokke paa Rebet. Endelig seirede det venlige Partie, og den gamle Huusholderske, der som en Hyæne havde luret bag Sløret paa sit Rov, blev overleveret ham, som Donna Eleonora. Derpaa forlode vi den Nældebekrandsede, men dog ikke længer, end at vi bag Buskene kunde høre dem skiændes, da Sandheden kom for Lyset. Alfonso var opbragt, men den gamle Xantippe endnu meer. Har jeg i mine Dage seet saa galt, raabte hun; den gamle Giæk løber grasat ud i Skoven og vil lade sig slagte af Røvere, for at

befrie et ungt Qvindfolk af tvetydigt Rygte. Har I ikke mig hiemme, uden al Risico? Er jeg Eder maaskee for gammel nu? I gamle Dage var jeg Eder ung nok. Har I havt godt af min Vaar og min Sommer, saa maae I nu ogsaa tage tiltakke med min Høst og min Vinter. — Siig mig bare, siig mig bare, min kiære bedste Rebekka, stammede Faktoren rasende af Forbittrelse, hvem de Umenneskeer ere, der saaledes have forhaanet mig, saa vil jeg hiertelig gierne tilgive dig din hele imfame nederdrægtige Lumpenhed. — Lutter Venner! Lutter Velgiørere, Philosopher og verdsligvise Sokratesser, raabte hun, som vilde give Jer gamle Harlekin en nyttig Lærdom. — Lutter Ædelmodige, som have reddet Eders uste Liv. Troer I at virkelige Røvere havde taalt slige Skiældsord, uden at slaae Eder levende, eller koge Jer i sydende Olie? Tak I Gud og den hellige Jomfru, at alting er løbet saa vel af. Nu er I rigtig nok bleven til Latter for den hele By, men det var I jo alt i Forveien. I har altsaa intet tabt, men tvertimod vundet overordenligt.

Fordømte Arioſt! fnyſte Alfonſo, fordømte Riimſmed, det er atter een af dine Streger. — Meer hørte vi ikke; thi Kiærlingen trak af med ham, efter at hun havde hængt ſig paa ham ſom en Igle, og vi hørte dem mundhuggeſ, indtil de vare langt borte.

Jeg var nu atter i Beſiddelſe af min deilige Kone, og vilde have følt mig fuldkommen lykkelig, derſom jeg ikke havde opdaget en vis Sørgmodighed hos hende, ſom jeg ikke kunde forklare. Thi medens vi endnu havde tuſinde Vanſkeligheder at kæmpe imod, var hun munter og oprømt; nu, da vi vare komne til Maalet, var hun misfornøiet og nedſlaaet. Jeg begyndte at frygte for, at hun ikke elſkede mig meer. For havde hun altid betragtet mig ſaa henrykt, nu mønſtrede hun mig med et tvungent venligt Smil, og lod til at giøre hemmelige Sammenligninger. Jeg ſtirrede rørt og vemodigt paa hende, hendes Kulde bedrøvede mig, og Taarerne kom mig i Øinene. Hun aftørrede mine Kinder

med sit Torklæde, og i det hun rolig betragtede mig, sagde hun, med et fornemt medlidende Smil: Hm! de smaae Øine! — For vare mine Øine hende store nok. Jeg følte mig fornærmet, og gik ind i mit Værelse, i Haab om at hun skulde komme bag efter, og giøre alting godt igien. Men hun kom ikke, og blev paa sit Kammer. Jeg lukkede ikke et Øie hele Natten, og da jeg endnu elskede hende heftigere, end jeg selv vidste, ilede jeg ved første Hanegal ind til hende, for at forsone mig med hende.

Jeg fandt hverken Eleonora, eller hendes Kammerjomfru, men et Brev laa paa Bordet, og løste mig Gaaden. Dets Indhold var følgende:

"Kiære Cyrillo!

Det giør mig hiertelig ondt, at jeg skal bedrøve dig; du har giort dig altfor høie Tanker om mig; thi i den eensomme kiølige Marmorhal, hos den gamle Vincente Perez, har du kun læst i Bøger, og hverken lært at kiende Mennesker eller Verden. Derfor troede du da ogsaa, da du saae mig knæle i Kirken,

at opdage en hellig Cæcilia, eller vor Herre veed hvilken Helgen, hvis Følelser, paa Melodiens Vinger, svævede op til Himlen; skiøndt jeg dog kun var en smuk, (men oprigtig talt ingen bodfærdig) Magdalena, paa Jorden. Det Dødningehoved, hvormed Malerne pleie at male Magdalena, havde jeg rigtignok hver Nat liggende ved Siden af mig; thi mine strenge Forældre givtede mig i min tidlige Ungdom, med en svag vranten Olding, hvis eneste Dyd, at han ikke var skinsyg, gav mig Leilighed nok til at følge min egen Tilbøielighed. Jeg har af Naturen en let bevægelig Phantasie, megen Ild, et blødt Hierte; og den mandlige Skiønhed har altid havt saa stor Magt over mig, at jeg hverken kunde spise, drikke, sove eller glæde og beskiæftige mig, førend jeg saae mit Ønske opfyldt, og vandt den Mand, jeg elskede. Men som man siger om Sommerfuglene, at naar de have givtet sig, døe de snart, saa troer jeg, gaaer det ogsaa Kiærligheden; hvad intet Under er, thi Amor er en ægte Sommerfugl, i det mindste en letfærdig Fugl, men tillige en hiertensgod Dreng, der medlidende snart

trækker Pilen ud igien af det urolige Hierte, og læger Saaret, som han selv har skudt. Hvorledes vilde det ogsaa ellers see ud med de stakkels Menneskeborn? De fleste unge Folk i Verden havde jo da ikke andet at giøre, end at sukke, længes og græde.

At jeg blev dødelig forelsket i dig, veed du ret godt. Din barnlige Ungdoms Uerfarenhed, din jomfruelige Blyhed havde for mig, der hidindtil kun kiendte dristige forvoone Mænd, noget eget Behageligt, noget sært Tillokkende, og det morede mig, engang til Forandring, at spille Rollen omvendt med min Elsker. Men tak du den hellige Jomfru, Cyrillo! for at jeg ikke sværmede saa platonisk som du; thi da havde din Aske længe været kastet som Avner for Vinden. Den grusomme Familiar, der kiendte Verden bedre end du, lod sig ikke nøie med tomme Løfter; og havde din Elskerinde været en Helgen, saa var du bleven brændt levende, ved en Auto da Fe. Jeg har reddet dig Liv og Formue, jeg har i et fremmed Land skaffet dig din Ridderære igien, som du, for din Faders Skyld, havde mistet hiemme.

Jeg har skaffet dig Sikkerhed og Beskyttelse, mod Inqvisitionens Forfølgelser, jeg har hengivet mig til dig, med Ømhed, og vi have nydt søde Øieblik i hinandens Arme. Hvad kan du nu forlange meer? At jeg skal forblive dig tro og hengiven? Det kan jeg ikke, det er ganske mod min Natur. Skal jeg hykle? Skal jeg lyve for dig, og føre dig bag Lyset, som min første gamle Mand? Det vil jeg ikke; det fortiener du ikke af mig, at jeg fornærmer dig. Den Gamle fortiente det.

Hvor gierne havde jeg undgaaet Vielsen, dersom jeg havde vidst et andet Middel, at komme i Besiddelse af dig. Men dit kolde, i Grunden phlegmatiske Væsen, tillod dig aldrig at lade dig henrive af Kiærlighedens Magt, og at glemme Verdens Fordomme. Rigtignok burde din ængstelige Frygt, som du vel selv indbildte dig at være Dyd, helbredet mig for min Kiærlighed til dig, men din Kulde lagde kun mere Tønder til min Ild, istedet for at slukke den; og jeg maatte eie dig. Nu har jeg eiet dig, og jeg skiænker dig tilbage til dig selv igien. Min Elsker kan du ikke længer

være, men du er et hiertens godt Menneske, og skal altid være min Ven.

Jeg elsker nu den skionne, herlige, kraftige Domenico Morotto, og bliver elsket ligesaa høit af ham igien. Hans Kiærlighed er selvstændig, mandig, og behøver ingen Præstevielse. Jeg følger ham paa hans Eventyr og Streiferier. Dette Levnet behager mig meget; det er saa romantisk, og indskrænkes ei af Tvang og pedantiske Sædvaner. Det sætter mig saa aldeles ind i vor store Digters poetiske Verden. Hils ham flittig, den herlige Ariost, og sig ham, at Domenico og jeg læse sammen af al Magt, i hans rasende Roland. Men du maa ikke blive en saadan rasende Roland, min kiære Cyrillo! hvis du hændelsesviis, ligesom hin fandt Angelica og Medor, skulde finde Navnene Domenico og Eleonora, udskaarne i Træbarken, eller ridset i Klippevæggen. Dog det har ingen Nød; du er et fromt, blødt, stille Barn. Græde lidt vil du sagtens, men saa vil du snart slaae dig tiltaals ovenpaa.

Tro mig, Cyrillo! vi to vare ikke skabte for hinanden. Du var mig altfor bly, for

blød; jeg var dig for varm, for heftig. Jeg maa have en Mand, der kan imponere mig, og det kan Domenico, i ham har jeg funden min Mester. Han er saa skion og fyrig som en Tyrk; jeg troer, han kunde prygle mig af bare Kiærlighed, og jeg er saa forelsket i ham, at jeg troer, det vilde henrykke mig at faae Hug af ham. Forresten veed du, at han slet ikke er grusom; og jeg haaber desuden at have en gavnlig Indflydelse paa ham, og det hele Selskab, og at giore dem alle sædeligere og artigere endnu, end de alt vare i Forveien.

Saa lev da vel, min gode Cyrillo!

"Forgieves nu fra denne Dag du søger
Den Skionnes Spor, som intet rober dig." —

Dine Juveler har jeg alle ladet ligge tilbage, og du vil desuden finde de tre største af mine egne deriblandt, hvilke jeg beder dig giemme, til en venskabelig Erindring om mig. Dog, skulde du engang komme i Pengetrang, saa sælg du dem kun strax, uden lang Betænkning. Jeg skal slet ikke tage dig det fortrydeligt op; jeg er ophøiet over

alle slige Fordomme og sentimentale Svaghe-
der, og underskriver mig, nu som før,

Din indtil Døden tro Veninde
Eleonora de Sylva."

Denne pludselige Forandring i min Til-
stand, giorde et forunderligt Indtryk paa mig.
Maaskee tænker du, min Læser, at jeg brast
i Graad, og beklagede min Ulykke, eller at min
pludselig opvaagnede Stolthed fyldte mig med
Forbittrelse? Intet af begge. Elske kunde jeg
vel ikke meer, hvad der kun havde været en
Indbildning i min egen Hierne; hvorledes kan
Een der vaagner, fremdeles elske en forsvunden
Droms smukke Gioglebilled? Men Forbittrelse
mod hende følte jeg heller ikke. Selv midt i
hendes Fordærvelse viste sig endnu et naivt
oprigtigt Naturel. Hun havde virkelig reddet
mig Ære, Liv og Gods. Hun havde en
tidlang giort mig høist lykkelig. Nu fulgte
hun sin usalige Tilbøielighed, og fløi som en
Aftenmyg selv i Lyset. Hvor kunde jeg hade

hende? Beklage hende, kunde jeg; Medlidenhed følte jeg for hende. Men fra dette Øieblik af blev mit Hierte ogsaa ligesom omgivet af en Bark, der giorde mig følesløs for alle saavel behagelige, som ubehagelige Indtryk. Jeg betragtede fra nu af Verden, som en mørk Forhal til Evigheden, hvor Taalmod og Udholdenhed ere de to væsenligste Egenskaber. Og hvorledes kunde et ungt saaret Hierte blive anderledes stemt, efter alle de Gienvordigheder og skuffede Haab, det havde oplevet?

Midt i dette bølgende Verdenshav, fuldt af stormende Lidenskaber og tragiske Begivenheder, vinkede mig det stille Kloster, som en Klippe i Søen, med sin rolige Hytte, sin vedervœgende lille Urtegaard. Benedictinernes kiølige Korsgange, deres fredelige, broderlige Samliv, deelt mellem Andagt og uskyldigt Haandarbeide, behagede mig frem for alt. Og snart gik jeg ogsaa i en lang Munkekappe, kronraget der, da jeg først havde sat den hellige Jomfru og Jesusbarnet, i Sølvkapellet, to Guldkroner paa Hovederne, hvori mine jordiske Diamanter blinkede, som Veemodsdug og Længselstaarer.

Digteren Arioſt saae jeg i lang Tid ei igien. Jeg holdt endnu af ham, men var alfor alvorlig ſtemt, til at finde Smag i hans ſandſeligletſindige Væſen. Han forekom mig atter, ikke at være nogen ſand Digter, uagtet alle ſine glimrende Talenter. Hans Siæl ſyntes mig at ſvæve karakteerløs mellem Frihed, Følelſe og Natur paa den ene, Vellyſt, Adſpredelſe og Pragt, paa den anden Side, uden at kunne beſtemme ſig for nogen af Delene. Han var mig dog kun et Verdensbarn, ingen høi Sanger, der ſtaaer paa Livets Bierg, og overſkuer det Hele. Hans Digteraand forekom mig ofte ſom en lunefuld Nisſe, der uden Salighed og Ro er fordømt til at ſpøge i Tusmørket; og Cardinal Hypolits Ord til ham, ſyntes mig nu ſlet ikke for haarde.

Skulde denne Dom tykkes dig for ſtræng, min Læſer, for uvenlig om en Mand, der kort i Forveien havde viiſt mig ſaa megen Godhed, da beder jeg dig betænke, at noget af min Afſky for Tidens Uvæſen og min Huſtrues Handlemaade, nødvendig ogſaa maatte træffe Arioſt. Thi hun havde virkelig handlet

ganske i hans Aand, dannet sig efter hans Smag; og vort hele Eventyr vilde slet ikke have taget sig ilde ud, som en Episode i den rasende Roland.

Nu kan det blot endnu more dig at høre to Hændelser i mit Liv, og jeg vil holde mig kort op ved disse, da jeg mærker at jeg i det Foregaaende, uagtet mit Forsæt, er bleven noget vidtløftig. Du skal da kun endnu erfare, hvordan jeg saae Eleonora de Sylva sidstegang, og hvordan jeg blev Eremit, paa denne Ø.

Jeg havde været to Aar Munk, da vor Prior vilde sende et sikkert Bud til Mailand, for at afgjøre en Ting af Vigtighed, med en derværende Prælat. Da jeg nu gierne vilde gjøre mig en dygtig Bevægelse, (maaskee ogsaa, ubevidst, af Lyst til at see Verden lidt igien) bad jeg ham om at maatte gjøre denne Reise.

Saa vandrede jeg altsaa, med Stav i Haand, og Byldt paa Nakken, mageligt afsted, kom til Prælaten, udrettede mit Ærinde, og begav mig paa Hiemveien igien. — Dagene vare hede, Aftnerne svale, og jeg, som ikke var bange for Rovere, (thi jeg havde intet,

de kunde stiæle) gik ubekymret Veien ved Lodi, der milevidt med sine Pilegiærder strækker sig giennem lutter Enge, hvor de Urter groe, som krydre Kiernes Melk til Parmasanosten. Men her drive ogsaa Røverne deres Haandværk uhindret, i den største Eensomhed, skiøndt ingen Skov er i Nærheden.

En Aften, efter Solens Nedgang, da jeg gik saaledes fordybet i Tanker, hørte jeg pludselig en Nattergal slaae nær mig. Mindet om den mærkværdige Aften, da Eleonora blev ranet bort fra min Side, vaagnede i min Siæl; jeg slog Øinene op, og undrede mig næsten over, at jeg ingen Røvere saae i Træet, men kun den liden graa Sanger selv, der forskrækket over den Støi jeg giorde, flagrede ud af Hækken, satte sig længer borte igien, og vedblev sin Sang.

Jeg fulgte Fuglen, da netop min Vei faldt der forbi. Neppe staaer jeg ligeover for nogle grønne Bakker, før jeg opdager et Legem liggende paa en Steile, og noget derfra til Venstre, seer jeg en Stage med et Hoved, hvis lange blonde Haar flagrede langt hen i

Luften, saa at jeg undertiden kunde see Stjernerne derigiennem, især Venus, der blinkede overordenlig deilig, just i sin Nedgang.

Jeg stod ligeover for Dødningehovedet, og kunde ikke lade være at betragte det nøie. Da stirrede Eleonora de Sylvas skionne Ansigt liliehvidt paa mig, som min Faders Buste, fra Sarcophagen; men med det veemodigforfærdelige Dødsmil, som man siger der altid svæver paa den Halshugnes blaae Læber; en Følge af den krampagtige Bevægelse, under Sværdslaget.

Jeg segnede til Jorden. En medlidende Bonde hialp mig op, og bragte mig i sin Hytte. Af ham erfarede jeg, at Roverhovdingen Domenico Morotto igaar var bleven radbrækket, for flere Misgierningers Skyld. Hans Kone, eller Frille, havde man halshugget; og mange Mennesker vare gangne ud, for at see Hovedet paa Stagen, fordi det var saa smukt, med den deilige rigelige Haarfylde, der viftede langt hen for Vinden.

Dette var min sidste Vandring i Europa. I fem Aar kom jeg ikke udenfor Klosterets Mure; men i den Tid var mit Hierte atter bleven roligt og muntert. Jeg levede i venskabelig Forstaaelse med mine Ordensbrødre; efter Verdens Forfængelighed og Nydelser længtes jeg slet ikke. For Fruentimmer havde jeg, siden hin frygtelige Tildragelse, ordenlig faaet en panisk Skræk, og jeg befandt mig slet ikke vel i deres Nærhed. Jeg var altsaa ikke i mindste Maade misfornøiet med min Stand; og hvad der giorde mange andre ulykkelige, giorde mig saa lykkelig, som jeg kunde blive det i denne Verden. Det eneste, jeg længtes efter, var en større, høitideligere Natur. Klosterhaugen var mig for liden, jeg misundte Oldtidens Eneboere, som havde levet i store Skove og Ørkner, og jeg havde selv Lyst til at leve saaledes.

Dette Ønske fik alt meer og mere Magt i mit Hierte, og Klostermurene indklemte mig daglig meer. Hvor stor var derfor min Glæde, da Prioren en Middag kom ind i Refectoriet og fortalte os: Paven havde udgivet et Mani-

fest, at det var fromme Munke, som følte Kald dertil, uformeent at drage til Indien, for der at bygge Klostere, i de nysopdagede Lande, Mexico og Peru, at omvende Hedninger, og prædike Evangelium.

Neppe hørte jeg dette, før der vaagnede et Mod i mig, som jeg ikke havde tiltroet mig selv, og jeg satte alle Hiul i Bevægelse, for at blive Stifter af et saadan Selskab. Jeg besøgte endnu engang Arioſt, der efter hin Begivenhed var bleven Stadtholder i Garfagnana, jeg besøgte Hertugen, og hans mig ellers modbydelige Huſtru, Lucretia. Arioſt giorde atter alt hvad han kunde for mig, og jeg bebreidede mig selv, at jeg før for strengt og uvenligt havde bedømt denne gode Mand; der rigtignok var æltet af en ganske anden Deig, end jeg. Han har dog først ret uddannet det italienske Sprog, sagde jeg mig nu; han har grundet den nyere europæiske Skueplads. Kunsten og Smagen i Europa skylde ham evig Taknemmelighed.

Snart havde jeg opnaaet mit Ønske, ved mine Venners Indflydelse, og ved et Breve

indsatte Paven mig til Prior over de Munke, der vilde seile med mig til de mexicanske Skove. Vi indskibede os i Livorno. Reisen var først lykkelig; men Skipperens Uduelighed bragte os paa gale Veie, og Stormen sønderslog vort Skib paa denne Klippe, hvor jeg reddede Livet, i Selskab med otte Brødre.

Hvorledes vi have tilbragt vore Dage her i mange Aar, udhugget os Celler i denne fortræffelige Sandsteenshøi, og fortsat vort forrige Munkelevnet, frit og uindskrænket, i dette deilige Paradis, med Bønner og Takkesang, efter katholsk Ritus og vor Ordens strenge Observans; hvorlunde jeg har begravet mine trofaste Staldbrødre, den ene efter den anden, indtil jeg, som hundredaarig Gubbe sidder ganske ene her paa denne Øe; det, fremmede Ven! vil du finde nøiagtig opskrevet i mine Dagbøger, der ligge vel forvarede i min Steenstol, blandt mange andre Optegnelser, som kunne være dig nyttige, hvis du, som jeg, maae opholde dig her alene flere Aar, uden menneskeligt Selskab.

Saa vil jeg da nu sige dig Farvel! og af Hiertet ønske, at om du end tilforn har været ulykkelig, den himmelske Fader vil giøre dig ligesaa lykkelig, som mig, paa mine gamle Dage. Dertil hielpe dig hans Søn Jesus Christus vor Herre, den Helligaand, den hellige Jomfru, og alle andre hellige Mænd og Martyrer; blandt hvilke jeg fornemmelig anraaber Sanct Hubertus, min og alle Skovbrødres Skytspatron. Amen!